

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO
W 2005 ROKU**

Warszawa, 2006

SPIS TREŚCI

SYNTEZA	13
1. FUNKCJONOWANIE ORGANÓW NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO	21
1.1. Prezes Narodowego Banku Polskiego	21
1.2. Rada Polityki Pieniężnej	22
1.3. Zarząd Narodowego Banku Polskiego	24
2. POLITYKA PIENIĘŻNA	27
2.1. Strategia polityki pieniężnej w 2005 r.	27
2.2. Polityka pieniężna w 2005 r.	30
2.3. Instrumenty polityki pieniężnej	35
2.3.1. Nadpłynność sektora bankowego	35
2.3.2. Instrumenty polityki pieniężnej	36
2.3.2.1. Stopa procentowa	36
2.3.2.2. Operacje otwartego rynku	38
2.3.2.3. Rezerwa obowiązkowa	40
2.3.2.4. Operacje depozytowo-kredytowe	41
2.3.2.5. Pozostałe operacje	42
3. NADZÓR BANKOWY	43
3.1. Zadania licencyjne	43
3.1.1. Tworzenie banków	44
3.1.2. Sprzedaż przedsiębiorstwa bankowego lub jego zorganizowanej części	44
3.1.3. Zmiany w strukturze akcjonariatu banków	44
3.1.4. Zmiany składu zarządów banków	44
3.1.5. Zmiany statutów banków	45
3.1.6. Prowadzenie działalności poprzez oddział lub w ramach działalności transgranicznej	45
3.1.7. Otwieranie i działalność przedstawicielstw banków zagranicznych i instytucji kredytowych	46
3.1.8. Inne zadania związane z działalnością licencyjną	46
3.2. Zadania regulacyjne	46
3.2.1. Projekty ustaw	48
3.2.2. Akty wykonawcze do ustaw	49
3.2.3. Dokumenty konsultacyjne	50
3.2.4. Projekty prawa wspólnotowego	51

3.2.5. Inne obszary działalności regulacyjnej.....	52
3.3. Zadania analityczne.....	52
3.3.1. Bezpośredni nadzór analityczny nad bankami, tzw. zza biurka	52
3.3.2. Nadzór nad bankami znajdującymi się w trudnej sytuacji finansowej	53
3.3.3. Kompleksowa analiza sytuacji sektora bankowego.....	54
3.4. Zadania inspekcyjne.....	54
3.4.1. Czynności kontrolne w bankach, oddziałach instytucji kredytowych oraz w przedstawicielstwach instytucji kredytowych i banków zagranicznych..	55
3.4.2. Zakres przeprowadzonych czynności kontrolnych.....	55
3.4.3. Wsparcie procesu inspekcji i zapewnienie jednolitych standardów inspekcji	56
3.5. Porozumienia z zagranicznymi instytucjami nadzorczymi	57
3.6. Udział Narodowego Banku Polskiego w sanacji banków	57
3.7. Działania GINB przyczyniające się do kształtowania warunków niezbędnych do rozwoju systemu bankowego	58
4. DZIAŁALNOŚĆ EMISYJNA NBP	59
4.1. Pieniądz gotówkowy w obiegu.....	59
4.2. Zaopatrywanie banków w znaki pieniężne.....	60
4.3. Wycofywanie z obiegu uszkodzonych lub zużytych znaków pieniężnych	60
4.4. Inne zagadnienia związane z pieniądzem gotówkowym.....	61
4.4.1. Dostawy znaków pieniężnych	61
4.4.2. Emisja monet kolekcjonerskich.....	61
4.4.3. Emisja monet powszechnego obiegu ze stopu Nordic Gold.....	62
4.4.4. Wymiana znaków pieniężnych, które przestały być prawnym środkiem płatniczym.....	62
4.4.5. Fałszerstwa krajowych znaków pieniężnych.....	62
4.4.6. Przeciwdziałanie fałszerstwom euro.....	62
4.5. Prace Komisji ds. Strategii Wprowadzenia Banknotów i Monet Euro.....	63
5. ZARZĄDZANIE REZERWAMI DEWIZOWYMI.....	65
5.1. Zarządzanie ryzykiem w procesie zarządzania rezerwami.....	65
5.2. Uwarunkowania inwestycyjne	66
5.2.1. Tło gospodarcze	66
5.2.2. Charakterystyka rynkowych parametrów inwestycyjnych	67
5.3. Poziom oficjalnych aktywów rezerwowych.....	70
5.4. Charakterystyka procesu inwestycyjnego	71
5.5. Dochodowość rezerw walutowych.....	72
5.6. Złoto monetarne	73

5.7. Dochód z działalności inwestycyjnej	73
6. DZIAŁALNOŚĆ DEWIZOWA.....	74
6.1. Działania w zakresie zadań dewizowych	74
6.1.1. Rejestr działalności kantorowej	74
6.1.2. Decyzje w sprawach dewizowych	74
6.1.3. Kontrola obrotu dewizowego	74
6.1.4. Działania pokontrolne.....	75
6.1.5. Działania w zakresie organizacji obrotu dewizowego	75
6.2. Obsługa kredytów zagranicznych zaciągniętych przez NBP.....	76
7. DZIAŁANIA NA RZECZ SYSTEMU PŁATNICZEGO.....	77
7.1. Integracja z systemami płatności funkcjonującymi w Unii Europejskiej	77
7.2. Nadzór nad systemami płatności, systemami autoryzacji i rozliczeń oraz nad systemami rozrachunku papierów wartościowych	78
7.3. Działania regulacyjne w dziedzinie systemu płatniczego.....	80
7.4. Obsługa rachunków bieżących banków w Centrali NBP	82
7.4.1. Liczba rachunków bieżących banków prowadzonych przez NBP w systemie SORBNET.....	82
7.4.2. Liczba i rodzaje operacji przeprowadzonych na rachunkach bieżących banków w NBP w systemie SORBNET.....	82
7.4.3. Liczba rachunków bieżących banków w euro prowadzonych przez NBP w systemie SORBNET-EURO.....	85
7.4.4. Operacje przeprowadzone na rachunkach bieżących banków w NBP w systemie SORBNET-EURO.....	86
7.4.4.1. Liczba transakcji.....	86
7.4.4.2. Wartość transakcji	86
7.5. Standaryzacja i normalizacja.....	86
7.6. Działalność Rady ds. Systemu Płatniczego	87
7.7. Współpraca z sektorem bankowym w zakresie pozostałych przedsięwzięć międzybankowych.....	88
8. DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA I INFORMACYJNA	90
8.1. Działalność edukacyjna.....	90
8.1.1. Program edukacji ekonomicznej.....	90
8.1.1.1. Portal Edukacji Ekonomicznej - NBPortal.pl.....	90
8.1.1.2. Konkursy grantowe	91
8.1.1.3. Programy dla środowisk szkolnych i dziennikarzy	91
8.1.1.4. Program stypendialny.....	92

8.1.1.5. Inne programy edukacyjne	92
8.1.2. Współpraca w zakresie szkolenia kadr dla sektora bankowego	93
8.2. Działalność informacyjna.....	93
8.2.1. Kontakty z mediami i analitykami rynkowymi	93
8.2.2. Działania informacyjne na temat euro.....	93
8.2.3. Dni Otwarte w NBP.....	93
8.2.4. Wydawnictwa i strona internetowa NBP.....	94
8.3. Centralna Biblioteka NBP	95
9. OBSŁUGA SKARBU PAŃSTWA	97
9.1. Rachunki bankowe prowadzone przez NBP	97
9.1.1. Obsługa rachunków bankowych.....	97
9.1.2. Rodzaje rachunków prowadzonych przez NBP.....	98
9.1.3. Tryb obsługi rachunków	99
9.2. Obsługa zobowiązań i należności zagranicznych budżetu państwa	100
9.3. Obsługa obrotu skarbowymi papierami wartościowymi	101
9.3.1. Przetargi skarbowych papierów wartościowych.....	101
9.3.1.1. Przetargi bonów skarbowych	101
9.3.1.2. Przetargi obligacji skarbowych	101
9.3.1.3. Przetargi zamiany obligacji skarbowych.....	102
9.3.2. System Dealerów Skarbowych Papierów Wartościowych	102
9.4. Działania na rzecz zarządzania długiem publicznym.....	103
10. DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZA	104
10.1. Badania związane z uczestnictwem w ERM II i strefie euro	104
10.2. Badania przedsiębiorstw i gospodarstw domowych.....	105
10.3. Inne badania makroekonomiczne	106
10.4. Badania dotyczące rozwoju i stabilności systemu finansowego	108
10.5. Cykl seminariów wewnętrznych Współczesna polityka pieniężna	108
10.6. Konferencje i seminaria naukowe organizowane przez NBP.....	108
11. DZIAŁALNOŚĆ STATYSTYCZNA.....	111
11.1. Zadania w zakresie statystyki monetarnej, finansowej, bilansu płatniczego oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej	111
11.2. Działania w zakresie statystyki dostosowujące do wymogów EBC.....	112
11.2.1. Dostosowanie statystyki monetarnej oraz instytucji i rynków finansowych.....	112
11.2.2. Dostosowanie kwartalnych rachunków finansowych.....	113
11.2.3. Dostosowanie statystyki sektora instytucji rządowych i samorządowych	113

11.2.4. Dostosowanie statystyki sektora realnego	114
11.2.5. Dostosowanie statystyki bilansu płatniczego.....	114
11.3. Zintegrowana Baza Danych Ekonomicznych.....	114
12. DZIAŁALNOŚĆ LEGISLACYJNA	116
12.1. Działalność prawotwórcza organów NBP oraz Komisji Nadzoru Bankowego....	116
12.2. Udział NBP w pracach organów państwa nad projektami aktów normatywnych i nienormatywnych.....	116
12.3. Projekty ustaw dotyczących funkcjonowania systemu bankowego	117
12.3.1. Projekty ustaw opracowanych w Narodowym Banku Polskim	117
12.3.2. Pozostałe projekty ustaw	118
12.3.2.1. Projekty uchwalonych ustaw.....	118
12.3.2.2. Projekty rozpatrywanych i opiniowanych ustaw	119
12.4. Udział NBP w konsultowaniu projektów wspólnotowych aktów prawnych oraz projektów krajowych aktów prawnych państw członkowskich UE	120
13. WSPÓLPRACA MIĘDZYNARODOWA.....	122
13.1. Działania związane z realizacją zadań wynikających z członkostwa Polski w Unii Europejskiej.....	122
13.1.1. Współpraca z Europejskim Systemem Banków Centralnych.....	122
13.1.2. Udział NBP w pracach organów wspólnotowych	124
13.1.3. Inne działania.....	124
13.2. Działania Narodowego Banku Polskiego na rzecz wprowadzenia euro w Polsce	124
13.2.1. Udział przedstawicieli NBP w pracach gremiów unijnych zajmujących się problematyką wprowadzenia euro.....	124
13.2.2. Współpraca z Ministerstwem Finansów w ramach Międzyresortowej Grupy Roboczej ds. Integracji Polski z Unią Gospodarczą i Walutową	125
13.2.3. Inne działania.....	125
13.3. Współpraca z międzynarodowymi instytucjami gospodarczymi i finansowymi..	125
13.3.1. Współpraca z Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)	125
13.3.2. Współpraca z Bankiem Światowym i z Międzynarodowym Funduszem Walutowym	126
13.3.3. Współpraca z Bankiem Rozrachunków Międzynarodowych	127
13.3.4. Współpraca z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju.....	128
13.3.5. Międzynarodowy Bank Współpracy Gospodarczej.....	129
13.3.6. Współpraca międzynarodowa w zakresie nadzoru bankowego.....	129
13.3.7. Pomoc szkoleniowa udzielona bankom centralnym i zagranicznym instytucjom nadzorczym.....	130

14. DZIAŁALNOŚĆ WEWNĘTRZNA.....	131
14.1. Zarządzanie zasobami ludzkimi	131
14.1.1. Zatrudnienie w NBP	131
14.1.2. Podnoszenie kwalifikacji pracowników NBP.....	131
14.1.3. Zasady etyki pracowników NBP	133
14.2. Zarządzanie zasobami majątkowymi	133
14.3. Obsługa informatyczna systemu bankowego oraz NBP.....	133
14.4. Ochrona i zabezpieczenia.....	134
14.5. Audyt wewnętrzny	135
14.6. Zarządzanie ryzykiem	135
14.7. Zmiany organizacyjne	135
15. BILANS I RACHUNEK WYNIKÓW NBP	137
15.1. Podstawy prawne rachunkowości NBP.....	137
15.2. Podstawowe zasady rachunkowości NBP	137
15.3. Biegły rewident i sposób jego wyboru	139
15.4. Zmiany regulacji prawnych dotyczących rachunkowości NBP w roku obrotowym 2005.....	140
15.5. Zmiany w układzie aktywów i pasywów bilansu NBP oraz w układzie rachunku zysków i strat NBP.....	140
15.6. Zmiany w zestawieniu pozycji pozabilansowych NBP.....	141
15.7. Zmiany w pozycjach bilansu NBP	141
15.7.1. Zmiany w pozycjach aktywów	142
15.7.2. Zmiany w pozycjach pasywów.....	144
15.7.3. Zmiany w strukturze aktywów	146
15.7.4. Zmiany w strukturze pasywów	147
15.8. Zmiany w rachunku zysków i strat NBP.....	148
15.8.1. Wynik z tytułu odsetek, dyskonta i premii	150
15.8.2. Wynik z tytułu operacji finansowych	152
15.8.3. Wynik z tytułu opłat i prowizji.....	153
15.8.4. Przychody z tytułu akcji i udziałów.....	154
15.8.5. Pozostałe przychody	155
15.8.6. Koszty amortyzacji.....	155
15.8.7. Koszty działania banku.....	156
15.8.8. Koszty wynagrodzeń wraz z narzutami	156
15.8.9. Koszty administracyjne	156
15.8.10. Koszty emisji znaków pieniężnych	157

15.8.11. Pozostałe koszty	158
15.8.12. Wynik finansowy NBP i jego podział	158
SPIS TABEL.....	161
SPIS WYKRESÓW.....	164
ZAŁĄCZNIK NR 1.....	167
WYBRANE INFORMACJE O SEKTORZE BANKOWYM	
ZAŁĄCZNIK NR 2.....	171
PKB I POPYT FINALNY	
ZAŁĄCZNIK NR 3.....	175
CENY TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH	
ZAŁĄCZNIK NR 4.....	181
BILANS PŁATNICZY	
ZAŁĄCZNIK NR 5.....	185
PODAŻ PIENIĄDZA	
ZAŁĄCZNIK NR 6.....	193
PROJEKCJE INFLACJI	
ZAŁĄCZNIK NR 7.....	197
WYKAZ WYKONAWCZYCH AKTÓW PRAWNYCH WYDANYCH W 2005 R. PRZEZ ORGANY NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO I KOMISJĘ NADZORU BANKOWEGO (OGŁOSZONYCH)	
ZAŁĄCZNIK NR 8.....	205
PUBLIKACJE I STRONA INTERNETOWA NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO W 2005 R.	
ZAŁĄCZNIK NR 9.....	211
ZESTAWIENIE OTWARTYCH SEMINARIÓW PRZEPROWADZONYCH W NBP W 2005 R.	
ZAŁĄCZNIK NR 10.....	213
WYNIKI GŁOSOWANIA CZŁONKÓW RADY POLITYKI PIENIĘŻNEJ NAD WNIOSKAMI I UCHWAŁAMI PODJĘTYMI W 2005 R.	
ZAŁĄCZNIK NR 11.....	217
OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA	
ZAŁĄCZNIK NR 12.....	219
SCHEMAT ORGANIZACYJNY NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO	

SKRÓTY

ARiMR	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
BCI	bezpośredni cel inflacyjny
BFG	Bankowy Fundusz Gwarancyjny
BIS	Bank for International Settlements Bank Rozrachunków Międzynarodowych
CAEL	Adekwatność kapitału (C), jakość aktywów (A), wyniki finansowe (E) i płynność (L)
CMFB	Committee on Monetary, Financial and Balance of Payment Statistics (Komitet ds. Statystyki Monetarnej, Finansowej i Bilansu Płatniczego)
CPI	Consumer Price Index wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych
DSPW	Dealerzy Skarbowych Papierów Wartościowych
EBC	Europejski Bank Centralny
EBOIR	Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju
ELIXIR	System wymiany zleceń płatniczych w formie elektronicznej w KIR SA.
ERM II	Exchange Rate Mechanism II (Europejski Mechanizm Kursowy)
ESBC	Europejski System Banków Centralnych
FSI	Financial Stability Institute
GIIF	Generalny Inspektor Informacji Finansowej
GINB	Generalny Inspektorat Nadzoru Bankowego
GUS	Główny Urząd Statystyczny
HICP	Harmonised Index of Consumer Prices (zharmonizowany indeks cen konsumpcyjnych)
IBAN	International Bank Account Number (Międzynarodowy Numer Rachunku Bankowego)
JVI	Joint Vienna Institute
KIR SA	Krajowa Izba Rozliczeniowa SA
KDPW SA	Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA
KNB	Komisja Nadzoru Bankowego
KNUiFE	Komisja Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych
KPWiG	Komisja Papierów Wartościowych i Giełd
KSKOK	Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa
MFW	Międzynarodowy Fundusz Walutowy
MP SA	Mennica Państwowa
MSR/MSSF	Międzynarodowe Standardy Rachunkowości/Międzynarodowe

Standardy Sprawozdawczości Finansowej

NBP	Narodowy Bank Polski
NRB	Numer Rachunku Bankowego
NUK	Nowa Umowa Kapitałowa
OECD	Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju
pb	punkt bazowy
PKB	produkt krajowy brutto
PKN	Polski Komitet Normalizacyjny
PWPW SA	Państwowa Wytwórnia Papierów Wartościowych SA
RPP	Rada Polityki Pieniężnej
RTGS	Real-Time Gross Settlement (System rozrachunku brutto w czasie rzeczywistym)
SDR	Special Drawing Rights (Specjalne Prawa Ciągnięcia)
SORBNET	System Obsługi Rachunków Banków w Centrali NBP
SEPA	Single Euro Payment Area (Jednolity Obszar Płatności w Euro)
TARGET	Transeuropean Automated Real-time Gross Settlement Express Transfer System (transeuropejski zautomatyzowany system rozrachunku brutto w czasie rzeczywistym)
UE	Unia Europejska
UGW	Unia Gospodarcza i Walutowa
UOKiK	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumenta
XML	Extensible Markup Language
ZBDE	Zintegrowana Baza Danych Ekonomicznych
ZBP	Związek Banków Polskich
ZSK	Zintegrowany System Księgowy

SYNTEZA

1. Zgodnie z art. 227 par. 1 Konstytucji RP „Centralnym bankiem państwa jest Narodowy Bank Polski. Przysługuje mu wyłączne prawo emisji pieniądza oraz ustalania i realizowania polityki pieniężnej. Narodowy Bank Polski odpowiada za wartość polskiego pieniądza.” Podstawowe zadania NBP określają ustawa o Narodowym Banku Polskim i ustawa Prawo bankowe. W 2005 r. NBP działał zgodnie ze *Strategią polityki pieniężnej po 2003 roku* i *Załoženiami polityki pieniężnej na 2005 r.* oraz *Planem działalności na lata 2004-2006*.
2. Niniejsze *Sprawozdanie* przedstawia realizację przez NBP ustawowych zadań w 2005 r. w podziale na następujące obszary: polityka pieniężna, nadzór bankowy, działalność emisyjna, zarządzanie rezerwami dewizowymi, działalność dewizowa, działania na rzecz systemu płatniczego, działalność edukacyjna i informacyjna, obsługa Skarbu Państwa, działalność badawcza, działalność statystyczna i współpraca międzynarodowa. W *Sprawozdaniu* przedstawiono również działalność legislacyjną, działalność wewnętrzną oraz bilans i rachunek wyników NBP.
3. Zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim, organami NBP są: Prezes Narodowego Banku Polskiego, Rada Polityki Pieniężnej i Zarząd Narodowego Banku Polskiego. W 2005 r. struktura organizacyjna NBP obejmowała: Centralę NBP, 17 jednostek organizacyjnych¹ oraz Generalny Inspektorat Nadzoru Bankowego - organ wykonawczy Komisji Nadzoru Bankowego wydzielony organizacyjnie w strukturze NBP.
4. Rok 2005 był drugim rokiem członkostwa Polski w Unii Europejskiej, a tym samym członkostwa NBP w Europejskim Systemie Banków Centralnych. W związku z tym, że Polska uczestniczy w Unii Gospodarczej i Walutowej w niepełnym zakresie, jako państwo członkowskie z derogacją, przedstawiciele NBP biorą udział w pracach ESBC na zasadach określonych dla państw członkowskich UE pozostających poza strefą euro. Do najważniejszych prac dotyczących integracji europejskiej należały w 2005 r.: badania związane z uczestnictwem w ERM II i strefie euro, prace nad wprowadzeniem do polskiego systemu bankowego postanowień Nowej Umowy Kapitałowej (NUK) i włączeniem polskiego systemu płatniczego do jednolitego obszaru płatniczego UE, dalsze dostosowania w zakresie działalności statystycznej, opiniowanie projektów prawa wspólnotowego oraz monitorowanie bieżącej

¹ Od 1 maja 2005 r.

działalności instytucji UE.

5. W 2005 r. średnioroczna inflacja mierzona wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych (CPI) wyniosła 2,1% i była niższa niż wszystkie dostępne prognozy ośrodków zewnętrznych sporządzone w 2004 r. i w 2005 r. Roczny wskaźnik inflacji CPI obniżył się z 3,7% w styczniu do 0,7% w grudniu, natomiast wskaźnik inflacji netto obniżył się odpowiednio z 2,3% do 1,0%. Silne spadki obu miar inflacji były w dużej mierze wynikiem wygaśnięcia przejściowego wzrostu inflacji w 2004 r., który był skutkiem przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Proces wygasania wstrząsu akcesyjnego wpływał na wskaźnik inflacji przede wszystkim w I połowie 2005 r. Przejawem wygasania wstrząsu było zrównanie się inflacji bieżącej z inflacją netto. Natomiast w III kwartale 2005 r. nastąpił wzrost inflacji bieżącej powyżej inflacji netto, wynikający głównie z szybkiego wzrostu cen ropy na rynkach światowych. Z kolei, spadek inflacji bieżącej poniżej inflacji netto w IV kwartale 2005 r. był wynikiem spadku cen żywności oraz obniżenia marż dystrybucyjnych na rynku paliw. Brak wtórnych efektów wstrząsu inflacyjnego z 2004 r., niższy od oczekiwanego wzrost popytu krajowego w IV kw. 2004 r. oraz znaczny spadek inflacji na przełomie 2004 i 2005 r. wskazywały, że po okresie, w którym efekt unijny był widoczny w 12-miesięcznym wskaźniku zmian cen towarów i usług konsumpcyjnych nastąpi stosunkowo silny spadek inflacji bieżącej. W tych warunkach Rada Polityki Pieniężnej dokonała w marcu i kwietniu 2005 r. dwóch obniżek stóp procentowych łącznie o 100 punktów bazowych. Opracowana w maju projekcja inflacji potwierdziła, że w perspektywie średniookresowej ówczesny poziom stóp procentowych powinien być zapewnić ukształtowanie się inflacji w pobliżu celu. Jednak dane o sytuacji gospodarczej, które napływały w okresie od czerwca do sierpnia wskazywały, że tempo wzrostu gospodarczego w 2005 r. i tym samym presja inflacyjna, mogą być istotnie niższe niż oczekiwano w majowej projekcji. W tej sytuacji Rada dokonała w okresie czerwiec – sierpień trzech kolejnych obniżek stóp procentowych, łącznie o 100 punktów bazowych. RPP nie zmieniała od września do końca roku stóp procentowych, ponieważ rozwój sytuacji w gospodarce okazał się w dużej mierze zgodny z wynikami sierpniowej projekcji inflacji, która przewidywała stopniowe ożywianie się koniunktury. Dodatkowym czynnikiem, powstrzymującym RPP przed obniżkami stóp procentowych było ryzyko związane z rosnącymi szybko cenami ropy na rynkach światowych. Sytuacja gospodarcza w końcowych miesiącach 2005 r.: wyraźne ożywienie koniunktury i jednocześnie utrzymywanie się inflacji na poziomie niższym od wcześniej prognozowanego, sprawiła, że RPP w coraz większym stopniu rozważała możliwe oddziaływanie na procesy inflacyjne takich czynników strukturalnych, jak wzrost konkurencji na rynku produktów, wzrost elastyczności rynku pracy, utrzymujące się korzystne tendencje wydajności

pracy oraz mniejszy niż wcześniej oczekiwano stopień przenoszenia zmian cen surowców na ceny krajowe. W sumie w 2005 r. przebieg procesów i zjawisk gospodarczych kształtujących inflację umożliwił RPP stopniowe łagodzenie polityki pieniężnej w dążeniu do realizacji celu inflacyjnego. Dokonano pięciu obniżek stóp procentowych łącznie o 200 punktów bazowych (z 6,5% do 4,5%). Łagodniejsza polityka pieniężna wspierała wzrost aktywności gospodarczej oraz tworzenie miejsc pracy. RPP będzie w dalszym ciągu uważnie analizować wszystkie zmiany w sytuacji gospodarczej i finansowej kraju pod kątem zagrożenia dla stabilizacji cen. W przypadku wystąpienia takich zagrożeń będzie odpowiednio reagować za pomocą stojących do jej dyspozycji instrumentów polityki pieniężnej.

6. NBP realizował politykę pieniężną, wykorzystując zestaw instrumentów przyjętych przez RPP w *Założeniach polityki pieniężnej na 2005 r.* Ich rentowność wyznaczał poziom oficjalnych stóp NBP: referencyjnej, depozytowej oraz lombardowej. Prowadząc operacje otwartego rynku, NBP oddziaływał na poziom krótkoterminowych stawek rynkowych. W 2005 r., w celu ułatwienia zarządzania płynnością w bankach komercyjnych, oraz w związku z działaniami podejmowanymi na rzecz dostosowań systemu operacyjnego polityki pieniężnej NBP do wymogów Eurosystemu, RPP skróciła termin zapadalności emitowanych bonów pieniężnych (w ramach operacji podstawowych) z 14 do 7 dni. Średnie odchylenie rynkowej stawki o tygodniowym terminie zapadalności od stopy referencyjnej NBP wyniosło 9 punktów bazowych. Prowadzone przez NBP operacje kredytowo-depozytowe pozwalały bankom uzupełniać niedobory i lokować nadwyżki środków w banku centralnym – za pomocą kredytu lombardowego i depozytu na koniec dnia.
7. Poziom nadpłynności operacyjnej sektora bankowego, mierzony jako średnioroczne saldo bonów pieniężnych NBP, wyniósł 16.699 mln zł i był wyższy o 11.424 mln zł w porównaniu do średniego poziomu w 2004 r. Wzrost nadpłynności nastąpił głównie z tytułu transakcji walutowych NBP, wynikających ze skupu walut obcych przez bank centralny w związku z przepływem środków unijnych. Drugą ważną przyczyną był spadek depozytów budżetowych w banku centralnym, spowodowany ograniczeniem poziomu złotych lokat terminowych utrzymywanych w NBP.
8. Jednym z celów prowadzonej polityki pieniężnej jest umacnianie wiarygodności NBP jako instytucji odpowiedzialnej za wartość polskiego pieniądza - osiągame głównie dzięki stabilizowaniu inflacji na niskim poziomie, przejrzystości działania i komunikacji z rynkami finansowymi, przedsiębiorcami i społeczeństwem. W 2005 r. NBP organizował konferencje prasowe, zarówno po posiedzeniach Rady Polityki Pieniężnej, jak również prezentujące *Raporty o inflacji*. Udzielono około 250 odpowiedzi pisemnych

na pytania dziennikarzy dotyczące działalności NBP i zorganizowano blisko 140 wywiadów i spotkań z przedstawicielami organów Banku.

9. Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 6 ustawy o Narodowym Banku Polskim do zadań NBP należy „kształtowanie warunków niezbędnych do rozwoju systemu bankowego”. Polski bank centralny realizuje to zadanie w sposób ciągły poprzez utrzymywanie inflacji na niskim poziomie. W 2005 r. NBP koncentrował się ponadto na rozwoju i zapewnieniu płynności systemu płatniczego oraz zapewnieniu bezpieczeństwa środków pieniężnych na rachunkach bankowych (por. pkt 14). NBP brał także udział w tworzeniu przepisów prawnych dotyczących sektora bankowego, prowadził badania stabilności systemu finansowego, współpracował z Bankowym Funduszem Gwarancyjnym oraz udzielał pomocy sektorowi bankowemu w formie dofinansowania BFG.
10. Bardzo ważnym działaniem na rzecz „kształtowania warunków niezbędnych do rozwoju systemu bankowego” była działalność nadzoru bankowego. Nadzór bankowy realizował opisane w ustawie Prawo bankowe cele, które polegają na zapewnieniu bezpiecznego i zgodnego z prawem prowadzenia działalności bankowej, w szczególności: 1) bezpieczeństwa środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych, 2) zgodności działalności banków ze statutem i decyzją o wydaniu zezwolenia na utworzenie banku, a także kontroli podmiotów ubiegających się o dopuszczenie do prowadzenia działalności bankowej w charakterze założycieli banku, akcjonariuszy i członków zarządu. Realizując powyższe wydano m.in.: 1 zezwolenie na utworzenie banku, 10 uchwał w sprawie wykonywania prawa głosu na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy banku, 2 zezwolenia na otwarcie przedstawicielstw, 51 uchwał w sprawie wyrażenia zgody na powołanie członków zarządów banków, 196 decyzji w sprawie zmian w statutach banków oraz przyjęto 9 zawiadomień w sprawie podjęcia działalności poprzez oddział na terytorium Polski przez instytucje kredytowe i 46 zawiadomień w sprawie podjęcia działalności transgranicznej przez instytucje kredytowe. Działaniami nadzorczymi były objęte 53 banki w formie spółki akcyjnej, 1 bank państwowy, 7 oddziałów instytucji kredytowych oraz 19 przedstawicielstw banków zagranicznych i 588 banków spółdzielczych. W 2005 r. prowadzono, w ramach prac nad wprowadzeniem do polskiego systemu bankowego postanowień Nowej Umowy Kapitałowej, konsultacje z sektorem bankowym w zakresie wyboru tzw. opcji narodowych i zawarto porozumienia z instytucjami nadzorczymi Belgii, Chin, Holandii i USA.
11. Głównym zadaniem działalności emisyjnej NBP było zapewnienie bezpieczeństwa i płynności obrotu gotówkowego. W 2005 r. nie zmieniły się podstawowe zasady tej działalności. Wychodząc naprzeciw coraz szerszemu zainteresowaniu społecznemu, NBP kontynuował emitowanie monet

kolekcjonerskich. W ramach współpracy z Europejskim Bankiem Centralnym w zakresie przeciwdziałania fałszerstwom euro, NBP uzyskał dostęp i rozpoczął wprowadzanie danych o przypadkach fałszerstw euro ujawnionych w Polsce do Systemu Monitorowania Fałszerstw prowadzonego przez EBC. Podjął też działania mające na celu umożliwienie Policji przeglądania zawartych tam danych.

12. Zarządzając rezerwami dewizowymi, NBP kierował się dwiema zasadami: bezpieczeństwem inwestowanych środków i utrzymaniem odpowiedniej płynności rezerw. Przy tych założeniach, NBP dążył do uzyskania maksymalnych dochodów z inwestycji. Instrumentami inwestycyjnymi stosowanymi przez NBP w 2005 r. były papiery dyskontowe, papiery wartościowe o stałym oprocentowaniu emitowane przez rządy, instytucje międzynarodowe i pozarządowe instytucje finansowe, a także transakcje lokacyjne. Nowym elementem zarządzania rezerwami w 2005 r. była własna konstrukcja portfela porównawczego, wykorzystywanego do analizy dochodowości i efektywności zarządzania rezerwami walutowymi. W latach poprzednich portfel porównawczy był zbudowany przy wykorzystaniu indeksów zewnętrznych. Dochód z działalności inwestycyjnej w 2005 r. wyniósł 3,4 mld zł. Dochodowość rezerw walutowych wyniosła 2,6%.
13. Działalność dewizowa NBP prowadzona przez Centralę i oddziały okręgowe polegała na prowadzeniu rejestru działalności kantorowej, wydawaniu zezwoleń w sprawach dewizowych oraz kontroli obrotu dewizowego. W 2005 r. wydano ogółem 1.710 decyzji i 26 postanowień w sprawach dewizowych oraz przeprowadzono 2.454 kontrole obrotu dewizowego. Wg stanu na dzień 31 grudnia 2005 r. w Polsce działały 3.852 kantory.
14. Działania Narodowego Banku Polskiego na rzecz systemu płatniczego polegały przede wszystkim na organizowaniu rozliczeń pieniężnych, prowadzeniu nadzoru nad systemami płatności, systemami autoryzacji i rozliczeń i systemami rozrachunku papierów wartościowych oraz przygotowywaniu odpowiednich regulacji prawnych. W 2005 r. działania NBP na rzecz systemu płatniczego koncentrowały się na integracji nowoutworzonej infrastruktury dla rozliczeń w euro z systemami funkcjonującymi w Unii Europejskiej, tj. z systemem TARGET oraz z systemami STEP2 i EURO1. Drugim istotnym obszarem były prace związane z nadzorowaniem systemów płatności oraz systemów autoryzacji i rozliczeń.

W 2005 r. NBP rozpoczął zbieranie i analizowanie danych statystycznych dotyczących funkcjonowania systemu płatniczego w zakresie nowych podmiotów: spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, Poczty Polskiej, przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą polegającą

na dokonywaniu przekazów pieniężnych i pośrednictwie w ich realizowaniu w obrocie krajowym i zagranicznym oraz przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą polegającą na pośredniczeniu w przyjmowaniu wpłat na rachunki bankowe. NBP kontynuował także współpracę ze środowiskiem bankowym, przede wszystkim w ramach Rady ds. Systemu Płatniczego oraz przedsięwzięć podejmowanych wspólnie ze Związkiem Banków Polskich. Rezultatem współpracy były m.in. działania prowadzące do rozwoju obrotu bezgotówkowego, wprowadzenie mechanizmów usprawniających rozrachunek międzybankowy, wypracowanie modelu dynamicznego zlecenia stałego na zmienne kwoty i ujednoczenie zasad dokonywania płatności masowych. NBP uczestniczył ponadto w pracach nad strategią rozwoju spółek: Krajowej Izby Rozliczeniowej SA oraz Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych SA oraz brał udział w pracach nad nowymi ustawami regulującymi funkcjonowanie polskiego rynku finansowego.

15. NBP prowadził działalność edukacyjną, której celem jest podniesienie poziomu wiedzy w społeczeństwie m.in. na temat banku centralnego i systemu bankowego, w tym pieniądza i inflacji. W 2005 r. nastąpił dalszy rozwój Portalu Edukacji Ekonomicznej - liczba osób korzystających z zasobów portalu wzrosła prawie trzykrotnie i przekroczyła 1,5 miliona. NBP organizował ponadto konkursy o tematyce ekonomicznej skierowane do młodzieży szkolnej, studentów i dziennikarzy oraz szkolenia dla nauczycieli. W ramach działalności informacyjnej prowadzono kampanię dotyczącą wprowadzenia euro i zorganizowano Dni Otwarte w Centrali i oddziałach okręgowych, w ramach których NBP odwiedziło ok. 9.000 osób.
16. Prowadzona przez Narodowy Bank Polski obsługa rachunków bankowych przyczynia się do zapewnienia bezpieczeństwa i płynności rozliczeń środków publicznych. W 2005 r. NBP obsługiwał 3.500 posiadaczy rachunków i prowadził około 14.600 rachunków. Po raz kolejny wzrosła liczba użytkowników systemu Bankowości Elektronicznej „enbepe” i wyniosła blisko 100% wszystkich posiadaczy rachunków. W 2005 r. NBP udostępnił Ministerstwu Finansów międzysystemowy interfejs *Business To Business (B2B)*, łączący bezpośrednio systemy finansowo-księgowe NBP i MF. Nowy system usprawnił w znaczący sposób obsługę rachunku bankowego MF w NBP. Bank centralny prowadził ponadto obsługę zobowiązań i należności zagranicznych budżetu państwa, obsługę obrotu skarbowymi papierami wartościowymi, a także współpracował z Ministerstwem Finansów w zakresie zarządzania długiem publicznym.
17. W pracach badawczych w 2005 r. NBP koncentrował się na bieżących badaniach, dotyczących skuteczności polityki pieniężnej i procesów inflacyjnych, koniunktury gospodarczej, finansów publicznych, zmian strukturalnych w gospodarce, sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstw

i gospodarstw domowych oraz rynku pracy. Wyniki badań służyły projektowaniu polityki pieniężnej i kursowej oraz podejmowaniu decyzji przez Zarząd NBP i Radę Polityki Pieniężnej. W ramach przygotowań do przyjęcia wspólnej waluty uaktualniono dotychczasowe wyniki badań w zakresie m.in. optymalnego momentu wstąpienia do ERM II i optymalnego poziomu realnego efektywnego kursu złotego. Prowadzono ponadto analizy dotyczące: aktywności gospodarczej w ujęciu regionalnym, wykorzystania funduszy pomocowych UE, zależności między rynkiem pracy a polityką pieniężną. W zakresie realizacji strategii bezpośredniego celu inflacyjnego opracowano nową formułę bilansu czynników kształtujących przyszłą inflację. NBP udoskonalał model prognostyczny ECMOD, rozszerzył analizy koniunktury międzynarodowej i prowadził regularne badania dotyczące stabilności i rozwoju polskiego systemu finansowego. W 2005 r. odbyły się w NBP 4 międzynarodowe konferencje naukowe oraz 17 seminariów naukowych.

18. Po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej, działalność statystyczna Narodowego Banku Polskiego znacznie się rozszerzyła i podlega licznym, zmieniającym się wymaganiom Europejskiego Banku Centralnego. W związku z tym, w 2005 r. NBP kontynuował wprowadzanie wymogów EBC w zakresie zadań statystycznych. Prace dostosowawcze dotyczyły kilku dziedzin – statystyki pieniężnej, bankowej i finansowej, bilansu płatniczego oraz rachunków finansowych i statystyki pozostałych instytucji pośrednictwa finansowego. Realizując te zadania NBP rozpoczął przekazywanie do EBC danych w zakresie bilansu skonsolidowanego monetarnych instytucji finansowych (MIF) oraz statystyki stóp procentowych i współpracował z Głównym Urzędem Statystycznym i Ministerstwem Finansów w ramach zespołów: ds. statystyki sektora instytucji rządowych i samorządowych, ds. statystyki sektora zagranicznego dla potrzeb rachunków narodowych i bilansu płatniczego oraz ds. statystyki dochodów z pracy rezydentów i nierezydentów. W 2005 r. NBP przystąpił, w charakterze obserwatora, do Europejskiego Komitetu Danych Bilansowych Podmiotów Niefinansowych.
19. Przedstawiciele NBP brali udział w posiedzeniach Komitetu Rady Ministrów, Komitetu Europejskiego Rady Ministrów oraz Rady Ministrów. W 2005 r. NBP współpracował z rządem m.in. w ramach Komitetu Zarządzania Długiem Publicznym i Międzyresortowej Grupy Roboczej ds. Integracji Polski z UGW, a członkowie Rady Polityki Pieniężnej spotykali się z przedstawicielami Rady Ministrów. NBP współdziałał z organami państwa, opiniując projekty aktów normatywnych i nienormatywnych z zakresu polityki gospodarczej i systemu bankowego. Jako członek ESBC, NBP opiniował projekty wspólnotowych aktów prawnych.
20. Reprezentując bank centralny i Polskę na arenie międzynarodowej, w 2005 r.

przedstawiciele NBP uczestniczyli w pracach m.in. takich gremiów, jak: Rada Ogólna EBC, komitety i grupy robocze ESBC, Rada ECOFIN, komitety i grupy robocze Rady UE i Komisji Europejskiej. Współpracowali też z Bankiem Światowym, Międzynarodowym Funduszem Walutowym, Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, Bankiem Rozrachunków Międzynarodowych i Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju. NBP kontynuował program pomocy szkoleniowej udzielanej instytucjom nadzorczym w ramach Inicjatywy Szkoleniowej NBP dla Nadzoru Bankowego – *Training Initiative for Banking Supervision (TIBS)*.

21. W zakresie audytu wewnętrznego prowadzono dalsze prace zmierzające do zapewnienia pełnej zgodności z Międzynarodowymi Standardami Profesjonalnej Praktyki Audytu Wewnętrznego. Ponadto rozwijano wprowadzony w 2004 r. System Zarządzania Ryzykiem: opracowano uchwałę Zarządu w sprawie zarządzania ryzykiem operacyjnym w NBP oraz metodykę działań menedżerów ryzyka. Główne kierunki działalności inwestycyjnej dotyczyły modernizacji infrastruktury teleinformatycznej NBP w celu spełnienia wymagań eksploatowanego systemu sprawozdawczego NBP, zwiększenia bezpieczeństwa systemów krytycznych, poprawy zabezpieczeń bankowych i dalszej mechanizacji czynności kasowo-skarbcowych. W 2005 r. przeciętnie średnioroczne zatrudnienie w NBP wynosiło 4.627 etatów i zmniejszyło się w porównaniu do 2004 r. o 298 etatów, tj. o 6%. W wyniku redukcji przeprowadzonych w latach 2002-2005 zatrudnienie w NBP zmniejszyło się łącznie o 1.704 etaty, tj. o 27%. W 2005 r. zakończono także proces zmian organizacyjnych i kadrowych w jednostkach terenowych NBP - poprzez połączenie z dniem 1 maja 2005 r. Oddziału Okręgowego NBP w Warszawie i Głównego Oddziału Walutowo-Dewizowego w jedną jednostkę organizacyjną.
22. Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy o Narodowym Banku Polskim, Sprawozdanie finansowe NBP za 2005 r. zostało zbadane przez biegłego rewidenta, wybranego przez Radę Polityki Pieniężnej. Zdaniem biegłego rewidenta, sprawozdanie finansowe rzetelnie i jasno przedstawia wszystkie informacje istotne dla oceny wyniku finansowego za okres od dnia 1 stycznia 2005 r. do dnia 31 grudnia 2005 r., jak też sytuacji majątkowej i finansowej NBP na dzień 31 grudnia 2005 r. oraz jest zgodne z przepisami. Opinię niezależnego biegłego rewidenta zawiera załącznik nr 11 do *Sprawozdania*.
23. W 2005 r. zysk NBP osiągnął wysokość 1.218.975,9 tys. zł, z tego wpłata do budżetu państwa wyniesie 1.158.027,1 tys. zł.

1. FUNKCJONOWANIE ORGANÓW NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO

Zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim², obowiązującą od 1 stycznia 1998 r., organami NBP są: Prezes Narodowego Banku Polskiego, Rada Polityki Pieniężnej i Zarząd Narodowego Banku Polskiego.

1.1. Prezes Narodowego Banku Polskiego

Prezes Narodowego Banku Polskiego w ramach swoich obowiązków przewodniczył Radzie Polityki Pieniężnej, Zarządowi NBP oraz Komisji Nadzoru Bankowego. W 2005 r. Prezes NBP uczestniczył, jako pełnoprawny członek, w posiedzeniach Rady Ogólnej Europejskiego Banku Centralnego we Frankfurcie nad Menem.

Reprezentując bank centralny i Polskę w kontaktach z instytucjami zagranicznymi, w 2005 r. Prezes NBP wziął udział m.in. w następujących spotkaniach:

- dorocznym posiedzeniu Rady Gubernatorów Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju w Londynie,
- dorocznym posiedzeniu oraz regularnych posiedzeniach Gubernatorów Banku Rozrachunków Międzynarodowych w Bazylei,
- w posiedzeniu Rady ECOFIN w składzie rozszerzonym o prezesów banków centralnych.

W 2005 r. Prezes NBP wydał 18 zarządzeń dotyczących:

- ustalania wzorów, stopu, próby, masy i wielkości emisji monet,
- sposobu przeprowadzania rozrachunków międzybankowych,
- sposobów i trybu przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań banknotów i monet oraz wykonywania czynności związanych z zaopatrywaniem banków w znaki pieniężne,
- upoważnienia do podejmowania decyzji dotyczących indywidualnych zezwoleń dewizowych,
- określenia sposobu prowadzenia rejestru działalności kantorowej, wzoru rejestru oraz trybu dokonywania wpisów do rejestru.

Prezes NBP, jako przełożony pracowników, brał udział w kształtowaniu i realizowaniu polityki kadrowej, a także sprawował nadzór nad przestrzeganiem standardów pracy w NBP.

² Dz.U. z 2005 nr 1, poz. 2 z późn. zm.

1.2. Rada Polityki Pieniężnej

Rada Polityki Pieniężnej

Przewodniczący: Leszek Balcerowicz
 Członkowie: powołani przez Prezydenta RP:
 Dariusz Filar
 Andrzej Sławiński
 Andrzej Wojtyna
powołani przez Sejm:
 Jan Czekaj
 Mirosław Pietrewicz
 Stanisław Nieckarz
powołani przez Senat:
 Marian Noga
 Stanisław Owsiak
 Halina Wasilewska-Trenkner

W 2005 r. Rada Polityki Pieniężnej odbyła 15 posiedzeń (w tym 12 dwudniowych), na których podjęła 15 uchwał, opublikowanych w Monitorze Polskim i Dzienniku Urzędowym NBP. Ponadto RPP odbyła 14 spotkań roboczych oraz wiele spotkań wynikających z bieżących prac.

RPP podjęła 5 uchwał w sprawie obniżenia stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej weksli w Narodowym Banku Polskim. Wysokość stóp procentowych NBP na koniec 2004 i 2005 r. przedstawia tabela 1.

Tabela 1
Wysokość stóp procentowych Narodowego Banku Polskiego na koniec 2004 i 2005 r.

Stopa referencyjna		Kredyt lombardowy		Lokata w NBP		Redyskonto weksli	
31.12.2004 r.	31.12.2005 r.	31.12.2004 r.	31.12.2005 r.	31.12.2004 r.	31.12.2005 r.	31.12.2004 r.	31.12.2005 r.
6,5	4,5	8,0	6,0	5,0	3,0	7,0	4,75

Źródło: dane NBP.

RPP podjęła również uchwały w następujących sprawach:

- przyjęcia rocznego sprawozdania finansowego NBP na dzień 31 grudnia 2004 r.,
- przyjęcia sprawozdania z wykonania założeń polityki pieniężnej w 2004 r.,
- oceny działalności Zarządu NBP w zakresie realizacji założeń polityki pieniężnej w 2004 r.,
- zatwierdzenia sprawozdania z działalności NBP w 2004 r.,
- ustalenia założeń polityki pieniężnej na rok 2006,
- określenia górnej granicy zobowiązań wynikających z zaciągania przez NBP pożyczek i kredytów w zagranicznych instytucjach bankowych i finansowych,

- wyboru biegłego rewidenta badającego roczne sprawozdanie finansowe Narodowego Banku Polskiego za rok obrotowy 2005 i za rok 2006,
- zatwierdzenia planu finansowego Narodowego Banku Polskiego na rok 2006,
- zmiany uchwały w sprawie zasad rachunkowości, układu aktywów i pasywów bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego Banku Polskiego,
- zmiany uchwały w sprawie zasad prowadzenia operacji otwartego rynku.

Realizując obowiązek wynikający z art. 23 ustawy o Narodowym Banku Polskim, RPP przyjęła następujące dokumenty:

- *Bilans płatniczy Rzeczypospolitej Polskiej za 2004 r.* oraz bilanse płatnicze RP za I i II kwartał 2005 r.,
- *Międzynarodową pozycję inwestycyjną Polski w 2004 r.*,
- *Prognozę bilansu płatniczego Polski na 2006 r.*,
- *Opinię do projektu ustawy budżetowej na 2006 r.*

Ponadto RPP przyjęła trzy kwartalne raporty o inflacji (w lutym, maju i sierpniu), zawierające ocenę perspektyw procesów inflacyjnych w kontekście polityki pieniężnej.

W 2005 r. członkowie Rady Polityki Pieniężnej spotkali się z przedstawicielami rządu:

- 7 lutego 2005 r. z Prezesem Rady Ministrów Markiem Belką, Ministrem Finansów Mirosławem Gronickim oraz Ministrem Gospodarki i Pracy Jerzym Hausnerem. Tematem spotkania były perspektywy przystąpienia Polski do ERM II i strefy euro.
- 16 sierpnia 2005 r. z Ministrem Finansów Mirosławem Gronickim. Podczas spotkania omawiano zagadnienia zawarte w dokumencie: *Integracja Polski ze strefą euro: uwarunkowania członkostwa i strategia zarządzania procesem.*

W dniu 18 października 2005 r. odbyło się doroczne spotkanie Rady Polityki Pieniężnej z przedstawicielami banków komercyjnych. Podczas spotkania zaprezentowano *Założenia polityki pieniężnej na rok 2006* i omówiono zagadnienia dotyczące funkcjonowania systemu płatniczego oraz sytuacji na rynku kredytów dla gospodarstw domowych.

1.3. Zarząd Narodowego Banku Polskiego

Zarząd NBP

Przewodniczący:	Leszek Balcerowicz
Członkowie:	Jerzy Pruski – I Zastępca Prezesa NBP
	Krzysztof Rybiński – Wiceprezes NBP
	Andrzej Jakubiak
	Tomasz Pasikowski
	Paweł Samecki
	Józef Sobota
	Jerzy Stopyra
	Anna Trzecińska (od 2 czerwca 2005 r.)

Zgodnie z ustawą o Narodowym Banku Polskim, działalnością NBP kieruje Zarząd. Zarząd NBP podejmuje uchwały w sprawach niezastrzeżonych do wyłącznej kompetencji innych organów NBP oraz realizuje uchwały RPP. Podstawowe zadania Zarząd NBP realizował zgodnie z *Planem działalności NBP na lata 2004-2006* oraz *Planem finansowym*.

W 2005 r. Zarząd opracowywał i rozpatrywał projekty uchwał i materiały kierowane na posiedzenia Rady Polityki Pieniężnej.

Zarząd NBP zajmował się ponadto zagadnieniami wynikającymi z procesu integracji europejskiej, zagadnieniami makroekonomicznymi, sytuacją sektora finansowego, w tym bankowego, oraz bieżącymi sprawami związanymi z działalnością Banku. Na posiedzeniach omawiano między innymi:

- ekonomiczne i formalne uwarunkowania przystąpienia Polski do ERM II i strefy euro,
- bieżącą sytuację makroekonomiczną, w tym przebieg procesów inflacyjnych, sytuację finansów publicznych, sytuację ekonomiczną przedsiębiorstw i gospodarstw domowych, sytuację na rynku pracy oraz na rynku kredytowym,
- projekcje inflacji,
- zagadnienia dotyczące stabilności sektora finansowego, w tym ocenę funkcjonowania i perspektywy rozwoju systemu bankowego³,
- zagadnienia związane z operacjami otwartego rynku,
- kwestie zarządzania rezerwami dewizowymi,
- zagadnienia dotyczące funkcjonowania systemu płatniczego, w tym uruchomienia nowych systemów do rozliczeń międzybankowych w euro oraz przyszłego uczestnictwa Polski we wspólnej platformie systemu TARGET 2,
- zagadnienia związane ze strategią dalszego rozwoju KDPW SA oraz KIR SA.

³ Szczegółowe działania w tym zakresie zostały opisane w poszczególnych rozdziałach.

W 2005 r. Zarząd NBP odbył 85 posiedzeń, na których podjął 74 uchwały normatywne, 13 uchwał nienormatywnych oraz 357 postanowień. Najważniejsze decyzje obejmowały:

- Podjęcie uchwał w następujących sprawach:
 - Wprowadzenia Regulaminu realizacji poleceń wypłaty i operacji czekowych w walutach obcych oraz walucie krajowej w obrocie zagranicznym, skupu i sprzedaży walut obcych dla posiadaczy rachunków bankowych w Narodowym Banku Polskim. Uchwała została znowelizowana w związku z uruchomieniem z dniem 7 marca 2005 r. nowych systemów rozliczeniowych, tj. SORBNET-EURO i EURO-Elixir.
 - Zmiany uchwały w sprawie warunków otwierania i prowadzenia rachunków banków przez Narodowy Bank Polski. Uchwałę opracowano w związku z koniecznością dostosowania jej przepisów do zmian wynikających z wprowadzenia systemu SORBNET-EURO.
 - Zmiany uchwały w sprawie trybu i szczegółowych zasad przekazywania przez banki Narodowemu Bankowi Polskiemu danych niezbędnych do sporządzania bilansu płatniczego oraz bilansu należności i zobowiązań zagranicznych państwa. Nowelizacja uchwały wynikała m.in. z dostosowania sprawozdawczości z zakresu bilansu płatniczego do wymagań Europejskiego Banku Centralnego.
 - Zmiany uchwały w sprawie trybu i szczegółowych zasad przekazywania przez banki do Narodowego Banku Polskiego danych niezbędnych do ustalania polityki pieniężnej i okresowych ocen sytuacji pieniężnej państwa oraz oceny sytuacji finansowej banków i ryzyka sektora bankowego. Zmiany wynikały głównie z wejścia w życie z dniem 1 stycznia 2005 r. przepisów ustawy o zmianie ustawy o rachunkowości, wprowadzających do polskiego systemu prawnego normy przyjęte przez Komitet Międzynarodowych Standardów Rachunkowości.
 - Zmiany uchwały w sprawie wprowadzenia Regulaminu prowadzenia przez Narodowy Bank Polski rachunków i kont depozytowych papierów wartościowych oraz obsługi operacji na papierach wartościowych i ich rejestracji na rachunkach i kontach depozytowych tych papierów. Wprowadzone zmiany miały na celu umożliwienie - od stycznia 2006 r. - udziału w przetargach na skarbowe papiery wartościowe podmiotom zagranicznym mającym status Dealera Skarbowych Papierów Wartościowych.
 - Zmiany uchwały w sprawie emitowania bonów pieniężnych Narodowego Banku Polskiego. Wprowadzone zmiany rozszerzyły możliwość emitowania bonów pieniężnych. Od 1 stycznia 2006 r. NBP może emitować bony pieniężne z terminami zapadalności od 1 dnia do 365 dni. Uchwała rozszerzyła także

dostęp do rynku pierwotnego bonów pieniężnych NBP. Od stycznia 2006 r. dostęp do rynku mają wszystkie banki krajowe, oddziały banków zagranicznych i oddziały instytucji kredytowych, będących i niebędących dealerami rynku pieniężnego, pod warunkiem spełnienia kryteriów ogólnych i operacyjnych.

- Podjęcie postanowień dotyczących:
 - sposobu uczestnictwa NBP w systemie TARGET 2,
 - podpisania umowy z Bankiem Włoch, dotyczącej połączenia systemu SORBNET-EURO z systemem TARGET,
 - przystąpienia NBP do systemu STEP-2 – paneuropejskiej izby rozliczeniowej,
 - podpisania Memorandum o współpracy w zakresie zarządzania kryzysowego w Unii Europejskiej pomiędzy bankami centralnymi, instytucjami nadzoru bankowego i ministerstwami finansów,
 - przyjęcia stanowiska NBP dotyczącego propozycji Komisji Europejskiej przedstawionych w Zielonej Księdze w sprawie przyszłości rynku usług finansowych UE,
 - wystąpienia do Ministra Gospodarki i Pracy z wnioskiem o upoważnienie NBP do pełnienia funkcji podmiotu świadczącego usługi certyfikacyjne, polegające na wytwarzaniu certyfikatów i wydawaniu zaświadczeń certyfikacyjnych w imieniu Ministra, oraz zatwierdzenia dokumentu *Polityka certyfikacji Narodowego Centrum Certyfikacji*.

2. POLITYKA PIENIĘŻNA⁴

2.1. Strategia polityki pieniężnej w 2005 r.

Niniejsze sprawozdanie dotyczy realizacji polityki pieniężnej w 2005 r., której zasady zostały sformułowane w dokumencie *Założenia polityki pieniężnej na rok 2005*.

Zgodnie z art. 227 ust. 1 Konstytucji RP „Narodowy Bank Polski odpowiada za wartość polskiego pieniądza”. Ustawa z 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim w art. 3 określa, że „podstawowym celem działalności NBP jest utrzymanie stabilnego poziomu cen, przy jednoczesnym wspieraniu polityki gospodarczej Rządu, o ile nie ogranicza to podstawowego celu NBP”.

Współcześnie banki centralne przez stabilność cen rozumieją stopę inflacji na tyle niską, aby nie wywierała ona negatywnego wpływu na inwestycje, oszczędności i inne ważne decyzje podejmowane przez uczestników życia gospodarczego. Zapewnienie tak rozumianej stabilności cen jest podstawowym sposobem, w jaki bank centralny przyczynia się swoimi decyzjami do osiągnięcia wysokiego i trwałego wzrostu gospodarczego.

Rada Polityki Pieniężnej opiera swoją politykę na strategii bezpośredniego celu inflacyjnego (BCI). Doświadczenia międzynarodowe pokazują, że taka strategia jest skutecznym sposobem zapewnienia stabilności cen. W przyjętej w lutym 2003 r. *Strategii polityki pieniężnej po 2003 roku* RPP przyjęła tzw. ciągły cel inflacyjny na poziomie 2,5% z symetrycznym przedziałem dopuszczalnych wahań o szerokości ± 1 punkt procentowy. W lutym 2004 r. obecna RPP potwierdziła podstawowe elementy *Strategii polityki pieniężnej po 2003 r.*, a mianowicie poziom celu inflacyjnego i szerokość pasma wahań oraz stosowanie systemu płynnego kursu walutowego do momentu przystąpienia Polski do ERM II.

Rada wielokrotnie podkreślała, że najbardziej korzystna dla Polski byłaby realizacja strategii gospodarczej nastawionej na stworzenie warunków zapewniających wprowadzenie euro w najbliższym możliwym terminie, co przyczyniłoby się do przyspieszenia długofalowego wzrostu gospodarczego.

W *Założeniach polityki pieniężnej na rok 2005* Rada przedstawiła sposób rozumienia celu inflacyjnego i jego realizacji:

- Po pierwsze, określenie cel ciągły oznacza, że odnosi się on do inflacji mierzonej

⁴ Rozdział *Polityka pieniężna* jest *Sprawozdaniem z wykonania założeń polityki pieniężnej w 2005 r.*, które Rada Polityki Pieniężnej przyjęła na posiedzeniu w dniach 30-31 maja 2006 r.

miesiąc do analogicznego miesiąca poprzedniego roku, a nie jak w latach 1999-2003, wyłącznie w grudniu do grudnia poprzedniego roku. Horyzontem jego obowiązywania może być wejście Polski do ERM II lub zakończenie kadencji obecnej Rady.

- Po drugie, GUS podaje informację o kształtowaniu się inflacji w postaci wskaźników liczonych jako zmiana cen towarów i usług konsumpcyjnych (CPI) w danym miesiącu w porównaniu do analogicznego miesiąca roku poprzedniego. Miara ta stanowi główną podstawę interpretacji celu inflacyjnego. Dla lepszego zrozumienia procesów inflacyjnych uzasadnione jest również posługiwanie się kwartalnymi i średniorocznymi wskaźnikami inflacji; takimi jak stosowane w projekcji inflacji NBP⁵ i w budżecie państwa. Za stosowaniem wskaźnika kwartalnego przemawia to, że projekcja inflacji, która jest bardzo ważnym punktem odniesienia dla decyzji RPP – pozwala oceniać prawdopodobne odchylenia inflacji od celu w ujęciu kwartalnym. Za stosowaniem wskaźnika średniorocznego przemawia to, że: a) eliminuje on krótkotrwałe, przypadkowe odchylenia inflacji od celu; b) w ten sposób wyrażane są niektóre istotne wielkości publikowane w projekcji inflacji oraz c) jest on wykorzystywany w prognozie budżetowej oraz w innych dokumentach i programach rządowych.
- Po trzecie, przyjęte rozwiązanie oznacza, że polityka pieniężna jest jednoznacznie ukierunkowana na utrzymanie inflacji jak najbliższej celu 2,5%, a nie jedynie wewnątrz dopuszczalnego przedziału wahań. Jest to rozwiązanie odmienne od stosowanego w niektórych krajach, gdzie elementem strategii BCI jest pasmo zmienności inflacji bez określenia jego środka. Przyjęte rozwiązanie pozwala na lepsze zakotwiczenie oczekiwań inflacyjnych.
- Po czwarte, wahania inflacji wewnątrz pasma należy traktować jako naturalny wynik oddziaływania niewielkich wstrząsów oraz czynników koniunkturalnych. Należy przyjąć, że wahania te kompensują się w dłuższym okresie, a więc z reguły nie wymagają zmiany prowadzonej polityki pieniężnej. Mogą jednak wystąpić nieoczekiwane i silne wstrząsy, które powodują, że inflacja znajdzie się przejściowo poza przedziałem wahań, co może wymagać reakcji banku centralnego.
- Po piąte, reakcja polityki pieniężnej na nieoczekiwane wstrząsy będzie zależała od ich siły i charakteru oraz stopnia inercyjności oczekiwań inflacyjnych. Reakcja na wstrząsy popytowe stanowi mniejszy problem, ponieważ w tym przypadku

⁵ Projekcje inflacji są prognozami przebiegu procesów inflacyjnych w gospodarce polskiej opracowywanymi przy założeniu niezmienności stóp procentowych w horyzoncie prognozy. Projekcje przygotowywane są kwartalnie przez ekonomistów NBP przy wykorzystaniu modelu ekonometrycznego ECMOD. Od sierpnia 2004 r. projekcje inflacji są publikowane w *Raportach o inflacji* (przy czym projekcję na podstawie modelu ECMOD opublikowano po raz pierwszy w *Raporcie* z listopada 2004 r.). Zob. informacje zawarte w Załączniku nr 6: Projekcje inflacji NBP.

inflacja i produkcja zmieniają się w tym samym kierunku. Podwyżka stóp procentowych przy inercyjnym charakterze oczekiwań inflacyjnych osłabia aktywność gospodarczą i w dalszej kolejności presję inflacyjną. Wstrząsy podażowe jest nie tylko dużo trudniej zmierzyć niż wstrząsy popytowe. Trudności wynikają przede wszystkim stąd, że w tym przypadku produkcja i inflacja zmieniają się w przeciwnych kierunkach, jak miało to miejsce w okresie silnych wstrząsów naftowych w latach 70. Spowodowały one, że w wielu krajach nastąpił znaczny wzrost inflacji i jednoczesny spadek produkcji w wyniku wzrostu kosztów. Niewłaściwa reakcja polityki pieniężnej może mieć daleko idące niekorzystne skutki dla gospodarki. Próba całkowitego zneutralizowania przez politykę pieniężną wpływu wstrząsu podażowego na inflację może prowadzić niepotrzebnie do znacznego spadku produkcji, ponieważ już sam wstrząs podażowy wpływa niekorzystnie na popyt i inwestycje. Z kolei, próba pełnego zamortyzowania skutków wstrząsu podażowego wywołującego wzrost cen i spadek produkcji – na drodze prowadzenia zbyt łagodnej polityki pieniężnej – powoduje z reguły utrwalenie się wyższej inflacji i wymaga podjęcia w następnych okresach znacznie bardziej restrykcyjnej polityki pieniężnej, powodującej relatywnie silne spowolnienie tempa wzrostu gospodarczego.

- Po szóste, znaczna część wstrząsów podażowych ma przejściowy charakter i niewielką skalę, w związku z czym nie ma potrzeby natychmiastowego reagowania na nie. Przy większych wstrząsach nawet przejściowe przyspieszenie wzrostu cen może wywołać względnie trwałe wzrost oczekiwań inflacyjnych, a w konsekwencji wzrost inflacji ze względu na pojawienie się żądań płacowych. Zadaniem polityki pieniężnej jest więc w takiej sytuacji zapobiegnięcie pojawieniu się wtórnych skutków wstrząsu podażowego (tzw. efektów drugiej rundy). Ryzyko powstania tego rodzaju efektów jest znaczne w krajach o krótkiej historii niskiej inflacji. Przy analizie wstrząsów podażowych bardzo przydatne stają się miary inflacji bazowej, które pozwalają przynajmniej częściowo odróżnić skutki przejściowe od trwałych zmian presji inflacyjnej.
- Po siódme, ze względu na opóźnienia reakcji produkcji i inflacji na prowadzoną politykę pieniężną, wpływa ona w niewielkim stopniu na poziom bieżącej inflacji. Bieżące decyzje władz monetarnych oddziałują na zachowanie cen w przyszłości, podobnie jak bieżąca inflacja pozostaje pod wpływem zmian stóp procentowych dokonanych kilka kwartałów wcześniej. Niestety, długość tych opóźnień nie jest wielkością stałą i zależy w dużej mierze od zachodzących w gospodarce zmian strukturalnych i instytucjonalnych. Zmiany w mechanizmie transmisji impulsów monetarnych powodują, że banki centralne tylko w przybliżeniu mogą określić okres, jaki mija od podjęcia decyzji do zaobserwowania najsilniejszego jej wpływu na wielkości realne (produkcję, zatrudnienie), a następnie na inflację.
- Po ósme, polityka pieniężna oddziałuje na gospodarkę nie tylko poprzez zmiany stóp procentowych, ale również poprzez utrzymanie ich przez pewien czas na

określonym poziomie. Brak decyzji o zmianie stóp procentowych przez kilka okresów (miesiące lub kwartałów) jest również decyzją o istotnych konsekwencjach dla gospodarki, gdy prowadzi do stopniowego zamykania albo otwierania się luki popytowej.

- Po dziewiąte, polityka pieniężna jest prowadzona w warunkach wysokiego stopnia niepewności. Wysoka niepewność oznacza między innymi, że model wykorzystywany przez bank centralny do prognozowania inflacji może zacząć słabo odwzorowywać zachowanie gospodarki ze względu na zachodzące w niej zmiany strukturalne. Oznacza to, że: a) przy podejmowaniu decyzji konieczne jest uwzględnianie całokształtu dostępnej informacji, a nie tylko wyników projekcji inflacji; b) nie jest możliwe posługiwanie się prostą regułą polityki, która *ex ante* mogłaby być znana uczestnikom rynku oraz c) ukierunkowana na przyszłość polityka pieniężna musi być komunikowana otoczeniu jako próba równoważenia czynników ryzyka związanych z realizacją celu inflacyjnego, a nie jako sprawowanie ścisłej kontroli nad przebiegiem procesów gospodarczych.
- Po dziesiąte, przy ocenie stopnia restrykcyjności polityki pieniężnej należy brać pod uwagę nie tylko wysokość realnych stóp procentowych, ale także poziom realnego kursu walutowego.

2.2. Polityka pieniężna w 2005 r.

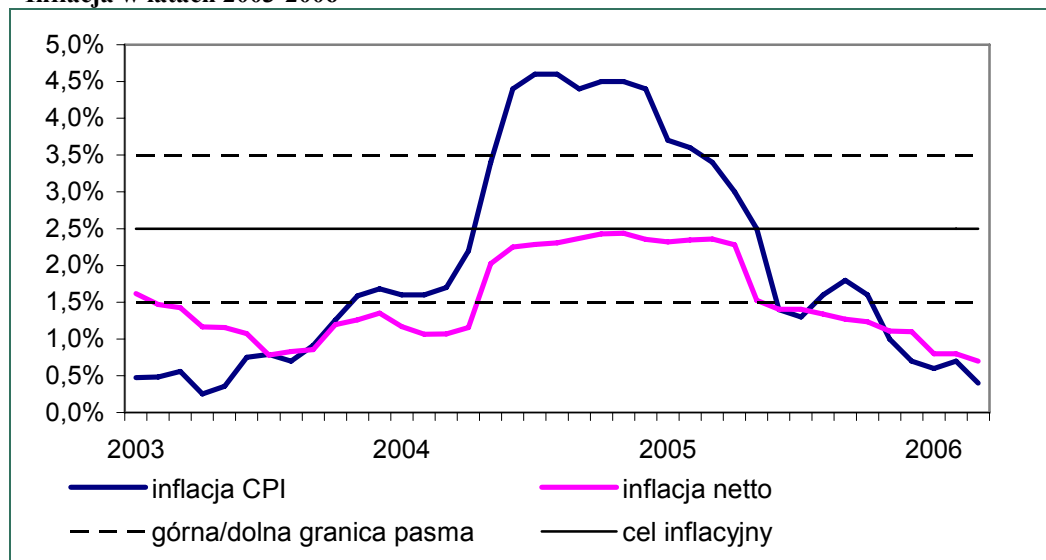
Od momentu podjęcia decyzji dotyczących stóp procentowych do ich najsilniejszego wpływu na inflację upływa około 5 - 7 kwartałów. Dlatego też procesy inflacyjne w 2005 r. kształtowały się w znacznym stopniu pod wpływem polityki pieniężnej prowadzonej w latach 2003-2004. Natomiast polityka pieniężna prowadzona w 2005 r. będzie oddziaływać przede wszystkim na procesy inflacyjne w 2006 i 2007 r.

Poprawna polityka pieniężna jest zorientowana na przyszłość. Dlatego decyzje w polityce pieniężnej uwzględniają jako jedną z przesłanek projekcje inflacji. Podejście takie jest typowe dla banków centralnych stosujących strategię BCI. Ważnym punktem odniesienia dla polityki pieniężnej tych banków centralnych jest taki poziom stopy procentowej, który sprzyja średniookresowej stabilizacji inflacji na poziomie celu.

Polityka pieniężna w 2005 r. prowadzona była w warunkach obniżającej się inflacji mierzonej wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych (CPI) oraz inflacji netto⁶.

⁶ Inflacja netto to inflacja po wyłączeniu cen żywności oraz cen paliw.

Wykres nr 1
Inflacja w latach 2003-2006

Źródło: dane GUS, NBP.

W 2005 r. średnioroczna wartość inflacji CPI wyniosła 2,1% i była niższa niż wszystkie dostępne prognozy ośrodków zewnętrznych sporządzone w 2004 r. i w 2005 r. Roczny wskaźnik inflacji CPI obniżył się z 3,7% w styczniu do 0,7% w grudniu, natomiast wskaźnik inflacji netto obniżył się odpowiednio z 2,3% do 1,0%.

Silne spadki obu miar inflacji były w dużej mierze wynikiem wygaśnięcia przejściowego wzrostu inflacji w 2004 r., który był skutkiem przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Przyczyną przejściowego wzrostu inflacji było podniesienie podatków pośrednich do poziomów zgodnych z wymogami UE⁷ oraz wzrost popytu zagranicznego na polskie towary żywnościowe. Ponadto, w 2004 r. miały miejsce znaczne wzrosty cen na światowych rynkach surowców energetycznych i przemysłowych (m.in. ropy naftowej, węgla oraz miedzi).

Niska inflacja w 2005 r. wynikała także z silnej aprecjacji złotego w 2004 r. (względem EUR o 14%, względem USD o 20%). Niska inflacja została osiągnięta w warunkach niższego od prognozowanego deficytu sektora finansów publicznych w 2005 r.

Proces wygasania wstrząsu akcesyjnego wpływał na wskaźnik inflacji przede wszystkim w I połowie 2005 r. Przejawem wygasania wstrząsu było zrównanie się inflacji bieżącej z inflacją netto. Natomiast w III kwartale 2005 r. nastąpił wzrost inflacji bieżącej powyżej inflacji netto wynikający głównie z szybkiego wzrostu cen ropy na rynkach światowych. Z kolei, spadek inflacji bieżącej poniżej inflacji netto w

⁷ Podwyższeniu uległy stawki VAT (m.in. na materiały budowlane, ubrania dziecięce) i akcyzy (na wyroby tytoniowe).

IV kwartale 2005 r. był wynikiem spadku cen żywności oraz obniżenia marż dystrybucyjnych na rynku paliw.

Stosunkowo niskie tempo wzrostu płac i cen pod koniec 2004 r. wskazywało, że przyspieszenie inflacji, jakie nastąpiło w wyniku wstrząsu unijnego, nie stało się czynnikiem samoistnie przyspieszającym wzrost płac, a w konsekwencji samą inflację. Otwierało to możliwość obniżenia stóp procentowych do poziomu, który był zbliżony do utrzymywanego przed podwyżkami z 2004 r. Celem tych podwyżek było zapobieżenie sytuacji, w której okresowo wyższe oczekiwania inflacyjne trwale podniosłyby inflację poprzez uwzględnienie ich w negocjacjach płacowych oraz kontraktach na przyszłe dostawy towarów (tzw. efekty drugiej rundy).

Brak efektów drugiej rundy, niższy od oczekiwanego wzrost popytu krajowego w IV kw. 2004 r. oraz znaczny spadek inflacji na przełomie 2004 i 2005 roku wskazywały, że po okresie, w którym efekt unijny był widoczny w 12-miesięcznym wskaźniku zmian cen towarów i usług konsumpcyjnych, nastąpi stosunkowo silny spadek inflacji bieżącej. Sytuacja ta skłoniła RPP do zmiany w lutym 2005 r. nastawienia w polityce pieniężnej na łagodne, a następnie dokonania dwóch kolejnych obniżek stóp procentowych każdorazowo o 50 punktów bazowych w marcu i kwietniu 2005 r. W efekcie stopa referencyjna NBP została obniżona z 6,5% do 5,5%.

W kwietniu 2005 r. RPP zmieniła nastawienie w polityce pieniężnej z łagodnego na neutralne. Rada uznała, że w perspektywie średniookresowej ówczesny poziom stóp procentowych powinien być zapewnić ukształtowanie się inflacji w pobliżu celu i sprzyjać utrzymywaniu się PKB na poziomie zbliżonym do potencjału, tj. na poziomie, który nie powoduje ani wzrostu ani spadku inflacji. Ocena ta została potwierdzona wynikami majowej projekcji inflacji.

Podejmując decyzje o zmianach nastawienia Rada kierowała się potrzebą prowadzenia polityki pieniężnej zorientowanej na przyszłość, uwzględniającej opóźnienia, jakie występują pomiędzy decyzją dotyczącą stóp procentowych i jej najsilniejszym wpływem na inflację. W szczególności, w lutym 2005 r. Rada przyjęła nastawienie łagodne, mimo że bieżąca inflacja znacznie przekraczała górną granicę odchyień od celu inflacyjnego. Podobnie, podejmując w kwietniu decyzję o zmianie nastawienia na neutralne Rada przewidywała, że w kolejnych kwartałach inflacja prawdopodobnie utrzyma się poniżej celu inflacyjnego głównie na skutek silnego spadku dynamiki cen żywności. Rada oceniła jednak, że – ze względu na stopniowe domykanie się luki popytowej oraz wpływ wysokich cen ropy naftowej na inflację i wzrost gospodarczy - w dłuższym horyzoncie prawdopodobieństwo ukształtowania się tempa wzrostu cen powyżej i poniżej celu stało się zbliżone.

W świetle wyników projekcji inflacji z maja 2005 r. stopa referencyjna NBP została ustalona na poziomie sprzyjającym powrotowi inflacji do celu w horyzoncie

oddziaływania polityki pieniężnej. Jednak dane o sytuacji gospodarczej, które napływały w okresie od czerwca do sierpnia, wskazywały, że tempo wzrostu gospodarczego w 2005 r. i tym samym presja inflacyjna, mogą być istotnie niższe niż oczekiwano w majowej projekcji. W świetle tych danych RPP zmieniła w czerwcu 2005 r. nastawienie w polityce pieniężnej z neutralnego na łagodne i obniżyła referencyjną stopę procentową NBP o 50 punktów bazowych do poziomu 5,0%.

W lipcu analiza dostępnych danych pozwalała oceniać, że dynamika PKB w II kw. 2005 r., choć wyższa niż w poprzednim kwartale, była istotnie niższa niż oczekiwano w majowym *Raporcie o inflacji*⁸. Wobec tych szacunków oraz aprecjacji złotego RPP ponownie obniżyła w lipcu 2005 r. stopę referencyjną NBP o 25 punktów bazowych.

Sporządzona w sierpniu projekcja inflacji uwzględniła nieoczekiwane wcześniej osłabienie koniunktury. Sierpniowa projekcja inflacji, w porównaniu z projekcją majową, przewidywała dalsze obniżenie się ścieżki inflacji w horyzoncie oddziaływania instrumentów polityki pieniężnej. Rada brała jednak pod uwagę, że projekcja nie mogła uwzględniać wszystkich źródeł niepewności, w tym m. in. kształtu polityki gospodarczej rządu w najbliższych latach. Ponadto, ze względu na okres potrzebny do jej sporządzenia, sierpniowa projekcja nie brała pod uwagę najnowszych informacji dotyczących znacznie wyższych prognoz cen ropy naftowej oraz odmiennej niż oczekiwano struktury wzrostu PKB.

Opublikowane w sierpniu dane GUS dotyczące rachunków narodowych w II kw. potwierdziły wcześniejsze przypuszczenia o wolniejszym niż dotychczas oczekiwano ożywieniu polskiej gospodarki. Potwierdzały one również, że przy założeniu niezmienności szacunków potencjalnego PKB, okres stopniowego domykania się luki popytowej mógł być dłuższy niż przewidywano w majowym *Raporcie*, co stanowiło czynnik ograniczający inflację. Pod wpływem tych informacji RPP zdecydowała wówczas o kolejnej obniżce stopy referencyjnej NBP o 25 punktów bazowych, do poziomu 4,5%. W świetle sierpniowej projekcji nowa stopa referencyjna NBP pozostawała na poziomie sprzyjającym powrotowi inflacji do celu w horyzoncie oddziaływania polityki pieniężnej. RPP pozostawiła jednak łagodne nastawienie w polityce pieniężnej, biorąc pod uwagę między innymi systematycznie obniżający się poziom inflacji bazowej, który świadczył o słabnącej presji inflacyjnej.

RPP nie zmieniała w kolejnych miesiącach stóp procentowych, ponieważ rozwój sytuacji w gospodarce okazał się w dużej mierze zgodny z wynikami sierpniowej projekcji inflacji, która przewidywała stopniowe ożywianie się koniunktury.

⁸ Raport o inflacji jest dokumentem publikowanym kwartalnie, w którym Rada Polityki Pieniężnej przedstawia swoją ocenę przebiegu procesów makroekonomicznych. Częścią Raportu są również projekcje inflacji i PKB, które opracowywane są przez ekonomistów NBP. Zob. informacje zawarte w załączniku nr 6: Projekcje inflacji NBP.

Systematycznie rosło roczne tempo wzrostu produkcji przemysłowej. Obserwowano również umiarkowany trend wzrostowy sprzedaży detalicznej. Utrzymywało się ożywienie w budownictwie, choć jego tempo obniżyło się w październiku i listopadzie. Oceny klimatu gospodarczego, sygnalizowane przez przedsiębiorstwa w badaniach koniunktury GUS, nie zmieniły się istotnie, natomiast korzystne wyniki sektora przedsiębiorstw za pierwsze trzy kwartały 2005 r. wskazywały na dobrą sytuację ekonomiczną badanych firm: rosące przychody, wysoki poziom rentowności oraz bezpieczny poziom płynności (w III kw. 2005 r. był on najwyższy w historii badań prowadzonych przez GUS).

Według danych GUS opublikowanych w listopadzie, w III kw. 2005 r. tempo wzrostu PKB było wyższe niż w II kw. i zgodne z przewidywaniami przedstawionymi w sierpniowym *Raporcie*. Zgodna z oczekiwaniami NBP, wyższa niż w II kw. była również dynamika spożycia indywidualnego i inwestycji. Eksport netto – mimo aprecjacji realnego efektywnego kursu złotego w 2004 r. – pozostał głównym popytowym czynnikiem wzrostu gospodarczego. Jego wkład do wzrostu PKB okazał się znacznie większy niż prognozowano.

Dodatkowym czynnikiem, powstrzymującym RPP przed obniżkami stóp procentowych było ryzyko związane z rosnącymi szybko cenami ropy na rynkach światowych.

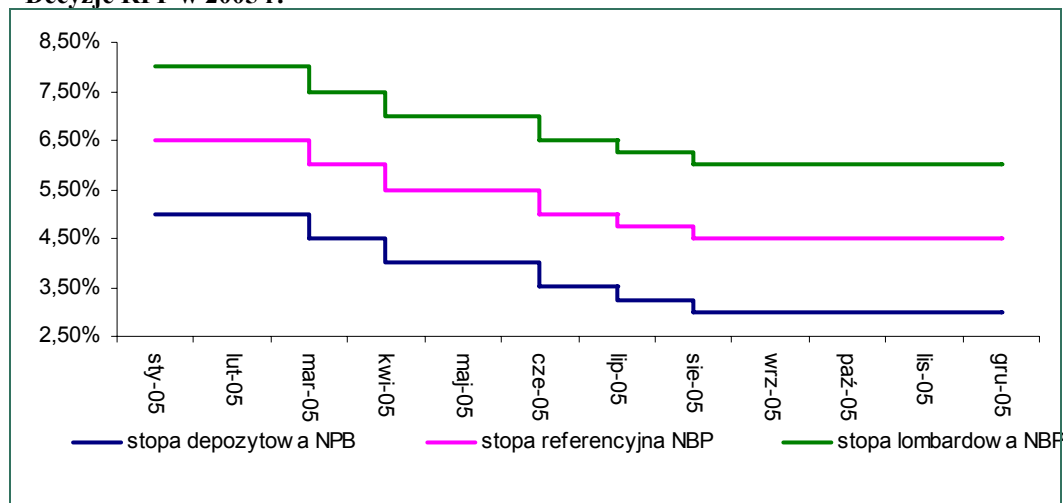
Dane dotyczące sytuacji gospodarczej w okresie od września do grudnia 2005 r. potwierdziły wprawdzie trafność projekcji NBP dotyczących stopniowego ożywienia koniunktury, jednakże skala spadku inflacji bazowej była nieco większa niż zakładała projekcja inflacji z sierpnia 2005 r. Natomiast inflacja CPI w III kw. była nieco wyższa niż przewidywano w sierpniowym *Raporcie*, a w IV kw. nastąpił jej znaczący spadek, na co złożył się spadek dynamiki cen żywności i napojów bezalkoholowych oraz cen paliw.

Sytuacja gospodarcza w końcowych miesiącach 2005 r.: wyraźne ożywienie koniunktury i jednocześnie utrzymywanie się inflacji na poziomie niższym od wcześniej prognozowanego, sprawiła, że RPP w coraz większym stopniu rozważała możliwe oddziaływanie na procesy inflacyjne takich czynników strukturalnych, jak wzrost konkurencji na rynku produktów, wzrost elastyczności rynku pracy, utrzymujące się korzystne tendencje wydajności pracy oraz mniejszy niż wcześniej oczekiwano stopień przenoszenia zmian cen surowców na ceny krajowe.

W sumie w 2005 r. przebieg procesów i zjawisk gospodarczych kształtujących inflację umożliwił RPP stopniowe łagodzenie polityki pieniężnej w dążeniu do realizacji celu inflacyjnego. Dokonano pięciu obniżek stóp procentowych łącznie o 200 punktów bazowych (z 6,5% do 4,5%). Łagodniejsza polityka pieniężna wspierała wzrost aktywności gospodarczej oraz tworzenie miejsc pracy.

RPP będzie w dalszym ciągu uważnie analizować wszystkie zmiany w sytuacji gospodarczej i finansowej kraju pod kątem zagrożenia dla stabilizacji cen. W przypadku wystąpienia takich zagrożeń będzie odpowiednio reagować za pomocą stojących do jej dyspozycji instrumentów polityki pieniężnej.

Wykres nr 2
Decyzje RPP w 2005 r.

Źródło: dane NBP.

2.3. Instrumenty polityki pieniężnej

2.3.1. Nadpłynność sektora bankowego

Nadpłynność sektora bankowego w 2005 r., w przeciwieństwie do roku poprzedniego, systematycznie rosła. Jej poziom, mierzony jako średnie saldo bonów pieniężnych NBP, wyniósł 16.699 mln zł i był wyższy o 11.424 mln zł w porównaniu do średniego poziomu bonów w 2004 r. Łączna absorpcja środków pieniężnych z sektora bankowego, mierzona skalą emisji bonów pieniężnych NBP oraz poziomem lokat MF w NBP, wyniosła średnio w 2005 r. 21.707 mln zł i była wyższa o 4.240 mln zł w porównaniu z 2004 r. Dodatkowo, w obiegu pozostają obligacje wyemitowane przez NBP w 2002 r. w kwocie 7.816 mln zł, których termin zapadalności przypada na 2012 r.

Sytuację płynnościową w poszczególnych miesiącach 2005 r. kształtowały zmiany czynników autonomicznych, pozostających poza kontrolą banku centralnego. Pierwszym z czynników, który przyczynił się do wzrostu nadpłynności, był skup walut netto przez NBP w wysokości 7.479 mln zł. Był on spowodowany głównie wykorzystaniem środków unijnych, przekazywanych z rachunku pomocniczego Komisji Europejskiej w NBP (prowadzonego w EUR) na rachunki funduszowe, zamienianych następnie na złote w banku centralnym. Innymi ważnymi czynnikami powodującymi wzrost płynności były: spadek depozytów złotych sektora publicznego w banku centralnym o 6.609 mln zł oraz wpłata z zysku NBP do budżetu

państwa w wysokości 4.168 mln zł. Poziom nadpłynności był ograniczany przede wszystkim przez: przyrost pieniądza gotówkowego w obiegu o 3.864 mln zł, wzrost poziomu rezerwy obowiązkowej banków o 945 mln zł oraz spłatę kredytu refinansowego w kwocie 343 mln zł.

2.3.2. Instrumenty polityki pieniężnej

2.3.2.1. Stopa procentowa

Rada Polityki Pieniężnej określa wysokość stóp procentowych NBP, które wyznaczają oprocentowanie instrumentów polityki pieniężnej, tj.: operacji otwartego rynku, rezerwy obowiązkowej oraz operacji depozytowo-kredytowych.

Główną stopą NBP jest stopa referencyjna. Stopa ta oddziałuje na poziom stawek rynkowych o terminie zapadalności porównywalnym z zapadalnością podstawowych operacji otwartego rynku. Stopa depozytowa i lombardowa NBP wyznaczają pasmo wahań stóp procentowych O/N (*overnight*) na rynku międzybankowym.

W 2005 r. Rada Polityki Pieniężnej pięciokrotnie obniżała stopy podstawowe NBP. Stopa referencyjna została obniżona łącznie z 6,50% do 4,50%, stopa lombardowa z 8,00% do 6,00%, a depozytowa z 5,00% do 3,00%. Szerokość korytarza wahań krótkoterminowych stawek rynkowych pozostała niezmienną i wynosiła +/-1,5 punktu procentowego.

Tabela 2
Decyzje Rady Polityki Pieniężnej dotyczące stóp podstawowych NBP w 2005 r.

Data podjęcia decyzji*	Decyzja
30 marca	<ul style="list-style-type: none"> - Obniżenie minimalnej stopy rentowności 7-dniowych operacji otwartego rynku 6,5% do 6,0% - Obniżenie stopy oprocentowania kredytu lombardowego z 8,0% do 7,5% - Obniżenie stopy redyskonta weksli z 7,0% do 6,5% - Obniżenie stopy depozytowej z 5,0% do 4,5%.
27 kwietnia	<ul style="list-style-type: none"> - Obniżenie minimalnej stopy rentowności 7-dniowych operacji otwartego rynku 6,0% do 5,5% - Obniżenie stopy oprocentowania kredytu lombardowego z 7,5% do 7,0% - Obniżenie stopy redyskonta weksli z 6,5% do 6,0% - Obniżenie stopy depozytowej z 4,5% do 4,0%.
29 czerwca	<ul style="list-style-type: none"> - Obniżenie minimalnej stopy rentowności 7-dniowych operacji otwartego rynku 5,5% do 5,0% - Obniżenie stopy oprocentowania kredytu lombardowego z 7,0% do 6,5% - Obniżenie stopy redyskonta weksli z 6,0% do 5,5% - Obniżenie stopy depozytowej z 4,0% do 3,5%.
27 lipca	<ul style="list-style-type: none"> - Obniżenie minimalnej stopy rentowności 7-dniowych operacji otwartego rynku 5,0% do 4,75% - Obniżenie stopy oprocentowania kredytu lombardowego z 6,5% do 6,25% - Obniżenie stopy redyskonta weksli z 5,5% do 5,25% - Obniżenie stopy depozytowej z 3,5% do 3,25%.
31 sierpnia	<ul style="list-style-type: none"> - Obniżenie minimalnej stopy rentowności 7-dniowych operacji otwartego rynku 4,75% do 4,5% - Obniżenie stopy oprocentowania kredytu lombardowego z 6,25% do 6,0% - Obniżenie stopy redyskonta weksli z 5,25% do 4,75% - Obniżenie stopy depozytowej z 3,25% do 3,0%.

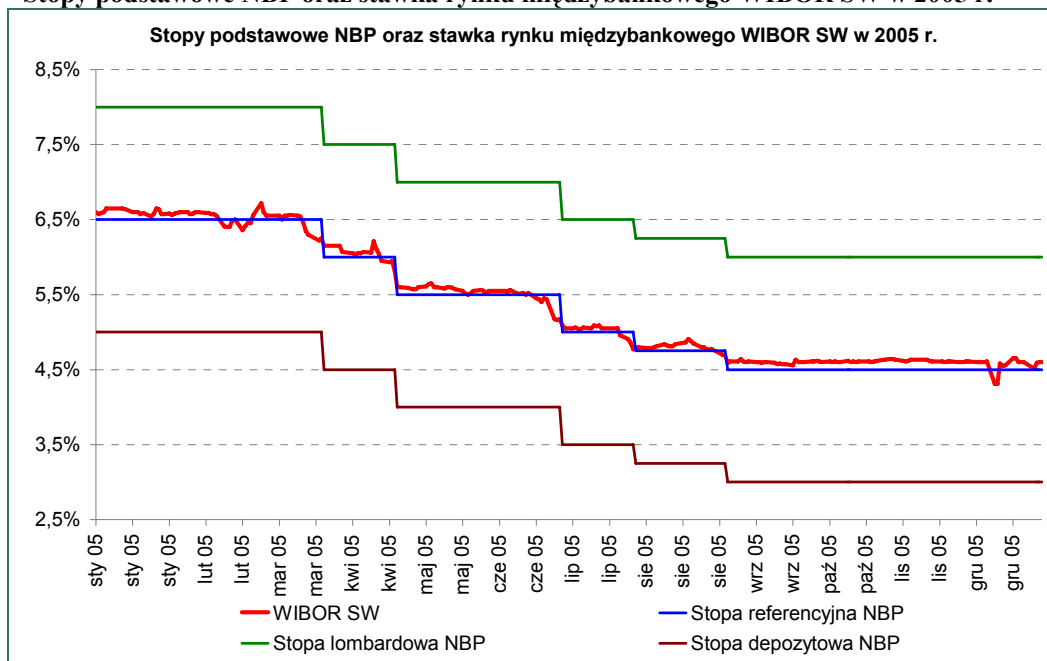
*decyzje wchodziły w życie następnego dnia roboczego

Źródło: dane NBP.

W ślad za obniżkami stopy referencyjnej spadały krótkoterminowe stopy procentowe na rynku międzybankowym. Stawka WIBOR SW⁹, na którą bank centralny bezpośrednio wpływał za pomocą operacji otwartego rynku, oscylowała wokół stopy referencyjnej NBP i utrzymywała się w korytarzu wahań wyznaczonym przez stopy lombardową i depozytową NBP. Średnie odchylenie tej stawki od stopy referencyjnej NBP w 2005 r. wyniosło 9 punktów bazowych i było niższe o 7 punktów bazowych w porównaniu do roku poprzedniego.

⁹ WIBOR SW (ang. Warsaw Interbank Offer Rate Spot Week) – stawka, po której banki są gotowe udzielić pożyczki na rynku niezabezpieczonych lokat międzybankowych na okres 7 dni. Obliczana jest jako średnia arytmetyczna z kwotowań przekazywanych przez uczestników tzw. fixingu, przeprowadzanego każdego dnia roboczego o godz. 11.00.

Wykres 3
Stopy podstawowe NBP oraz stawka rynku międzybankowego WIBOR SW w 2005 r.

Źródło: dane NBP.

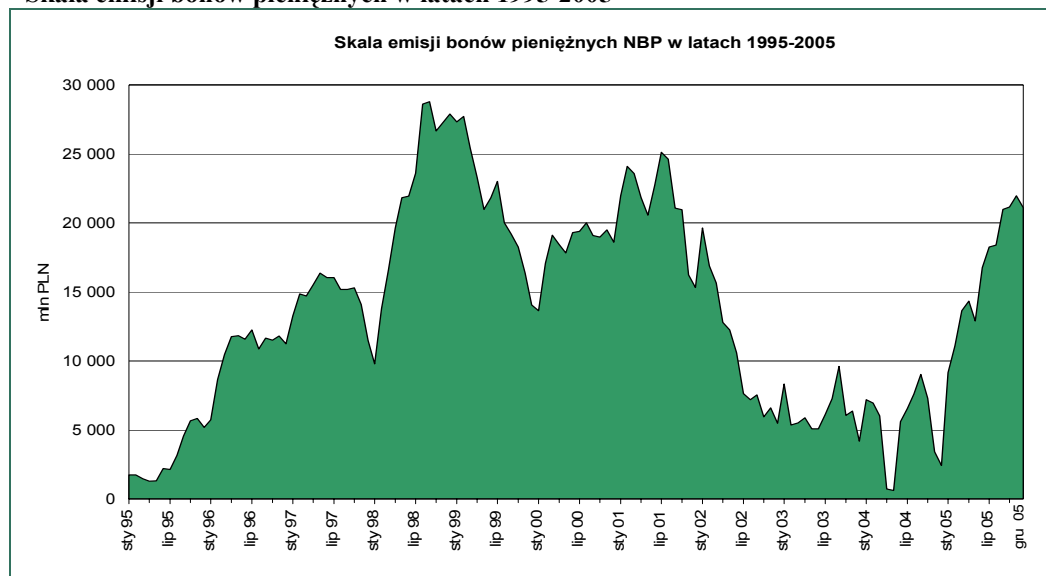
Z początkiem 2005 r. NBP wprowadził stawkę POLONIA (ang. *Polish Overnight Index Average*). Jest ona średnią stawką *overnight* ważoną wielkością transakcji na rynku niezabezpieczonych depozytów międzybankowych. Poziom stawki POLONIA odzwierciedla rzeczywiste oprocentowanie lokat z terminem *overnight* na rynku międzybankowym. Średnie odchylenie stawki POLONIA od stopy referencyjnej NBP w 2005 r. wyniosło 26 punktów bazowych, natomiast stawki WIBOR O/N – 22 punkty bazowe (w 2004 r. – 38 punktów bazowych). NBP publikuje wysokość tej stawki na stronie serwisu informacyjnego Reuters (NBPS) każdego dnia o godzinie 17.00.

2.3.2.2. Operacje otwartego rynku

Operacje otwartego rynku są podstawowym instrumentem umożliwiającym utrzymywanie krótkoterminowych stóp procentowych na poziomie zbliżonym do stopy referencyjnej NBP, spójnym z realizacją ustalonego przez RPP celu inflacyjnego. NBP może stosować operacje podstawowe, dostrajające i strukturalne.

W 2005 r. w ramach operacji podstawowych, NBP regularnie, raz w tygodniu, emitował bony pieniężne. Minimalną rentowność bonów pieniężnych wyznaczała stopa referencyjna NBP. Mając na celu bardziej precyzyjne zarządzanie płynnością sektora bankowego, NBP skrócił termin zapadalności emitowanych bonów pieniężnych z 14 do 7 dni. Zmiana ta przybliżyła system operacyjny polityki pieniężnej NBP do standardów Eurosystemu. Emisja 7-dniowych bonów pieniężnych NBP sprzyja ograniczeniu zmienności krótkoterminowych stóp procentowych.

Wykres 4
Skala emisji bonów pieniężnych w latach 1995-2005

Źródło: dane NBP.

W 2005 roku podstawowe operacje otwartego rynku były prowadzone z grupą 14 podmiotów, tj. z 13 bankami – dealerami rynku pieniężnego oraz z Bankowym Funduszem Gwarancyjnym. Banki – dealerzy zostały wyłonione zgodnie z jednolitymi kryteriami kwalifikacyjnymi Indeksu Aktywności Dealerskiej (IAD). Banki te wykazały się dużą aktywnością na rynkach skarbowych papierów wartościowych, bonów pieniężnych NBP, lokat międzybankowych oraz swapów walutowych.

W 2005 r. nie zaistniała konieczność przeprowadzania operacji dostrajających i strukturalnych.

Operacje dostrajające mogą być podjęte w przypadku nieoczekiwanej krótkoterminowej zmiany płynności sektora bankowego, prowadzącej do niepożądanych – z punktu widzenia polityki pieniężnej – wahań krótkoterminowych stóp procentowych. Operacje te obejmowałyby operacje absorbujące i zasilające (emisję bonów pieniężnych NBP, operacje repo i przedterminowy wykup bonów pieniężnych NBP).

Operacje strukturalne mają na celu długoterminową zmianę stanu płynności w sektorze bankowym. Bank centralny mógłby przeprowadzać operacje strukturalne na drodze wykupu własnych obligacji (znajdujących się w portfelach banków komercyjnych), zakupu papierów wartościowych na rynku wtórnym, bądź poprzez emisję własnych długoterminowych papierów dłużnych.

2.3.2.3. Rezerwa obowiązkowa

Rezerwa obowiązkowa utrzymywana jest w systemie uśrednionym, co oznacza, że banki zobowiązane są do utrzymywania średniego stanu środków na rachunkach w NBP w okresie rezerwowym na poziomie nie niższym od wartości rezerwy wymaganej. System taki łagodzi wpływ czynników autonomicznych na wahania rynkowych stóp procentowych.

W 2005 r. nie wprowadzono zmian w zasadach utrzymywania i naliczania rezerwy obowiązkowej. Rezerwa obowiązkowa jest naliczana i utrzymywana w złotych. Stopa rezerwy obowiązkowej od środków pozyskanych ze sprzedaży papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu wynosi 0,0%, a od pozostałych rodzajów zobowiązań - 3,5%. Podstawę naliczania rezerwy obowiązkowej stanowią środki pieniężne gromadzone na rachunkach bankowych, środki uzyskane ze sprzedaży papierów wartościowych oraz inne środki zwrotne. Wyłączone z podstawy naliczania rezerwy są środki przyjęte od innego banku krajowego oraz pozyskane z zagranicy na co najmniej 2 lata.

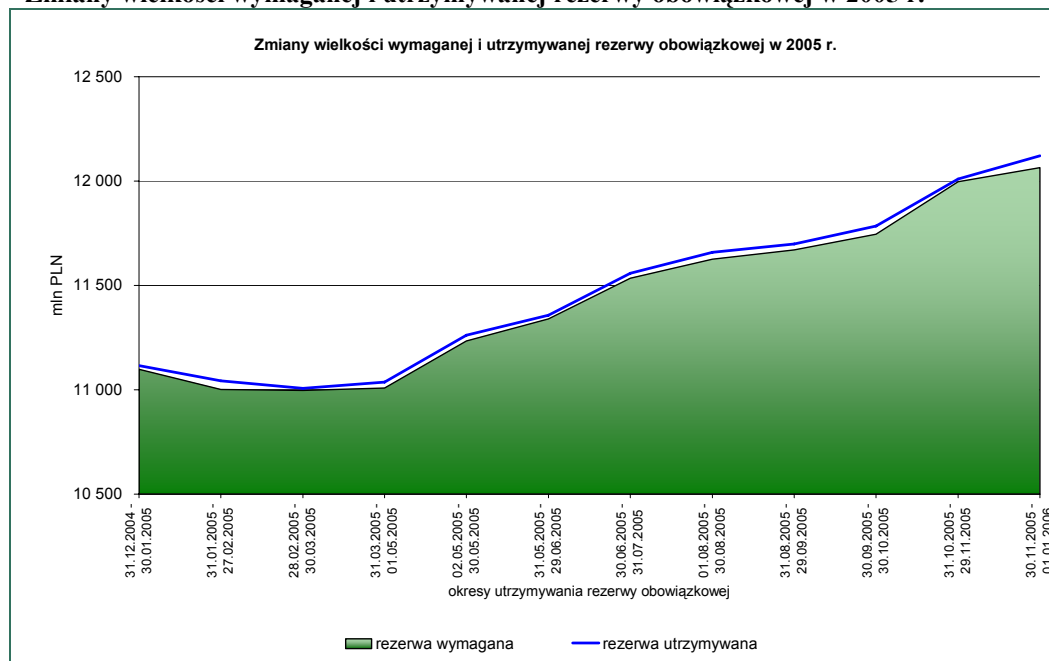
Wszystkie banki pomniejszają kwotę naliczonej rezerwy obowiązkowej o równowartość 500 tys. euro. Z dniem 1 maja 2004 r. Rada Polityki Pieniężnej ustaliła oprocentowanie środków rezerwy obowiązkowej na poziomie 0,9 stopy redyskontowej weksli.

W 2005 r. jeden z banków realizujących program postępowania naprawczego był częściowo zwolniony z obowiązku utrzymywania rezerwy na podstawie decyzji Zarządu NBP podjętej w 1999 r. Kwota zwolnienia wynosiła 421,7 mln zł.

Poziom rezerwy obowiązkowej na 31.12.2005 r. wyniósł 12.065 mln zł. W porównaniu do stanu na 31.12.2004 r. wzrósł o 968 mln zł (8,7%). Na wzrost wielkości rezerwy w 2005 r. zasadniczy wpływ miał przyrost o 8,3 % depozytów stanowiących podstawę naliczania rezerwy obowiązkowej, objętych dodatnią stopą rezerwy obowiązkowej.

We wszystkich okresach rezerwowych w 2005 r. utrzymywała się niewielka nadwyżka średniego stanu środków rezerwy obowiązkowej w stosunku do poziomu wymaganego. Średnio w roku wyniosła ona 28 mln zł, tj. 0,24% poziomu wymaganego. W poszczególnych okresach nadwyżka ta wahała się od 0,09 % w marcu do 0,46 % w grudniu.

Wykres 5
Zmiany wielkości wymaganej i utrzymywanej rezerwy obowiązkowej w 2005 r.

Źródło: dane NBP.

Minimalne różnice pomiędzy rezerwą wymaganą a utrzymywaną w poszczególnych okresach rezerwowych były przede wszystkim efektem oprocentowania utrzymywanych środków rezerwy tylko do wysokości rezerwy wymaganej, prawidłowego zarządzania aktywami w bankach oraz korzystania przez banki z instrumentów ułatwiających zarządzanie środkami na rachunkach w NBP (kredyt techniczny, depozyt na koniec dnia i kredyt lombardowy). Dodatkowym czynnikiem usprawniającym zarządzanie bieżącym poziomem płynności przez banki było codzienne ogłaszanie poziomu rachunków banków przez NBP na stronie serwisu informacyjnego Reuters (NBPM).

2.3.2.4. Operacje depozytowo-kredytowe

Operacje depozytowo-kredytowe, do których zalicza się depozyt na koniec dnia i kredyt lombardowy, są przeprowadzane z inicjatywy banków komercyjnych. Stanowią one źródło krótkoterminowego uzupełniania niedoborów płynności banków oraz umożliwiają lokowanie nadwyżek wolnych środków na termin *overnight* w NBP.

Operacje depozytowo-kredytowe przyczyniają się do stabilizowania stawek na rynku międzybankowym. Stopa depozytowa stanowi dolne ograniczenie korytarza wahań krótkoterminowych stóp rynkowych. Stopa kredytu lombardowego określa maksymalny koszt pozyskania pieniądza w NBP, wyznaczając górny pułap dla wahań stóp na rynku międzybankowym.

W 2005 r. banki złożyły depozyty na koniec dnia w NBP na łączną kwotę 56,9 mld zł.

Była ona niemal dwukrotnie niższa w stosunku do roku poprzedniego, kiedy wyniosła 113,6 mld zł. Łączna wysokość depozytu na koniec dnia składanego przez banki wahała się pomiędzy 200 tys. zł a 4,5 mld zł. Średni dzienny poziom depozytu na koniec dnia wyniósł 155,9 mln zł, podczas gdy w 2004 r. była to kwota 310 mln zł. Najwyższe kwoty środków banki lokowały w ostatnich dniach okresów utrzymywania rezerwy obowiązkowej.

W 2005 r. banki korzystały z kredytu lombardowego, zabezpieczanego skarbowymi papierami wartościowymi, głównie w ostatnich dniach okresów utrzymywania rezerwy obowiązkowej. Łączna kwota wykorzystanego kredytu lombardowego w skali roku wyniosła 10,3 mld zł, w porównaniu z 8,0 mld zł w 2004 r. Średnie dzienne wykorzystanie kredytu lombardowego wyniosło 28,4 mln zł w stosunku do 22 mln zł w 2004 r.

2.3.2.5. Pozostałe operacje

Kredyt techniczny pełni rolę instrumentu usprawniającego rozliczenia i zarządzanie płynnością w systemie bankowym w skali dnia operacyjnego. Jest to kredyt nieoprocentowany, zaciągany i spłacany w ciągu tego samego dnia operacyjnego, zabezpieczany skarbowymi papierami wartościowymi. W 2005 r. banki codziennie korzystały z kredytu technicznego. Dzielne zadłużenie wahało się od 4,4 mld zł do 15,3 mld zł.

Z dniem 7 marca 2005 r., za pośrednictwem banku centralnego Włoch, NBP przystąpił do rozliczeń w euro w systemie TARGET. Jednym z określonych w umowie TARGET warunków, które NBP musiał spełnić, była konieczność zapewnienia płynności rozrachunku w systemie SORBNET-EURO. Funkcję taką pełni, udzielany uczestnikom krajowego RTGS, kredyt śróddzienny w euro. Jako kredyt typu *intraday* podlega on spłacie do końca dnia operacyjnego, w którym jest zaciągany i nie podlega oprocentowaniu. Jego zabezpieczenie mogą stanowić obligacje skarbowe będące przedmiotem fixingu na platformie MTS CeTO. Zasady wyceny papierów wartościowych - w stosunku do kwot udzielanego kredytu - są w pełni zgodne ze standardami obowiązującymi w Eurosystemie. Z uwagi na niewielki wolumen płatności kierowanych przez banki do systemu SORBNET-EURO wykorzystanie kredytu śróddziennego w euro w 2005 r. kształtowało się na niskim poziomie. Średnia dzienna kwota zadłużenia banków w NBP wyniosła 0,3 mln euro. Biorąc pod uwagę krótki czas, który upłynął od momentu udostępnienia bankom kredytu śróddziennego w euro, należy oczekiwać, iż jego wykorzystanie będzie stopniowo rosnąć.

3. NADZÓR BANKOWY¹⁰

W 2005 r. Generalny Inspektorat Nadzoru Bankowego jako organ wykonawczy Komisji Nadzoru Bankowego, wydzielony organizacyjnie w strukturze NBP, realizował opisane w ustawie Prawo bankowe cele nadzoru bankowego. Polegają one na zapewnieniu bezpieczeństwa środków pieniężnych gromadzonych na rachunkach bankowych oraz zgodności działalności banków z przepisami prawa, statutem i decyzją o wydaniu zezwolenia na utworzenie banku.

Według stanu na 31 grudnia 2005 r. działalność operacyjną prowadziło w Polsce 649 banków (659 na koniec 2004 r.), w tym:

- 53 banki w formie spółki akcyjnej,
- 1 bank państwowy,
- 588 banków spółdzielczych,
- 7 oddziałów instytucji kredytowych.

Do końca 2005 r. zamiar prowadzenia działalności transgranicznej na terytorium Polski zgłosiły 103 instytucje kredytowe.

Szczegółowe dane dotyczące sektora bankowego zawierają inne publikacje NBP¹¹, które są przekazywane licznym odbiorcom i dostępne na stronie internetowej NBP. Wybrane informacje przedstawiające sytuację sektora bankowego na koniec 2005 r. zawiera załącznik nr 1.

3.1. Zadania licencyjne

Główne zadania licencyjne nadzoru bankowego w 2005 r. obejmowały rozpatrywanie kierowanych do KNB wniosków i zawiadomień dotyczących:

- tworzenia banków,
- sprzedaży przedsiębiorstw bankowych lub ich zorganizowanych części,
- wykonywania prawa głosu na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy banków w formie spółki akcyjnej,
- zmian składu zarządów banków,
- zmian w statutach banków,
- prowadzenia działalności poprzez oddziały lub w ramach działalności transgranicznej,

¹⁰ Rozdział został opracowany na podstawie *Sprawozdania z działalności Komisji Nadzoru Bankowego za 2005 r.*

¹¹ Patrz szerzej załącznik nr 8.

- otwierania przedstawicielstw banków zagranicznych i instytucji kredytowych.

3.1.1. Tworzenie banków

W 2005 r. rozpatrywano 2 wnioski o wydanie zezwolenia na utworzenie nowego banku. Postępowanie w sprawie utworzenia Dexia Kommunalkredit Bank Polska SA z siedzibą w Warszawie zakończyło się wydaniem zezwolenia, natomiast drugi wniosek jest nadal rozpatrywany.

Ponadto pozytywnie rozpatrzono wniosek w sprawie zezwolenia na rozpoczęcie działalności operacyjnej przez RCI Bank Polska SA, który uzyskał licencję w 2004 r. Wydano także zezwolenie dla Cetelem Bank SA na rozpoczęcie wykonywania nowych czynności bankowych.

3.1.2. Sprzedaż przedsiębiorstwa bankowego lub jego zorganizowanej części

W 2005 r. GINB pozytywnie rozpatrzył 4 wnioski w sprawie nabycia przedsiębiorstwa bankowego lub jego zorganizowanej części. Z wnioskami o zezwolenie na nabycie występowały instytucje kredytowe, które w związku z notyfikowaniem utworzenia oddziału w Polsce postanowiły zlikwidować swoje polskie filie na rzecz nowo utworzonych oddziałów.

3.1.3. Zmiany w strukturze akcjonariatu banków

W 2005 r. GINB rozpatrzył 10 wniosków dotyczących zmian w strukturze akcjonariatu banków i fuzji banków. Na tej podstawie Komisja Nadzoru Bankowego wydała:

- 6 uchwał zezwalających na wykonywanie prawa głosu na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy banku,
- 1 uchwałę dotyczącą zawieszenia postępowania w sprawie wydania zezwolenia na wykonywanie prawa głosu na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy banku,
- 1 uchwałę dotyczącą wznowienia postępowania w sprawie wydania zezwolenia na wykonywanie prawa głosu na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy banku,
- 2 uchwały dotyczące umorzenia wniosków w sprawie wydania zezwolenia na wykonywanie prawa głosu na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy banku.

3.1.4. Zmiany składu zarządów banków

W 2005 r. GINB rozpatrywał wnioski dotyczące wyrażenia zgody na powołanie prezesów i członków zarządu banków, w wyniku czego Komisja Nadzoru Bankowego podjęła:

- 25 uchwał w sprawie powołania prezesów i członków zarządu banków spółek

akcyjnych, w tym:

- 21 uchwał w sprawie wyrażenia zgody na powołanie prezesów lub członków zarządu,
- 4 uchwały w sprawie umorzenia postępowania, z powodu wycofania wniosków przez rady nadzorcze poszczególnych banków,
- 26 uchwał w sprawie powołania prezesów zarządu w bankach spółdzielczych, w tym:
 - 22 uchwały w sprawie wyrażenia zgody na powołanie prezesów banków spółdzielczych,
 - 3 uchwały w sprawie umorzenia postępowania,
 - 1 uchwałę w sprawie braku zgody KNB na powołanie prezesa zarządu w banku spółdzielczym.

3.1.5. Zmiany statutów banków

W wyniku rozpatrzenia złożonych wniosków dotyczących zmian w statutach banków KNB wydała w 2005 r.:

- 75 decyzji dotyczących zmian w statutach banków w formie spółki akcyjnej,
- 121 decyzji w sprawie zezwolenia na dokonanie zmian w statutach banków spółdzielczych.

Ponadto KNB wydała 4 pozytywne decyzje w sprawie rozszerzenia zakresu terytorialnego działania banków spółdzielczych. Na tej podstawie banki spółdzielcze wprowadzają odpowiednie zmiany w swoich statutach.

3.1.6. Prowadzenie działalności poprzez oddział lub w ramach działalności transgranicznej

W 2005 r. do Komisji Nadzoru Bankowego wpłynęły następujące zawiadomienia (notyfikacje) od właściwych władz nadzorczych państw należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG)¹²:

- 9 zawiadomień w sprawie podjęcia działalności poprzez oddział na terytorium Polski przez instytucje kredytowe,
- 46 zawiadomień w sprawie podjęcia działalności transgranicznej na terytorium Polski przez instytucje kredytowe,

¹² Unijne regulacje, oprócz państw członkowskich Unii Europejskiej, obowiązują również w Islandii, Lichtensteinie i Norwegii. Państwa te wraz z państwami Unii Europejskiej tworzą Europejski Obszar Gospodarczy.

- 1 zawiadomienie w sprawie podjęcia działalności transgranicznej na terytorium Polski przez instytucję finansową.

Ponadto 4 banki krajowe złożyły do KNB zawiadomienia o zamiarze podjęcia działalności transgranicznej na terytorium innych państw członkowskich Unii Europejskiej. Zostały one przesłane przez KNB właściwym władzom nadzorczym z tych państw.

3.1.7. Otwieranie i działalność przedstawicielstw banków zagranicznych i instytucji kredytowych

W 2005 r. GINB pozytywnie rozpatrzył 2 wnioski w sprawie otwarcia przedstawicielstwa w Polsce, w wyniku czego KNB wydała dwa zezwolenia w tym zakresie.

Na koniec 2005 r. działało w Polsce 19 przedstawicielstw banków zagranicznych i instytucji kredytowych, w tym: 4 z Białorusi, 3 z Włoch, 3 z USA, 4 z Niemiec oraz po jednym z Francji, Szwajcarii, Austrii, Irlandii i Tajwanu.

3.1.8. Inne zadania związane z działalnością licencyjną

Do stałych zadań licencyjnych nadzoru bankowego należy również prowadzenie systemu ewidencji banków (EWIB). System zawiera informacje o bankach i ich jednostkach organizacyjnych oraz oddziałach instytucji kredytowych i oddziałach banków zagranicznych wymieniających zlecenia płatnicze w ramach rozliczeń i rozrachunków międzybankowych. Informacje te są udostępniane bankom i innym zainteresowanym podmiotom.

Od 2005 r. GINB prowadzi także rejestr holdingów, w których uczestniczą banki krajowe.

3.2. Zadania regulacyjne

Najważniejsze zadania regulacyjne GINB w 2005 r. dotyczyły wprowadzenia do polskiego systemu prawnego postanowień Nowej Umowy Kapitałowej (NUK) i Dyrektywy CRD (*Capital Requirements Directive*). Istotną częścią prac było przygotowanie projektu nowelizacji ustawy Prawo bankowe i przepisów wykonawczych do ustawy. Poprzedzono je szczegółową analizą zapisów NUK i Dyrektywy CRD oraz konsultacjami z sektorem bankowym w zakresie rozwiązań dotyczących opcji narodowych.

Nowa Umowa Kapitałowa (NUK) jest standardem opracowanym przez Bazylejski Komitet Nadzoru Bankowego, który zostanie wprowadzony do prawa wspólnotowego w formie Dyrektywy CRD (*Capital Requirements Directive*) Parlamentu

Europejskiego i Rady¹³. Ostateczna wersja NUK została opublikowana przez Komitet Bazylejski w listopadzie 2005 r. Postanowienia dyrektywy CRD mają zostać przeniesione do prawa państw członkowskich w takim terminie, by obowiązywały od 1 stycznia 2007 r. Proces legislacyjny dyrektywy CRD zakończy się wraz z jej opublikowaniem w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej w językach narodowych krajów członkowskich, co ma nastąpić pod koniec czerwca 2006 r.

NUK składa się z trzech uzupełniających się filarów. W porównaniu z aktualnie obowiązującą Umową, pierwszy filar NUK (Minimalne Wymogi Kapitałowe) zawiera istotne zmiany w traktowaniu ryzyka kredytowego oraz wprowadza wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka operacyjnego. Podejście do ryzyka rynkowego pozostaje generalnie niezmienione. Znaczącą korzyścią NUK w stosunku do poprzedniego dokumentu jest możliwość wykorzystania przez banki własnych, wewnętrznych metod szacowania ryzyka kredytowego oraz ryzyka operacyjnego, na potrzeby obliczania minimalnych wymogów kapitałowych.

W ramach tzw. filaru drugiego banki mają stworzyć wewnętrzne procesy oceny kapitału ekonomicznego oraz ustalania docelowych kapitałów zgodnych z profilem ryzyka w danym banku oraz otoczeniem nadzorczym. Z kolei rolą nadzoru bankowego będzie przegląd i ocena zarówno sposobu oceny wypłacalności, jaki przyjął bank, jak i samej wypłacalności ustalonej samodzielnie przez bank.

W trzecim filarze (Dyscyplina Rynkowa) banki są zobowiązane do ujawniania informacji na temat ich profilu ryzyka oraz poziomu kapitalizacji. W ten sposób uczestnicy rynku sami utrzymują dyscyplinę. Zakres ujawnianych informacji zależy od przyjętego przez bank wariantu pierwszego filaru, przy czym im bardziej zaawansowane podejście, tym więcej informacji wymaga ujawnienia.

Wprowadzenie NUK będzie skutkowało koniecznością zindywidualizowania działań nadzoru wobec banków, co wynika bezpośrednio z wymagań w ramach II filaru NUK. Ponadto NUK przewiduje koordynację działań instytucji nadzorczych z różnych krajów, przede wszystkim w zakresie wspólnego zatwierdzania zaawansowanych metod pomiaru i zarządzania ryzykiem.

NUK przewiduje lepsze, bardziej wierne odzwierciedlenie profilu ryzyka działalności banków w poziomie utrzymywanych przez nie kapitałów. W konsekwencji, dokonana przez bank ocena ryzyka klienta powinna, w myśl postanowień NUK, stać się jednym z najważniejszych czynników mających wpływ na wycenę produktów bankowych.

¹³ Dyrektywa CRD stanowi nowelizację dyrektywy 2000/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 marca 2000 r. odnoszącej się do podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe, jak również Dyrektywy Rady 93/6/EWG z dnia 15 marca 1993 r. w sprawie adekwatności kapitałowej firm inwestycyjnych i instytucji kredytowych.

3.2.1. Projekty ustaw

Nadzór bankowy uczestniczył w projektowaniu aktów prawnych oraz dokonywał interpretacji i udzielał wyjaśnień w zakresie obowiązujących przepisów prawa. Brał także udział w opiniowaniu projektów aktów prawnych przekazywanych do NBP w ramach uzgodnień międzyresortowych.

- **Ustawa o nadzorze uzupełniającym nad instytucjami kredytowymi, zakładami ubezpieczeń i firmami inwestycyjnymi wchodzącymi w skład konglomeratu finansowego¹⁴**

Ustawa wprowadza do polskiego porządku prawnego postanowienia Dyrektywy 2002/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 grudnia 2002 r. Określa zasady sprawowania nadzoru uzupełniającego nad instytucjami kredytowymi, zakładami ubezpieczeń i firmami inwestycyjnymi, które wchodzi w skład konglomeratu finansowego, a także zasady objęcia nadzorem uzupełniającym innych podmiotów działających w konglomeracie finansowym, w tym dominujących podmiotów nieregulowanych. Ponadto przewiduje zacieśnianie współpracy w zakresie nadzorowania konglomeratów finansowych poprzez podpisywanie tzw. porozumień koordynacyjnych. W tym celu został utworzony Komitet Koordynacyjny ds. Konglomeratów Finansowych, w którego skład wchodzi przedstawiciele KNB, KPWiG oraz KNUiFE.

Jednocześnie należy odnotować, że w Polsce obecnie nie działają konglomeraty finansowe definiowane zgodnie z ustawą.

- **Ustawa o zmianie ustawy o ochronie informacji niejawnych oraz niektórych innych ustaw¹⁵**

Ustawa wprowadza zmiany w zakresie przetwarzania informacji stanowiących tajemnicę bankową w odniesieniu do osób fizycznych (konsumentów). Ponadto zmienia definicję tajemnicy państwowej, przepisy dotyczące organizacji systemu ochrony informacji niejawnych, klauzul tajności, dostępu do informacji niejawnych oraz kancelarii tajnych i przepisy odnoszące się do bezpieczeństwa przemysłowego.

- **Ustawa o zmianie ustawy kodeks cywilny oraz o zmianie niektórych innych ustaw¹⁶**

Ustawa reguluje między innymi kwestię tzw. odsetek maksymalnych, poprzez określenie ich ustawowej wysokości. W trakcie prac parlamentarnych NBP prezentował negatywne stanowisko wobec przyjętych w ustawie rozwiązań, w szczególności w zakresie uzależnienia wysokości odsetek maksymalnych od stopy kredytu lombardowego, ustalanego przez NBP.

¹⁴ Ustawa uchwalona w dniu 15 kwietnia 2005 r., Dz.U. z 2005 r. nr 83, poz. 719.

¹⁵ Ustawa uchwalona w dniu 15 kwietnia 2005 r., Dz.U. z 2005 r. nr 85, poz. 727.

¹⁶ Ustawa uchwalona w dniu 7 lipca 2005 r., Dz.U. z 2005 r. nr 157, poz. 1316.

- **Ustawa o europejskim zgrupowaniu interesów gospodarczych i spółce europejskiej**¹⁷

Ustawa ma na celu wprowadzenie przepisów regulujących rejestrację i niektóre zasady organizacji europejskiego zgrupowania interesów gospodarczych, a także przepisów regulujących powstanie, organizację i działalność spółki europejskiej oraz zasady zaangażowania pracowników w spółce europejskiej.

- **Ustawa o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, udzielaniu premii gwarancyjnych oraz refundacji bankom wypłacanych premii gwarancyjnych**¹⁸

Ustawa reguluje przepisy w związku z wątpliwościami interpretacyjnymi występującymi przy ich stosowaniu, w szczególności zasady dotyczące ustalania wysokości premii gwarancyjnej przy ponownej jej wypłacie oraz wydłużenia okresu zawieszenia spłat kredytu mieszkaniowego dla najuboższych i bezrobotnych kredytobiorców.

- **Projekt ustawy o przeciwdziałaniu niewypłacalności osoby fizycznej oraz upadłości konsumenckiej**¹⁹

Celem projektu było określenie:

- zasad dochodzenia roszczeń przez wierzycieli od niewypłacalnych dłużników będących konsumentami,
- skutków ogłoszenia upadłości konsumenckiej,
- zasad postępowania, mającego na celu zapobieganie niewypłacalności osoby fizycznej,
- zasad postępowania zapobiegającego niewypłacalności (konsumenckie postępowanie naprawcze).

3.2.2. Akty wykonawcze do ustaw

W 2005 r. NBP uczestniczył w przygotowaniu i opiniowaniu aktów wykonawczych wydawanych przez Komisję Nadzoru Bankowego i Ministra Finansów.

- **Ustawa Prawo bankowe**

- Przygotowano projekt uchwały KNB nr 1/2005 w sprawie sposobu prowadzenia wykazu holdingów, trybu składania i aktualizacji zgłoszeń holdingów oraz wzoru zgłoszenia holdingu²⁰.

¹⁷ Ustawa uchwalona w dniu 4 marca 2005 r., Dz.U. z 2005 r. nr 62, poz. 551.

¹⁸ Ustawa uchwalona w dniu 21 kwietnia 2005 r., Dz.U. z 2005 r. nr 94, poz. 786.

¹⁹ W związku z zakończeniem prac Sejmu IV kadencji oraz zgodnie z zasadą dyskontynuacji, prace nad projektem nie były kontynuowane w obecnym parlamencie.

²⁰ Uchwałę podjęto w dniu 19 października 2005 r.

- Przygotowano opinię do rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zakresu przetwarzanych informacji dotyczących osób fizycznych (konsumentów) po wygaśnięciu zobowiązania wynikającego z umowy zawartej z bankiem lub inną instytucją ustawowo upoważnioną do udzielania kredytów oraz trybu usuwania tych informacji²¹.
- **Ustawa o nadzorze uzupełniającym nad instytucjami kredytowymi, zakładami ubezpieczeń i firmami inwestycyjnymi wchodzącymi w skład konglomeratu finansowego**

Na podstawie delegacji zawartych w wyżej wymienionej ustawie Minister Finansów wydał w dniu 23 sierpnia 2005 r. trzy rozporządzenia:

- w sprawie znaczącej koncentracji ryzyka na poziomie konglomeratu finansowego,
- w sprawie transakcji wewnątrzgrupowych konglomeratu finansowego,
- w sprawie adekwatności kapitałowej konglomeratu finansowego.
- **Ustawa o rachunkowości**

NBP uczestniczył w opiniowaniu rozporządzeń Ministra Finansów:

- rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków,
- rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości domów maklerskich i jednostek organizacyjnych banków, w ramach których prowadzona jest działalność maklerska,
- rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości funduszy emerytalnych – projekt nowelizacji zawierał zmiany dotyczące rozszerzenia przepisów o zasady rachunkowości pochodnych instrumentów finansowych, a także dostosowania przepisów do ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych oraz do ustaw zastępujących ustawę Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi,
- rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych.

3.2.3. Dokumenty konsultacyjne

W 2005 r. GINB podjął prace nad projektami regulacji ostrożnościowych, które docelowo będą aktami wykonawczymi do ustawy Prawo bankowe. Dokumenty te

²¹ Rozporządzenie wydano w dniu 20 września 2005 r.

zostały przekazane w formie tzw. dokumentów konsultacyjnych sektorowi bankowemu w celu uzyskania uwag i opinii. Należą do nich:

- Konsultacje i wdrożenie postanowień NUK w sektorze bankowym w Polsce (styczeń 2005),
- Metoda standardowa wyliczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego (maj 2005),
- Metoda zaawansowana wyliczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego (maj 2005),
- Metody proste wyliczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka operacyjnego (czerwiec 2005),
- Trzeci filar. Ujawnienia (czerwiec 2005),
- Techniki redukcji ryzyka kredytowego (lipiec 2005),
- Metoda standardowa wyliczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego – aktualizacja dokumentu z maja 2005 r. (październik 2005),
- Metoda zaawansowana wyliczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego – aktualizacja dokumentu z maja 2005 r. (październik 2005),
- Drugi filar NUK (listopad 2005),
- Wytyczne dla banków spółdzielczych w zakresie procesu wewnętrznej oceny adekwatności kapitałowej (ICAAP) (listopad 2005).

Ponadto, na podstawie aktualnego tekstu Dyrektywy CRD, po przeanalizowaniu pytań i komentarzy banków, GINB opracował robocze projekty aktów wykonawczych do ustawy Prawo bankowe, dotyczących zagadnień I i III Filara.

3.2.4. Projekty prawa wspólnotowego

Do najważniejszych projektów prawa wspólnotowego oraz dokumentów, w których opiniowaniu uczestniczył NBP należą:

- **Projekt nowelizacji dyrektywy 2000/12/WE dotyczący kompetencji państw członkowskich w zakresie kontroli zmian właścicielskich i nabywania znaczących udziałów w bankach**

Zdaniem NBP, propozycje KE zmierzały do istotnego ograniczenia roli i uprawnień władz nadzorczych bezpośrednio nadzorujących instytucje kredytowe, w których nabywane są znaczące udziały, przy pozostawieniu odpowiedzialności tych władz za nadzór nad ostrożnym i stabilnym zarządzaniem tymi instytucjami oraz bezpieczeństwem gromadzonych w nich środków.

- **Porozumienie w sprawie współpracy pomiędzy nadzorami bankowymi, bankami centralnymi i ministerstwami finansów w sytuacji wystąpienia kryzysu finansowego**

Porozumienie określa zasady i procedury wymiany informacji pomiędzy ww. instytucjami w przypadku wystąpienia kryzysu finansowego. Prezes NBP jako Przewodniczący Zarządu NBP oraz Przewodniczący Komisji Nadzoru Bankowego przystąpił do porozumienia dotyczącego współpracy w zakresie zarządzania kryzysowego w UE.

3.2.5. Inne obszary działalności regulacyjnej

W 2005 r. GINB prowadził także prace nad innymi dokumentami o charakterze regulacyjnym, tj.:

- Projektami rekomendacji KNB:
 - Rekomendacja R dotycząca zasad identyfikacji bilansowych ekspozycji kredytowych, które utraciły wartość, wyznaczania: odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości bilansowych ekspozycji kredytowych oraz rezerw na pozabilansowe ekspozycje kredytowe,
 - Rekomendacja S dotycząca dobrych praktyk w zakresie ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- Projektem uchwały KNB w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności oraz innych norm dopuszczalnego ryzyka w działalności banków,
- Projektem uchwały KNB nakładającym na banki dodatkowe wymogi kapitałowe w związku z zagadnieniem nadmiernego zadłużania się gospodarstw domowych w walutach obcych.

3.3. Zadania analityczne

Zadania analityczne GINB mają charakter stały i polegają na:

- bezpośrednim nadzorze analitycznym nad bankami, tzw. zza biurka,
- nadzorze nad bankami znajdującymi się w trudnej sytuacji finansowej,
- kompleksowej analizie sytuacji sektora bankowego.

3.3.1. Bezpośredni nadzór analityczny nad bankami, tzw. zza biurka

Bezpośredni nadzór analityczny nad bankami w 2005 r. obejmował:

- Bieżącą i kwartalną analizę oraz ocenę sytuacji ekonomiczno-finansowej poszczególnych banków, w ramach której:
 - aktualizowano Arkusze Analityczno-Nadzorcze, zawierające najistotniejsze

informacje finansowe dotyczące poszczególnych banków²²,

- nadawano oceny poszczególnym obszarom ryzyka oraz ocenę ogólną w systemie punktowym (CAEL)²³ i przekazywano te informacje zarządom i radom nadzorczym banków²⁴ oraz Bankowemu Funduszowi Gwarancyjnemu (w przypadku banków objętych postępowaniem naprawczym),
 - wskazywano na obszary potencjalnych zagrożeń, wymagające szczegółowej kontroli,
 - współpracowano z nadzorami zagranicznymi, w szczególności z nadzorami macierzystymi banków zależnych w Polsce.
- Badanie stopnia przygotowania banków do wprowadzenia NUK, w tym w formie badań ankietowych oraz spotkań z przedstawicielami banków.
 - Analizę wniosków dotyczących umów outsourcingowych zawartych przez banki.
 - Przygotowywanie informacji dla KNB dotyczących szczególnych sytuacji i zjawisk występujących w bankach.
 - Podejmowanie działań wyjaśniających, informacyjnych i interwencyjnych.
 - Opracowywanie opinii i materiałów dla instytucji zewnętrznych.

3.3.2. Nadzór nad bankami znajdującymi się w trudnej sytuacji finansowej

W 2005 r. samodzielnym postępowaniem naprawczym było objętych 27 banków (w 2004 r. - 42), z tego 12 komercyjnych i 15 spółdzielczych, a 14 banków (w 2004 r. także 14), z tego 5 komercyjnych i 9 spółdzielczych prowadziło działania restrukturyzacyjne w przejętych przedsiębiorstwach bankowych. Nadzór nad nimi obejmował między innymi:

- sporządzanie opinii do opracowywanych przez banki programów postępowania naprawczego będących podstawą do akceptacji tych programów przez KNB,
- współpracę z BFG, polegającą na informowaniu o wszelkich działaniach podejmowanych wobec banków w trybie nadzoru oraz o sytuacji finansowej poszczególnych banków, a także na wymianie opinii nt. założeń programów naprawczych banków korzystających z pożyczki z funduszu pomocowego BFG,
- bieżącą analizę ich sytuacji ekonomiczno-finansowej wraz z oceną realizacji programów naprawczych, prezentowaną w formie opracowań na posiedzeniach

²² Zawierają one m.in. punktową ocenę banku, charakterystykę ponoszonego przez bank ryzyka oraz przestrzegania norm określonych w ustawie Prawo bankowe i innych przepisach oraz regulacjach nadzorczych.

²³ Stanowi ona metodę oszacowania poszczególnych rodzajów ryzyka bankowego o służy m.in. do planowania terminów i częstotliwości inspekcji kompleksowych i problemowych. Poszczególne litery oznaczają: adekwatność kapitału (C), jakość aktywów (A), wynik finansowy (E) i płynność (L).

²⁴ W przypadku banków spółdzielczych o sumie bilansowej powyżej 100 mln zł.

KNB,

- przygotowywanie dla KNB i Przewodniczącego KNB propozycji działań wobec tych banków w trybie nadzoru.

Poza nadzorem nad bankami prowadzącymi działalność operacyjną podejmowano również przewidziane w ustawie Prawo bankowe czynności wobec banków poddanych procedurze upadłościowej i likwidacyjnej²⁵.

3.3.3. Kompleksowa analiza sytuacji sektora bankowego

Zadania GINB związane z analizą sytuacji sektora bankowego obejmowały:

- opracowywanie kwartalnych *Ocen sytuacji ekonomicznej banków*²⁶, zawierających kompleksową informację o sytuacji polskiego sektora bankowego, omawiających zjawiska i tendencje w nim występujące oraz źródła zagrożeń jego stabilności,
- udostępnianie odbiorcom zewnętrznym podstawowych danych o sektorze w formie opracowania *Sytuacja finansowa banków. Synteza*,
- roczną ocenę: *Wpływ polityki pieniężnej, podatkowej i nadzorczej na rozwój banków w 2004 r.*,
- prowadzenie ewidencji zagranicznych klientów banków oraz analizowanie ryzyka związanego z dużymi zaangażowaniami banków,
- analizę wybranych obszarów działalności banków i opracowywanie na tej podstawie informacji dla KNB, Zarządu NBP oraz innych jednostek zewnętrznych (w tym międzynarodowych organizacji i instytucji finansowych)²⁷.

3.4. Zadania inspekcyjne

Główne zadania inspekcyjne nadzoru bankowego w 2005 r. obejmowały przygotowanie oraz przeprowadzenie czynności kontrolnych w bankach oraz przedstawicielstwach instytucji kredytowych i banków zagranicznych. W trakcie czynności kontrolnych²⁸ szczególną uwagę zwracano na:

- finansowanie rynku nieruchomości,

²⁵ W 2005 r. w 13 bankach spółdzielczych zakończono postępowanie upadłościowe, a w 2 komercyjnych - likwidacyjne.

²⁶ Ocenę roczną za 2004 r. oraz za I półrocze 2005 r. otrzymali: Prezydent RP, Marszałkowie Sejmu i Senatu, Prezes Rady Ministrów, wybrani ministrowie i kierownicy urzędów centralnych oraz przewodniczący wybranych komisji sejmowych.

²⁷ Przedmiotem szczególnego zainteresowania nadzoru był rozwój kredytów na nieruchomości oraz w walutach obcych, którym poświęcone były opracowania: *Finansowanie nieruchomości przez banki w Polsce* oraz specjalna informacja dla KNB dotycząca kredytów walutowych na inwestycje mieszkaniowe gospodarstw domowych.

²⁸ Na podstawie uchwały KNB nr 4/2002 z dnia 6 marca 2002 r. w sprawie trybu wykonywania nadzoru bankowego.

- prawidłowość wprowadzenia przez banki rozwiązań określonych w standardach MSR/MSSF,
- przestrzeganie przez banki przepisów prawa dotyczących outsourcingu.

W dniu 31 grudnia 2005 r. zakończono trwającą od 2002 r. restrukturyzację terenowych jednostek pionu inspekcyjnego nadzoru bankowego, w wyniku czego jego struktura została dostosowana do sieci oddziałów NBP, a liczba zatrudnionych inspektorów nadzoru zmniejszyła się o 52 osoby.

3.4.1. Czynności kontrolne w bankach, oddziałach instytucji kredytowych oraz w przedstawicielstwach instytucji kredytowych i banków zagranicznych

W 2005 r. przeprowadzono następujące czynności kontrolne:

- 138 inspekcji kompleksowych (w 2004 r. - 179), w tym:
 - 18 inspekcji w bankach komercyjnych,
 - 120 inspekcji w bankach spółdzielczych,
- 34 inspekcje problemowe (w 2004 r. - 21), w tym:
 - 23 inspekcje w bankach komercyjnych - dotyczące wybranych obszarów działalności,
 - 11 inspekcji w bankach spółdzielczych,
- 6 postępowań wyjaśniających (w 2004 r. także 6), w tym:
 - 4 w bankach komercyjnych,
 - 2 w bankach spółdzielczych,
- 2 inspekcje w przedstawicielstwach banków zagranicznych,
- 2 inspekcje w przedstawicielstwach instytucji kredytowych,
- 1 kontrolę w związku z przygotowaniem banku do rozpoczęcia działalności operacyjnej (w 2004 r. także 1).

Ponadto, na wniosek władz nadzoru bankowego Ukrainy inspektorzy nadzoru uczestniczyli w inspekcji w Kredyt Banku Ukraina.

3.4.2. Zakres przeprowadzonych czynności kontrolnych

Zakres przeprowadzonych czynności kontrolnych obejmował:

- W ramach inspekcji kompleksowych badanie następujących obszarów: jakość aktywów, płynność, ryzyko stopy procentowej, ryzyko operacji walutowych, wynik finansowy, kapitał, zarządzanie oraz badanie przestrzegania przepisów regulujących działalność banków, statutu i spełniania warunków określonych w zezwoleniu na utworzenie banku.
- W zakresie inspekcji problemowych badanie głównie: przestrzegania przepisów prawa w zakresie przeciwdziałania wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz przeciwdziałania finansowaniu terroryzmu, badanie zarządzania ryzykiem kredytów na finansowanie nieruchomości, identyfikacji ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości i wyznaczania odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości, przestrzegania przepisów prawa bankowego dotyczących outsourcingu.
- W ramach zadań zleconych przez Zarząd NBP:
 - kontrole rozliczeń pieniężnych i rozrachunków międzybankowych – w ramach 138 inspekcji kompleksowych,
 - kontrole prawidłowości naliczania i odprowadzania wymaganej wysokości rezerwy obowiązkowej w bankach komercyjnych – w ramach 18 inspekcji kompleksowych,
 - kontrole sprawozdawczości banków w odniesieniu do statystyki bilansu płatniczego – w ramach 6 inspekcji kompleksowych w bankach komercyjnych.

3.4.3. Wsparcie procesu inspekcji i zapewnienie jednolitych standardów inspekcji

Zadaniami towarzyszącymi czynnościom kontrolnym są usprawnianie oraz dostosowywanie procesu inspekcji do zmieniających się przepisów prawa i standardów międzynarodowych.

W 2005 r. opracowano:

- procedurę dotyczącą badania outsourcingu,
- procedurę dotyczącą identyfikacji ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości i wyznaczania wysokości odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości w bankach stosujących standardy MSR/MSSF,
- zasady dotyczące organizacji i zakresu inspekcji problemowych związanych z finansowaniem nieruchomości,
- metodykę badania oddziałów instytucji kredytowych,
- procedurę dotyczącą zasad i trybu wyznaczania składu zespołu inspekcyjnego oraz podejmowania czynności organizacyjnych związanych z przygotowaniem

procesu inspekcji w bankach.

Ponadto zaktualizowano:

- metodyki inspekcji w zakresie odnoszącym się do wprowadzenia przez banki MSR/MSSF,
- system oceny punktowej banków – wprowadzono ocenę testową dla ryzyka operacyjnego,
- procedurę dotyczącą czynności kontrolnych w zakresie nadzoru skonsolidowanego,
- metodykę oceny stabilności bazy depozytowej – wprowadzono metody zapewniające większą dokładność pomiaru stabilnej części depozytów.

3.5. Porozumienia z zagranicznymi instytucjami nadzorczymi

W 2005 r. KNB zawarła porozumienia z następującymi zagranicznymi instytucjami nadzorczymi:

- belgijską Komisją Bankową, Finansową i Ubezpieczeniową (w lutym 2005 r.),
- Chińską Komisją Nadzoru Bankowego (w marcu 2005 r.),
- Bankiem Holandii (w listopadzie 2005 r.),
- federalną instytucją nadzorczą Stanów Zjednoczonych – Office of Thrift Supervision (w grudniu 2005 r.).

W 2005 r. trwały negocjacje w sprawie porozumień z instytucjami nadzorczymi Francji, Portugalii i Włoch.

3.6. Udział Narodowego Banku Polskiego w sanacji banków

W 2005 r. NBP nadzorował realizację i terminowość spłat środków pomocowych w ramach wcześniej zawartych porozumień w sprawie wsparcia realizacji działań naprawczych w bankach.

Pomoc finansowa w formie kredytu wekslowego była utrzymywana w dwóch bankach. Łączna kwota zaangażowania z tego tytułu, według stanu na 31 grudnia 2005 r., wynosiła 74,01 mln zł, tj. o 36% mniej niż na koniec 2004 r. Zmniejszenie stanu należności było spowodowane wykupem przez banki wystawionych weksli i przedłożeniem nowych o niższych lub takich samych wartościach.

W 2005 r. Zarząd NBP nie zwolnił żadnego banku z utrzymywania rezerwy obowiązkowej. Na podstawie decyzji Zarządu NBP podjętej w 1999 r. ze wsparcia w tej formie w kwocie 421,7 mln zł korzystał 1 bank.

3.7. Działania GINB przyczyniające się do kształtowania warunków niezbędnych do rozwoju systemu bankowego

Najważniejsze działania GINB w 2005 r., które przyczyniły się do kształtowania warunków niezbędnych do rozwoju systemu bankowego, obejmowały:

- prace nad wprowadzeniem postanowień NUK do polskiego systemu bankowego,
- nadzór skonsolidowany,
- monitorowanie działań banków spółdzielczych mających na celu osiągnięcie kolejnych progów kapitałowych – do końca 2005 r. 500 tys. euro funduszy własnych, do końca 2007 r. 1 mln euro funduszy własnych,
- współpracę z BFG w zakresie zapewniania stabilności i bezpieczeństwa sektora bankowego oraz poszczególnych banków,
- wymianę informacji i ścisłą współpracę z KNUiFE i KPWiG przy sprawowaniu nadzoru nad poszczególnymi segmentami rynku finansowego w Polsce, co w praktyce oznacza objęcie znacznej części polskiego sektora finansowego nadzorem zintegrowanym funkcjonalnie,
- wykonywanie czynności kontrolnych, w wyniku których identyfikowano i eliminowano działania banków niezgodne z przepisami prawa regulującymi ich działalność jak również nieostrożne praktyki bankowe, oraz zalecono poprawę jakości procesu zarządzania ryzykiem,
- współpracę z zagranicznymi instytucjami nadzorującymi banki, co umożliwiło wymianę informacji i doświadczeń w celu lepszej identyfikacji ryzyka w międzynarodowych grupach kapitałowych.

Najważniejsze działania w 2005 r.

- Na dzień 31 grudnia 2005 r. nadzorem bankowym objęte były działające w Polsce 53 banki w formie spółki akcyjnej, 1 bank państwowy, 7 oddziałów instytucji kredytowych i 588 banków spółdzielczych.
- Do końca 2005 r. zamiar prowadzenia działalności transgranicznej na terytorium Polski zgłosiły 103 instytucje kredytowe.
- Przeprowadzono m.in. 138 inspekcji kompleksowych, 34 inspekcje problemowe, 6 postępowań wyjaśniających, 2 inspekcje w przedstawicielstwach banków zagranicznych, 2 inspekcje w przedstawicielstwach instytucji kredytowych i 1 kontrolę w związku z przygotowaniem banku do rozpoczęcia działalności operacyjnej.
- GINB prowadził kompleksowe prace związane z wprowadzeniem Nowej Umowy Kapitałowej i Dyrektywy CRD do polskiego systemu bankowego.

4. DZIAŁALNOŚĆ EMISYJNA NBP

Na mocy ustawy NBP przysługuje wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej. Zapewniając bezpieczeństwo, płynność i jakość obrotu gotówkowego, NBP przyczyniał się do utrzymania stabilności monetarnej.

4.1. Pieniądz gotówkowy w obiegu

Pieniądz gotówkowy w obiegu (z kasami banków) wg stanu na 31 grudnia 2005 r. osiągnął wartość 62.596,9 mln zł (w tym 177,6 mln zł to wartość znaków pieniężnych emisji wycofanej z obiegu w związku z denominacją złotego, które nie zostały do końca 2005 r. wymienione na nowe nominały). Oznacza to wzrost wartości pieniądza gotówkowego o 6.672,0 mln zł, tj. o 11,93% w stosunku do stanu na dzień 31 grudnia 2004 r.

Tabela 3 przedstawia wartości i dynamikę pieniądza gotówkowego w obiegu w poszczególnych miesiącach 2005 r., w odniesieniu do stanu na koniec 2004 r., opracowane na podstawie comiesięcznych wykazów zapasów krajowych znaków pieniężnych, sporządzonych przez oddziały okręgowe i Departament Emisyjno-Skarbcowy.

Tabela 3
Wartość i dynamika pieniądza gotówkowego w obiegu w 2005 r.

Miesiące	Wartość pieniądza gotówkowego w obiegu (w mln zł)	Dynamika pieniądza gotówkowego w obiegu do miesiąca poprzedniego (w %)
Grudzień 2004 r.	55.924,9	X
Styczeń 2005 r.	54.401,4	97,3
Luty	55.058,8	101,2
Marzec	56.103,5	101,9
Kwiecień	57.982,0	103,3
Maj	58.002,4	100,0
Czerwiec	58.762,5	101,3
Lipiec	60.025,5	102,1
Sierpień	60.095,9	100,1
Wrzesień	60.118,4	100,0
Październik	61.244,9	101,9
Listopad	60.649,0	99,0
Grudzień	62.596,9	103,2

Źródło: dane NBP.

Według stanu na 31 grudnia 2005 r. banknoty stanowiły 97,02%, a monety 2,98% wartości obiegu gotówkowego (w 2004 r. banknoty stanowiły 97,01 %, monety 2,99).

W ujęciu ilościowym banknoty stanowiły 9,11%, a monety 90,89% znaków

pieniężnych (w 2004 r. banknoty stanowiły 9,08%, monety, 90,92%).

W strukturze wartościowej obiegu banknotów na koniec 2005 r. największy udział miały banknoty o nominałach: 100 zł – 61,34% (w 2004 r. – 58,89%) i 200 zł – 25,07% (w 2004 r. – 26,87%), a w strukturze obiegu monet nominały: 5 zł – 28,94% (w 2004 r. – 29,36%) i 2 zł – 28,87% (w 2004 r. – 27,97%).

Ilościowo największy udział w obiegu na koniec 2005 r. miały banknoty o nominałach: 100 zł – 51,09% (w 2004 r. – 48,63%) i 50 zł – 16,64% (w 2004 r. – 17,29%). W przypadku monet dominowały nominały: 1 gr – 36,58% (w 2004 r. – 36,20%) oraz 2 gr – 17,68% (w 2004 r. – 17,66%).

4.2. Zaopatrywanie banków w znaki pieniężne

Zaopatrywanie banków komercyjnych w krajowe znaki pieniężne polega na zaopatrywaniu placówek banków na podstawie umowy kupna-sprzedazy oraz na podstawie umowy przechowania i zakupu znaków pieniężnych złożonych jako depozyt NBP. Zaopatrywanie banków w znaki pieniężne odbywa się poprzez sieć 16 oddziałów okręgowych NBP.

W 2005 r. - pomimo zmniejszenia liczby umów przechowania i zakupu znaków pieniężnych złożonych jako depozyt NBP - wzrosła wartość zakupionych krajowych znaków pieniężnych z depozytu NBP. System depozytowy ułatwia bankom dostęp do znaków pieniężnych, umożliwia zmniejszenie kosztów transportu gotówki i zwiększa bezpieczeństwo obrotu gotówkowego.

Na koniec 2005 r. 81 oddziałów banków komercyjnych (na koniec 2004 r. - 94) przechowywało w swoich skarbcach depozyty NBP o wartości 2,7 mld zł, co stanowi wzrost o 12,5% w stosunku do 2004 r. (2,4 mld zł). Wartość depozytów NBP przechowywanych w oddziałach banków komercyjnych na koniec 2005 r. stanowiła 4,4% (4,3% w 2004 r.) wartości pieniądza gotówkowego w obiegu.

W 2005 r. banki komercyjne zakupiły w NBP krajowe znaki pieniężne na kwotę 134,6 mld zł, z czego 78,9 mld zł (58,6% ogólnej wartości) stanowiły transakcje zakupu znaków pieniężnych z depozytu NBP (50,6% w 2004 r.), a 55,7 mld zł (41,4% ogólnej wartości) stanowiły transakcje zawarte na podstawie umów kupna-sprzedazy krajowych znaków pieniężnych (49,4% w 2004 r.).

4.3. Wycofywanie z obiegu uszkodzonych lub zużytych znaków pieniężnych

W 2005 r. wycofano z obiegu 363,7 mln sztuk banknotów i monet (w 2004 r. – 400,5 mln sztuk) z powodu ich zużycia lub utraty zabezpieczeń przed fałszerstwami. Średnia żywotność banknotów w obiegu wiąże się z wartością nominalną i waha się od 8

miesiące dla banknotów 10-złotowych do 115 miesięcy dla 200-złotowych. Żywotność monet wynosi kilkanaście lat.

4.4. Inne zagadnienia związane z pieniądzem gotówkowym

4.4.1. Dostawy znaków pieniężnych

W 2005 r. producenci znaków pieniężnych, tj. Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych SA (PWPW SA) i Mennica Polska S.A (MP SA), dostarczyli do NBP 1.464.846,3 tys. szt. banknotów i monet. Łączny koszt zakupu wyniósł 247,0 mln zł, co stanowi wzrost o 9,1% w stosunku do 2004 r. (226,3 mln zł).

PWPW SA dostarczyła do NBP łącznie 655 mln sztuk banknotów o nominałach: 100 zł, 50 zł, 20 zł i 10 zł, a MP SA 809,8 mln sztuk monet, w tym: 808,7 mln sztuk monet powszechnego obiegu o nominałach: 2 zł, 20 gr, 10 gr, 5 gr, 2 gr i 1 gr, oraz 1,2 mln sztuk monet kolekcjonerskich.

Dostarczone przez producentów banknoty i monety powszechnego obiegu uzupełniały bieżące zapasy banknotów i monet. W przypadku pozostałych nominałów posiadany zapas w pełni pokrywał potrzeby obiegu gotówkowego w 2005 r.

4.4.2. Emisja monet kolekcjonerskich

NBP emituje monety kolekcjonerskie mając na celu m.in. upowszechnianie wiedzy o kulturze i historii Polski. W 2005 r. wyemitowano, w ramach 12 tematów, 1.172,3 tys. sztuk monet, z czego: 47, 4 tys. sztuk monet złotych oraz 1.124,9 tys. sztuk monet srebrnych.

Wyemitowano 22 rodzaje monet kolekcjonerskich:

- 8 ze złota o nominałach 200 zł i 100 zł,
- 14 ze srebra o nominałach 20 zł i 10 zł.

Wśród nich były tzw. monety niestandardowe:

- moneta srebrna w kształcie wachlarza („EXPO 2005”),
- monety srebrne z zastosowaniem techniki tampondruku („60. rocznica zakończenia II wojny światowej”, „Konstanty Ildefons Gałczyński”, „Polscy malarze XIX/XX – Tadeusz Makowski”),
- moneta srebrna platerowana złotem („Papież Jan Paweł II”).

Marża NBP ze sprzedaży monet kolekcjonerskich emitowanych w 2005 r. wyniosła 14,6 mln zł (8,5 mln zł w 2004 r.).

4.4.3. Emisja monet powszechnego obiegu ze stopu Nordic Gold

NBP kontynuował emisję monet powszechnego obiegu o nominale 2 zł, ze stopu Nordic Gold, które towarzyszyły poszczególnym emisjom monet kolekcjonerskich. We wrześniu rozpoczęto emisję monet o nominale 2 zł z nowej serii *Historyczne miasta w Polsce*, w ramach której co miesiąc wprowadzano monetę poświęconą kolejnemu miastu. W 2005 r. wyemitowano łącznie 19 rodzajów monet powszechnego obiegu ze stopu Nordic Gold.

4.4.4. Wymiana znaków pieniężnych, które przestały być prawnym środkiem płatniczym

NBP oraz banki krajowe prowadzące obsługę kasową kontynuowały wymianę znaków pieniężnych wyemitowanych przed dniem 1 stycznia 1995 r., tj. przed denominacją złotego. Do końca 2005 r. wymieniono 99,72% wartości znaków pieniężnych sprzed denominacji, co stanowi 91,35 % łącznej ilości tych znaków.

4.4.5. Falszerstwa krajowych znaków pieniężnych

Liczba fałszyfikatów krajowych znaków pieniężnych zmniejszyła się o 1,41% w stosunku do 2004 r. Liczbę i strukturę fałszerstw ujawnionych w 2005 r. w porównaniu z 2004 r. przedstawia tabela 4.

Tabela 4
Liczba i struktura ujawnionych fałszyfikatów krajowych znaków pieniężnych

Fałszyfikaty	2004		2005		Przyrost/spadek w %
	Liczba w szt.	Struktura w %	Liczba	Struktura w %	
Banknoty emisji 1994 „Władcy polscy”	33.954	60,11	29.819	53,65	-12,18
Banknoty starych emisji „Wielcy Polacy”	48	0,08	22	0,04	-54,17
Monety obecnej emisji	21.902	38,77	22.439	40,37	2,45
Monety starych emisji, wycofane w 1994 r.	583	1,03	3.302	5,94	466,38
Ogółem	56.487	100	55.582	100	-1,60

Źródło: dane NBP.

Do fałszyfikatów monet starych emisji zostały zaliczone autentyczne monety powszechnego obiegu o nominalach 10 zł i 20 zł, wycofane z obiegu w 1994 r., które zostały przerobione (np. opiłowane) i wykorzystane w automatach wrzutowych.

4.4.6. Przeciwdziałanie fałszerstwom euro

Utworzone w 2004 r. w Narodowym Banku Polskim Krajowe Centrum Analiz Banknotów oraz Krajowe Centrum Analiz Monet uzyskały dostęp do Systemu Monitorowania Fałszerstw prowadzonego w Europejskim Banku Centralnym, a tym

samym możliwość wprowadzania do niego danych technicznych i statystycznych o przypadkach fałszerstw euro ujawnionych w Polsce. W 2005 r. NBP podjął działania mające na celu umożliwienie przeglądu ww. danych przez Policję.

4.5. Prace Komisji ds. Strategii Wprowadzenia Banknotów i Monet Euro

W marcu 2005 r., na mocy decyzji Prezesa NBP, powołano w NBP Komisję ds. Strategii Wprowadzania Banknotów i Monet Euro. Celem jej prac jest opracowanie strategii wprowadzania banknotów i monet euro w Polsce oraz koordynacja działań w tym zakresie będących w kompetencji NBP. W 2005 r. prace Komisji koncentrowały się na kwestiach związanych z przyszłą produkcją banknotów i monet euro oraz możliwych scenariuszach wprowadzania nowej waluty.

W sierpniu 2005 r. Komisja wypracowała stanowisko NBP do projektu nowelizacji Rozporządzenia Rady 974/98 w sprawie wprowadzenia euro, mającego na celu stworzenie ram prawnych wprowadzenia euro w państwach spoza UGW. Rozporządzenie przewiduje możliwość zastosowania jednego z trzech scenariuszy:

- scenariusza zakładającego zastosowanie okresu przejściowego,
- scenariusza „big bang” przewidującego jednoczesne wprowadzenie euro do obiegu bezgotówkowego i gotówkowego,
- scenariusza „big bang” z okresem stopniowego wycofywania waluty krajowej (tzw. okresem „phasing-out”).

W swoich opiniach NBP dążył do możliwie najbardziej precyzyjnego zdefiniowania pojęcia „phasing-out” i postulował uzupełnienie preambuły rozporządzenia o tzw. klauzulę interpretacyjną, dotyczącą instrumentów prawnych, które mogą być wykorzystywane przez państwa członkowskie w ramach okresu „phasing-out”.

We wrześniu 2005 r. Komisja wypracowała stanowisko NBP do projektu porozumienia w sprawie rozpoczęcia produkcji monet euro (*Draft Memorandum of Understanding*) przygotowanego przez Komisję Europejską. Obecna polityka Komisji Europejskiej dotycząca terminu rozpoczęcia produkcji monet euro przez państwa członkowskie spoza UGW zakłada, że może to nastąpić dopiero po podjęciu decyzji o uchyleniu derogacji dla danego państwa. Komisja Europejska jednocześnie wskazuje, jakie działania przygotowawcze mogą być podjęte wcześniej – obejmują one m.in. możliwość wyprodukowania 1 mln sztuk monet próbnych dla każdego nominału.

W swoim stanowisku, które zostało zaprezentowane w październiku 2005 r. na spotkaniu Podkomitetu ds. Monet Euro działającego przy Komitecie ds. Ekonomicznych i Finansowych (EFC), NBP wskazał, że zamierza:

- podtrzymać postulat dotyczący konieczności rozpoczęcia produkcji monet przed podjęciem decyzji o uchyleniu derogacji, na koszt i odpowiedzialność kraju przystępującego do strefy euro, lub

- uzyskać zgodę Komisji Europejskiej na znaczne zwiększenie liczby monet próbnych, w proporcji do potrzeb i wielkości danego kraju.

Najważniejsze działania w 2005 r.

- NBP prowadził działania mające na celu upowszechnienie systemu depozytowego. Na koniec 2005 r. 81 oddziałów banków komercyjnych przechowywało w swoich skarbcach depozyty NBP o wartości 2,7 mld zł.
- NBP upowszechniał wiedzę o historii i kulturze Polski m.in. poprzez emisję monet kolekcjonerskich.
- NBP współpracował z EBC w zakresie przeciwdziałania fałszerstwom euro.

5. ZARZĄDZANIE REZERWAMI DEWIZOWYMI

Zgodnie art. 52 ust. 1 ustawy o Narodowym Banku Polskim, NBP realizuje funkcje centralnej bankowej instytucji dewizowej poprzez gromadzenie rezerw dewizowych, zarządzanie rezerwami dewizowymi oraz podejmowanie czynności bankowych i innych mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa obrotu dewizowego i płynności płatniczej kraju. Gromadzenie rezerw dewizowych państwa ma na celu zapewnienie stabilności makroekonomicznej i wiarygodności finansowej kraju oraz wymienialności waluty narodowej.

Podstawowymi zasadami, którymi kieruje się NBP zarządzając rezerwami dewizowymi są: zapewnienie wysokiego stopnia bezpieczeństwa inwestowanych środków i utrzymanie odpowiedniego stopnia ich płynności. W tych ramach NBP dąży do uzyskania maksymalnych dochodów z inwestycji.

Najważniejsze decyzje związane z zarządzaniem rezerwami dewizowymi podejmuje Zarząd NBP. Dotyczą one określenia: struktury walutowej rezerw, stosowanych instrumentów finansowych, zasad ustanawiania zaangażowania inwestycyjnego, struktury inwestycyjnej portfela porównawczego, zasad liczenia dochodowości rezerw oraz dopuszczalnego poziomu ryzyka stopy procentowej, które zależy od terminu zapadalności (*modified duration*). Decyzje te są punktem odniesienia do oceny zarządzania rezerwami dewizowymi.

W 2005 r. instrumentami inwestycyjnymi były papiery dyskontowe, papiery wartościowe o stałym oprocentowaniu emitowane przez rządy, instytucje międzynarodowe i pozarządowe instytucje finansowe, a także transakcje lokacyjne (w tym lokaty i transakcje z przyrzeczeniem odkupu papierów wartościowych).

5.1. Zarządzanie ryzykiem w procesie zarządzania rezerwami

Zapewnieniu wysokiego stopnia bezpieczeństwa rezerw dewizowych służą zasady, regulacje i procedury obowiązujące w NBP przy lokowaniu środków i zawieraniu transakcji. Polegają one na stosowaniu zasad ogólnych (np. wyłączeniu możliwości inwestowania w papiery wartościowe o najwyższym ryzyku rynkowym) oraz maksymalnym ograniczaniu ryzyka kredytowego, ryzyka płynności, ryzyka kursu walutowego i ryzyka operacyjnego.

- Ograniczeniu ryzyka kredytowego, którego istotą jest możliwość poniesienia strat z powodu niewywiązania się kontrahenta ze zobowiązań umownych, służy oparta na rygorystycznych kryteriach selekcja partnerów transakcji. Kryteria wyboru obejmują ratingi uznanych agencji ratingowych oraz własne analizy sytuacji finansowej kontrahenta, przeprowadzane według ściśle określonej procedury. Limity kredytowe przyznane poszczególnym podmiotom są na bieżąco monitorowane i aktualizowane.

- Ryzyko kursu walutowego, czyli możliwość poniesienia strat wskutek niekorzystnych zmian kursów walutowych, jest ograniczane poprzez określenie struktury walutowej rezerw dewizowych i jej okresowe dostosowywanie do sytuacji rynkowej.
- Ryzyko stopy procentowej, związane z możliwością poniesienia strat w wyniku niekorzystnych zmian rynkowych stóp procentowych, jest kontrolowane zgodnie z zasadami określonymi w portfelu porównawczym na dany rok. Do głównych narzędzi kontroli ryzyka stopy procentowej należą *modified duration* oraz dopuszczalne przedziały jego zmienności w okresach rocznych i kwartalnych.
- Ograniczanie ryzyka płynności, rozumianego jako czasowa utrata dostępu do środków dewizowych, ma na celu zapewnienie ciągłości obsługi podmiotów posiadających rachunki w NBP (w szczególności jednostek budżetu państwa), a w razie potrzeby także umożliwienie podjęcia działań na rzecz zwiększenia płynności dewizowej banków krajowych. Celowi temu służy odpowiednia dywersyfikacja instrumentów inwestycyjnych, limity koncentracji oraz utrzymywanie części środków w postaci krótkoterminowych lokat bankowych.
- Ryzyko operacyjne jest rozumiane jako ryzyko wystąpienia błędu w systemach informatycznych lub mechanizmach kontroli wewnętrznej. W celu jego ograniczenia stosuje się szczegółowe procedury operacyjne i podejmuje liczne działania zabezpieczające.

5.2. Uwarunkowania inwestycyjne

5.2.1. Tło gospodarcze

W 2005 r. utrzymywała się wysoka dynamika wzrostu gospodarczego w Stanach Zjednoczonych, będąca rezultatem wysokiego tempa wzrostu wydatków konsumpcyjnych, inwestycyjnych i federalnych. Pozytywne perspektywy dla gospodarki amerykańskiej wraz z przejściowym wzrostem oczekiwań inflacyjnych, wynikających w dużej mierze z silnego wzrostu cen ropy, stanowiły przesłanki do kontynuowania przez Bank Rezerwy Federalnej, rozpoczętej w czerwcu 2004 r. polityki sukcesywnego podwyższania oprocentowania. Zgodnie z oczekiwaniami rynku, na każdym z ośmiu posiedzeń Bank Rezerwy Federalnej podwyższał stopę funduszy federalnych o 25 punktów bazowych (łącznie o 200 punktów bazowych), do najwyższego od kwietnia 2001 r. poziomu - 4,25%.

Podobnie jak w 2004 r. dynamika ożywienia gospodarczego w krajach tzw. „dwunastki” w porównaniu z Stanami Zjednoczonymi była znacznie słabsza, głównie za sprawą czasowego osłabienia handlu będącego efektem mocnego euro. Europejski Bank Centralny (EBC), w reakcji na wzrost inflacji powyżej ustalonego celu oraz przekroczenie pożądanej wielkości podaży pieniądza, zdecydował się w grudniu 2005 r. na pierwszą od pięciu lat podwyżkę stopy refinansowej o 25 punktów bazowych - do 2,25%.

W przeciwieństwie do FED i EBC, Bank Anglii zdecydował się na pierwszą od lipca 2003 r. redukcję oprocentowania o 25 punktów bazowych - do 4,5%. Decyzja była podjęta w sierpniu i uwarunkowana sygnałami świadczącymi o wyhamowaniu koniunktury gospodarczej i spowolnieniu na rynku nieruchomości.

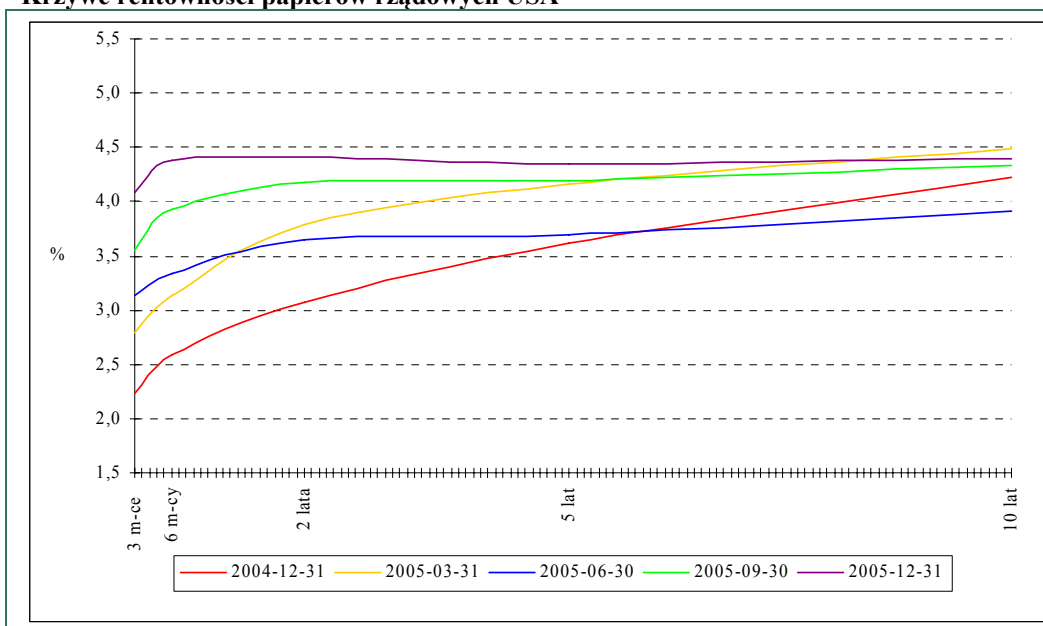
W ciągu roku kurs EUR/USD obniżył się o prawie 13%, a GBP/USD o ponad 10%.

5.2.2. Charakterystyka rynkowych parametrów inwestycyjnych

Zaostrzenie polityki pieniężnej przez FED znalazło odzwierciedlenie we wzroście dochodowości dolarowych inwestycji na rynku pieniężnym. Wskutek wyżej wspomnianych jednorazowych decyzji banków centralnych (redukcji Banku Anglii i podwyżki EBC) stopa zwrotu z inwestycji w funcie szterlingu i euro była porównywalna w stosunku do roku poprzedniego. Poziom średniorocznych 3-miesięcznych stóp Libor przedstawiał się następująco w porównaniu do 2004 r.: był zdecydowanie wyższy w przypadku dolara (o 194 punktów bazowych), natomiast tylko nieznacznie wyższy w przypadku funta szterlinga - o 12 punktów bazowych i euro - o 8 punktów bazowych.

W 2005 r. krzywa dochodowości amerykańskich papierów rządowych przesunęła się do góry, co było związane z kontynuowanym przez FED cyklem zacieśniania polityki pieniężnej. Skala wzrostu rentowności papierów rządowych – poruszającej się w przeciwnym kierunku do ich cen – malała wraz z wydłużaniem się okresu do wykupu emisji (wykres 6). Największa była w przypadku sektorów 3- i 6-miesięcznego, dla których wyniosła odpowiednio 186 i 179 punktów bazowych. Rentowność papierów 2-letnich wzrosła o 134 punkty bazowe i na koniec grudnia przewyższała rentowność obligacji 10-letnich, która zwiększyła się o 18 punktów bazowych. Występuje wiele hipotez na temat przyczyn wystąpienia tego nietypowego dla rynku zjawiska, jakim jest utrzymywanie się długoterminowych stóp procentowych na niskim poziomie, pomimo podwyżek oprocentowania banku centralnego. Do najczęściej przytaczanych należą: wzrost popytu na obligacje długoterminowe ze strony funduszy emerytalnych i firm ubezpieczeniowych, globalna nadwyżka oszczędności oraz obniżenie premii za ryzyko w wyniku spadku oczekiwań inflacyjnych i ich zakotwiczenia na niskim poziomie. Niektórzy ekonomiści uznają odwrócenie krzywej rentowności za zapowiedź zbliżającego się osłabienia koniunktury, podnoszone są również tezy, że w ostatnich latach krzywa papierów rządowych USA utraciła zdolność przewidywania recesji.

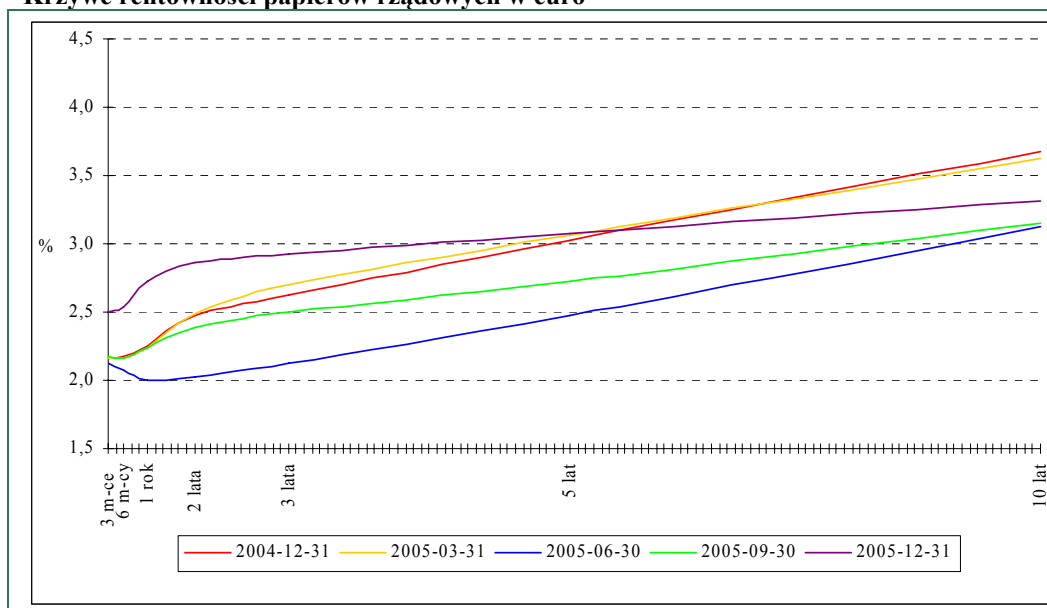
Wykres 6
Krzywe rentowności papierów rządowych USA

Źródło: Bloomberg.

Krzywa rentowności obligacji rządowych w euro zmieniła kształt na bardziej płaski (wykres 7) – rozpiętość między emisjami 10- i 2-letnimi zmniejszyła się o 75 punktów bazowych do 45 punktów bazowych na koniec 2005 r. Było to odzwierciedleniem zmian cen poszczególnych instrumentów: papiery wartościowe o terminie wykupu do 5 lat straciły na wartości, a ich rentowność wzrosła (w przypadku obligacji 2-letnich o 38 punktów bazowych). Z kolei, ceny obligacji powyżej 5 lat wzrosły, a ich rentowność spadła (papierów 10-letnich o 37 punktów bazowych). Spadek cen obligacji krótszych, które są bardziej wrażliwe na zmiany podstawowego oprocentowania, wynikał przede wszystkim z narastających w drugiej połowie roku oczekiwań na podwyżkę stóp procentowych EBC. Papiery wartościowe o dłuższym terminie wykupu zyskały, w dużej mierze ze względu na wzrost popytu ze strony funduszy emerytalnych i inwestorów azjatyckich, a także w związku z utrzymującymi się na relatywnie niskim poziomie oczekiwaniami inflacyjnymi w strefie euro. Istotny wpływ na sytuację na rynku papierów dłużnych w euro miały wydarzenia na rynku amerykańskich papierów rządowych - świadczy o tym relatywnie wysoka wartość współczynnika korelacji dla zmian rentowności obligacji w euro i dolarze o takich samych okresach wykupu.

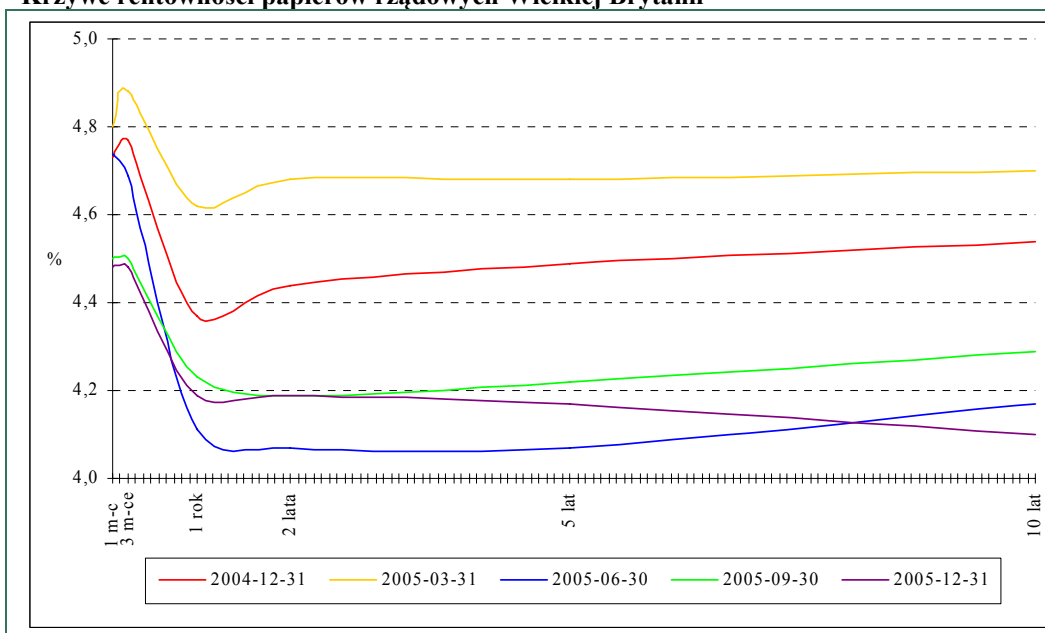
Wykres 7
Krzywe rentowności papierów rządowych w euro

Źródło: Bloomberg.

W 2005 r. krzywa rentowności brytyjskich papierów rządowych przesunęła się w dół (wykres 8), co oznacza wzrost cen, przy czym w większym stopniu papierów o dłuższych okresach do wykupu. Rentowność 10-letnich emisji spadła o 44 punkty bazowe, a 2-letnich o 25 punktów bazowych. W I kwartale spadek cen papierów dłużnych wynikał ze wzrostu oczekiwań rynku na podwyżkę podstawowej stopy, za czym przemawiało podniesienie prognoz wzrostu gospodarczego i inflacji przez Bank Anglii. W kolejnych miesiącach II kwartału nastroje rynkowe uległy zasadniczej zmianie. Wobec sygnałów spowolnienia koniunktury gospodarczej powszechne były oczekiwania na redukcję podstawowej stopy procentowej w Wielkiej Brytanii. W związku z tym ceny brytyjskich papierów dłużnych silnie zwyżkowały do przełomu czerwca i lipca. Druga połowa roku charakteryzowała się mniejszym przedziałem zmian cen. Od połowy listopada rozpiętość pomiędzy rentownością emisji 10-letnich a 2-letnich była ujemna. Podobnie jak w przypadku papierów denominowanych w euro, wpływ na ceny papierów długoterminowych miał rozwój sytuacji na rynku papierów amerykańskich.

Wykres 8
Krzywe rentowności papierów rządowych Wielkiej Brytanii

Źródło: Bloomberg.

5.3. Poziom oficjalnych aktywów rezerwowych

W 2005 r. oficjalne aktywa rezerwowe²⁹ w euro wzrosły o 9,0 mld EUR do 36,0 mld EUR (tabela 5), natomiast w wyrażeniu dolarowym wzrosły o 5,8 mld USD do 42,6 mld USD. Przyrost rezerw wynikał z dodatniego salda przepływów zewnętrznych i głównie odnosił się do wpływu środków z Unii Europejskiej, a także zmian relacji kursowych. Osłabienie kursu euro w relacji do dolara i funta szterlinga oddziaływało w kierunku wzrostu rezerw w euro.

²⁹ Do oficjalnych aktywów rezerwowych należą następujące instrumenty finansowe: złoto monetarne, SDR, pozycja rezerwowa w MFW, aktywa w walutach wymienialnych (gotówka, rachunki bieżące i lokaty oraz papiery wartościowe emisji zagranicznych), inne należności. W porównaniu z oficjalnymi aktywami rezerwowymi rezerwy dewizowe, o których mowa w *Sprawozdaniu*, stanowią agregację mniejszą, w którą włączone są takie pozycje, jak: papiery wartościowe emisji zagranicznych, rachunki bieżące i lokaty w bankach za granicą (z wyłączeniem środków walutowych Ministerstwa Finansów) oraz złoto inwestowane na rynku międzynarodowym. W 2005 r. rezerwy dewizowe w euro wzrosły o 7,8 mld EUR, do 34,1 mld EUR, z czego środki Ministerstwa Finansów na koniec 2005 r. stanowiły 0,9 mld EUR, natomiast w ujęciu dolarowym wzrosły o 4,5 mld USD do 40,4 mld USD, z czego na koniec 2005 r. 1,0 mld USD stanowiły środki Ministerstwa Finansów. W 2005 r. średni poziom rezerw dewizowych (z wyłączeniem środków walutowych Ministerstwa Finansów) wyniósł 30,1 mld EUR (37,4 mld USD), a średni udział w nich złota - 3,8%.

Tabela 5
Składniki oficjalnych aktywów rezerwowych – dane na koniec okresów w mld EUR i USD

	2004		2005	
	EUR	USD	EUR	USD
Złoto monetarne	1,1	1,5	1,4	1,7
Foreign exchange	25,3	34,5	32,8	38,8
- portfel USD	12,2	16,6	16,1	19,0
- portfel EUR	10,5	14,4	13,6	16,1
- portfel GBP	2,6	3,5	3,1	3,7
SDR	0,1	0,1	0,1	0,1
Transza rezerwowa w MFW	0,5	0,7	0,3	0,3
Inne należności w walutach wymiennalnych	0,0	0,0	1,4	1,7

Źródło: dane NBP.

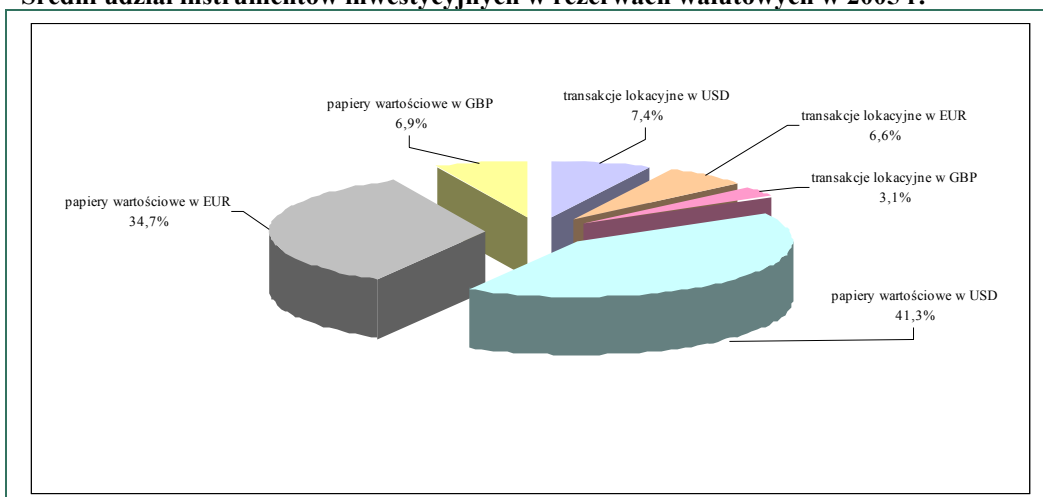
5.4. Charakterystyka procesu inwestycyjnego

Transakcje, których przedmiotem są wartości dewizowe prowadzone są zgodnie z zasadami, praktyką i zwyczajami międzynarodowego rynku walutowego i kapitałowego. Zawieranie transakcji zabezpieczają procedury i systemy kontroli wewnętrznej, monitorowania pozycji oraz wykorzystania ustalonych limitów.

NBP zarządza rezerwami dewizowymi kształtując pozycje walut i *modified duration* każdego portfela walutowego wobec wyznaczonych poziomów parytetowych w ramach dopuszczalnych pasm odchyień. Środki walutowe są inwestowane w instrumenty rynku pieniężnego i kapitałowego. Instrumenty rynku pieniężnego to krótkoterminowe papiery dyskontowe, lokaty i transakcje z przyrzeczeniem odkupu papierów wartościowych, a instrumenty rynku kapitałowego to rządowe papiery wartościowe, wysokiej jakości papiery agencyjne i papiery instytucji międzynarodowych (wykres 9). W transakcjach NBP uwzględnia bieżącą sytuację rynkową, a także prognozy rozwoju.

Nowym elementem zarządzania rezerwami dewizowymi w 2005 r. była własna konstrukcja portfela porównawczego, wykorzystywanego do analizy dochodowości i efektywności zarządzania rezerwami walutowymi. W poprzednich latach do budowy portfela porównawczego NBP wykorzystywał indeksy zewnętrzne.

Wykres 9
Średni udział instrumentów inwestycyjnych w rezerwach walutowych w 2005 r.

Źródło: dane NBP.

5.5. Dochodowość rezerw walutowych

Obowiązująca w 2005 r. struktura inwestycyjna części walutowej rezerw, podobnie jak w poprzednim roku, uwzględniała dokonywanie inwestycji w ramach trzech portfeli inwestycyjnych: dolarowego, euro i funta szterlinga. *Modified duration* mieściło się w przewidzianych przez Zarząd NBP przedziałach wahań. W 2005 r. średni poziom *modified duration* rezerw walutowych wyniósł 1,81 i był nieznacznie wyższy od średniego poziomu w poprzednim roku (1,76) – tabela 6.

Osiągnięta w 2005 r. dochodowość rezerw walutowych wyniosła 2,6% (tabela 6) - podobnie jak w 2004 r. W porównaniu z poprzednim rokiem zmieniła się jednak dochodowość poszczególnych portfeli inwestycyjnych.

Tabela 6
Średni poziom *modified duration* i dochodowość w latach 2004-2005

	<i>Modified duration</i>		Dochodowość (w%)	
	2004	2005	2004	2005
Rezerwy walutowe	1,76	1,81	2,6	2,6
- Portfel USD	1,87	1,82	1,5	2,2
- Portfel EUR	1,62	1,73	3,4	2,4
- Portfel GBP	1,86	2,12	4,8	5,4

Źródło: dane NBP.

Decydujące znaczenie dla dochodowości każdego portfela inwestycyjnego w 2005 r. miało kształtowanie się cen instrumentów dłużnych na rynku w poszczególnych sektorach krzywych rentowności. W przypadku portfela dolarowego oczekiwanemu wzrostowi stóp procentowych towarzyszyło skrócenie *modified duration*, co przyczyniło się do osiągnięcia wyższej dochodowości w stosunku do poprzedniego roku. W 2005 r. dochodowość papierów denominowanych w euro była we wszystkich sektorach krzywej rentowności niższa niż w 2004 r., stąd polityka inwestycyjna miała

na celu minimalizowanie negatywnego wpływu czynników rynkowych na dochodowość całego portfela w euro. Z kolei, wzrost cen na rynku brytyjskich papierów wartościowych oraz zwiększenie *modified duration* portfela w funcie szterlingu skutkowało uzyskaniem wyższej niż w poprzednim roku dochodowości. Wyniki dokonanej w końcu roku analizy globalnej sytuacji makroekonomicznej i prognoz trendów gospodarczych stanowiły przesłankę do podjęcia przez Zarząd NBP decyzji strategicznych na 2006 r. w zakresie struktury inwestycyjnej rezerw walutowych, polegających na zmniejszeniu udziału dolara na korzyść funta szterlinga oraz skróceniu *modified duration* portfela dolarowego.

5.6. Złoto monetarne

W wyniku znacznego wzrostu ceny złota wartość złota monetarnego w posiadaniu NBP wzrosła o 0,3 mld EUR do 1,4 mld EUR na koniec 2005 r. (w ujęciu dolarowym o 0,2 mld USD do 1,7 mld USD), co znalazło odzwierciedlenie we wzroście wyniku finansowego NBP.

5.7. Dochód z działalności inwestycyjnej

Dochód z działalności inwestycyjnej w 2005 r. wyniósł 3,4 mld zł, co stanowi 1,0 mld USD (lub 0,8 mld EUR).

Najważniejsze działania NBP w 2005 r.

- Dochodowość rezerw walutowych wyniosła 2,6%.
- NBP zastosował własną konstrukcję portfela porównawczego do analizy dochodowości i efektywności zarządzania rezerwami walutowymi

6. DZIAŁALNOŚĆ DEWIZOWA

Działalność dewizowa NBP polega na podejmowaniu czynności mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa obrotu dewizowego oraz wykonywaniu kontroli w zakresie określonym w przepisach Prawa dewizowego. Odbywa się m.in. poprzez prowadzenie rejestru działalności kantorowej, wydawanie decyzji w sprawach dewizowych oraz kontrolę obrotu dewizowego.

6.1. Działania w zakresie zadań dewizowych

6.1.1. Rejestr działalności kantorowej

Działalność kantorowa jest działalnością regulowaną w rozumieniu przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej i wymaga wpisu do rejestru działalności kantorowej prowadzonego przez Prezesa NBP. W wyniku liberalizacji przepisów o działalności gospodarczej w 2004 r. NBP zaprzestał wydawania zezwoleń na prowadzenie działalności kantorowej.

W 2005 r. dokonano 808 wpisów do rejestru działalności kantorowej dotyczących: nowych przedsiębiorców rozpoczynających działalność, wykreślenia wpisanych przedsiębiorców oraz zmiany danych objętych wpisem do rejestru.

Wg stanu na 31 grudnia 2005 r. w Polsce działały 3.852 kantory.

6.1.2. Decyzje w sprawach dewizowych

W 2005 r. wydano ogółem 1.710 decyzji dewizowych z tego: 1325 zezwoleń, 1 decyzję odmowną, 384 innych decyzji³⁰ oraz 26 postanowień (w 2004 r. – 1.547 decyzji oraz 22 postanowienia).

Ponad 91% (1.211) wydanych zezwoleń dotyczyło dokonywania w kraju między rezydentami rozliczeń w walutach obcych. Spośród nich 211 dotyczyło rozliczeń związanych z realizacją kontraktów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, a pozostałe - rozliczeń pomiędzy podmiotami krajowymi, związanych z dokonywaniem transakcji obrotu dewizowego z zagranicą.

6.1.3. Kontrola obrotu dewizowego

Narodowy Bank Polski wykonywał w 2005 r. zadania z zakresu kontroli czynności obrotu dewizowego zgodnie z postanowieniami ustawy Prawo dewizowe³¹ oraz

³⁰ Dotyczyły one: umorzenia, zmiany, pozostawienia bez rozpatrzenia lub utrzymania w mocy.

³¹ Dz.U. z 2002 r. nr 141, poz. 1178 z późn. zm.

ustawy o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu³².

W 2005 r. przeprowadzono ogółem 2.454 kontrole (w 2004 r. - 2.129), w tym:

- 1.147 kontroli w zakresie wykonywania obowiązków sprawozdawczych do bilansu płatniczego (w 2004 r. - 758), w tym 45 połączonych z kontrolą realizacji zezwoleń dewizowych (w 2004 r. - 18),
- 1.072 kontrole działalności kantorowej (w 2004 r. - 1.300),
- 235 kontroli w jednostkach banków uprawnionych do wykonywania czynności w zakresie pośrednictwa w dokonywaniu przekazów pieniężnych i rozliczeń w obrocie dewizowym (w 2004 r. - 71).

6.1.4. Działania pokontrolne

W 2005 r. nieprawidłowości stwierdzono w wyniku 1.334 kontroli, czyli w 54% wszystkich przeprowadzonych kontroli (w 2004 r. – 1312, tj. 62%).

W przypadku każdej nieprawidłowości do kierowników kontrolowanych jednostek wystosowano zalecenia pokontrolne, wzywające do zapewnienia przestrzegania obowiązujących przepisów. W 747 przypadkach (w 2004 r. - 371) powiadomiono urzędy skarbowe o możliwości popełnienia przestępstwa przez jednostki kontrolowane. O wynikach wszystkich kontroli w zakresie wykonania przez podmioty prowadzące działalność kantorową obowiązków nałożonych ustawą o przeciwdziałaniu procederowi tzw. prania pieniędzy powiadomiono Generalnego Inspektora Informacji Finansowej.

Na skutek stwierdzenia rażącego naruszenia warunków wymaganych do wykonywania działalności kantorowej, wobec dwóch przedsiębiorców wydano decyzje o zakazie prowadzenia działalności kantorowej (w 2004 r. - 1).

6.1.5. Działania w zakresie organizacji obrotu dewizowego

W 2005 r. NBP brał udział w pracach nad projektem ustawy o zmianie ustawy Prawo dewizowe oraz o zmianie ustawy Kodeks karny skarbowy³³. Proponowana nowelizacja wynika z potrzeby zmiany lub uchylenia tych regulacji, które mogą budzić wątpliwości co do zgodności z prawem wspólnotowym. Dotyczy to w szczególności przepisów dotyczących zasad udzielania zezwoleń dewizowych, zakresu ograniczeń w przepływie kapitału do i z krajów trzecich oraz procedur obowiązujących przy dokonywaniu przekazów pieniężnych za granicę za

³² Dz. U. z 2003 r. nr 153, poz. 1505 z późn. zm.

³³ W związku z zakończeniem prac Sejmu IV kadencji oraz zgodnie z zasadą dyskontynuacji, prace nad projektem nie były kontynuowane w obecnym parlamencie.

pośrednictwem uprawnionych banków. W ostatnim przypadku celem nowelizacji jest uproszczenie trybu dokonywania przekazów za granicę, poprzez odstąpienie od obowiązku podawania przez zleceniodawcę bankowi tytułu przekazu i jego dokumentowania.

6.2. Obsługa kredytów zagranicznych zaciągniętych przez NBP

NBP zakończył obsługę kredytu otrzymanego od rządu francuskiego na rozwój spółek polsko-francuskich, udostępnionego bankom krajowym. Całkowita spłata zobowiązań i należności nastąpiła 2 stycznia 2006 r.

Najważniejsze działania NBP w 2005 r.

- Wydano 1.710 decyzji dewizowych.
- Przeprowadzono 2.454 kontrole obrotu dewizowego.
- Wg stanu na dzień 31 grudnia 2005 r. w Polsce funkcjonowały 3.852 kantory.

7. DZIAŁANIA NA RZECZ SYSTEMU PŁATNICZEGO

Działania Narodowego Banku Polskiego na rzecz systemu płatniczego polegają przede wszystkim na organizowaniu rozliczeń pieniężnych, prowadzeniu nadzoru nad systemami płatności i systemami rozrachunku papierów wartościowych oraz przygotowywaniu odpowiednich regulacji prawnych.

W 2005 r. działania NBP na rzecz systemu płatniczego koncentrowały się na integracji nowo utworzonej infrastruktury dla rozliczeń w euro z systemami funkcjonującymi w Unii Europejskiej: TARGET, STEP2 i EURO1. Drugim istotnym obszarem były prace związane z nadzorowaniem systemów płatności oraz systemów autoryzacji i rozliczeń. Celem tych działań było minimalizowanie zagrożeń dla funkcjonowania systemu finansowego, związanych z ewentualnymi zakłóceniami w systemie płatniczym.

7.1. Integracja z systemami płatności funkcjonującymi w Unii Europejskiej

Jednym z priorytetowych zadań w 2005 r. w dziedzinie systemu płatniczego było przygotowanie polskiego banku centralnego do uczestnictwa w systemie TARGET, łączącym systemy RTGS (Real Time Gross Settlement System) z krajów Unii Europejskiej i umożliwiającym płatności transgraniczne w euro między tymi krajami³⁴. Realizując to zadanie, NBP zakończył w 2005 r. prace związane z budową systemu SORBNET-EURO – nowego polskiego systemu rozrachunku brutto w czasie rzeczywistym, który został uruchomiony w dniu 7 marca 2005 r. System SORBNET-EURO jest przeznaczony do dokonywania wysokokwotowych rozliczeń płatności w euro i jest połączony z systemem TARGET za pośrednictwem włoskiego systemu RTGS o nazwie BIREL.

Narodowy Bank Polski jest pierwszym spośród banków centralnych nowych państw członkowskich UE, który stał się pełnoprawnym uczestnikiem systemu TARGET, umożliwiając w ten sposób bezpośredni udział Polski w systemie rozliczeń Unii Europejskiej.

Uruchomienie systemu SORBNET-EURO i połączenie go z systemem TARGET było odpowiedzią na potrzeby sektora bankowego i jednym z działań w ramach ustawowego obowiązku NBP organizowania rozliczeń pieniężnych i warunków niezbędnych dla rozwoju systemu bankowego.

Główne korzyści wynikające z uruchomienia systemu SORBNET-EURO i połączenia

³⁴ Od momentu przystąpienia Polski do UE uczestnictwo to jest możliwe na zasadzie dobrowolności (zgodnie z decyzją Rady Zarządzającej EBC z października 2002 r.), natomiast z chwilą wejścia do strefy euro będzie obowiązkowe.

go z systemem TARGET są następujące:

- utworzenie nowoczesnego systemu w pełni odpowiadającego standardom dla systemów RTGS krajów członkowskich UE,
- umożliwienie równoległego powstania systemu EuroELIXIR dla płatności detalicznych w euro, prowadzonego przez Krajową Izbę Rozliczeniową SA (KIR SA),
- stworzenie możliwości znacznego skrócenia czasu rozrachunku,
- przyczynienie się do obniżenia kosztów realizacji transakcji ponoszonych przez banki komercyjne,
- zwiększenie poziomu bezpieczeństwa realizacji płatności, dzięki spełnianiu przez system SORBNET-EURO wysokich wymagań bezpieczeństwa,
- umożliwienie dokonywania rozrachunku krajowych zleceń w euro na zasadach analogicznych do stosowanych przy rozrachunku płatności wysokokwotowych w złotych za pośrednictwem systemu SORBNET.

Poza uruchomieniem systemu SORBNET-EURO i połączeniem go z systemem TARGET, NBP przystąpił z dniem 30 maja 2005 r. do systemów STEP2 i EURO1, obsługiwanych przez spółkę EBA Clearing³⁵. Połączenie umożliwiło rozwój systemu płatności detalicznych w euro i było odpowiedzią na oczekiwania polskiego sektora bankowego. System EuroELIXIR został zbudowany przez KIR SA i umożliwił rozliczenia płatności krajowych (od 7 marca 2005 r.) i transgranicznych (od 30 maja 2005 r.) w euro.

NBP kontynuował także przygotowania do udziału w systemie TARGET2, który od listopada 2007 r. będzie stopniowo zastępować obecnie funkcjonujący system TARGET. Planuje się, że NBP zacznie uczestniczyć w systemie TARGET2 od maja 2008 r.

7.2. Nadzór nad systemami płatności, systemami autoryzacji i rozliczeń oraz nad systemami rozrachunku papierów wartościowych

Narodowy Bank Polski realizuje zadania nadzorcze w stosunku do systemów płatności oraz systemów rozrachunku papierów wartościowych na podstawie ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami³⁶. Nadzór nad systemami autoryzacji i rozliczeń prowadzonymi przez agentów rozliczeniowych niebędących bankami prowadzony jest na podstawie ustawy z dnia 12 września 2002 r. o elektronicznych instrumentach płatniczych³⁷. Celem

³⁵ EBA Clearing – spółka prowadząca system STEP2.

³⁶ Dz. U. z 2001 r. nr 123, poz. 1351.

³⁷ Dz. U. z 2002 nr 169, poz. 1385.

sprawowanego nadzoru jest minimalizowanie ryzyka związanego z ewentualnymi zakłóceniami w funkcjonowaniu tych systemów.

W 2005 r. NBP:

- Zbierał i analizował dane statystyczne i informacje dotyczące funkcjonowania systemu płatniczego, w tym od początku 2005 r. od nowych podmiotów: spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, Poczty Polskiej, przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą polegającą na dokonywaniu przekazów pieniężnych i pośrednictwie w ich realizowaniu w obrocie krajowym i zagranicznym oraz przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą polegającą na pośredniczeniu w przyjmowaniu wpłat na rachunki bankowe. Obowiązek przekazywania danych przez ww. podmioty wynika z rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 23 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobu, zakresu i terminów przekazywania przez podmioty uczestniczące w rozliczeniach pieniężnych i rozrachunkach międzybankowych danych niezbędnych do dokonania przez NBP oceny funkcjonowania rozliczeń pieniężnych i rozrachunków międzybankowych. Zebrane dane umożliwiły m.in. ocenę skali działalności na rynku podmiotów pośredniczących w przyjmowaniu wpłat na rachunki bankowe.
- Udzielił zgody na powstanie systemu EuroELIXIR i zmianę zasad funkcjonowania systemu ELIXIR (systemy te są prowadzone przez KIR SA).
- Brał udział w pracach KIR SA nad strategią rozwoju spółki, przyjętą przez Radę Nadzorczą KIR SA we wrześniu 2005 r.
- Analizował rynek pod kątem zgodności działalności niektórych podmiotów gospodarczych z przepisami ustawy z dnia 12 września 2002 r. o elektronicznych instrumentach płatniczych.
- Wydał w grudniu 2005 r. zgodę na prowadzenie przez CardPoint SA systemu autoryzacji i rozliczeń (CardPoint SA przejął ww. system od Banku Handlowego w Warszawie SA).
- Uczestniczył w prowadzonych przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA (KDPW SA) pracach nad strategią rozwoju spółki, przyjętą przez Radę Nadzorczą KDPW SA w czerwcu 2005 r.
- Uczestniczył w prowadzonych przez KDPW SA pracach nad utworzeniem połączenia międzysystemowego między KDPW SA, a inną zagraniczną instytucją depozytowo-rozliczeniową, działającego na zasadzie DVP³⁸.
- Uczestniczył w pracach Grupy Roboczej ESBC-CESR³⁹ nad standardami w

³⁸ DvP – Delivery versus Payment (dostawa za płatność) - połączenie między transferem papierów wartościowych, a transferem środków pieniężnych gwarantujące, że dostawa nastąpi wtedy i tylko wtedy, gdy nastąpi płatność.

³⁹ CESR - Committee of European Securities Regulators.

zakresie rozliczeń i rozrachunku papierów wartościowych.

- Kontynuował prace mające na celu ocenę połączenia między systemem rozrachunku papierów wartościowych prowadzonym przez KDPW SA a austriackim systemem rozrachunku papierów wartościowych prowadzonym przez Oesterreichische Kontrollbank AG (OeKB) pod kątem zgodności ze „Standardami dla wykorzystania systemów rozrachunku papierów wartościowych z obszaru UE w operacjach kredytowych ESCB”⁴⁰. Wykonując obowiązujące w tym zakresie procedury, Narodowy Bank Polski i Narodowy Bank Austrii przestawiły raporty oceniające ww. połączenie. Na ich podstawie, w czerwcu 2005 r., Europejski Bank Centralny wydał opinię potwierdzającą zgodność połączenia między KDPW SA a OeKB ze standardami EBC. Powyższa ocena miała jednak charakter nieformalny. Aby połączenie pomiędzy KDPW SA a OeKB mogło być wykorzystywane w operacjach kredytowych Eurosystemu, konieczne będzie przeprowadzenie oceny formalnej, planowane bezpośrednio przed przystąpieniem Polski do strefy euro.

7.3. Działania regulacyjne w dziedzinie systemu płatniczego

W 2005 r. znowelizowano następujące akty prawne NBP dotyczące systemu płatniczego:

- uchwałę nr 20/2004 Zarządu NBP z dnia 22 kwietnia 2004 r. w sprawie warunków otwierania i prowadzenia rachunków banków przez Narodowy Bank Polski,
- zarządzenie nr 6/2004 Prezesa NBP z dnia 20 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobu przeprowadzania rozrachunków międzybankowych.

Zmiany miały na celu dostosowanie dotychczasowych regulacji do wymagań Europejskiego Banku Centralnego, związanych z uczestnictwem NBP w systemie TARGET, określonych w Wytycznych EBC w sprawie systemu TARGET („TARGET Guideline”) oraz w Umowie w sprawie uczestnictwa w systemie TARGET („TARGET Agreement”).

W związku z przystąpieniem NBP do systemu EURO1 oraz zgodnie z ustawą z dnia 15 kwietnia 2005 r. o nadzorze uzupełniającym nad instytucjami kredytowymi, zakładami ubezpieczeń i firmami inwestycyjnymi wchodzącymi w skład konglomeratu finansowego, znowelizowano art. 5 ustawy o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami. Wprowadzona zmiana ustawowa umożliwiła NBP uzyskanie pozytywnej weryfikacji prawnej ze strony EBC i EBA Clearing (właściciela systemu EURO1) oraz przystąpienie do systemów STEP2 i EURO1.

⁴⁰ „Standards for the use of EU securities settlement systems in ESCB credit operations”.

W 2005 r. NBP brał udział w pracach nad nowymi ustawami regulującymi funkcjonowanie polskiego rynku kapitałowego, zgłaszając propozycje zapisów mających na celu zwiększenie nadzoru NBP nad systemami rozrachunku papierów wartościowych. Zgodnie z przyjętymi regulacjami, przedstawiciel NBP uzyskał prawo uczestniczenia w posiedzeniach Komisji Papierów Wartościowych i Giełd, na których są rozpatrywane sprawy z zakresu systemu rozrachunku papierów wartościowych prowadzonego przez KDPW SA.

Nowe ustawy regulujące funkcjonowanie polskiego rynku kapitałowego to:

- **Ustawa o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych⁴¹**

Ustawa normuje zasady i warunki dokonywania oferty publicznej papierów wartościowych oraz dopuszczania do obrotu na rynku regulowanym papierów wartościowych lub innych instrumentów finansowych. Określa także obowiązki emitentów i innych podmiotów uczestniczących w obrocie papierami wartościowymi.

- **Ustawa o obrocie instrumentami finansowymi⁴²**

Ustawa ustala zasady, tryb i warunki prowadzenia działalności w zakresie obrotu papierami wartościowymi i innymi instrumentami finansowymi oraz obowiązki podmiotów uczestniczących w tym obrocie, zmienia definicję informacji poufnej oraz manipulacji instrumentami finansowymi.

- **Ustawa o nadzorze nad rynkiem kapitałowym⁴³**

Ustawa określa organizację nadzoru nad rynkiem papierów wartościowych, innych instrumentów finansowych oraz nad rynkiem towarów giełdowych.

Przedstawiciele NBP brali również udział w przygotowaniu aktów wykonawczych do ww. ustaw. Należały do nich:

- **Projekty rozporządzeń Ministra Finansów oraz rozporządzenia Rady Ministrów związane z trzema ustawami zastępującymi ustawę - Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi**

Rozporządzenia stanowią wykonanie delegacji ustawowych zawartych w ustawach, które zastąpiły ustawę - Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi.

- **Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie lokat funduszu emerytalnego⁴⁴**

⁴¹ Ustawa uchwalona w dniu 29 lipca 2005 r., Dz. U. nr 184, poz. 1539.

⁴² Ustawa uchwalona w dniu 29 lipca 2005 r., Dz. U. nr 183 poz. 1538.

⁴³ Ustawa uchwalona w dniu 29 lipca 2005 r., Dz.U. nr 183, poz. 1537.

⁴⁴ Dz.U. z 2005 r., nr 186, poz. 1549.

Regulacja poszerza katalog lokat funduszy o kategorie lokat w instrumenty pochodne, tj.: transakcje terminowe, kontrakty opcyjne i transakcje swap. Rozwiązanie ma na celu ograniczenie ryzyka inwestycyjnego związanego z lokowaniem aktywów funduszu.

- **Rozporządzenie Rady Ministrów uchylające rozporządzenie w sprawie lokat funduszu emerytalnego**⁴⁵

Rozporządzenie ma na celu uchylenie możliwości lokowania środków otwartych funduszy emerytalnych w instrumenty pochodne. NBP negatywnie ustosunkował się do przedstawionego projektu rozporządzenia. Podkreślił, że włączenie instrumentów pochodnych do portfeli OFE służyć będzie obniżeniu ryzyka inwestycji.

7.4. Obsługa rachunków bieżących banków w Centrali NBP

7.4.1. Liczba rachunków bieżących banków prowadzonych przez NBP w systemie SORBNET

Według stanu na koniec grudnia 2005 r., w Centrali NBP prowadzono rachunki bieżące w złotych 53 banków, tj. o 1 mniej niż rok wcześniej.

W 2005 r. zamknięto 3 rachunki bieżące:

- GE Banku Mieszkaniowego SA – w dniu 17 stycznia, w związku z przejściem przez GE Capital Bank SA (od 17 stycznia GE Money Bank SA),
- Banku Bankgesellschaft Berlin (Polska) SA w likwidacji - w dniu 31 marca, w związku z zakończeniem procesu likwidacji banku,
- Banku Svenska Handelsbanken (Polska) SA – w dniu 1 lipca, w związku z przeniesieniem w dniu 6 stycznia działalności bankowej, za zgodą Komisji Nadzoru Bankowego, na Svenska Handelsbanken AB SA Oddział w Polsce.

W tym samym okresie otwarto 2 rachunki bieżące:

- Toyota Banku Polska SA – w dniu 1 marca,
- Dresdner Banku AG SA Oddział w Polsce – w dniu 3 października.

7.4.2. Liczba i rodzaje operacji przeprowadzonych na rachunkach bieżących banków w NBP w systemie SORBNET

W 2005 r. na rachunkach bieżących banków w złotych w Centrali NBP przeprowadzono około 1.091 tys. operacji (w 2004 r. - 907 tys.) na kwotę 24,9 bln zł (w 2004 r. - 19,8 bln zł). Oznacza to wzrost liczby zrealizowanych operacji o 184 tys. (ok. 20 %) oraz ich wartości o 5,1 bln zł (ok. 26%) w stosunku do 2004 r. Średnia

⁴⁵ Dz.U. z 2005 r., nr 260, poz. 2180.

wartość operacji wzrosła i wyniosła 22,8 mln zł (w 2004 r. - 21,8 mln zł).

Strukturę obrotów na rachunkach bieżących banków w Centrali NBP przedstawia tabela 7, natomiast liczbę zleceń według głównych typów operacji przeprowadzonych na rachunkach bieżących banków w Centrali NBP ilustruje tabela 8.

Tabela 7
Struktura obrotów na rachunkach bieżących banków w Centrali NBP w 2005 r.

Rodzaje operacji przeprowadzanych na rachunkach bieżących	Obroty w mln zł			Struktura obrotów	
	saldo obrotów	w tym:		w %	
		strony WN	strony MA	strony WN	strony MA
Zmiana stanu środków pieniężnych na rachunkach bieżących banków, z tego z tytułu:	-5 349,3	24 939 341,0	24 933 991,7	100,0	100,0
1) zleceń klientowskich:	232 596,9	13 876 804,9	14 109 401,8	55,6	56,6
- międzybankowych	0,0	13 659 090,4	13 659 090,4	54,8	54,8
- z udziałem KDPW	-2 861,2	13 195,8	10 334,6	0,1	0,0
- z udziałem innych klientów NBP	235 458,1	204 518,7	439 976,8	0,8	1,8
2) operacji na międzybankowym rynku:	0,0	6 423 056,4	6 423 056,4	25,8	25,8
- pieniężnym	0,0	4 190 138,6	4 190 138,6	16,8	16,8
- walutowym	0,0	1 017 437,8	1 017 437,8	4,1	4,1
- papierów wartościowych	0,0	1 215 480,1	1 215 480,1	4,9	4,9
w tym na rynku wtórnym:					
- bonów skarbowych	0,0	807 266,3	807 266,3	3,2	3,2
- bonów pieniężnych NBP	0,0	274 244,1	274 244,1	1,1	1,1
3) wykorzystania lub spłaty kredytów udzielonych bankom przez NBP	421,4	1 884 706,1	1 885 127,5	7,6	7,6
4) transakcji i operacji rozliczanych przez KDPW S.A.	2 937,0	1 093 996,3	1 096 933,3	4,4	4,4
5) wymiany zleceń za pośrednictwem KIR S.A.:	-206 003,1	497 306,3	291 303,2	2,0	1,2
- poranna sesja rozrachunkowa	-179 832,4	266 693,2	86 860,8	1,1	0,3
- popołudniowa sesja rozrachunkowa	-37 389,1	135 796,6	98 407,6	0,5	0,4
- wieczorna sesja rozrachunkowa	11 218,4	94 816,5	106 034,9	0,4	0,4
6) zakupu (wykupu) papierów wartościowych od NBP	-16 382,4	856 089,4	839 707,0	3,4	3,4
- bonów pieniężnych NBP	-21 583,3	856 079,4	834 496,1	3,4	3,3
- innych papierów	5 200,9	10,0	5 210,9	0,0	0,0
7) zakupu lub sprzedaży w NBP znaków pieniężnych:	-5 993,3	134 524,7	128 531,4	0,5	0,5
- krajowych	-5 992,3	134 520,4	128 528,0	0,5	0,5
- zagranicznych	-1,0	4,4	3,4	0,0	0,0
8) zakupu lub wykupu papierów wartościowych SP	-10 519,1	97 531,7	87 012,6	0,4	0,3

- bonów skarbowych	21 438,7	25 709,4	47 148,1	0,1	0,2
- innych papierów	-31 957,9	71 822,3	39 864,5	0,3	0,2
9) złożenia i zwrotu lokat terminowych w NBP	-2 529,5	32 363,4	29 834,0	0,1	0,1
10) zakupu lub sprzedaży w NBP walut obcych	-2 842,1	2 988,3	146,1	0,0	0,0
11) operacji otwartego rynku:	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- repo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- reverse repo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- outright	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
12) przekazania lub otrzymania odsetek przez banki	832,9	177,9	1 010,8	0,0	0,0
13) operacji na rachunkach rezerwy obowiązkowej	-10,2	67,4	57,2	0,0	0,0
14) pozostałych operacji	2 142,3	39 728,0	41 870,3	0,2	0,2

Źródło: dane NBP.

Tabela 8
Liczba zleceń według głównych typów operacji przeprowadzanych na rachunkach bieżących banków w Centrali NBP w 2005 r.

Wyszczególnienie	Liczba zleceń płatniczych realizowanych na rachunkach bieżących w szt.			Struktura liczby zleceń w %	
	ogółem	w tym na:		strony WN	Strony MA
		strony WN	strony MA		
Ogólna liczba zleceń płatniczych zrealizowanych na rachunkach bieżących banków, z tego z tytułu:	1 090 875	967 310	1 001 751	100,0	100,0
1) zleceń klientów:	724 663	692 693	717 063	71,6	71,6
- międzybankowych	685 093	685 093	685 093	70,8	68,4
- z udziałem KDPW	865	588	277	0,1	0,0
- z udziałem innych klientów NBP	38 705	7 012	31 693	0,7	3,2
2) operacji na międzybankowym rynku:	191 989	191 989	191 989	19,8	19,2
- pieniężnym	95 697	95 697	95 697	9,9	9,6
- walutowym	64 859	64 859	64 859	6,7	6,5
- papierów wartościowych	31 433	31 433	31 433	3,2	3,1
w tym na rynku wtórnym:					
- bonów skarbowych	27 346	27 346	27 346	2,8	2,7
- bonów pieniężnych NBP	1 587	1 587	1 587	0,2	0,2
3) wykorzystania lub spłaty kredytów udzielonych bankom przez NBP	16 138	6 346	9 792	0,7	1,0
4) transakcji i operacji rozliczanych przez KDPW S.A.	31 156	14 448	16 708	1,5	1,7
5) wymiany zleceń za pośrednictwem KIR S.A.	38 628	18 673	19 955	1,9	2,0
- poranna sesja rozrachunkowa	12 893	5 273	7 620	0,5	0,8

- popołudniowa sesja rozrachunkowa	12 909	7 604	5 305	0,8	0,5
- wieczorna sesja rozrachunkowa	12 826	5 796	7 030	0,6	0,7
6) zakupu (wykupu) papierów wartościowych od NBP	1 834	579	1 255	0,1	0,1
- bonów pieniężnych NBP	1 794	578	1 216	0,1	0,1
- innych papierów	40	1	39	0,0	0,0
7) zakupu lub sprzedaży w NBP znaków pieniężnych	71 614	34 312	37 302	3,5	3,7
- krajowych	71 564	34 280	37 284	3,5	3,7
- zagranicznych	50	32	18	0,0	0,0
8) zakupu lub wykupu papierów wartościowych Skarbu Państwa	4 474	2 379	2 095	0,2	0,2
- bonów skarbowych	1 395	352	1 043	0,0	0,1
- innych papierów	3 079	2 027	1 052	0,2	0,1
9) złożenia i zwrotu lokat terminowych w NBP	1 372	702	670	0,1	0,1
10) zakupu lub sprzedaży w NBP walut obcych	126	89	37	0,0	0,0
11) operacji otwartego rynku:	0	0	0	0,0	0,0
- repo	0	0	0	0,0	0,0
- reverse repo	0	0	0	0,0	0,0
- outright	0	0	0	0,0	0,0
12) przekazania lub otrzymania odsetek przez banki	3 088	1 804	1 284	0,2	0,1
13) operacji na rachunkach rezerwy obowiązkowej	54	32	22	0,0	0,0
14) pozostałych operacji	5 739	3 264	3 579	0,3	0,4

Źródło: dane NBP.

Rok 2005 był trzecim z kolei rokiem, w którym umocniła się dominująca pozycja zleceń klientów w obrotach na rachunkach bieżących banków (wzrost w stosunku do 2004 r. wyniósł 3,0 bln zł, tj. 0,8%).

7.4.3. Liczba rachunków bieżących banków w euro prowadzonych przez NBP w systemie SORBNET-EURO

System SORBNET-EURO został uruchomiony w dniu 7 marca 2005 r. W tym dniu do systemu przystąpiły 33 banki. Według stanu na koniec 2005 r. uczestnikami systemu było 36 banków, a także KDPW SA oraz KIR SA.

7.4.4. Operacje przeprowadzone na rachunkach bieżących banków w NBP w systemie SORBNET-EURO

7.4.4.1. Liczba transakcji

W systemie SORBNET-EURO w 2005 r. zostało zrealizowanych 54.411 transakcji (z wyłączeniem codziennych zleceń dotyczących zaciągnięcia i spłaty przez NBP kredytu *intraday*). Zdecydowaną większość (91,1%) stanowiły zlecenia transgraniczne, w szczególności płatności przychodzące do systemu, których liczba w tym okresie wyniosła 40.572 zleceń (75% ogólnej liczby transakcji zrealizowanych w systemie). Płatności krajowe (4.831 zleceń) stanowiły 8,9% ogólnej liczby transakcji i były to głównie transakcje międzybankowe.

7.4.4.2. Wartość transakcji

Wartość płatności rozliczonych w 2005 r. w systemie SORBNET-EURO wyniosła 11,23 mld euro (bez codziennych zleceń dotyczących zaciągnięcia i spłaty przez NBP kredytu *intraday*). W ogólnej wartości transakcji rozliczonych przez system SORBNET-EURO blisko 83% stanowiły płatności transgraniczne. Relacja wartości zleceń wysłanych i zleceń otrzymanych w strukturze płatności transgranicznych wyniosła w obu przypadkach nieco ponad 40%, z czego zdecydowaną większość stanowiły zlecenia międzybankowe. Również wśród wartości płatności krajowych zdecydowanie przeważały zlecenia międzybankowe.

7.5. Standaryzacja i normalizacja

W 2005 r. prowadzono prace standaryzacyjne i normalizacyjne mające na celu zwiększenie efektywności działania polskiego systemu płatniczego oraz dostosowanie infrastruktury bankowej do wymagań i standardów Unii Europejskiej.

Prace normalizacyjne koncentrowały się w Komitecie Technicznym nr 271 ds. bankowości i bankowych usług finansowych (działającym przy Związku Banków Polskich). Przedstawiciele NBP brali udział w spotkaniach roboczych Komitetu, w trakcie których opracowano wiele projektów polskich norm całkowicie zharmonizowanych z normami międzynarodowymi. NBP zaopiniował również kilkanaście projektów polskich norm opracowanych przez pokrewne Komitety Techniczne, działające przy Polskim Komitecie Normalizacyjnym.

Prace standaryzacyjne prowadzone były także w gremiach eksperckich zorganizowanych przy ZBP, z udziałem przedstawicieli NBP, ZBP, KIR SA i środowiska bankowego. W pracach brano pod uwagę wymagania w zakresie Jednolitego Obszaru Płatności w Euro (SEPA).

7.6. Działalność Rady ds. Systemu Płatniczego

Rada ds. Systemu Płatniczego to gremium mające istotny wpływ na funkcjonowanie i rozwój polskiego systemu płatniczego. Rada została powołana w 1998 r. jako organ opiniotwórczo-doradczy przy Zarządzie NBP. Oprócz przedstawicieli NBP w jej skład wchodzi przedstawiciele: Związku Banków Polskich, Ministerstwa Finansów, Komisji Papierów Wartościowych i Giełd, KIR SA, KDPW SA oraz banków komercyjnych.

W 2005 r. odbyły się cztery posiedzenia Rady ds. Systemu Płatniczego, w trakcie których rozpatrzono:

- Zagadnienia związane z włączeniem polskiego systemu płatniczego do jednolitego obszaru płatniczego UE, obejmujące :
 - informację nt. uruchomienia systemu SORBNET-EURO i przystąpienia Polski do systemu TARGET,
 - informację nt. uruchomienia systemu EuroELIXIR,
 - koncepcję systemu TARGET2 i perspektywy przystąpienia Polski do tego systemu,
 - „New Legal Framework” – raport nt. dotychczasowych prac oraz konsekwencje wejścia w życie dyrektywy,
 - EMV – nowe możliwości wykorzystania karty płatniczej,
 - wprowadzanie konwencji CREDEURO i ICP⁴⁶ w polskim systemie płatniczym,
 - Single Euro Payment Area (SEPA) – wybrane zagadnienia, w szczególności regulacje prawne związane z projektem budowy Jednolitego Obszaru Płatności w Euro (SEPA).
- Zagadnienia systemowe związane z usprawnieniem obrotu płatniczego, w tym:
 - promocję obrotu bezgotówkowego z uwzględnieniem oceny dotychczasowych i kierunki dalszych działań,
 - problematykę opłat związanych z rozliczeniami pieniężnymi w złotych w polskim sektorze bankowym,
 - informację na temat podmiotów prowadzących działalność polegającą na pośredniczeniu w przyjmowaniu wpłat gotówkowych na rachunki bankowe,
 - działania na rzecz usprawnienia płatności masowych,

⁴⁶ CREDEURO, ICP – konwencje zawierane pomiędzy bankami dotyczące płatności transgranicznych w euro.

- kierunki rozwoju podpisu elektronicznego w Polsce.

Przedmiotem prac Rady były także zagadnienia związane z ewolucją polskiego systemu płatniczego na tle kierunków rozwoju systemu płatniczo-rozliczeniowego w Unii Europejskiej. Rada przyjęła strategiczny cel polskiego systemu płatniczego, za który uznano zapewnienie społeczeństwu powszechnych usług płatniczych na najwyższym możliwym poziomie, biorąc pod uwagę w szczególności:

- korzystny ekonomicznie dostęp społeczeństwa do różnorodnych i nowoczesnych instrumentów płatniczych,
- efektywność, konkurencyjność i bezpieczeństwo rozliczających je krajowych systemów płatności,
- konieczność dostosowywania polskiej infrastruktury płatniczej i zasad funkcjonowania systemu płatniczego do wymagań współpracy i integracji europejskiej.

Rada opiniowała ponadto półroczne oceny funkcjonowania polskiego systemu płatniczego.

7.7. Współpraca z sektorem bankowym w zakresie pozostałych przedsięwzięć międzybankowych

W 2005 r. NBP kontynuował współpracę ze Związkiem Banków Polskich. W ramach współpracy:

- podejmowano działania prowadzące do rozwoju obrotu bezgotówkowego,
- analizowano możliwość rozszerzenia zakresu stosowania podpisu elektronicznego w bankowości,
- wprowadzano mechanizmy usprawniające rozrachunek międzybankowy,
- wypracowano model dynamicznego zlecenia stałego (DZS) na zmienne kwoty,
- ujednolicono standard zapisu w polu „tytułem” dla płatności masowych,
- oceniano stan wprowadzenia standardu NRB (Numeru Rachunku Bankowego),
- omówiono wstępne propozycje wprowadzenia do rozliczeń krajowych standardu IBAN (Międzynarodowego Numeru Rachunku Bankowego).

Najważniejsze działania NBP w 2005 r.

- W NBP prowadzono w systemie SORBNET rachunki 53 banków.
- Uruchomiono system SORBNET-EURO oraz przystąpiono do systemu TARGET.
- Przystąpiono do systemu STEP2 i EURO1, umożliwiając połączenie systemu EuroELIXIR obsługiwanego przez KIR SA z paneuropejskim systemem STEP2.
- Kontynuowano przygotowania do udziału w systemie TARGET2.
- Uczestniczono w pracach nad strategią rozwoju spółek KIR SA oraz KDPW SA.
- W ramach prac Rady ds. Systemu Płatniczego i Związku Banków Polskich omówiono m.in.: koncepcje systemu TARGET2, projekt dyrektywy o usługach płatniczych na rynku wewnętrznym, projekt budowy Jednolitego Obszaru Płatności w Euro (SEPA) oraz działania na rzecz usprawnienia płatności masowych.

8. DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA I INFORMACYJNA

Zgodnie z art. 59 ustawy o NBP, Narodowy Bank Polski prowadzi działalność wydawniczą i promocyjną. W jej ramach realizuje projekty edukacyjne i informacyjne, mające na celu zwiększenie przejrzystości działania NBP i podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat zasad funkcjonowania banku centralnego, systemu bankowego i gospodarki rynkowej.

Prowadząc działalność informacyjną i edukacyjną, NBP wzoruje się na najlepszych bankach centralnych.

8.1. Działalność edukacyjna

8.1.1. Program edukacji ekonomicznej

Narodowy Bank Polski podejmuje działania służące upowszechnieniu wiedzy ekonomicznej, w tym na temat pieniądza i inflacji, zrozumieniu zasad działania gospodarki rynkowej i procesów ekonomicznych oraz wypracowaniu umiejętności funkcjonowania w gospodarce rynkowej.

Założenia projektów realizowanych w ramach programu są przygotowywane przede wszystkim na podstawie szczegółowych analiz działań edukacyjnych innych banków centralnych, projektów prowadzonych przez polskie instytucje i organizacje pozarządowe oraz badań opinii społecznej.

8.1.1.1. Portal Edukacji Ekonomicznej - NBPortal.pl

W 2005 r. nastąpił dalszy rozwój Portalu Edukacji Ekonomicznej. Stale aktualizowano udostępnione dane i informacje, jak również wprowadzano nowe elementy: artykuły, scenariusze lekcji, publikacje itp.

Prawie trzykrotnie wzrosła liczba osób korzystających z zasobów NBPortal.pl, która na koniec 2005 r. przekroczyła 1,5 miliona (w 2004 r. – 560 tys.). Naukę na kursach e-learningowych kontynuowało około 30 tys. użytkowników.

W celu umożliwienia swobodnego korzystania z oferty edukacyjnej NBPortalu osobom mającym słabsze łącze internetowe, NBP udostępnił specjalne płyty CD zawierające multimedialne elementy portalu.

W 2005 r. zakończył się konkurs wiedzy ekonomicznej *Ekonomia wokół nas*. W testach zorganizowanych przez oddziały okręgowe NBP wzięło udział około 1 000 uczniów z całej Polski.

NBPortal otrzymał w czerwcu 2005 r. nagrodę za najlepszy Portal Edukacyjny

i Szkoleniowy w konkursie *Teraz Internet*, a w lipcu - certyfikat *Good Practice Label* w konkursie zorganizowanym przez Europejski Instytut Administracji Publicznej i Komisję Europejską - *e-Europe Awards*.

8.1.1.2. Konkursy grantowe

W 2005 r. NBP ogłosił czwartą edycję konkursów grantowych na dofinansowanie projektów z zakresu edukacji ekonomicznej. Tematem konkursu dla mediów była *Polska droga do euro*. Na konkurs wpłynęły 73 wnioski, z czego dofinansowano 17. Organizacje pozarządowe i instytucje szkoleniowe mogły przygotować projekty na następujące tematy: *Aktywność gospodarcza i przedsiębiorczość*, *Edukacja ekonomiczna w polskiej szkole* oraz *Polska droga do euro*. Spośród 244 wniosków nadesłanych na konkurs dofinansowano 19.

8.1.1.3. Programy dla środowisk szkolnych i dziennikarzy

Szczególnie ważną grupą adresatów są dla NBP środowiska szkolne – uczniowie i nauczyciele szkół ponadpodstawowych. Celem działań edukacyjnych NBP jest wkład na rzecz podnoszenia poziomu nauczania ekonomii w szkołach. W 2005 r. odbyły się:

- IV edycja konkursu dla uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych na pracę pisemną pt. *Wolność a wolny rynek – 15 lat przemian gospodarczych w Polsce*. Konkurs zorganizowano we współpracy z Centralnym Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli. Nadesłano ponad 860 prac, głównie z małych miejscowości, nagrody otrzymało 12 uczniów.
- Konkurs dla bibliotek powiatowych *Z ekonomią na ty*. W 2005 r. do konkursu zgłosiło się 59 bibliotek, z których dotacje otrzymały 32. Ogółem w przedsięwzięciu wzięło udział ponad 16 000 uczniów oraz 300 szkół i ponad 500 instytucji publicznych i przedsiębiorstw.
- Program *Ekonomia na co dzień*. W celu wzbogacenia prowadzonych w gimnazjach zajęć z *Wychowania do aktywnego udziału w życiu gospodarczym* opracowano, we współpracy z Fundacją Młodzieżowej Przedsiębiorczości, nowoczesny program nauczania, którego zadaniem jest przekazywanie praktycznej wiedzy ekonomicznej. W programie uczestniczy (według stanu na grudzień 2005 r.) ponad 1 600 nauczycieli i około 60 000 uczniów z prawie 880 szkół.
- Program *Ekonomia w szkole*. Jego celem jest pogłębienie wiedzy ekonomicznej nauczycieli przedmiotu *Podstawy przedsiębiorczości* w szkołach ponadgimnazjalnych oraz zwiększenie efektywności przekazywania zdobytej wiedzy. Program, przygotowany we współpracy z Fundacją Młodzieżowej Przedsiębiorczości, jest realizowany w cyklu trzyletnim w dwóch grupach szkoleniowych: pierwsza grupa nauczycieli (1 220 osób) rozpoczęła szkolenia w listopadzie 2004 r., druga (1 300 osób) - we wrześniu 2005 r.
- Program *Moje finanse*. Podstawowym zadaniem projektu jest dostarczenie

wysokiej jakości materiałów dydaktycznych nauczycielom, a następnie zapoznanie uczniów z zasadami funkcjonowania systemu bankowego w Unii Europejskiej i wykształcenie umiejętności zarządzania finansami osobistymi. Program jest realizowany we współpracy z Fundacją Młodzieżowej Przedsiębiorczości i Fundacją Bankową im. Leopolda Kronenberga. Cykl dwuletnich szkoleń rozpoczęło we wrześniu 2005 r. 1 220 nauczycieli.

- Konkurs dla studentów - *Euromanager*. W VI edycji międzynarodowego konkursu z zakresu zarządzania przedsiębiorstwem uczestniczyły 293 zespoły. NBP dofinansował 34 drużyny, głównie z mniejszych ośrodków akademickich.

Oprócz środowisk szkolnych drugim ważnym adresatem działań edukacyjnych NBP są środki masowego przekazu i środowiska dziennikarskie. W 2005 r. odbyły się:

- III edycja konkursu dla dziennikarzy ekonomicznych realizowana wspólnie z agencją Reuters Polska. Przyznawana w konkursie Nagroda im. Władysława Grabskiego ma na celu wyróżnienie dziennikarzy przygotowujących artykuły, audycje i programy, które przyczyniają się do podniesienia poziomu wiedzy ekonomicznej w społeczeństwie. Do udziału w trzeciej edycji konkursu zgłosiło się 44 dziennikarzy ekonomicznych. W maju 2005 r. Kapituła Nagrody uhonorowała 7 z nich.
- Szkolenia dla dziennikarzy ekonomicznych *Bank Centralny w gospodarce rynkowej*. Celem szkoleń jest pogłębienie wiedzy dziennikarzy na temat funkcjonowania banku centralnego w gospodarce wolnorynkowej, z uwzględnieniem procesów integracji gospodarczej w Europie. W 2005 r. odbyły się trzy takie szkolenia, w których uczestniczyło 35 osób.

8.1.1.4. Program stypendialny

Narodowy Bank Polski, wspólnie z Fundacją Edukacyjną Przedsiębiorczości, Agencją Nieruchomości Rolnych, Polsko-Amerykańską Fundacją Wolności i organizacjami pozarządowymi po raz czwarty uczestniczył w Programie Stypendiów Pomostowych. W 2005 r. fundatorom udało się zgromadzić łącznie ponad 5 mln zł, co umożliwiło przyznanie stypendiów 1 244 osobom.

8.1.1.5. Inne programy edukacyjne

W 2005 r. miała miejsce II edycja konkursu *Bank Dostępny*. Celem projektu organizowanego przez Narodowy Bank Polski i Stowarzyszenie *Otwarte Drzwi* jest wyłonienie i nagrodzenie banków, które wychodzą naprzeciw potrzebom osób niepełnosprawnych i starszych. W 2005 r. 27 banków zgłosiło do konkursu 76 swoich oddziałów lub filii. Ponadto 17 banków zgłosiło swój udział w kategorii *Oferta Elektroniczna Banku*.

8.1.2. Współpraca w zakresie szkolenia kadr dla sektora bankowego

W 2005 r. NBP kontynuował prace na rzecz sektora bankowego, które obejmowały organizację szkoleń dla pracowników banków komercyjnych z zakresu statystyki bilansu płatniczego.

8.2. Działalność informacyjna

8.2.1. Kontakty z mediami i analitykami rynkowymi

W 2005 r. NBP zorganizował 30 konferencji prasowych oraz wydał około 125 komunikatów prasowych. W celu zwiększenia przejrzystości polityki pieniężnej, organizowano konferencje prasowe po posiedzeniach Rady Polityki Pieniężnej. Udzielono około 250 odpowiedzi pisemnych na pytania dziennikarzy dotyczące działalności NBP i zorganizowano około 140 wywiadów i spotkań z członkami Zarządu NBP i Rady Polityki Pieniężnej.

8.2.2. Działania informacyjne na temat euro

NBP prowadził działalność informacyjną na temat przygotowań do wprowadzenia wspólnej waluty w Polsce oraz konsekwencji przystąpienia Polski do strefy euro. Informacje rozpowszechniano za pomocą broszury *Euro coraz bliżej*, opisującej praktyczne aspekty wprowadzenia wspólnej waluty w Polsce. Informacje były publikowane również na stronie internetowej NBP oraz Portalu Edukacji Ekonomicznej (NBPortal). We współpracy z Komisją Europejską rozprowadzono broszurę dla najmłodszych *Zjednoczeni w różnorodności*.

Dążąc do zwiększenia bezpieczeństwa obiegu waluty euro w Polsce, Narodowy Bank Polski rozprowadzał w bankach i kantorach plakaty oraz broszury informujące o zabezpieczeniach banknotów euro.

NBP wspierał również inicjatywy edukacyjne innych instytucji związane z integracją europejską, m.in. poprzez wspomaganie inicjatyw indywidualnych (m.in. wystawa *Od złotego do euro*, projekt *Klub europejski – EURO*, konferencja *Euro a gospodarka Polski*, konkursy wiedzy o euro).

W 2005 r. NBP prowadził badania opinii publicznej nt. wiedzy społeczeństwa o integracji europejskiej i walucie euro oraz opinii Polaków nt. wprowadzenia euro w przyszłości

8.2.3. Dni Otwarte w NBP

Jednym ze sposobów informowania społeczeństwa o roli i funkcjach banku centralnego w Polsce jest organizowanie Dni Otwartych, zarówno przez Centralę, jak i

oddziały okręgowe NBP. W 2005 r. w ramach Dni Otwartych centralę NBP odwiedziło około 7 000 osób, a każdy z oddziałów okręgowych – około 2 000 osób. Osoby odwiedzające placówki NBP miały okazję zapoznać się ze wszystkimi obszarami działalności banku. Dla zwiedzających przygotowano liczne atrakcje, m.in.: kurs rozpoznawania fałszywych banknotów, spotkanie z projektantami monet i banknotów, prezentacje unikatowych eksponatów numizmatycznych, możliwość wybicia własnoręcznie pamiątkowego żetonu. Dodatkową atrakcją dla zwiedzających była prezentacja zorganizowanej wspólnie przez NBP i EBC wystawy fotograficznej „Polska mój kraj”.

8.2.4. Wydawnictwa i strona internetowa NBP

W 2005 r. działalność wydawnicza NBP obejmowała – tak jak w poprzednich latach – publikacje: *Raport Roczny*, *Raport o inflacji*, *Założenia polityki pieniężnej*, *Sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej*, *Sprawozdanie z działalności NBP*, *Raport o stabilności systemu finansowego*, *Bilans płatniczy Rzeczypospolitej Polskiej*, *Biuletyn Informacyjny*.

W 2005 r. wprowadzono zmiany w *Raporcie o inflacji*: zaczęto publikować w nim prognozy PKB oraz zmieniono terminy ukazywania się (w celu dopasowania do terminu publikacji przez GUS kwartalnych danych o rachunkach narodowych). W 2005 r. opublikowano także raporty: *Rozwój systemu finansowego w Polsce w latach 2002-2003* i *Rozwój systemu finansowego w Polsce w 2004 r.* Ukazało się również nowe, uaktualnione wydanie *Informatora o Narodowym Banku Polskim*.

W postaci książkowej wydano zbiór artykułów zamieszczanych w dodatku do miesięcznika *Bank i Kredyt*, poświęconych wybranym problemom gospodarczym Polski w okresie transformacji systemowej - pt. *Gospodarka polska na przełomie wieków od A do Z*.

Ukazywały się też: seria wydawnicza *Materiały i Studia*, miesięcznik *Bank i Kredyt*, kwartalne wydania *Biuletynu Informacyjnego* Europejskiego Banku Centralnego.

Szczegółowy wykaz wydawnictw zawiera załącznik nr 8.

Ważnym źródłem informacji na temat działalności Narodowego Banku Polskiego jest strona internetowa. Zawiera informacje o bieżącej działalności NBP, prezentuje oficjalne stanowiska kierownictwa banku, oraz dokumenty, statystyki i analizy opracowywane w NBP. W 2005 r. niemal podwoiła się liczba wizyt na stronie – do około 3,7 mln (z 2 mln w 2004 r.), a liczba stałych użytkowników wyniosła średnio ponad 100 tys. w każdym miesiącu.

Strona internetowa NBP była systematycznie aktualizowana, szczególnie w zakresie danych statystycznych oraz sprawozdawczości, jak również publikacji NBP

poświęconych polityce pieniężnej, polityce nadzorczej, systemowi płatniczemu i stabilności systemu finansowego. Na bieżąco zamieszczano komunikaty o najważniejszych wydarzeniach w NBP. Istotną częścią serwisu, cieszącą się dużym zainteresowaniem odbiorców była także, rozbudowywana w 2005 r., sekcja poświęcona polskim monetom kolekcjonerskim. Uaktualniano również materiały na temat wspólnej waluty.

8.3. Centralna Biblioteka NBP

Centralna Biblioteka NBP gromadzi publikacje z zakresu nauk ekonomicznych, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień bankowości i pieniądza. Zbiory biblioteki są udostępniane wszystkim zainteresowanym w czytelnicy, dysponującej 29 miejscami, lub za pośrednictwem wypożyczalni. Biblioteka wypożycza publikacje pracownikom NBP, zaś pozostałym zainteresowanym w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych.

Czytelnicy mają do dyspozycji 6 stanowisk komputerowych, przy których można korzystać z katalogu biblioteki. Biblioteka udziela informacji katalogowych, bibliograficznych i rzeczowych na podstawie własnych zbiorów.

Biblioteka subskrybuje liczne bazy danych o tematyce ekonomicznej i prawniczej (m.in. bazę czasopism JSTOR, bazę SOURCE OECD, archiwum *Financial Times* i bazę aktów prawnych *LEX*). Korzystanie z baz danych w Centralnej Bibliotece NBP jest bezpłatne i dostępne dla wszystkich.

W Bibliotece utworzono stanowisko internetowe, z którego do końca 2005 r. skorzystało około 2 tys. osób, a z bazy danych ProQuest - około 5 tys. użytkowników.

Tabela 9
Zbiory Centralnej Biblioteki NBP

Rodzaj wydawnictw	31.12. 2002r.	31.12.2003 r.	31.12. 2004 r.	31.12.2005
Wydawnictwa zwarte	85 462 woluminów	89 773 woluminów	94 466 woluminów	99 237 woluminów
Wydawnictwa ciągle	33 300 woluminów	33 167 woluminów	34 936 woluminów	37 685 woluminów
Czasopisma bieżące ogółem	398 tytułów	386 tytułów	386 tytułów	525 tytułów

Źródło: dane NBP.

W 2005 r. wypożyczono prawie 13,7 tys. woluminów książek i czasopism. Czytelnię odwiedziło ponad 4,8 tys. osób, którym udostępniono blisko 23 tys. woluminów książek i czasopism.

Katalogi Biblioteki w systemie „Co-Liber” zawierały na koniec 2005 r. 1.958 tytułów czasopism oraz 48 890 tytułów książek. Katalog książek można przeglądać na stronie www.nbp.pl. Kontakt z Centralną Biblioteką NBP jest możliwy również za pomocą poczty elektronicznej biblioteka@nbp.pl.

Najważniejsze działania NBP w 2005 r.

- W celu zwiększenia przejrzystości polityki pieniężnej NBP regularnie organizuje konferencje prasowe, zarówno po posiedzeniach RPP, jak i prezentujące *Raporty o inflacji*.
- Dążąc do poprawy wiedzy ekonomicznej społeczeństwa, NBP organizuje przedsięwzięcia edukacyjne skierowane do uczniów, nauczycieli i dziennikarzy.
- Stronę internetową NBP odwiedziło około 3,7 mln użytkowników.
- W kursach e-learningowych Portalu Edukacji Ekonomicznej wzięło udział około 30 000 użytkowników.

9. OBSŁUGA SKARBU PAŃSTWA

Zadania realizowane przez Narodowy Bank Polski w ramach obsługi Skarbu Państwa obejmują: obsługę bankową rachunków budżetu państwa, obsługę zobowiązań i należności zagranicznych budżetu państwa, obrót skarbowymi papierami wartościowymi i działania na rzecz zarządzania długiem publicznym, w szczególności długiem Skarbu Państwa.

9.1. Rachunki bankowe prowadzone przez NBP

W ramach obsługi Skarbu Państwa, w 2005 r. Narodowy Bank Polski prowadził rachunki bankowe wymienione w art. 190 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych⁴⁷, w tym m.in. centralny rachunek bieżący budżetu państwa, rachunki bieżące oraz pomocnicze państwowych jednostek budżetowych i państwowych funduszy celowych. Ponadto Narodowy Bank Polski prowadzi, za zgodą Prezesa NBP, rachunki innych osób prawnych, na podstawie art. 51 ust. 1 pkt 4 ustawy o Narodowym Banku Polskim (m.in. ZUS, Państwowa Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości), a także rachunki innych podmiotów, posiadających ustawowe upoważnienie do otwierania rachunków w NBP (m.in. Agencja Rynku Rolnego, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa).

Prowadzona przez Narodowy Bank Polski obsługa rachunków budżetu państwa przyczynia się do zapewnienia bezpieczeństwa i płynności rozliczeń środków publicznych.

9.1.1. Obsługa rachunków bankowych

Narodowy Bank Polski realizuje na rachunkach operacje związane z dochodami i wydatkami w formie bezgotówkowej i gotówkowej, zarówno w systemie Bankowości Elektronicznej „enbepe”, jak i metodami tradycyjnymi. Przy realizacji zleceń stosuje się zasadę polegającą na dokonywaniu wydatków do wysokości salda środków znajdujących się na rachunku. NBP wykonuje zlecenia płatnicze klientów w dniu złożenia ich do realizacji.

W 2005 r. Narodowy Bank Polski obsługiwał 3.500 posiadaczy rachunków, dla których obsługi zawarto 8.960 umów rachunku bankowego.⁴⁸ Blisko 100% posiadaczy rachunków obsługiwanych w NBP korzysta z systemu Bankowości Elektronicznej.

W dniu 22 listopada 2005 r. został uruchomiony międzysystemowy interfejs *Business*

⁴⁷ Dz. U. z 1998 nr 155, poz. 1014 z późn. zm. Natomiast od 1 stycznia 2006 r. obowiązuje ustawa o finansach publicznych z dnia 30 czerwca 2005 r., Dz. U. nr 249, poz. 2104.

⁴⁸ Stan na 15 marca 2006 r.

To Business (B2B). Łączy on funkcjonujący w NBP Zintegrowany System Księgowy z systemem informatyczno-księgowym Ministerstwa Finansów TREZOR. Interfejs zapewnia Ministerstwu Finansów:

- rozszerzone funkcje w porównaniu z rozwiązaniami dostępnymi w systemie Bankowości Elektronicznej,
- szybszą i niezawodną wymianę komunikatów pomiędzy MF i NBP dzięki bezpośredniemu połączeniu dwóch niezależnych systemów księgowych,
- nowoczesny, unikalny sposób komunikowania się MF z NBP, dzięki zastosowaniu - po raz pierwszy w Polsce - standardu Rady Bankowości Elektronicznej przy Związku Banków Polskich, określającego sposób komunikacji oraz założenia biznesowe interfejsu B2B,
- wysokie bezpieczeństwo przekazywanych danych oraz pewność komunikacji.

Narodowy Bank Polski planuje uruchomić interfejs B2B także dla innych posiadaczy rachunków, wykonujących wiele operacji dziennie, takich jak ZUS, KSKOK, ARiMR.

NBP prowadził ponadto dalsze prace - wspólnie z MF - nad wprowadzeniem nowych zasad obsługi budżetu państwa.

9.1.2. Rodzaje rachunków prowadzonych przez NBP

W 2005 r. Narodowy Bank Polski obsługiwał 3.500 posiadaczy rachunków. W ramach ich obsługi oddziały okręgowe prowadziły około 14.600 rachunków bankowych, w tym:

- 8.070 rachunków bieżących (w 2004 r. - 8.240),
- 3.067 rachunków pomocniczych (w 2004 r. - 2.089),
- 2.700 rachunków państwowych funduszy celowych i zakładowych funduszy świadczeń socjalnych jednostek budżetowych (w 2004 r. - 1.479).

Spadek liczby rachunków bieżących wynika z zamknięcia przez urzędy skarbowe rachunków dla gromadzenia dochodów państwowych jednostek budżetowych. Obecnie dochody te są przekazywane bezpośrednio na rachunek Ministerstwa Finansów.

W 2005 r. liczba rachunków pomocniczych zwiększyła się prawie o połowę. Wiązało się to przede wszystkim z otwieraniem przez państwowe jednostki budżetowe rachunków dochodów własnych. Wzrost liczby rachunków państwowych funduszy celowych wynika natomiast z otwierania nowych rachunków tej kategorii na podstawie nowelizacji ustawy o finansach publicznych z dnia 25 listopada 2004 r.⁴⁹

⁴⁹ Ustawa z dnia 25 listopada 2004 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz o zmianie niektórych ustaw, Dz. U. nr 273, poz. 2703.

oraz otwierania rachunków zakładowych funduszy świadczeń socjalnych.

Poza rachunkami prowadzonymi w złotych Narodowy Bank Polski otwiera i prowadzi rachunki walutowe, w tym do obsługi środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej.

9.1.3. Tryb obsługi rachunków

Obsługa rachunków budżetu państwa była prowadzona na podstawie:

- umów rachunku bankowego,
- uchwał Zarządu NBP dotyczących:
 - „Regulaminu otwierania i prowadzenia przez Narodowy Bank Polski rachunków bankowych w złotych z wykorzystaniem Bankowości Elektronicznej”,
 - „Regulaminu otwierania i prowadzenia przez Narodowy Bank Polski rachunków bankowych w złotych”,
 - „Regulaminu otwierania i prowadzenia przez Narodowy Bank Polski rachunków bankowych w walutach obcych”,
 - „Regulaminu otwierania i prowadzenia przez Narodowy Bank Polski rachunków bankowych w walutach obcych z wykorzystaniem Bankowości Elektronicznej”.
- rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2004 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa⁵⁰,
- rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad obsługi centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa, zakresu informacji dotyczących wykonania budżetu państwa oraz terminów ich udostępniania w ramach obsługi centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa⁵¹.

Obsługa klientów była prowadzona przez 16 oddziałów okręgowych NBP⁵².

W 2005 r. nieznacznie zwiększyła się liczba posiadaczy rachunków obsługiwanych w trybie zastępczej obsługi kasowej i wyniosła 2.124 (w 2004 r. - 2.069). Zastępcza obsługa kasowa, dokonywana na koszt NBP, jest prowadzona w sytuacji, gdy posiadacze rachunków mają siedziby poza miastami, w których usytuowane są

⁵⁰ Dz.U. z 2004 nr 285, poz. 2854.

⁵¹ Dz.U. z 2004 nr 285, poz. 2855.

⁵² Do 1 maja 2005 r. także przez Główny Oddział Walutowo-Dewizowy NBP.

jednostki organizacyjne NBP.

9.2. Obsługa zobowiązań i należności zagranicznych budżetu państwa

Narodowy Bank Polski kontynuował, na podstawie umów agencyjnych z Ministrem Finansów podpisanych w ubiegłych latach, obsługę zobowiązań i należności budżetu państwa z tytułu:

- zawartych lub gwarantowanych przez Rząd RP umów kredytowych z międzynarodowymi instytucjami i organizacjami finansowymi,
- członkostwa Polski w międzynarodowych instytucjach i organizacjach finansowych,
- kredytów i pożyczek otrzymanych od rządów innych państw.

W 2005 r. NBP obsługiwał:

- 53 umowy rządowe (w 2004 r. – 56),
- 53 umowy gwarancyjne (w 2004 r. – 51),
- 5 umów o udostępnienie kredytów podmiotom krajowym (w 2004 r. – 5).

NBP nadzorował spłatę zobowiązań przez trzy banki w ramach umów o administrowanie kredytami Banku Światowego. Ze względu m.in. na przedterminowe spłaty części kredytów zaciągniętych w Banku Światowym zakończono obsługę 8 kredytów. W 2005 r. przyjęto do obsługi 5 nowych kredytów.

Nowe umowy przyjęte do obsługi w 2005 r. to:

- Umowy rządowe dotyczące kredytów zaciągniętych w:
 - Europejskim Banku Inwestycyjnym - na finansowanie projektów: rozwoju szkolnictwa wyższego, częściowe sfinansowanie zadań dotyczących wsparcia finansowego dla Polski z funduszy strukturalnych w latach 2004-2006 oraz projektów poprawy i odbudowy wybranych odcinków dróg publicznych,
 - Banku Światowym - na finansowanie programu utrzymania i poprawy infrastruktury drogowej,
 - Banku Rozwoju Rady Europy - na dofinansowanie projektów inwestycyjnych samorządów lokalnych, mających na celu rozwój sektora prywatnego w województwach śląskim i małopolskim.
- Umowy gwarancyjne dotyczące kredytów udzielonych przez Europejski Bank Inwestycyjny i Nordycki Bank Inwestycyjny:
 - Rzeczypospolitej Polskiej - na przedsięwzięcia związane z poprawą infrastruktury drogowej w Polsce,

- podmiotom krajowym - na remonty i modernizację sieci kolejowej, częściowe finansowanie Programu Spójności Społecznej i Gospodarczej z Unią Europejską oraz projekty dotyczące rozwoju regionalnego i renowacji urbanistycznej.

Pełniąc funkcję depozytariusza Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju oraz Banku Światowego i jego agend, NBP obsługiwał 24 skrypty dłużne wystawione przez rząd RP w związku z członkostwem Polski w tych organizacjach. W 2005 r. zrealizowano na pełną kwotę 3 skrypty; NBP przyjął do depozytu 2 nowe skrypty dłużne.

9.3. Obsługa obrotu skarbowymi papierami wartościowymi

Pełniąc funkcję agenta emisji skarbowych papierów wartościowych, NBP jest zobowiązany do organizacji przetargów sprzedaży i odkupu bonów skarbowych oraz przetargów sprzedaży, odkupu i zamiany obligacji skarbowych.

9.3.1. Przetargi skarbowych papierów wartościowych

9.3.1.1. Przetargi bonów skarbowych

W 2005 r. NBP zorganizował 37 przetargów bonów skarbowych (w 2004 r. - 49). Od początku roku do końca czerwca przetargi bonów skarbowych odbywały się w każdy pierwszy roboczy dzień tygodnia. Od lipca Ministerstwo Finansów, dążąc - zgodnie ze *Strategią zarządzania długiem publicznym* - do wydłużenia średniej zapadalności długu rynkowego, znacznie obniżyło podaż bonów skarbowych oraz ograniczyło liczbę przetargów do dwóch w miesiącu.

W okresie styczeń - czerwiec 2005 r. MF zaoferowało do sprzedaży bony skarbowe o wartości 19,1 mld zł, natomiast w okresie lipiec - grudzień - o wartości 7,9 mld zł. Podaż bonów skarbowych ogółem wyniosła 27,0 mld zł i była o 22 mld zł niższa w porównaniu z 2004 r. (49 mld zł). Nominalny popyt wyniósł 83,0 mld zł., a wartość przyjętych ofert wyniosła 26,9 mld zł (w 2004 r. odpowiednio 132,4 mld zł oraz 48,7 mld zł).

9.3.1.2. Przetargi obligacji skarbowych

W 2005 r. NBP przeprowadził 50 przetargów obligacji skarbowych, w tym 17 przetargów uzupełniających (w 2004 r., odpowiednio, 40 i 18).

Na przetargach NBP sprzedawał następujące obligacje:

- dwuletnie zerokuponowe: podaż - 28,3 mld zł, popyt - 75,4 mld zł, sprzedaż - 28,3 mld zł,
- pięcioletnie o oprocentowaniu stałym: podaż - 25,9 mld zł, popyt - 67,0 mld zł,

sprzedaż - 25,3 mld zł,

- siedmioletnie o oprocentowaniu zmiennym: podaż - 5,0 mld zł, popyt - 17,0 mld zł, sprzedaż - 5,0 mld zł,
- dziesięcioletnie o oprocentowaniu stałym: podaż - 9,9 mld zł, popyt - 13,4 mld zł, sprzedaż - 9,3 mld zł,
- dwunastoletnią indeksowaną o oprocentowaniu stałym: podaż - 2,9 mld zł, popyt - 6,9 mld zł, sprzedaż - 1,9 mld zł,
- dwudziestoletnie o oprocentowaniu stałym: podaż - 2,6 mld zł, popyt - 5,5 mld zł, sprzedaż - 2,6 mld zł.

W 2005 r. w sprzedaży obligacji skarbowych dominowały przetargi obligacji dwuletnich zerokuponowych oraz pięcioletnich o stałym oprocentowaniu (w 2004 r. nie prowadzono ich sprzedaży). Znacznie zmniejszyła się emisja obligacji dziesięcioletnich o oprocentowaniu stałym (w 2004 r. sprzedaż wyniosła 25,4 mld zł).

W lipcu odbył się przetarg odkupu obligacji dwuletnich zerokuponowych z terminem zapadalności w sierpniu 2005 r. MF odkupił na nim obligacje o wartości 26,5 mln zł.

9.3.1.3. Przetargi zamiany obligacji skarbowych

Ministerstwo Finansów przeprowadziło w 2005 r. dziesięć przetargów zamiany obligacji, na których odkupiło 16,2 mld zł, a sprzedało 15,8 mld zł (w 2004 r. odpowiednio 19,2 mld zł i 20,2 mld zł). Większość obligacji sprzedawanych przez MF na przetargach zamiany stanowiły obligacje o stałym oprocentowaniu (55% - obligacje o pięcioletnim okresie do wykupu, 21% - obligacje o dziesięcioletnim okresie do wykupu). Dziesięcioletnie papiery wartościowe o oprocentowaniu zmiennym i terminie wykupu w 2011 r. stanowiły 18% sprzedanych obligacji. Wystawiona do zamiany dwunastoletnia obligacja indeksowana o stałym oprocentowaniu nie spotkała się z zainteresowaniem rynku.

9.3.2. System Dealerów Skarbowych Papierów Wartościowych

W ramach współpracy z Ministerstwem Finansów NBP uczestniczył w ocenie banków kandydujących do funkcji Dealera Skarbowych Papierów Wartościowych (DSPW)⁵³. Prowadzenie systemu DSPW jest jednym z najważniejszych zadań zawartych w *Strategii zarządzania długiem sektora finansów publicznych*. Nowe zapisy w Regulaminie DSPW, dotyczące kryteriów oceny, spowodowały konieczność

⁵³ Głównym celem systemu DSPW jest wyodrębnienie grupy banków (tzw. *primary dealers*), które w zamian za określone przywileje są zobowiązane do aktywności na rynku skarbowych papierów wartościowych w celu zapewnienia jego płynności, przejrzystości i efektywności.

weryfikacji zakresu sprawozdawczości, na podstawie której NBP przeprowadza kwartalne oceny aktywności dealerów i kandydatów do pełnienia tej funkcji na rynkach: pierwotnym bonów i obligacji skarbowych, wtórnym bonów skarbowych oraz na rynku transakcji pochodnych. Ponadto:

- NBP, jako organizator fixingu skarbowych papierów wartościowych na platformie elektronicznej prowadzonej przez MTS Poland, sprawował nadzór nad przebiegiem tego fixingu,
- przedstawiciele NBP uczestniczyli w organizowanych przez Ministerstwo Finansów spotkaniach Rady Uczestników Rynku,
- w ramach współpracy z Ministerstwem Finansów, będącym emitentem skarbowych papierów wartościowych, NBP wykonywał czynności weryfikacyjno-kontrolne w bankach, których rachunki i konta depozytowe papierów wartościowych są prowadzone w Rejestrze Papierów Wartościowych.

9.4. Działania na rzecz zarządzania długiem publicznym

Działania na rzecz zarządzania długiem publicznym obejmują przede wszystkim współpracę NBP z Ministerstwem Finansów w ramach Komitetu Zarządzania Długiem Publicznym⁵⁴.

Celem tej współpracy jest przede wszystkim wymiana informacji w celu koordynacji bieżącego i długofalowego zarządzania długiem publicznym (realizowanego przez MF) z polityką monetarną i płańniczą (prowadzoną przez NBP).

Najważniejszymi zadaniami Komitetu są: analiza długoterminowych celów zarządzania długiem, minimalizacja kosztów obsługi długu, planowanie działań przyczyniających się do stworzenia płynnych rynków finansowych, analiza bieżącej polityki zarządzania długiem krajowym i zagranicznym oraz analiza potrzeb pożyczkowych budżetu państwa.

Najważniejsze działania NBP w 2005 r.

- NBP obsługiwał 3.500 klientów oraz prowadził 14.600 rachunków.
- Liczba korzystających z systemu Bankowości Elektronicznej wzrosła z 3.340 w 2004 r. do 3.500 w 2005 r.
- NBP udostępnił Ministerstwu Finansów interfejs B2B, który znacznie usprawnił rozliczenia na rachunku bankowym MF w NBP.

⁵⁴ Powołanego w 1994 r. na mocy porozumienia pomiędzy Narodowym Bankiem Polskim a Ministrem Finansów, działającym w imieniu Skarbu Państwa.

10. DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZA

Działalność badawcza NBP obejmuje prowadzenie bieżących badań makro- i mikroekonomicznych oraz opracowywanie prognoz gospodarczych i monetarnych. W 2005 r. prace badawcze dotyczyły głównie skuteczności polityki pieniężnej i procesów inflacyjnych, koniunktury gospodarczej, finansów publicznych, zmian strukturalnych w gospodarce, sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstw i gospodarstw domowych oraz rynku pracy. Kontynuowano badania związane z uczestnictwem w ERM II i przystąpieniem Polski do strefy euro.

Wyniki przeprowadzonych analiz służyły projektowaniu polityki pieniężnej i kursowej oraz podejmowaniu decyzji przez Zarząd NBP i Radę Polityki Pieniężnej.

W 2005 r. w uznanych periodykach krajowych i międzynarodowych ukazało się 128 publikacji naukowych, opracowanych przez pracowników departamentów badawczych NBP (w 2004 r. - 110).

10.1. Badania związane z uczestnictwem w ERM II i strefie euro

- Badania związane z udziałem polskiej waluty w systemie Exchange Rate Mechanism II (ERM II)

Prowadzono badania nad optymalnym momentem wstąpienia do ERM II oraz dopuszczalnym poziomem deficytu budżetowego w momencie przystąpienia do ERM II. Zagadnienie przedstawiono w publikacji *Looking Forward Towards the ERM II Central Parity: the Case of Poland*.

Kontynuowano prace mające na celu ustalenie optymalnego parytetu centralnego złotego w ERM II i dokonanie estymacji ostatecznego kursu wymiany złotego na euro na podstawie modeli kursu równowagi. W ramach zadania zaktualizowano dotychczasowe obliczenia.

- Analiza korzyści i kosztów przystąpienia do strefy euro

Prowadzono badania poświęcone strategii przyjęcia przez Polskę wspólnej waluty. Wyniki analiz zamieszczono w publikacjach: *Sukcesy i porażki Grecji na drodze do strefy euro. Wnioski dla nowych krajów UE* oraz *Lending Booms in the New EU Member States: Will Euro Adoption Matter?*

- Analizy bieżące

Opiniowano propozycje zmian w Pakcie Stabilności i Wzrostu, dotyczące m.in. redefinicji celu średniookresowego i ścieżki jego osiągnięcia oraz zasad oceny sytuacji fiskalnej w ramach procedury nadmiernego deficytu.

Dokonywano cyklicznej oceny sytuacji fiskalnej państw członkowskich UE i raportów nt. koordynacji polityki pieniężnej oraz analizowano ryzyko

występujące w działalności banków centralnych w krajach członkowskich.

Wykorzystując model równowagi ogólnej (CGE), przeprowadzono badanie minimalnych warunków fiskalnych umożliwiających wejście Polski do systemu ERM II.

10.2. Badania przedsiębiorstw i gospodarstw domowych

- Kwartalne badania ankietowe sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstw

W 2005 r. badanie ankietowe zostało poszerzone o nowe tematy: zabezpieczenia przed ryzykiem kursowym, bariery inwestycyjne, weryfikacja planów inwestycyjnych, działalność innowacyjna przedsiębiorstw oraz struktura płac.

W raporcie zawierającym dane z ankiety rocznej NBP skoncentrowano się na: konkurencyjności polskich przedsiębiorstw, ekspansji na rynki zagraniczne, strategiach rynkowych, czynnikach kształtujących płace oraz leasingu. Poruszono również tematy: strategii cenowych, działalności inwestycyjnej oraz reakcji na prowadzoną politykę pieniężną.

Ponadto przeprowadzono sondaż telefoniczny wśród przedsiębiorstw współpracujących z NBP, dotyczący zmiany wynagrodzeń, i zwrócono się do nich o informacje na temat skali wykorzystania leasingu oraz o wyjaśnienie różnic księgowych związanych z leasingiem finansowym.

- Badanie aktywności gospodarczej w ujęciu regionalnym

Prowadzono prace nad modyfikacją systemu badań regionalnych, w ramach którego będzie badana aktywność gospodarcza podmiotów sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MSP). Dalsze prace będą prowadzone po zakończeniu fazy pilotażowej projektu.

- Analiza wykorzystania funduszy pomocowych UE i ich wpływ na inwestycje w Polsce

W grudniu 2005 r. rozpoczęto badanie, które docelowo będzie realizowane we współpracy z oddziałami okręgowymi NBP. Jego celem jest przedstawienie stopnia wykorzystania funduszy pomocowych UE oraz ich wpływu na rozmiary inwestycji w Polsce i tempo wzrostu PKB. Badanie ma służyć zidentyfikowaniu najważniejszych barier w wykorzystywaniu środków wspólnotowych. Przedmiotem badania będzie ponadto wielkość importu usług zagranicznych wynikających z realizacji projektów inwestycyjnych finansowanych z funduszy UE.

- Badanie cen nieruchomości w Polsce

Rozpoczęto prace nad stworzeniem bazy danych dotyczącej nieruchomości w Polsce, która będzie zawierała dane z badań ankietowych przeprowadzanych przez pracowników oddziałów okręgowych NBP u deweloperów oraz pośredników na rynku nieruchomości. Obecnie NBP prowadzi badania

pilotażowe.

Badanie początkowo obejmie rynek nieruchomości mieszkaniowych, a w przyszłości zostanie poszerzone o analizę sytuacji nieruchomości komercyjnych i gruntowych.

- Badanie barier wzrostu zatrudnienia

Prowadzono prace nad badaniem niedopasowania popytu i podaży pracy w poszczególnych regionach Polski. Celem analizy było zdiagnozowanie głównych barier wzrostu zatrudnienia. Za szczególnie istotne uznano zbadanie aktywności osób bezrobotnych w zakresie poszukiwania ofert pracy, skłonności do migracji, oczekiwań płacowych, funkcjonowania publicznych i prywatnych pośredników pracy.

- Badanie zależności między rynkiem pracy a polityką pieniężną

Zainicjowano prace badawcze dotyczące oddziaływania odpływu pracowników z Polski do krajów UE oraz napływu obcokrajowców na kształtowanie się wynagrodzeń w Polsce. Prace koncentrują się na analizie instytucjonalnych uwarunkowań wykorzystywania zasobów pracy, co ma duże znaczenie dla oceny potencjalnego tempa wzrostu gospodarczego i perspektyw inflacji.

10.3. Inne badania makroekonomiczne

- Analizy i prognozy inflacji

W zakresie realizacji strategii bezpośredniego celu inflacyjnego (BCI) opracowano nową formułę bilansu czynników kształtujących przyszłą inflację.

Przygotowywane są nowe narzędzia modelowe, których zastosowanie zaplanowano na przełom 2006 i 2007 r. W związku z tym trwają prace nad: budową małego strukturalnego modelu do średnioterminowego prognozowania inflacji, tworzeniem narzędzi do astrukturalnego krótkoterminowego (do 12 miesięcy) prognozowania inflacji, modyfikacją dwurównaniowego modelu typu VAR, który będzie umożliwiał porównanie inflacji oczekiwanej i inflacji neutralnej z punktu widzenia reakcji sfery realnej na politykę pieniężną.

- Analizowanie sfery realnej gospodarki

Prace obejmowały przede wszystkim regularne monitorowanie aktualnych tendencji w zakresie PKB i jego składników w Polsce, wraz z analizą czynników wpływających na kształtowanie się tych kategorii.

- Analizowanie i modelowanie bilansu płatniczego

Prowadzono dalsze prace nad udoskonaleniem modelu prognostycznego bilansu płatniczego, w tym przede wszystkim eksportu i importu. Przeprowadzono również analizy stanu i struktury zadłużenia zagranicznego Polski, które opublikowano m.in. w *Międzynarodowej pozycji inwestycyjnej Polski*.

- Analizowanie sytuacji finansowej sektora finansów publicznych, badanie relacji

pomiędzy polityką pieniężną a polityką fiskalną

Zbadano wpływ struktury dochodów i wydatków sektora finansów publicznych na rynek pracy, opracowano propozycje rozwiązań zmierzających do ograniczenia wydatków publicznych (w tym wydatków zdeterminowanych prawnie), przeanalizowano wpływ wstąpienia do UE i NATO na wydatki publiczne w siedmiu nowych krajach członkowskich UE. We współpracy z innymi instytucjami prowadzono prace dotyczące wpływu starzenia się społeczeństwa na poziom wydatków publicznych.

Wykorzystując model równowagi ogólnej (CGE), przeprowadzono badanie makroekonomicznych skutków zacieśnienia fiskalnego i efektów zmniejszenia klina podatkowego.

Ponadto prowadzono prace nad blokiem fiskalnym kwartalnego modelu makroekonometrycznego gospodarki polskiej ECMOD.

- Dostosowanie prognozowania makroekonomicznego do praktyki EBC

Trwały dalsze prace nad przygotowaniem nowych narzędzi modelowych, polegające m.in. na dostosowywaniu modelu DSGE (Dynamicznego Stochastycznego Modelu Równowagi Ogólnej), zbudowanego przez Bank Szwecji dla strefy euro, do polskich warunków.

- Udział w badaniach prowadzonych przez ESBC

Prowadzono dalsze prace nad udoskonaleniem modelu prognostycznego ECMOD. Model ten wykorzystuje się do opracowania kwartalnych projekcji makroekonomicznych przekazywanych ESBC.

- Analizy koniunktury międzynarodowej, w tym sytuacji gospodarczej w krajach UE

Prace obejmowały głównie monitorowanie aktualnych oraz przewidywanych tendencji w zakresie popytu zewnętrznego, cen światowych, w tym ropy naftowej, oraz sytuacji na międzynarodowych rynkach finansowych. Dotyczyły również przyczyn i konsekwencji nierównowagi globalnej, modeli kształtowania się stóp procentowych w USA, strefie euro oraz Wielkiej Brytanii, wpływu cen ropy naftowej na gospodarkę światową, polityki pieniężnej w wybranych gospodarkach świata.

Rozpoczęto prace nad modelem makroekonometrycznym dla strefy euro oraz badania cykli koniunkturalnych w UE. Od czerwca 2005 r. wydawany jest kwartalny biuletyn *Koniunktura międzynarodowa*, zawierający analizę bieżących procesów w gospodarce światowej, zestawienie prognoz instytucji zewnętrznych i artykuły analityczne.

- Analizy gospodarek krajów Europy Środkowej i Wschodniej

Przygotowywano tematyczne opracowania porównawcze dotyczące Polski na tle

grupy krajów Europy Środkowo-Wschodniej z zakresu: konkurencyjności, polityki pieniężnej, kursu walutowego oraz polityki fiskalnej. Publikowano także kwartalny aneks statystyczny na temat gospodarek tych krajów.

10.4. Badania dotyczące rozwoju i stabilności systemu finansowego

W 2005 r. prowadzono regularne badania dotyczące różnych zagadnień z zakresu stabilności systemu finansowego w Polsce.

- Opublikowano *Raport o stabilności systemu finansowego 2004 i Przegląd stabilności systemu finansowego za I półrocze 2005 r.*, w których zaprezentowano analizy stabilności i prognozy na przyszłość najważniejszych segmentów systemu finansowego w Polsce (m.in. sektora bankowego, ubezpieczeniowego i emerytalnego).
- Przedstawiano kwortalne raporty nt. sytuacji na rynku kredytowym, przygotowywane na podstawie wyników ankiet przeprowadzanych wśród banków. Raporty prezentują tendencje oraz przyczyny zmian polityki kredytowej i popytu na kredyt.
- Opracowano propozycje koordynacji działań w sytuacji zagrożenia dla stabilności systemu finansowego na podstawie analiz otoczenia prawnoinstytucjonalnego w Polsce i doświadczeń międzynarodowych.
- Przygotowano *Raport o rozwoju systemu finansowego*, w którym opisano tendencje rozwojowe poszczególnych segmentów systemu finansowego w Polsce, w tym na podstawie porównań międzynarodowych. Zaprezentowano również scenariusze dalszego rozwoju i bariery na rynku finansowym w Polsce.
- Opracowano raport o wynikach badań przedsiębiorstw - emitentów akcji i papierów dłużnych pn. *Wybrane determinanty rozwoju rynku akcji i korporacyjnych instrumentów dłużnych w Polsce*. Przedstawiono w nim czynniki warunkujące skłonność przedsiębiorstw do emisji akcji i instrumentów dłużnych, a także wskazano bariery rozwoju rynku akcji.
- Prowadzono badania dynamiki kredytów na cele mieszkaniowe.

10.5. Cykl seminariów wewnętrznych Współczesna polityka pieniężna

W 2005 r. kontynuowano cykl seminariów wewnętrznych pn. *Współczesna polityka pieniężna*, podczas których omówiono m.in. model równowagi ogólnej opracowany w NBP. Organizowano również dyskusje na temat aktualnych zagadnień makroekonomicznych.

10.6. Konferencje i seminaria naukowe organizowane przez NBP

W 2005 r. Narodowy Bank Polski rozwijał działalność mającą na celu wymianę doświadczeń pomiędzy przedstawicielami banków centralnych i międzynarodowych

instytucji finansowych poprzez organizowanie konferencji naukowych i specjalistycznych seminariów.

- W czerwcu 2005 r. NBP:
 - Wspólnie z Narodowym Bankiem Węgier zorganizował konferencję *Polityka fiskalna a droga do euro*. Podczas konferencji zaprezentowano wyniki badań na temat założeń i mechanizmów realizacji polityki fiskalnej, które najbardziej sprzyjają utrzymaniu stabilności cen i trwałemu wzrostowi gospodarczemu w okresie przygotowań nowych członków UE do wprowadzenia euro. Rozważano, w jaki sposób konsolidacja fiskalna może wspierać nominalną i realną konwergencję oraz jakie są możliwości zwrócenia uwagi decydentów i mediów na wpływ nierównowagi fiskalnej na wyniki gospodarcze.
 - Wspólnie z Bankiem Światowym zorganizował seminarium na temat *Contract Enforcement and Judicial System in Central and Eastern Europe*. Celem seminarium była wymiana doświadczeń w zakresie reformowania wymiaru sprawiedliwości oraz jego wpływu na rozwój gospodarczy kraju.
 - Zorganizował konferencję *Central Bank Transparency and Communication: Implications for Monetary Policy*. Celem konferencji była wymiana poglądów na temat, jaki wpływ na prowadzoną politykę pieniężną mają jawność działań i sposoby przekazywania informacji do wiadomości publicznej przez banki centralne. Konferencja umożliwiła dzielenie się wiedzą pracowników banków centralnych i przedstawicieli środowiska akademickiego.
- W grudniu 2005 r. zorganizowano konferencję przedstawicieli banków centralnych na temat *“New Challenges in Reserves and Risk Management ahead of ERM II and EUR Adoption”*. Uczestniczyli w niej przedstawiciele banków centralnych dziewięciu krajów Unii Europejskiej dążących do przyjęcia euro. Spotkanie umożliwiło wymianę doświadczeń oraz omówienie aktualnych tendencji w zarządzaniu rezerwami dewizowymi banków centralnych. Dyskutowano nad zagadnieniami związanymi m.in. z optymalnym poziomem oraz strukturą walutową rezerw dewizowych - w szczególności w ramach systemu ERM II oraz po przystąpieniu do Eurosystemu - rolą złota w rezerwach dewizowych oraz aktywnym zarządzaniem portfelami inwestycyjnymi.
- Ponadto w 2005 r. NBP zorganizował 14 otwartych oraz 3 wewnętrzne seminaria naukowe, m.in. na temat współczesnej polityki pieniężnej, w tym stosowanych narzędzi prognostycznych, wybranych obszarów funkcjonowania sektora bankowego oraz proceduralno-instytucjonalnych aspektów przystępowania Polski do ERM II i strefy euro. Podczas seminariów wyniki swoich prac prezentowali pracownicy NBP, przedstawiciele instytucji finansowych oraz wyższych uczelni. Szczegółowy wykaz tematów seminariów zawiera załącznik nr 9 do *Sprawozdania*.

Najważniejsze działania NBP w 2005 r.

- Prowadzono analizy dotyczące określenia optymalnego momentu wstąpienia do ERM II.
- Prowadzono prace nad udoskonaleniem modelu prognostycznego ECMOD.
- Przygotowano *Raport o rozwoju systemu finansowego*, w którym opisano tendencje rozwojowe poszczególnych segmentów systemu finansowego w Polsce.
- Uruchomiono program badań pt. *Wykorzystanie funduszy pomocowych UE i wpływ na inwestycje w Polsce*.
- Rozpoczęto publikowanie kwartalnego biuletynu *Koniunktura Międzynarodowa*, który zawiera analizę bieżących procesów w gospodarce światowej, porównanie prognoz instytucji zewnętrznych oraz artykuły analityczne.

11. DZIAŁALNOŚĆ STATYSTYCZNA

Po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej, działalność statystyczna Narodowego Banku Polskiego znacznie się rozszerzyła i podlega licznym, zmieniającym się wymaganiom Europejskiego Banku Centralnego. W 2005 r. NBP kontynuował wprowadzanie wymogów EBC w zakresie zadań statystycznych. Prace dostosowawcze dotyczyły kilku dziedzin – statystyki pieniężnej, bankowej i finansowej, bilansu płatniczego oraz obszarów badanych od 2004 r. - rachunków finansowych i statystyki pozostałych instytucji pośrednictwa finansowego. Prowadzono także prace koordynacyjne, zmierzające do spełnienia wymagań EBC w zakresie statystyki sektora instytucji rządowych i samorządowych oraz statystyki sektora realnego.

Realizując zadania w zakresie polityki pieniężnej, Narodowy Bank Polski w dużym stopniu opiera się na samodzielnie pozyskiwanych i opracowywanych danych statystycznych. Informacje publikowane przez NBP są jedną z podstawowych przesłanek podejmowania decyzji ekonomicznych przez odbiorców zewnętrznych. NBP przekazuje także informacje sprawozdawcze instytucjom międzynarodowym.

11.1. Zadania w zakresie statystyki monetarnej, finansowej, bilansu płatniczego oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej

Zadania statystyczne w 2005 r. obejmowały:

- gromadzenie, weryfikację poprawności, przetwarzanie oraz bieżącą analizę danych w zakresie:
 - bilansu płatniczego, zadłużenia zagranicznego i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej,
 - informacji bilansowej banków i spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych pozyskiwanej do celów prowadzonej przez NBP polityki pieniężnej oraz celów nadzorczych, a także na potrzeby EBC,
 - stóp procentowych stosowanych przez banki,
- prace nad metodyką statystyki monetarnej, bilansu płatniczego oraz statystyki sektora instytucji rządowych i samorządowych,
- interpretację zjawisk monetarnych oraz operacji w zakresie bilansu płatniczego na potrzeby bieżącej obserwacji zjawisk pieniężnych,
- przetwarzanie i interpretację informacji dotyczących sytuacji finansowej przedsiębiorstw,
- modyfikowanie systemów informatycznych służących do zbierania i przetwarzania informacji statystycznych.

Wyniki prowadzonych prac były wykorzystywane do opracowania zestawień, materiałów analitycznych i publikacji, adresowanych zarówno do odbiorców w banku, jak i odbiorców zewnętrznych. Najważniejsze z nich obejmowały:

- kwartalne opracowania dotyczące bilansu płatniczego oraz roczne opracowanie *Międzynarodowa pozycja inwestycyjna Polski*; dokumenty te, po zaakceptowaniu przez Zarząd NBP i Radę Polityki Pieniężnej, były przekazywane Sejmowi, Radzie Ministrów oraz innym użytkownikom;
- kwartalne dane dotyczące zadłużenia zagranicznego kraju;
- miesięczne dane bilansu płatniczego;
- bilans skonsolidowany monetarnych instytucji finansowych, który jest podstawą do opracowywania m.in. *Biuletynu Informacyjnego* oraz *Komentarza do zestawień dotyczących aktywów finansowych gospodarstw domowych*.

Dane pozyskiwane z banków oraz innych podmiotów były udostępniane instytucjom, które analizują sytuację gospodarczą kraju, takim jak: GUS, Sejm, Rada Ministrów oraz instytutom naukowym, jak również były przekazywane organizacjom międzynarodowym, takim jak: MFW, Bank Światowy, OECD, BIS oraz instytucjom Unii Europejskiej, w szczególności EBC i Eurostatowi. Prowadzono także przygotowania w zakresie statystyki do opracowania w 2006 r. kolejnego *Raportu o konwergencji*, który będzie zawierał ocenę stopnia wypełnienia statystycznych i ekonomicznych kryteriów członkostwa przez kraje UE.

11.2. Działania w zakresie statystyki dostosowujące do wymogów EBC

W 2005 r., podobnie jak w latach poprzednich, prowadzono intensywne prace dostosowujące statystykę NBP do wymagań EBC w zakresie:

- statystyki monetarnej oraz instytucji i rynków finansowych,
- statystyki bilansu płatniczego,
- statystyki rachunków finansowych,
- statystyki sektora instytucji rządowych i samorządowych,
- statystyki sektora realnego.

Zakres prac dostosowawczych był omawiany m.in. w trakcie prac Komitetu Statystyki EBC oraz działających w jego ramach grup roboczych, grup roboczych Eurostatu, a także posiedzeń Komitetu Statystyki Monetarnej, Finansowej i Bilansu Płatniczego (CMFB), w których aktywny udział brali przedstawiciele NBP.

11.2.1. Dostosowanie statystyki monetarnej oraz instytucji i rynków finansowych

W 2005 r. NBP rozpoczął przekazywanie EBC zharmonizowanych danych w zakresie

bilansu skonsolidowanego monetarnych instytucji finansowych (MIF)⁵⁵ oraz statystyki stóp procentowych⁵⁶. Od stycznia 2005 r. obowiązkiem sprawozdawczym zostały objęte, zaliczane do sektora MIF, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe. Zgodnie z metodyką EBC, do podsektora MIF zaliczono też fundusze rynku pieniężnego, które nie zostały jednak objęte obowiązkiem sprawozdawczym ze względu na niewielką skalę działalności.

NBP kontynuował prace nad przygotowaniem zasad statystyki pozostałych instytucji pośrednictwa finansowego, w tym funduszy inwestycyjnych. Krajowe banki centralne UE (w tym NBP) przeprowadziły szczegółową analizę dostępności i istotności danych proponowanego systemu sprawozdawczości oraz kosztów jego wprowadzenia. Wyniki analizy będą podstawą stworzenia docelowych regulacji w zakresie statystyki pozostałych instytucji pośrednictwa finansowego, które wejdą w życie w 2007 r.

11.2.2. Dostosowanie kwartalnych rachunków finansowych

W 2005 r. kontynuowano przygotowania do wypełniania przez NBP wymogów EBC w zakresie kwartalnych rachunków finansowych. Obejmowały one opracowanie szczegółowych rozwiązań metodologicznych zgodnych z unijnymi standardami statystycznymi *ESA95 (European System of Accounts 1995)*, jak również modyfikację istniejących zewnętrznych systemów sprawozdawczych w celu pozyskania niezbędnych danych. Rachunki finansowe będą opracowywane na podstawie danych NBP oraz danych pozyskiwanych od podmiotów zewnętrznych (m.in. GUS, KNUiFE, KPWiG, KDPW).

11.2.3. Dostosowanie statystyki sektora instytucji rządowych i samorządowych

W 2005 r. kontynuował prace powołany przez Prezesa GUS Zespół ds. Statystyki Sektora Instytucji Rządowych i Samorządowych, w którego skład wchodzi przedstawiciele GUS, MF i NBP. Jednym z zadań zespołu jest przygotowanie propozycji rozwiązań metodologicznych dotyczących opracowywania danych z zakresu statystyki sektora instytucji rządowych i samorządowych zgodnie z wymogami EBC. W 2005 r. koncentrowano się na określeniu metodyki opracowywania danych o dochodach i wydatkach sektora instytucji rządowych oraz samorządowych zgodnie ze standardami unijnymi.

⁵⁵ Rozporządzenie nr 2423/2001 Europejskiego Banku Centralnego z dnia 22 listopada 2001 r. w sprawie bilansu skonsolidowanego sektora monetarnych instytucji finansowych (EBC/2001/13).

⁵⁶ Rozporządzenie nr 63/2002 Europejskiego Banku Centralnego z dnia 20 grudnia 2001 r. w sprawie statystyki stóp procentowych stosowanych przez monetarne instytucje finansowe w odniesieniu do depozytów i kredytów dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw (EBC/2001/18).

11.2.4. Dostosowanie statystyki sektora realnego

W 2005 r. NBP przystąpił - w charakterze obserwatora - do Europejskiego Komitetu Danych Bilansowych Podmiotów Niefinansowych (*European Committee of Central Balance Sheet Data Offices*). W ramach prac Komitetu sprawdzono pod względem merytorycznym możliwość dostarczania przez NBP danych do bazy BACH (*Bank for the Accounts of Companies Harmonised*), w tym w zakresie długości szeregów czasowych, klasyfikacji rodzaju działalności, wielkości przedsiębiorstwa oraz terminów udostępniania danych.

11.2.5. Dostosowanie statystyki bilansu płatniczego

W 2005 r. prace objęły:

- Doskonalenie procesu sporządzania i publikacji miesięcznego i kwartalnego bilansu płatniczego.
- Rozpoczęcie prac studialnych nad nowym systemem zbierania i przetwarzania danych w zakresie statystyki bilansu płatniczego, który w większym niż dotychczas stopniu będzie się opierać na danych pochodzących bezpośrednio od podmiotów uczestniczących w obrotach z zagranicą.
- Przygotowania do zwiększenia częstotliwości zestawiania międzynarodowej pozycji inwestycyjnej.
- Udział w pracach zespołów powołanych przez Prezesa GUS:
 - Zespołu ds. statystyki sektora zagranicznego na potrzeby rachunków narodowych i bilansu płatniczego, do którego zadań należą: koordynacja prac w zakresie przepływu informacji między GUS i NBP oraz wypracowanie propozycji rozwiązań metodologicznych i organizacyjnych w tym zakresie. W wyniku prac określono wymagania w zakresie rachunków narodowych i bilansu płatniczego, dotyczące zestawiania obrotów bieżących sektora zagranicznego, oraz możliwość realizacji tych wymagań.
 - Zespołu ds. statystyki dochodów z pracy rezydentów i nierezydentów, którego celem jest opracowanie metody oszacowania dochodów z pracy rezydentów i nierezydentów, w tym zaproponowanie rozszerzenia obecnych badań lub zainicjowanie nowych. Prace koncentrowały się na analizie obecnie przeprowadzanych badań i ich przydatności do szacowania dochodów.
- Udział w przygotowaniu kolejnej edycji publikacji *European Union on Balance of Payments and International Investment Position Statistical Methods (BoP Book)*, która zawiera opis metodologii bilansu płatniczego w krajach UE.

11.3. Zintegrowana Baza Danych Ekonomicznych

Zadaniem realizowanym w sposób ciągły jest systematyczny rozwój Zintegrowanej

Bazy Danych Ekonomicznych (ZBDE)⁵⁷, która zapewnia dostęp do aktualnego, kompletnego i uporządkowanego zbioru danych. Aby zapewnić automatyczne monitorowanie zasilenia ZBDE oraz poprawić jakość i spójność bazy, w 2005 r. wprowadzono dodatkowe elementy aplikacji, obecnie testowane. Przygotowano również kompletną dokumentację poszczególnych obszarów bazy, przeznaczoną dla użytkowników końcowych. Na podstawie danych znajdujących się w ZBDE i zawartości bazy danych BIS Data Bank opracowano projekt raportu cyklicznego, prezentującego najważniejsze wskaźniki oceniające sytuację gospodarczą Polski na tle Europy.

Najważniejsze działania NBP w 2005 r.

- Rozpoczęto przekazywanie EBC zharmonizowanych danych w zakresie bilansu skonsolidowanego monetarnych instytucji finansowych (MIF) oraz statystyki stóp procentowych.
- NBP współpracował z GUS w ramach zespołów: ds. statystyki sektora zagranicznego dla potrzeb rachunków narodowych i bilansu płatniczego oraz ds. statystyki dochodów z pracy rezydentów i nierezydentów.
- NBP brał udział - jako obserwator - w Europejskim Komitecie Danych Bilansowych Podmiotów Niefinansowych.

⁵⁷ Wprowadzonej w 2004 r.

12. DZIAŁALNOŚĆ LEGISLACYJNA

12.1. Działalność prawotwórcza organów NBP oraz Komisji Nadzoru Bankowego

W 2005 r. organy Narodowego Banku Polskiego oraz Komisja Nadzoru Bankowego wydały 110 aktów prawnych. Wykaz wykonawczych aktów prawnych, które opublikowano (46) w Monitorze Polskim i Dzienniku Urzędowym Narodowego Banku Polskiego, zawiera załącznik nr 7 do *Sprawozdania*⁵⁸.

12.2. Udział NBP w pracach organów państwa nad projektami aktów normatywnych i nienormatywnych

Zgodnie z ustawą o Narodowym Banku Polskim, NBP współdziałał z organami państwa, opiniując projekty aktów normatywnych i nienormatywnych z zakresu polityki gospodarczej i systemu bankowego. W tej działalności dążył do zapewnienia stabilności systemu finansowego, bezpieczeństwa i rozwoju systemu bankowego oraz stabilności monetarnej.

W 2005 r. Narodowy Bank Polski zaopiniował następujące dokumenty nadesłane przez naczelne i centralne organy administracji państwowej:

- 186 dokumentów nadesłanych w toku uzgodnień międzyresortowych,
- 752 dokumenty nadesłane przed rozpatrzeniem przez Komitet Rady Ministrów,
- 815 dokumentów nadesłanych przed rozpatrzeniem przez Radę Ministrów,
- około 3 600 dokumentów nadesłanych przed rozpatrzeniem przez Komitet Europejski Rady Ministrów i Komitet Integracji Europejskiej.

W ramach współpracy międzyresortowej oraz na posiedzeniach Komitetu Europejskiego Rady Ministrów, NBP brał udział w opiniowaniu wielu dokumentów wspólnotowych oraz krajowych, związanych z członkostwem Polski w UE. W 2005 r. konsultacji podlegały m.in. dokumenty:

- Integracja Polski ze strefą euro: uwarunkowania członkostwa i strategia zarządzania procesem,
- Projekt stanowiska rządu w odniesieniu do dokumentu UE Proposal for a Council Regulation amending Regulation (EC) No 974/98 on the introduction of the euro (COM (2005) 357 final),
- Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007-2013,

⁵⁸ W *Sprawozdaniu* przyjęto zasadę, że akty prawne dotyczące poszczególnych obszarów działalności NBP omówiono w odpowiednich rozdziałach merytorycznych. Pozostałe akty prawne omówiono w rozdziale „Działalność legislacyjna”.

- Zielona Księga w sprawie rynku funduszy inwestycyjnych w UE,
- Zielona Księga: Kredyty hipoteczne w UE.

W 2005 r. przedstawiciele NBP uczestniczyli w 32 międzyresortowych konferencjach uzgodnieniowych i komisjach prawniczych oraz 243 posiedzeniach komisji i podkomisji sejmowych oraz komisji senackich.

NBP uczestniczył ponadto w tworzeniu rozwiązań dotyczących głównych obszarów funkcjonowania państwa poprzez udział w pracach takich gremiów, jak:

- Trójstronna Komisja ds. Społeczno-Gospodarczych,
- Komitet Zarządzania Długiem Publicznym,
- Międzyresortowy Zespół ds. OECD,
- Międzyresortowa Grupa Robocza ds. Integracji Polski z Unią Gospodarczą i Walutową,
- Komitet Standardów Rachunkowości,
- Komitet Polityki i Ubezpieczeń Eksportowych,
- Komisja Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych,
- Komisja Papierów Wartościowych i Giełd,
- Rada Rynku Kapitałowego.

Do najważniejszych projektów aktów prawnych zaopiniowanych przez NBP w 2005 r. nie dotyczących bezpośrednio sektora bankowego (akty prawne dotyczące sektora bankowego zostały szczegółowo opisane w pkt 12.3) należą:

- ustawa o informatyzacji działalności niektórych podmiotów realizujących zadania publiczne,
- ustawa o pokrywaniu kosztów osieroconych powstałych w wyniku rozwiązania umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej,
- ustawa o Aktuariuszu Krajowym.

Ponadto NBP opiniował dokumenty rządowe niebędące projektami aktów normatywnych, m.in. *Strategię zarządzania długiem sektora finansów publicznych w latach 2005-2007*.

12.3. Projekty ustaw dotyczących funkcjonowania systemu bankowego

12.3.1. Projekty ustaw opracowanych w Narodowym Banku Polskim

- **Ustawa o nadzorze uzupełniającym nad instytucjami kredytowymi, zakładami ubezpieczeń i firmami inwestycyjnymi wchodzącymi w skład**

konglomeratu finansowego⁵⁹

Ustawa wprowadza do polskiego porządku prawnego postanowienia Dyrektywy 2002/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 grudnia 2002 r. Określa zasady sprawowania nadzoru uzupełniającego nad instytucjami kredytowymi, zakładami ubezpieczeń i firmami inwestycyjnymi, które wchodzą w skład konglomeratu finansowego.⁶⁰

12.3.2. Pozostałe projekty ustaw**12.3.2.1. Projekty uchwalonych ustaw**

- **Ustawa o Krajowym Funduszu Kapitałowym**⁶¹

Ustawa przewiduje utworzenie instytucji finansowej, która będzie wspierać małe i średnie przedsiębiorstwa o dużym potencjale rozwoju.

- **Ustawa o finansach publicznych**⁶²

Ustawa zastąpiła nowelizowaną wielokrotnie ustawę o finansach publicznych z 26 listopada 1998 r. Nie zmieniła zasadniczych zasad funkcjonowania sektora finansów publicznych, ma przede wszystkim charakter dostosowawczy w związku z przystąpieniem Polski do UE. Ustawa wskazuje m.in., które rachunki służące obsłudze budżetu państwa mogą być prowadzone przez Bank Gospodarstwa Krajowego od dnia przyjęcia przez Polskę waluty euro.

- **Trzy ustawy zastępujące ustawę - Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi**⁶³, tj.:

- Ustawa o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych⁶⁴
- Ustawa o obrocie instrumentami finansowymi⁶⁵
- Ustawa o nadzorze nad rynkiem kapitałowym⁶⁶

- **Ustawa o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz o zmianie innych ustaw**⁶⁷

Podstawowym celem ustawy jest wprowadzenie do Kodeksu cywilnego przepisów wyznaczających maksymalną wysokość odsetek od kredytów.

⁵⁹ Ustawa uchwalona w dniu 15 kwietnia 2005 r., Dz. U. nr 83, poz. 719.

⁶⁰ Zob. szerzej rozdział „Nadzór bankowy”.

⁶¹ Ustawa uchwalona w dniu 4 marca 2005 r., Dz. U. nr 57, poz. 491.

⁶² Ustawa uchwalona w dniu 30 czerwca 2005 r., Dz. U. nr 249, poz. 2104.

⁶³ Zob. rozdział „Działania na rzecz systemu płatniczego”.

⁶⁴ Ustawa uchwalona w dniu 29 lipca 2005 r., Dz.U. nr 184, poz. 1539.

⁶⁵ Ustawa uchwalona w dniu 29 lipca 2005 r., Dz.U. nr 183, poz. 1538.

⁶⁶ Ustawa uchwalona w dniu 29 lipca 2005 r., Dz.U. nr 183, poz. 1537.

⁶⁷ Ustawa uchwalona w dniu 7 lipca 2005 r., Dz.U. nr 157, poz. 1316, zob. szerzej rozdział „Nadzór bankowy”.

12.3.2.2. Projekty rozpatrywanych i opiniowanych ustaw

- **Projekt ustawy o zmianie ustawy o Narodowym Banku Polskim**

Projekt ustawy został wniesiony do Marszałka Sejmu RP w dniu 1 grudnia 2005 r. przez grupę posłów Klubu Parlamentarnego Samoobrona RP. Projektowane zmiany dotyczą:

- celów działalności NBP,
- przesłanek odwołania Prezesa NBP i członków RPP, przed upływem kadencji,
- instrumentów polityki pieniężnej,
- systemu ustalania kursów złotego w stosunku do walut obcych,
- zasad rachunkowości i gospodarki finansowej stosowanych w NBP.

W opinii przekazanej Marszałkowi Sejmu w dniu 13 grudnia 2005 r., NBP negatywnie ustosunkował się do projektu. Wskazał, że rozwiązania w nim przyjęte są niezgodne z Konstytucją RP i zasadą niezależności banku centralnego wynikającą m.in. z Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (TWE).

- **Projekt ustawy o zmianie ustawy - Prawo zamówień publicznych⁶⁸**

Projekt ustawy wraz z autopoprawką zakłada dostosowanie przepisów do wymogów określonych w dyrektywach unijnych. W zakresie nieobjętym dyrektywami zmierza do uproszczenia procedur przetargowych, m.in. podwyższa kwotę, od której stosuje się przepisy ustawy do 60 tys. euro (obecnie 6 000 euro).

Ponadto NBP brał udział w opiniowaniu m.in. następujących projektów ustaw, które w związku z zakończeniem prac Sejmu IV kadencji uległy zasadzie dyskontynuacji:

- **Projekt ustawy o przeciwdziałaniu niewypłacalności osoby fizycznej oraz upadłości konsumenckiej⁶⁹**
- **Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo dewizowe oraz o zmianie ustawy – Kodeks karny skarbowy⁷⁰**
- **Projekt ustawy o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz o zmianie innych ustaw**

Projekt ustawy ma na celu zlikwidowanie bankowych tytułów egzekucyjnych. NBP wyraził negatywną opinię o projekcie.

⁶⁸ Ustawa została uchwalona przez Sejm RP w dniu 10 marca 2006 r.

⁶⁹ Zob. szerzej rozdział „Nadzór bankowy”.

⁷⁰ Zob. szerzej rozdział „Działalność dewizowa”.

12.4. Udział NBP w konsultowaniu projektów wspólnotowych aktów prawnych oraz projektów krajowych aktów prawnych państw członkowskich UE

NBP, jako członek ESBC, uczestniczy w procesie konsultacji projektów wspólnotowych i krajowych aktów prawnych, co do których występuje obowiązek zasięgnięcia opinii EBC, zgodnie z postanowieniami Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską i Statutu ESBC i EBC⁷¹. Obowiązek ten dotyczy projektów regulacji odnoszących się m.in. do: działalności emisyjnej, środków płatniczych, statusu i funkcjonowania narodowych banków centralnych, statystyki pieniężnej, systemów płatniczych oraz instytucji finansowych. W 2005 r. Europejski Bank Centralny wydał 61 projektów opinii: 48 do projektów krajowych aktów prawnych (w tym do jednego projektu polskiego, tj. nowelizacji ustawy Prawo dewizowe) oraz 13 projektów opinii do regulacji wspólnotowych.

NBP uczestniczył również w konsultacjach nad projektami dokumentów i aktów prawa wspólnotowego w związku pracami z toczącymi się na innych forach wspólnotowych (patrz pkt 13.1.2.). Do najistotniejszych projektów, które NBP opiniował w 2005 r. w tym zakresie działalności, należały:

- Rozporządzenia 1055/2005 i 1056/2005 nowelizujące rozporządzenia 1466/97 i 1467/97 konstytuujące Pakt Stabilności i Wzrostu

Pakt Stabilności i Wzrostu określa zasady dyscypliny fiskalnej w UGW/UE, w tym obowiązek utrzymywania deficytu poniżej 3% PKB i długu publicznego poniżej 60% PKB.

- Projekt dyrektywy o usługach na rynku wewnętrznym

Projekt jest najważniejszą i najbardziej kompleksową inicjatywą legislacyjną w zakresie rynku usług. Wpisuje się w inicjatywy podjęte w ramach Strategii Lizbońskiej i stanowi drugą fazę realizacji Strategii rynku wewnętrznego usług. Wprowadzenie dyrektywy powinno przyczynić się do usunięcia barier na wspólnotowym rynku usług m.in. poprzez: przyjęcie zasady państwa pochodzenia, uproszczenie procedur administracyjnych, wprowadzenie procedur elektronicznych i innych uproszczeń.

- Projekt nowelizacji dyrektywy 2000/12/WE dotyczący kompetencji państwa członkowskich w zakresie kontroli zmian właścicielskich i nabywania znaczących udziałów w bankach⁷²
- Projekt zmiany zarządzenia Rady 974/98/We w sprawie niektórych postanowień dotyczących wprowadzenia euro⁷³

⁷¹ Obowiązek zasięgnięcia opinii EBC wynikający z art. 105 ust. 4 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską spoczywa zarówno na władzach krajowych, jak i wspólnotowych.

⁷² Zob. rozdział „Nadzór bankowy”.

⁷³ Zob. rozdział „Działalność emisyjna NBP”.

- Projekt Trzeciej Dyrektywy zmieniającej Dyrektywę 91/308/EWG/ w sprawie zapobiegania wykorzystaniu systemu finansowego w celu prania pieniędzy
- Projekt dyrektywy nowelizujący Dyrektywę Rady 93/13/WE o umowach kredytowych z konsumentami
- Projekt dyrektywy nowelizujący Dyrektywy 97/7/WE/, 2000/12/WE i 2002/65/WE w sprawie usług płatniczych na rynku wewnętrznym
- Zielone Księgi Komisji Europejskiej w sprawie: polityki usług finansowych (2005-2010), kredytu hipotecznego w UE oraz rynku funduszy inwestycyjnych w UE

Zielona Księga dotycząca kredytu hipotecznego w UE jest istotnym elementem polityki Komisji Europejskiej w zakresie integracji usług finansowych, w szczególności rynków kredytów hipotecznych.

Zielona Księga w sprawie rynku funduszy inwestycyjnych opisuje bieżącą sytuację na rynku funduszy inwestycyjnych w UE. W dokumencie przedstawiono analizę obecnych uwarunkowań prawnych wraz z planowanymi działaniami, które mają przyczynić się do rozwoju funduszy i zwiększenia ich efektywności.

- Porozumienie w sprawie współpracy pomiędzy nadzorami bankowymi, bankami centralnymi i ministerstwami finansów w sytuacji wystąpienia kryzysu finansowego⁷⁴
- Projekt ustawy o zmianie ustawy Prawo dewizowe (projekt dotyczący prawa polskiego)⁷⁵.

Najważniejsze działania NBP w 2005 r.

- NBP opracował projekt ustawy o nadzorze uzupełniającym nad instytucjami kredytowymi, zakładami ubezpieczeń i firmami inwestycyjnymi wchodzącymi w skład konglomeratu finansowego.
- NBP uczestniczył w opiniowaniu projektów ustaw oraz rządowych projektów aktów prawnych i innych dokumentów rządowych, dotyczących funkcjonowania gospodarki i systemu bankowego.
- NBP opiniował w ramach konsultacji z ESBC 61 projektów opinii EBC do projektów krajowych i wspólnotowych regulacji prawnych.

⁷⁴ Zob. rozdział „Nadzór bankowy”.

⁷⁵ Zob. szerzej rozdział „Działalność dewizowa”.

13. WSPÓLPRACA MIĘDZYNARODOWA

13.1. Działania związane z realizacją zadań wynikających z członkostwa Polski w Unii Europejskiej⁷⁶

13.1.1. Współpraca z Europejskim Systemem Banków Centralnych

Polska uczestniczy w Unii Gospodarczej i Walutowej w niepełnym zakresie, jako państwo członkowskie z derogacją. W związku z tym przedstawiciele NBP biorą udział w pracach ESBC na zasadach określonych dla państw członkowskich UE pozostających poza strefą euro.

W 2005 r. Prezes NBP uczestniczył w kwartalnych posiedzeniach Rady Ogólnej EBC. Rada jest jednym z organów decyzyjnych EBC. W jej skład wchodzi prezesi banków centralnych państw członkowskich UE oraz prezes i wiceprezes EBC, a jej kompetencje obejmują m.in. opiniowanie aktów prawnych wydawanych przez Radę Prezesów EBC, współdziałanie przy wykonywaniu zadań związanych ze sprawozdawczością statystyczną, udział w ustalaniu kursów walutowych państw przystępujących do strefy euro.

W 2005 r. przedmiotem obrad Rady Ogólnej były m.in. kwestie dotyczące rozwoju gospodarczego w strefie euro, polityki fiskalnej i monetarnej, bankowości transgranicznej, statystyki bankowej oraz *Raporty o Konwergencji*.

Przedstawiciele NBP uczestniczyli jako członkowie w pracach 12 Komitetów ESBC:

- Komitetu ds. Stosunków Międzynarodowych (International Relations Committee - IRC),
- Komitetu ds. Polityki Pieniężnej (Monetary Policy Committee - MPC),
- Komitetu ds. Banknotów (Banknote Committee - BANCO),
- Komitetu ds. Komunikacji (External Communications Committee - ECCO),
- Komitetu ds. Audytu Wewnętrznego (Internal Auditors Committee - IAC),
- Komitetu ds. Nadzoru Bankowego (Banking Supervision Committee - BSC),
- Komitetu Prawnego (Legal Committee - LEGCO),
- Komitetu Operacji Rynkowych (Market Operations Committee - MOC),
- Komitetu ds. Technologii Informatycznych (Information Technology Committee - ITC),

⁷⁶ Udział NBP w przygotowaniu wspólnotowych projektów aktów prawnych został szczegółowo opisany w podrozdziale 12.4: „Udział NBP w konsultowaniu projektów wspólnotowych aktów prawnych” oraz w odpowiednich rozdziałach merytorycznych.

- Komitetu ds. Systemów Płatności i Rozrachunku (Payment and Settlement Systems Committee - PSSC),
- Komitetu ds. Statystyki (Statistics Committee - STC),
- Komitetu ds. Rachunkowości i Dochodów Pieniężnych (Accounting and Monetary Income Committee - AMICO).

Ponadto pracownicy NBP uczestniczyli w pracach 50 spośród blisko 80 istniejących grup roboczych i zespołów zadaniowych ESBC.

Na posiedzeniach ww. komitetów, grup roboczych i zespołów zadaniowych omawiano i przygotowywano rozwiązania dotyczące między innymi:

- metodyk oceny ryzyka na potrzeby budowy planów audytów w bankach centralnych ESBC,
- scenariuszy wprowadzania euro do obiegu gotówkowego, produkcji banknotów i wcześniejszego zaopatrzenia w gotówkę euro,
- bankowości transgranicznej, zarządzania kryzysowego, struktur bankowych, stabilności europejskiego systemu bankowego,
- wybranych aspektów funkcjonowania mechanizmu ERM II,
- wprowadzenia wymagań statystycznych przez kraje spoza strefy euro,
- budowy systemu TARGET 2, w tym formuły prawnej systemu,
- użytkowania systemów teleinformatycznych CebaMail, CoreNet, ESCB-Net i Teleconference System.

W 2005 r. odbyły w Polsce się następujące posiedzenia grup roboczych i komitetów EBC współorganizowane przez EBC i NBP:

- Grupy Roboczej FLEX, w której skład wchodzi eksperci z zakresu prawa finansowego; w posiedzeniu wzięło udział 34 przedstawicieli banków centralnych ESBC;
- Bazylejskiego Komitetu ds. Nadzoru Bankowego oraz Core Principles Liaison Group (CPLG);
- Working Group on Macro-Prudential Analysis;
- Komitetu ds. Technologii Informatycznych (ITC).

W 2005 r. NBP kontynuował współpracę z bankami centralnymi państw członkowskich UE, w szczególności z Niemieckim Bankiem Federalnym, Narodowym Bankiem Francji, Narodowym Bankiem Austrii oraz Narodowym Bankiem Danii. W trakcie spotkań, w których uczestniczyli przedstawiciele tych banków, omawiano m.in. proces koordynacji przygotowań do udziału w posiedzeniach gremiów ESBC i innych organów wspólnotowych. NBP nawiązał także bliższą współpracę z Narodowym Bankiem Bułgarii, obserwatorem w ESBC. Jej

przedmiotem jest udzielenie pomocy merytorycznej temu bankowi w zakresie przygotowań do przystąpienia do ESBC.

13.1.2. Udział NBP w pracach organów wspólnotowych

W 2005 r. przedstawiciele NBP uczestniczyli w pracach:

- Rady ECOFIN (w ramach nieformalnych posiedzeń),
- komitetów i grup roboczych Rady UE i Komisji Europejskiej (jako instytucja współpracująca),
- Komitetu ds. Statystyki Monetarnej, Finansowej i Bilansu Płatniczego (CMFB) oraz grup roboczych Eurostatu.

W ramach prac ww. gremiów, NBP uczestniczył, wraz z ministerstwami i urzędami centralnymi, w przygotowaniu rozwiązań i dokumentów wspólnotowych.

13.1.3. Inne działania

NBP monitorował bieżące wydarzenia związane z działalnością instytucji UE, dotyczące bezpośrednio lub pośrednio banku centralnego. Analizowano m.in. informacje na temat przebiegu współpracy Polski z instytucjami wspólnotowymi, przygotowań na szczeblu krajowym i wspólnotowym do wprowadzenia euro, badań opinii publicznej, w tym zakresie oraz przebiegu procesu ratyfikacji Konstytucji UE. NBP analizował także: stan negocjacji dotyczących *Nowej Perspektywy Finansowej UE na lata 2007-2013*, przebieg prac nad przeglądem śródkresowym Strategii Lizbońskiej i wpływ na polską gospodarkę polityki spójności realizowanej ze środków unijnych.

13.2. Działania Narodowego Banku Polskiego na rzecz wprowadzenia euro w Polsce

13.2.1. Udział przedstawicieli NBP w pracach gremiów unijnych zajmujących się problematyką wprowadzenia euro

Przedstawiciele NBP uczestniczyli w omawianiu i wypracowywaniu zagadnień dotyczących wspólnej waluty na forum:

- komitetów i grupy roboczych ESBC, m.in. Komitetu Prawnego, Komitetu ds. Banknotów, Komitetu ds. Komunikacji Społecznej,
- komitetów i grup roboczych Rady UE, m.in. Komitetu ds. Ekonomicznych i Finansowych, Podkomitetu ds. Monet Euro oraz Grupy Roboczej Radców Finansowych i Prawnych,
- grup roboczych Komisji Europejskiej:
 - Grupy PAN II (*Public Administration Network*), zajmującej się praktycznymi

aspektami przyszłego wprowadzenia euro w nowych krajach członkowskich UE,

- Grupy Ekspertów ds. Falszerstw Monet (*Counterfeit Coin Experts Group*) działającej przy Europejskim Biurze ds. Przeciwdziałania Oszustwom (OLAF),
- Grupy DIR COM ds. Informacji i Komunikacji przy Dyrekcji Generalnej ds. Ekonomicznych i Finansowych Komisji Europejskiej.

W ramach projektu Dyrekcji Generalnej ds. Ekonomicznych i Finansowych KE Narodowy Bank Polski podjął formalną współpracę z Niemieckim Bankiem Federalnym (Deutsche Bundesbank), mającą na celu przekazanie doświadczeń strony niemieckiej z realizacji kampanii informacyjnej na temat euro. Projekt rozpoczął się w marcu 2005 r. i jest współfinansowany ze środków Komisji Europejskiej.

13.2.2. Współpraca z Ministerstwem Finansów w ramach Międzyresortowej Grupy Roboczej ds. Integracji Polski z Unią Gospodarczą i Walutową

NBP współpracuje z Ministerstwem Finansów w ramach Międzyresortowej Grupy Roboczej ds. Integracji Polski z UGW. W 2005 r. odbyły się dwa spotkania, podczas których omawiano bieżące zagadnienia, takie jak: sytuacja makroekonomiczna, sytuacja sektora finansów publicznych, reforma Paktu Stabilności i Wzrostu, aktualizacja Programu Konwergencji. Ponadto omówiono stosowane dotychczas przez Komisję Europejską zasady oceny kryterium stabilności kursu walutowego - na przykładzie wybranych państw UE.

13.2.3. Inne działania

Pozostałe prace związane z przygotowaniem do wprowadzenia w Polsce wspólnej waluty obejmowały: działania na rzecz stworzenia infrastruktury do rozliczeń w euro, przygotowania NBP do wprowadzenia euro do obiegu i zapobiegania fałszerstwom monet i banknotów euro oraz opracowania przyszłej kampanii informacyjnej. Zostały one opisane w rozdziałach: „Działania na rzecz systemu płatniczego”, „Działalność emisyjna NBP” oraz „Działalność edukacyjna i informacyjna”.

13.3. Współpraca z międzynarodowymi instytucjami gospodarczymi i finansowymi

13.3.1. Współpraca z Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)

W 2005 r. Narodowy Bank Polski kontynuował współpracę z Ministerstwem Gospodarki, Ministerstwem Finansów i Stałym Przedstawicielstwem RP przy OECD w realizacji zadań związanych z członkostwem Polski w tej instytucji. Przedstawiciele NBP uczestniczyli w pracach następujących komitetów problemowych i grup

roboczych OECD:

- Komitetu Polityki Ekonomicznej:
 - Grupy Roboczej ds. Krótkookresowych Prognoz Ekonomicznych,
 - Grupy Roboczej ds. Analiz Polityki Makroekonomicznej i Strukturalnej,
 - Komitetu Rynków Finansowych,
 - Grupy Roboczej ds. Statystyk Finansowych,
- Komitetu Inwestycji:
 - Grupy Zadaniowej ds. Ram Polityki Inwestycyjnej.
- Komitetu Przeglądów Gospodarki i Rozwoju,
- Grupy Sterującej ds. Nadzoru Korporacyjnego.

We wrześniu 2005 r. przebywała w Polsce misja Sekretariatu OECD, przygotowująca IX Przegląd Gospodarczy Polski. Podczas spotkania z przedstawicielami NBP omówiono zagadnienia dotyczące m.in.: bieżącej sytuacji gospodarczej, polityki monetarnej i kursowej oraz sytuacji w sektorze bankowym.

W ramach współpracy z OECD, podobnie jak w latach ubiegłych, Narodowy Bank Polski przekazywał wybrane dane statystyczne dotyczące podstawowych agregatów monetarnych, międzynarodowego handlu usługami i inwestycji bezpośrednich.

13.3.2. Współpraca z Bankiem Światowym i z Międzynarodowym Funduszem Walutowym

W marcu 2005 r. Bank Światowy zatwierdził *Strategię partnerstwa dla Polski na lata 2005-2007*. W *Strategii* zwrócono uwagę na potrzebę: reformy finansów publicznych, poprawy klimatu inwestycyjnego i konkurencyjności gospodarki, reformy systemu świadczeń socjalnych i zwiększenia zatrudnienia zgodnie z celami wyznaczonymi w *Strategii Lizbońskiej*.

Podczas corocznych wiosennych spotkań Rady Gubernatorów Banku Światowego i Międzynarodowego Funduszu Walutowego, przedstawiciele NBP uczestniczyli m.in. w spotkaniach z Komisarzem UE ds. pomocy rozwojowej oraz z Wiceprezesem Banku Światowego na Region Europy i Azji Centralnej. Rozmowy dotyczyły sytuacji gospodarczej w Polsce, a zwłaszcza skutków przystąpienia do Unii Europejskiej.

We wrześniu 2005 r. NBP we współpracy z Ministerstwem Finansów zorganizował spotkanie prezesów banków centralnych i ministrów finansów państw grupy członkowskiej Banku Światowego i Międzynarodowego Funduszu Walutowego (obecni byli przedstawiciele 6 spośród 8 państw tj.: Polski, Szwajcarii, Serbii i

Czarnogóry, Kirgistanu, Tadżykistanu i Turkmenistanu). Spotkanie miało na celu bezpośrednio przygotowanie grupy do udziału w jesiennych Dorocznych Spotkaniach BŚ i MFW. Omówiono podczas niego m.in. działalność BŚ i MFW w ciągu ostatniego roku, sytuację gospodarczą w poszczególnych krajach oraz zagadnienie inwestycji publicznych i reform systemu podatkowego.

W trakcie Dorocznych Spotkań we wrześniu 2005 r. omówiono najnowsze inicjatywy w ramach Programu Rozwoju, m.in.: wzmocnienie partnerstwa dla osiągnięcia milenijnych celów rozwojowych, *Plan Rozwoju dla Afryki* oraz zagadnienia związane z oddłużeniem. Przedyskutowano również kwestie handlu międzynarodowego w ramach negocjacji prowadzonych na forum Światowej Organizacji Handlu (WTO).

Ponadto:

- Opublikowano trzeci z kolei raport Banku Światowego *Doing Business 2006*, poświęcony regulacjom dotyczącym prowadzenia działalności gospodarczej w różnych krajach. Autorzy raportu zwrócili uwagę na pilną potrzebę przeprowadzenia reformy sądownictwa gospodarczego w Polsce.
- Prowadzono konsultacje z przedstawicielami NBP w trakcie opracowywania raportu zawierającego ocenę odpowiedzialności finansowej w Polsce (*Country Financial Accountability Assessment*). Autorzy Raportu pozytywnie ocenili osiągnięcia Polski w zarządzaniu finansami publicznymi, między innymi w kwestii rachunkowości i audytu wewnętrznego. Zaobserwowano również większą przejrzystość finansów publicznych.

W 2005 r., wzorem lat ubiegłych, wizytę w Polsce złożyły dwie misje Międzynarodowego Funduszu Walutowego, z których pierwsza - w ramach konsultacji w trybie Art. IV Statutu MFW - miała miejsce w kwietniu 2005 r. Jej członkowie zapoznali się z obecną sytuacją gospodarczą Polski, planami w zakresie polityki gospodarczej, budżetowej i monetarnej oraz zebrali dane statystyczne niezbędne do opracowania corocznego raportu MFW o Polsce. W listopadzie 2005 r. odbyła się druga misja, która oceniła realizację polityki gospodarczej w poprzednim roku i sformułowała założenia makroekonomiczne na rok następny. MFW pozytywnie ocenił politykę pieniężną realizowaną przez NBP. Podkreślono, że publikowanie projekcji inflacji zwiększyło jej przejrzystość. W 2005 r. polski system bankowy był postrzegany jako stabilny; pozytywnie oceniono działania GINB w sferze przygotowywania regulacji ostrożnościowych dla systemu bankowego.

W 2005 r. pracownicy NBP brali udział w szkoleniach organizowanych przez MFW w zakresie makroekonomii, statystyki monetarnej i finansowej oraz nadzoru bankowego.

13.3.3. Współpraca z Bankiem Rozrachunków Międzynarodowych

W 2005 r. Prezes NBP uczestniczył w sześciu posiedzeniach Rady Gubernatorów BIS.

Na 75. Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy BIS zatwierdzono: podział dywidendy za rok 2004/2005, Raport Roczny, bilans na dzień 31 marca 2005 r. oraz rachunek wyników, który wykazał zysk netto w wysokości 370,9 mln SDR (*Special Drawing Rights*). Na wypłatę dywidendy przeznaczono 114,4 mln SDR (235 SDR za akcję). NBP jako akcjonariusz BIS posiada 8 tys. akcji o wartości nominalnej 40 mln SDR i otrzymał dywidendę w wysokości 1,88 mln SDR (o 4,4% więcej niż w 2004 r.)⁷⁷.

W 2005 r. NBP kontynuował uczestnictwo w prowadzonej przez BIS elektronicznej sieci wymiany informacji na temat zarządzania w bankowości centralnej. Należące do sieci banki centralne uzyskują informacje porównawcze w zakresie bankowości centralnej oraz mają dostęp do informacji zbiorczych i analiz opracowywanych przez BIS.

Ponadto pracownicy NBP uczestniczyli w szkoleniach i seminariach organizowanych przez BIS przy współpracy Financial Stability Institute (FSI) i Joint Vienna Institute (JVI). Tematyka szkoleń obejmowała: zarządzanie aktywami i pasywami banków oraz zakładów ubezpieczeń, zarządzanie ryzykiem, audyt i kontrolę wewnętrzną, rachunkowość i badanie sprawozdań finansowych banków, transfer ryzyka oraz sekurytyzację.

13.3.4. Współpraca z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju

W maju 2005 r. Prezes NBP wziął udział w XIII Dorocznym Spotkaniu Rady Gubernatorów Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju. W swoim przemówieniu wskazał na potrzebę dalszego zaangażowania EBOiR w zaawansowanych krajach operacji⁷⁸ (m.in. w Polsce), w tym w poszukiwanie nowych form tej aktywności. Podkreślił zasadność wspierania państw aktywnie przeprowadzających reformy gospodarcze i polityczne. Podczas prezentacji polskiej gospodarki, przeprowadzonej wspólnie z przedstawicielami Ministerstwa Finansów, Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych i sektora prywatnego, omówiono m.in.: sytuację polskiej gospodarki po roku członkostwa w UE, perspektywy spełnienia przez Polskę kryteriów konwergencji oraz atuty naszego kraju dla inwestycji zagranicznych.

Ponadto:

⁷⁷ W 2005 r. akcjonariuszom BIS zaproponowano wykup akcji z emisji amerykańskiej, której nie przejął System Rezerwy Federalnej. W ramach tej oferty NBP był uprawniony do nabycia 564 akcji BIS. Koszt nabycia tych akcji przez NBP wyniósłby około 7,7 mln SDR (około 11,7 mln USD). Biorąc pod uwagę niską dochodowość takiej inwestycji oraz fakt, że oferowane akcje nie dawały prawa głosu na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy, Zarząd NBP podjął negatywną decyzję w sprawie ich zakupu.

⁷⁸ Kraje operacji to termin używany do określenia krajów, w których EBOiR finansuje projekty inwestycyjne. Kraje operacji dzieli się na niezaawansowane i zaawansowane. Obecnie EBOiR rozważa zakończenie operacji w krajach zaawansowanych, w tym w Polsce, m.in. w związku z rozszerzeniem UE.

- w grudniu 2005 r. w siedzibie NBP EBOiR zaprezentował raport *Transition Report 2005 – Business in Transition*.
- eksperci EBOiR i NBP przygotowali raport *Wpływ systemu prawa na rynek zabezpieczeń rzeczowych w Polsce*.
- NBP koordynował konsultacje międzyresortowe w zakresie *Strategii EBOiR dla Polski na lata 2006-2008* oraz planu finansowego EBOiR na lata 2006-2010.

13.3.5. Międzynarodowy Bank Współpracy Gospodarczej

Przedstawiciele NBP uczestniczyli w posiedzeniach Rady MBWG oraz w spotkaniach roboczych. W skład delegacji wchodził także przedstawiciel Ministerstwa Finansów. Na wniosek NBP podjęto działania związane z prezentacją sprawozdań finansowych MBWG zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdań Finansowych (MSSF). W 2005 r. MBWG kontynuował starania zmierzające do odzyskania przeterminowanych należności od swoich dłużników.

13.3.6. Współpraca międzynarodowa w zakresie nadzoru bankowego

W 2005 r. istotnym aspektem międzynarodowej działalności nadzoru bankowego był udział w pracach gremiów eksperckich i grup roboczych funkcjonujących w UE, w szczególności Komitetu Europejskich Nadzorców Bankowych (CEBS) oraz grup roboczych ESBC i EBC. W wyniku prac przygotowano rozwiązania, które w znacznym stopniu ułatwiają prace związane z wprowadzaniem postanowień NUK na szczeblu krajowym. Uzyskane w wyniku współpracy grup nadzorców z UE efekty są znacznie większe, niż miałyby to miejsce w przypadku działań indywidualnych.

W zakresie współpracy regionalnej istotnym wydarzeniem była 18. Regionalna Konferencja Grupy Nadzorców Bankowych Państw Europy Środkowej i Wschodniej (BSCEE), która odbyła się w dniach 30 maja – 1 czerwca 2005 r. na Ukrainie. W trakcie konferencji powierzono Polsce prowadzenie Sekretariatu Grupy BSCEE od 1 stycznia 2006 r. Doroczna konferencja Grupy BSCEE to najważniejsze miejsce spotkań instytucji nadzoru bankowego z 20 państw Europy Środkowej i Wschodniej. Do udziału w obradach są zapraszani również przedstawiciele instytucji nadzorczych z innych państw, reprezentanci Bazylejskiego Komitetu ds. Nadzoru Bankowego oraz eksperci MFW i Banku Światowego.

Ponadto:

- Pracownicy polskiego nadzoru bankowego uczestniczyli w pracach Specjalnego Komitetu Ekspertów Rady Europy ds. Oceny Środków Przeciwdziałania Procederowi Prania Pieniądzy w krajach Europy Środkowej i Wschodniej (MONEYVAL). W trakcie posiedzeń omówiono m.in. stan prac nad Trzecią Dyrektywą w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz przyjęto raporty zawierające ocenę Bośni i Hercegowiny, Słowenii oraz Węgier.

- Zawarto porozumienia o współpracy z belgijską Komisją Bankową, Finansową i Ubezpieczeniową, Chińską Komisją Nadzoru Bankowego, z Bankiem Holandii oraz z – jedną z federalnych instytucji nadzorczych Stanów Zjednoczonych – Office of Thrift Supervision.
- W ramach współpracy dwustronnej wizytę w NBP złożyły delegacje pod przewodnictwem szefów nadzorów bankowych z Banku Centralnego Czarnogóry, Banku Centralnego Mongolii, Banku Centralnego Serbii oraz Banku Centralnego Gruzji.

13.3.7. Pomoc szkoleniowa udzielona bankom centralnym i zagranicznym instytucjom nadzorczym

W ramach pomocy technicznej i szkoleniowej dla innych banków centralnych NBP zorganizował 16 wizyt studyjnych, 2 staże i 2 seminaria międzynarodowe. Inicjatywą objęto kraje wchodzące w skład polskiej grupy członkowskiej w BS i MFW (Azerbejdżan, Kirgistan, Serbia i Czarnogóra, Tadżykistan, Turkmenistan), inne kraje Wspólnoty Niepodległych Państw (Ukraina, Białoruś, Mołdawia, Armenia, Gruzja, Kazachstan), kraje bałkańskie (Bułgaria, Chorwacja, Bośnia i Hercegowina, Albania) oraz kraje Dalekiego Wschodu (Chiny, Wietnam, Mongolia). Tematyka szkoleń obejmowała głównie zagadnienia związane z: doświadczeniami NBP w zakresie prowadzenia polityki pieniężnej, polityki kursowej i zarządzania rezerwami dewizowymi; rozwojem i stabilnością systemu finansowego i nadzorem bankowym. Ponadto przedstawiono zagadnienia dotyczące: aktywności międzynarodowej NBP, przekształceń własnościowych i dostosowania polskiego sektora bankowego do funkcjonowania w UE, zbierania danych statystycznych, audytu wewnętrznego, ochrony informacji i polityki kadrowej.

NBP kontynuował program pomocy szkoleniowej udzielanej instytucjom nadzorczym w ramach Inicjatywy Szkoleniowej NBP dla Nadzoru Bankowego – *Training Initiative for Banking Supervision* (TIBS). W 2005 r. odbyły się dwa seminaria na temat: problemów systemów bankowych w krajach rozwijających się, zarządzania ryzykiem kredytowym oraz nadzoru skonsolidowanego.

Najważniejsze działania NBP w 2005 r.

- Przedstawiciele NBP brali udział w pracach komitetów i grup roboczych gremiów unijnych: Europejskiego Systemu Banków Centralnych, Rady UE i Komisji Europejskiej.
- MFW pozytywnie ocenił politykę pieniężną realizowaną przez NBP i stabilność polskiego systemu bankowego. Pozytywnie oceniono również działania GINB w zakresie przygotowywania regulacji ostrożnościowych dla systemu bankowego.
- Regionalna Konferencja Grupy Nadzorów Bankowych państw Europy Środkowej i Wschodniej (BSCEE) powierzyła Polsce prowadzenie Sekretariatu Grupy BSCEE od 1 stycznia 2006 r.

14. DZIAŁALNOŚĆ WEWNĘTRZNA

14.1. Zarządzanie zasobami ludzkimi

14.1.1. Zatrudnienie w NBP

W 2005 r. przeciętnie średnioroczne zatrudnienie w NBP wynosiło 4.627 etatów i zmniejszyło się w porównaniu z 2004 r. o 298 etatów, tj. o 6%. Po raz kolejny zmniejszyły się koszty wynagrodzeń o 5,3%⁷⁹, co jest konsekwencją rozpoczętego w 2002 r. procesu zmniejszania zatrudnienia.

W wyniku redukcji zatrudnienia przeprowadzanej w latach 2002-2005 zatrudnienie w NBP zmniejszyło się łącznie o 1.704 etaty, tj. o 27%.

Wśród zatrudnionych przeważały kobiety, które stanowiły 59,5% pracowników (w 2004 r. - 60,7%).

Udział pracowników w wieku do 35 lat stanowił 21,7% ogółu zatrudnionych (w 2004 r. - 22,5%), a powyżej 55 lat - 12% (w 2004 r. - 12,7%).

Na koniec 2005 r. pracownicy z wyższym wykształceniem stanowili 52,7% zatrudnionych (w 2004 r. - 48,5%).

14.1.2. Podnoszenie kwalifikacji pracowników NBP

W 2005 r. kontynuowano działania szkoleniowe przyczyniające się do realizacji jednego z głównych celów NBP, tj. uzyskania przez polski bank centralny pozycji znaczącego ośrodka naukowego w zakresie badań ekonomicznych w kraju oraz w ESBC. W związku z tym dużą wagę przykładano do rozwoju szkoleń specjalistycznych. Kontynuowano także szkolenia pracowników uczestniczących w pracach gremiów międzynarodowych, w szczególności unijnych. Szkolenia te dotyczyły zarówno poszczególnych obszarów działalności NBP, jak i funkcjonowania instytucji europejskich, prowadzenia negocjacji czy doskonalenia znajomości języków obcych.

Wzorem lat ubiegłych, w trakcie doboru i planowania szkoleń preferowano zagadnienia dotyczące priorytetowych zadań NBP. Stosowanie tej zasady gwarantuje efektywne wykorzystanie środków przeznaczonych na szkolenia.

W 2005 r. w szkoleniach organizowanych przez NBP wzięło udział 9.941 osób⁸⁰.

⁷⁹ W warunkach porównywalnych.

⁸⁰ Niektórzy pracownicy uczestniczyli w szkoleniach więcej niż jeden raz.

Liczba przeszkolonych pracowników była niższa o 13% w porównaniu z 2004 r. (11.471 osób). Spadek wynika m.in. ze zmniejszenia stanu zatrudnienia w NBP oraz wystąpienia w 2004 r. czynnika o charakterze jednorazowym, tj. dużej liczby szkoleń poświęconych znowelizowanej ustawie Prawo zamówień publicznych.

Narodowy Bank Polski oferował pracownikom następujące rodzaje szkoleń:

- Szkolenia wewnętrzne z udziałem wykładowców krajowych i zagranicznych

Wewnętrzne szkolenia specjalistyczne dotyczyły przede wszystkim: prawa, informatyki, rachunkowości, podatków, zarządzania ryzykiem, kontroli wewnętrznej, makroekonomii i ekonometrii. Przeprowadzono również cykliczne szkolenia obowiązkowe z zakresu ochrony mienia bankowego i BHP. Nauka języków obcych odbywała się w formie kursów specjalistycznych oraz konwersacyjnych z *native speakers*. Celem lektoratów było głównie doskonalenie umiejętności komunikacji w konkretnych dziedzinach.

- Szkolenia zagraniczne

Szkolenia tego rodzaju obejmowały seminaria, kursy, konferencje oraz wizyty studialne organizowane przez banki centralne, międzynarodowe instytucje finansowe i inne instytucje edukacyjne. Udział w nich umożliwiał pracownikom NBP wymianę doświadczeń m.in. na temat: makroekonomii, informatyki, systemów płatniczych, nadzoru bankowego oraz nowoczesnych metod zarządzania. Szkoleniowe wyjazdy zagraniczne były organizowane w ramach priorytetowych obszarów szkoleniowych zatwierdzonych dla poszczególnych departamentów przez Zarząd NBP.

- Staże w instytucjach europejskich

Pracownicy NBP odbywali staże w Komisji Europejskiej i w Europejskim Banku Centralnym.

- Krajowe szkolenia zewnętrzne

Zakres tematyczny krajowych szkoleń zewnętrznych obejmował: makroekonomię, prawo, rachunkowość, audyt i kontrolę, rynki finansowe, zarządzanie ryzykiem, nadzór bankowy, systemy informatyczne.

- Szkolne i pozaszkolne formy doskonalenia i podnoszenia wiedzy: studia wyższe, podyplomowe, doktoranckie i aplikacje.

Zakres tematyczny studiów wyższych obejmował: ekonomię, administrację, zarządzanie, finanse; studiów podyplomowych: bankowość, finanse, prawo (europejskie prawo bankowe, prawo spółek, legislacja), rachunkowość (finansowa, zarządcza, controlling), informatykę; studiów doktoranckich: ekonomię, prawo, informatykę i zarządzanie.

Pracownicy NBP odbywali aplikacje radcowskie.

14.1.3. Zasady etyki pracowników NBP

Wzorem najlepszych banków centralnych, Narodowy Bank Polski wprowadził w 2004 r. *Zasady etyki pracowników*. Stosowanie tych regulacji pozwoliło ograniczyć ryzyko kadrowe i ryzyko zarządzania w NBP.

Analizę przestrzegania *Zasad* przez pracowników NBP w 2005 r. opracował i przedstawił Zarządowi wyznaczony członek Zarządu NBP.

14.2. Zarządzanie zasobami majątkowymi

W 2005 r. nakłady finansowe poniesione na realizację zadań i zakupy inwestycyjne w NBP wyniosły 186.605 tys. zł i były o 17,5% niższe niż w 2004 r. Podobnie jak w poprzednich latach wydatki przeznaczono przede wszystkim na:

- inwestycje i zakupy z zakresu teleinformatyki i telekomunikacji,
- inwestycje budowlane,
- zakup środków trwałych.

Główne kierunki działalności inwestycyjnej w 2005 r. dotyczyły:

- modernizacji infrastruktury teleinformatycznej NBP w celu spełnienia wymagań eksploatowanego systemu sprawozdawczego NBP oraz zwiększenia bezpieczeństwa systemów krytycznych,
- poprawy i udoskonalenia systemów zabezpieczeń bankowych,
- dalszej mechanizacji czynności kasowo-skarbcowych w celu zwiększenia efektywności przeliczania wartości oraz podniesienie poziomu bezpieczeństwa przechowywania i transportu wartości,
- rozbudowy i modernizacji obiektów bankowych w celu poprawy stanu technicznego i bezpieczeństwa pracy oraz wymiany zużytych i zamortyzowanych składników majątku.

14.3. Obsługa informatyczna systemu bankowego oraz NBP

Prowadzone w 2005 r. prace informatyczne polegały na:

- wprowadzaniu w systemach informatycznych bieżących zmian wynikających z integracji Polski z UE, a w szczególności z uczestnictwa NBP w ESBC,
- dostosowaniu sprawozdawczości nadzorczej do wymagań Nowej Umowy Kapitałowej,
- usprawnieniu istniejącej infrastruktury teleinformatycznej,
- kontynuacji rozpoczętych zadań wieloletnich, mających na celu zapewnienie niezbędnego poziomu bezpieczeństwa systemów NBP.

Realizując powyższe zadania w 2005 r.:

- uruchomiono system SORBNET-EURO,
- realizowano prace ostatniego etapu migracji systemów oddziałowych w ramach projektu wprowadzania Zintegrowanego Systemu Księgowego, m.in. uruchomiono Moduł Kasy Kolekcyjnej Systemu Emisyjno-Skarbcowego,
- kontynuowano budowę Systemu Informatycznego Nadzoru Bankowego,
- rozszerzono zakres funkcjonalny Zintegrowanej Bazy Danych Ekonomicznych (ZBDE),
- zmodyfikowano system obsługi danych dla obszaru bilansu płatniczego (Roza),
- wykonano modyfikacje obecnego systemu sprawozdawczego BIS i rozpoczęto prace analityczne nad nowym systemem sprawozdawczym do celów nadzorczych.

14.4. Ochrona i zabezpieczenia

W 2005 r., podobnie jak w latach ubiegłych, były prowadzone prace związane z utrzymaniem odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa w NBP. Opracowano i wprowadzono kolejne regulacje wewnętrzne wynikające z polityki bezpieczeństwa NBP, dotyczące w szczególności: ochrony informacji niejawnych i danych osobowych, zarządzania bezpieczeństwem systemów informatycznych, świadczenia usług kryptograficznych i certyfikacyjnych, zabezpieczeń technicznych i ochrony fizycznej oraz zapewnienia ciągłości działania.

Ponadto:

- Uruchomiono Narodowe Centrum Certyfikacji, pełniące funkcję głównego urzędu certyfikacji w polskiej Infrastrukturze Klucza Publicznego.
- Dostosowano infrastrukturę NBP do wymogów ESBC w zakresie bezpieczeństwa systemów RTGS i innych krytycznych systemów obsługiwanych w NBP, w szczególności SKARBNET i SEBOP.
- Kontynuowano budowę planów ciągłości działania dla najważniejszych systemów krytycznych NBP, w tym: opracowano i przetestowano plan ciągłości działania systemu SORBNET-EURO i przygotowano wstępną wersję planu ciągłości działania w NBP na wypadek niedostępności siedziby Centrali NBP.
- Wprowadzono system bezpiecznej łączności telekopiowej przeznaczony do przesyłania informacji niejawnych o klauzuli „zastrzeżone” oraz informacji jawnych mających szczególne znaczenie dla NBP.
- Uruchomiono elektroniczny system monitorowania transportów wartości.
- We współpracy z Policją w oddziałach okręgowych NBP przeprowadzono specjalne ćwiczenia doskonalące zasady i procedury współdziałania w przypadku wystąpienia w obiekcie NBP sytuacji kryzysowej.

14.5. Audyt wewnętrzny

Prowadzono dalsze prace zmierzające do zapewnienia pełnej zgodności działalności audytu wewnętrznego z Międzynarodowymi Standardami Profesjonalnej Praktyki Audytu Wewnętrznego. W styczniu 2005 r. wprowadzono system zapewnienia jakości w Departamencie Audytu Wewnętrznego. Opracowano także metodykę oceny ryzyka na potrzeby planowania audytów. Zastosowano ją przy przygotowaniu: planu działalności audytu wewnętrznego na 2006 r. i planu trzyletniego na lata 2006 - 2008.

W 2005 r. przeprowadzono 44 badania audytowe (w 2004 r. - 56), obejmujące 35 tematów przewidzianych w *Planie działalności audytu wewnętrznego na 2005 r.* Skontrolowano pracę 18 komórek organizacyjnych Centrali, GINB oraz 12 oddziałów okręgowych NBP. W ramach współpracy z bankami centralnymi zrzeszonymi w Europejskim Systemie Banków Centralnych przeprowadzono 5 audytów zleconych przez Komitet Audytorów Wewnętrznych ESBC.

W wyniku audytów wewnętrznych nie stwierdzono zagrożeń dla działalności NBP.

Ponadto:

- przeprowadzono postępowania wyjaśniające,
- monitorowano realizację wniosków i zaleceń wydanych w wyniku badań audytowych,
- rozszerzano działalność o charakterze analitycznym i doradczym.

14.6. Zarządzanie ryzykiem

W 2005 r. rozwijano wprowadzony w 2004 r. System Zarządzania Ryzykiem (SZR). Opracowano i wprowadzono w życie wewnętrzne regulacje związane z budową Systemu, w tym m.in. uchwałę Zarządu NBP w sprawie zarządzania ryzykiem operacyjnym w NBP oraz metodykę działań menedżerów ryzyka w NBP. Prace koordynowała Komisja ds. Zarządzania Ryzykiem.

14.7. Zmiany organizacyjne

1 września 2005 r. nastąpiły zmiany w zakresie nadzorowania departamentów Centrali NBP. W związku ze strategicznym znaczeniem prowadzonych w NBP badań naukowych, Prezes Narodowego Banku Polskiego objął bezpośredni nadzór nad departamentami badawczymi NBP: Departamentem Analiz Makroekonomicznych i Strukturalnych oraz Biurem Badań Makroekonomicznych. Ponadto, I Zastępca Prezesa NBP objął nadzór nad Departamentem Statystyki, a Wiceprezes NBP objął nadzór nad Departamentem Emisyjno-Skarbcowym oraz Departamentem Systemu Płatniczego.

W 2005 r. zakończył się proces zmian organizacyjnych i kadrowych w jednostkach terenowych NBP⁸¹. W dniu 1 maja 2005 r. nastąpiło połączenie Oddziału Okręgowego w Warszawie z Głównym Oddziałem Walutowo-Dewizowym w jedną jednostkę organizacyjną. Celem połączenia było obniżenie kosztów działania, usprawnienie obsługi klientów NBP i ujednoczenie struktury organizacyjnej NBP.

Najważniejsze działania NBP w 2005 r.

- Nastąpił dalszy spadek zatrudnienia w NBP - o 298 etatów, tj. o 6%.
- Uruchomiono w NBP Narodowe Centrum Certyfikacji, pełniące funkcję głównego urzędu certyfikacji w polskiej Infrastrukturze Klucza Publicznego.
- Przeprowadzono audyty na zlecenie Komitetu Audytorów Wewnętrznych ESBC.
- Rozwijano wprowadzony w 2004 r. system zarządzania ryzykiem w NBP.
- Połączono Oddział Okręgowy w Warszawie i Główny Oddział Walutowo-Dewizowy w jedną jednostkę organizacyjną.

⁸¹ Poprzednie etapy zmian zostały opisane w *Sprawozdaniach z działalności NBP* za lata 2002 - 2004.

15. BILANS I RACHUNEK WYNIKÓW NBP

Sprawozdanie finansowe Narodowego Banku Polskiego zostało sporządzone na dzień 31 grudnia 2005 r.

Dla uzyskania porównywalności stany aktywów i pasywów w bilansie, przychody, koszty, zyski i straty w rachunku zysków i strat oraz stany pozycji pozabilansowych zostały wykazane na dzień bilansowy bieżącego i ubiegłego roku obrotowego, to jest na 31 grudnia 2005 r. i 31 grudnia 2004 r.

15.1. Podstawy prawne rachunkowości NBP

Sprawozdanie finansowe NBP zostało sporządzone na podstawie ksiąg rachunkowych, prowadzonych zgodnie z przepisami:

- ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim⁸²,
- uchwały nr 16/2003 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie zasad rachunkowości, układu aktywów i pasywów bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego Banku Polskiego, z późniejszymi zmianami, zwanej dalej „uchwałą nr 16/2003”,
- uchwały nr 17/2003 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie zasad tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w Narodowym Banku Polskim, zwanej dalej „uchwałą nr 17/2003”,
- uchwały nr 57/2003 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 30 grudnia 2003 r. w sprawie sposobu wykonywania zadań z zakresu rachunkowości w Narodowym Banku Polskim, z późniejszymi zmianami, zwanej dalej „uchwałą nr 57/2003”.

15.2. Podstawowe zasady rachunkowości NBP

Zgodnie z art. 67 ustawy o NBP, zasady rachunkowości NBP powinny odpowiadać standardom stosowanym w Europejskim Systemie Banków Centralnych. W związku z tym od 1 stycznia 2004 r. zasady rachunkowości NBP zostały dostosowane do *Wytycznych Europejskiego Banku Centralnego z dnia 5 grudnia 2002 r. w sprawie ram prawnych rachunkowości i sprawozdawczości finansowej w Europejskim Systemie Banków Centralnych*.

Główne zasady rachunkowości, którymi kieruje się NBP przy sporządzaniu sprawozdania finansowego, to:

⁸² Dz.U. z 2005 r. nr 1, poz. 2 i nr 167, poz. 1398.

- **Zasada wiernego i rzetelnego obrazu**

NBP stosuje zasady rachunkowości w sposób zapewniający rzetelne i jasne przedstawienie sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego, zgodnie z istotą i ekonomicznym znaczeniem zdarzeń gospodarczych.

- **Zasada kontynuacji działania**

Zgodnie z art. 58 ustawy o Narodowym Banku Polskim nie można ogłosić upadłości NBP.

- **Zasada ostrożności**

Wyceny aktywów i pasywów oraz zaliczania przychodów do wyniku finansowego dokonuje się w sposób ostrożny.

- **Zasada istotności**

W NBP można stosować uproszczony sposób grupowania operacji gospodarczych na kontach, wyceny aktywów i zobowiązań, ujmowania przychodów i kosztów, o ile nie wpływa to negatywnie na rzetelne i jasne przedstawienie sytuacji majątkowej i finansowej oraz nie wpływa w istotny sposób na wynik finansowy.

- **Zasada porównywalności**

Zasady rachunkowości stosuje się w sposób ciągły, dokonując w kolejnych latach obrotowych jednakowego grupowania operacji gospodarczych na kontach, wyceny aktywów, wyceny zobowiązań, ustalania wyniku finansowego i sporządzania sprawozdań finansowych tak, aby za kolejne lata informacje z nich wynikające były porównywalne. Wykazane w księgach rachunkowych na koniec roku stany aktywów i pasywów ujmuje się w tej samej wysokości w księgach rachunkowych otwartych na następny rok obrotowy.

- **Zasada memoriału. Podejście ekonomiczne**

W księgach rachunkowych roku obrotowego ujmuje się wszystkie zdarzenia gospodarcze, które wystąpiły w danym roku obrotowym. Waluty obce i złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości zakupione lub sprzedane w transakcji bieżącej lub terminowej oraz dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej, ujmuje się na kontach pozabilansowych od dnia zawarcia umowy do dnia rozliczenia. Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji bieżącej oraz środki pieniężne przyjęte lub złożone przez NBP z tytułem zwrotnym, ujmuje się na kontach bilansowych w dniu rozliczenia. Odsetki, dyskonto i premie od aktywów i zobowiązań oraz instrumentów pozabilansowych zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, z wyjątkiem odsetek otrzymanych od środków bieżących w walutach obcych, utrzymywanych przez NBP na rachunkach bieżących w innych bankach, odsetek do zapłaty z tytułu rezerwy obowiązkowej oraz odsetek od aktywów i zobowiązań związanych z

gospodarką własną, które zaliczane są do wyniku finansowego w dniu zapłaty.

- **Zdarzenia następujące po dacie bilansu**

W bilansie oraz rachunku zysków i strat uwzględnia się zdarzenia, o których informacje otrzymano po dniu bilansowym, a przed zatwierdzeniem rocznego sprawozdania finansowego, jeżeli mają istotny wpływ na ich treść.

- **Ujmowania aktywów, zobowiązań, przychodów oraz kosztów**

Aktywa i zobowiązania, przychody i koszty, ujmuje się w księgach rachunkowych, gdy:

- jest prawdopodobne, że wpłyną wszelkie przyszłe korzyści ekonomiczne albo zobowiązania zostaną uregulowane,
- ryzyka lub korzyści związane ze składnikiem aktywów lub zobowiązań zostały przeniesione na NBP,
- wartość składnika aktywów lub zobowiązania oraz przychodu lub kosztu może być określona w sposób wiarygodny.

Do wyniku finansowego roku obrotowego zalicza się wszystkie przychody oraz koszty dotyczące danego roku obrotowego, kierując się regułami:

- niezaliczania do wyniku finansowego przychodów niezrealizowanych, z wyjątkiem przychodów z tytułu zmniejszenia rachunku rewaluacyjnego,
- zaliczania do wyniku finansowego na dzień bilansowy kosztów niezrealizowanych z wyceny zasobu waluty obcej, zasobu dłużnych papierów wartościowych i zasobu złota,
- ujmowania w aktywach lub pasywach kosztów bądź przychodów dotyczących przyszłych okresów.
- **Zagadnienia nieregulowane**

Zagadnienia nieregulowane w przepisach z zakresu rachunkowości NBP rozwiązuje uwzględniając obowiązujące na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego: wytyczne EBC, raporty i decyzje działającego w strukturze EBC Komitetu ds. Rachunkowości i Dochodu Pieniężnego (*Accounting and Monetary Income Committee - AMICO*), prace przygotowawcze do wytycznych EBC oraz międzynarodowe standardy rachunkowości. Celem NBP w tym zakresie jest osiągnięcie rzetelności i prawidłowości sprawozdania finansowego.

15.3. Biegły rewident i sposób jego wyboru

Roczne sprawozdanie finansowe NBP sporządzone na dzień 31 grudnia 2005 r. podlega badaniu i ocenie przez biegłego rewidenta – firmę Ernst & Young Audit sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie.

Biegły rewident został wybrany przez RPP zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy o Narodowym Banku Polskim. Wyboru dokonano w trybie przetargu nieograniczonego na podstawie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁸³. Firma Ernst & Young Audit sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie została wybrana na dwa lata. W związku z tym będzie badała również sprawozdanie finansowe NBP sporządzone na dzień 31 grudnia 2006 r.

15.4. Zmiany regulacji prawnych dotyczących rachunkowości NBP w roku obrotowym 2005

Istotne zmiany w zakresie organizacji systemu rachunkowości w NBP w 2005 r. w porównaniu z 2004 r. dotyczyły:

- otwarcia w NBP z dniem 7 marca 2005 r. księgi pomocniczej SORBNET-EURO, w której ewidencjonowane są zdarzenia gospodarcze, dotyczące obsługi rachunków banków prowadzonych przez NBP w euro oraz operacji w euro na rzecz klientów NBP,
- zmiany struktury organizacyjnej w NBP, polegającej na połączeniu, z dniem 1 maja 2005 r., Głównego Oddziału Walutowo-Dewizowego z Oddziałem Okręgowym w Warszawie.

W wyniku powyższych zmian znowelizowano uchwałę nr 57/2003 Zarządu NBP w sprawie sposobu wykonywania zadań z zakresu rachunkowości w Narodowym Banku Polskim.

15.5. Zmiany w układzie aktywów i pasywów bilansu NBP oraz w układzie rachunku zysków i strat NBP

Od 1 stycznia 2004 r., na mocy uchwały nr 16/2003 RPP układ bilansu, rachunku zysków i strat oraz treść, jaką zawierają pozycje aktywów i pasywów są dostosowane do wytycznych EBC.

W roku obrotowym 2005 nie zmienił się układ bilansu NBP. Nastąpiła jednak zmiana sposobu prezentacji wyników wyceny pozycji pozabilansowych oraz przesunięcie wybranych pozycji bilansu w ramach aktywów i pasywów. W celu zapewnienia porównywalności danych finansowych zawartych w sprawozdaniu finansowym za rok 2005 z danymi za rok 2004 NBP ujednolicił sposób prezentacji powyższych pozycji w bilansie zamknięcia sporządzonym na dzień 31 grudnia 2004 r. Zasady prezentacji zastosowano w sposób retrospektywny. Korekty dokonane przez NBP miały tym samym charakter wyłącznie prezentacyjny i nie wpłynęły na wynik finansowy za 2004 oraz 2005 r.

⁸³ Dz. U. nr 19, poz. 177 z późn. zm.

W 2005 r. NBP zmienił sposób prezentacji pozycji 10.3. „Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych” po stronie aktywów oraz pozycji 10.1 „Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych” po stronie pasywów. Zmiana ta miała wpływ na wysokość sumy bilansowej na dzień 31 grudnia 2004 r. Na koniec 2004 r. suma bilansowa aktywów i pasywów NBP ukształtowała się na poziomie 119.661.106,9 tys. zł. W wyniku retrospektywnego zaprezentowania zmiany suma bilansowa na dzień 31 grudnia 2004 r., prezentowana w bilansie porównawczym, jest mniejsza o 176,5 tys. zł i wynosi 119.660.930,4 tys. zł.

Zgodnie z zasadami stosowanymi przez EBC, lista monetarnych instytucji finansowych nie uwzględnia banków w upadłości lub w likwidacji. Operacje z takimi bankami od 1 stycznia 2005 r. są prezentowane w sektorze pozostałych instytucji finansowych. W związku z tym w bilansie na 31 grudnia 2004 r. odpowiednio przeklasyfikowano: po stronie aktywów należności w wysokości 96.951,9 tys. zł z pozycji 6. „Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej” do pozycji 10.5. „Inne”, a po stronie pasywów – zobowiązania w wysokości 375,4 tys. zł z pozycji 2.1. „Rachunki bieżące (w tym rachunki rezerw obowiązkowych)” do pozycji 4.2. „Pozostałe zobowiązania”.

Układ rachunku zysków i strat NBP nie zmienił się w roku obrotowym 2005.

15.6. Zmiany w zestawieniu pozycji pozabilansowych NBP

W celu zwiększenia przejrzystości z zestawienia pozycji pozabilansowych NBP wyłączono pozycje związane z transakcjami terminowymi na dłużne papiery wartościowe, których NBP nie zamierza dokonywać w najbliższej przyszłości. Stan tych pozycji na 31 grudnia 2004 r. oraz na 31 grudnia 2005 r. wynosi zero. Powyższa zmiana dotyczy następujących pozycji: 9. „Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych do otrzymania z tytułu transakcji terminowych”, 10. „Środki pieniężne w walutach obcych do wydania z tytułu zakupu dłużnych papierów wartościowych w transakcjach terminowych”, 11. „Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych do wydania z tytułu transakcji terminowych”, 12. „Środki pieniężne w walutach obcych do otrzymania z tytułu sprzedaży dłużnych papierów wartościowych w transakcjach terminowych”. Wyodrębniono nową pozycję pozabilansową: 11. „Należności warunkowe”.

15.7. Zmiany w pozycjach bilansu NBP

Suma bilansowa aktywów i pasywów Narodowego Banku Polskiego wyniosła na dzień 31 grudnia 2005 r. 149.664.629,1 tys. zł i zwiększyła się o 30.003.698,7 tys. zł (25,1%) w porównaniu ze stanem na 31 grudnia 2004 r., który wynosił 119.660.930,4

tys. zł (z zachowaniem porównywalności danych)⁸⁴.

15.7.1. Zmiany w pozycjach aktywów

Suma aktywów na 31 grudnia 2005 r. wzrosła w porównaniu do 31 grudnia 2004 r. Główną przyczyną wzrostu było zwiększenie poziomu rezerw walutowych. Następstwem tego było zwiększenie pozycji 2.2. „Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne” o kwotę 28.851.258,2 tys. zł. Zmiany w pozycjach aktywów bilansu NBP w 2005 r. przedstawia tabela 10.

Tabela 10
Zmiany w pozycjach aktywów bilansu NBP

Wyszczególnienie	Stan na		Zmiana		
	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2004 - 31.12.2005		
	w tys. zł			%	
AKTYWA					
1.	Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	4 332 440,4	5 535 040,4	1 202 600,0	27,8
2.	Należności od nierezydentów w walutach obcych	105 994 178,2	133 770 335,2	27 776 157,0	26,2
2.1.	Należności od MFW	2 344 541,4	1 269 440,2	-1 075 101,2	-45,9
2.2.	Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne	103 649 636,8	132 500 895,0	28 851 258,2	27,8
3.	Należności od rezydentów w walutach obcych	101 303,9	107 671,7	6 367,8	6,3
4.	Należności od nierezydentów w walucie krajowej	0,0	0,0	0,0	0,0
5.	Należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	0,0	464 000,0	464 000,0	-
6.	Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	3 061 796,6	2 699 968,5	-361 828,1	-11,8
7.	Dłużne papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej	0,0	0,0	0,0	0,0
8.	Należności od sektora rządowego w walucie krajowej	0,0	0,0	0,0	0,0
9.	Pozycje w trakcie rozliczenia	0,0	0,0	0,0	0,0
10.	Pozostałe aktywa	6 171 211,3	7 087 613,3	916 402,0	14,8

⁸⁴ Suma bilansowa wykazana w sprawozdaniu finansowym sporządzonym na dzień 31 grudnia 2004 r. wyniosła 119.661.106,9 tys. zł i jest większa od kwoty prezentowanej w bilansie porównawczym o 176,5 tys. zł.

10.1.	Środki trwale i wartości niematerialne i prawne	1 146 326,9	1 140 746,9	-5 580,0	-0,5
10.2.	Pozostałe aktywa finansowe	4 709 474,6	5 649 565,0	940 090,4	20,0
10.3.	Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	10,7	0,3	-10,4	-97,2
10.4.	Rozliczenia międzyokresowe kosztów	46 361,0	59 086,3	12 725,3	27,4
10.5.	Inne	269 038,1	238 214,8	-30 823,3	-11,5
	AKTYWA OGÓLEM	119 660 930,4	149 664 629,1	30 003 698,7	25,1

Źródło: dane NBP.

Ponadto na zmianę sumy aktywów wpłynęło zwiększenie:

- pozycji 1. „Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości” o kwotę 1.202.600,0 tys. zł - w wyniku wzrostu cen rynkowych złota, deprecjacji złotego w stosunku do dolara amerykańskiego oraz zwiększenia stanu lokat w złocie o 635,872 uncji,
- pozycji 5. „Należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej” o kwotę 464.000,0 tys. zł - z tytułu udzielenia bankowi komercyjnemu kredytu lombardowego (*overnight*) pod zastaw skarbowych papierów wartościowych,
- pozycji 10.2 „Pozostałe aktywa finansowe” o kwotę 940.090,4 tys. zł - przede wszystkim w wyniku przewalutowania przez MFW udziału RP z oprocentowanej transzy rezerwowej w walucie obcej na udziały RP w PLN, w związku ze spłatą na rzecz MFW w 2005 r. kredytów uprzednio zaciągniętych przez Indonezję, Ukrainę, Turcję, Filipiny, Brazylię,

przy jednoczesnym zmniejszeniu:

- pozycji 2.1 „Należności od MFW” o kwotę 1.075.101,2 tys. zł - głównie w wyniku przewalutowania przez MFW udziału RP z oprocentowanej transzy rezerwowej w walucie obcej na udziały RP w PLN, w związku ze spłaceniem MFW w 2005 r. kredytów uprzednio zaciągniętych przez Indonezję, Ukrainę, Turcję, Filipiny, Brazylię,
- pozycji 6. „Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej” o kwotę 361.828,1 tys. zł - głównie w wyniku spłaty rat kredytu udzielonego przez NBP na inwestycje centralne.

Pozycje: 4. „Należności od nierezydentów w walucie krajowej”, 7. „Dłużne papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej”, 8. „Należności od sektora rządowego w walucie krajowej” oraz 9. „Pozycje w trakcie rozliczenia” wykazywały na 31 grudnia 2005 r. stan zerowy (podobnie jak na 31 grudnia 2004 r.).

15.7.2. Zmiany w pozycjach pasywów

Zmiany po stronie pasywów miały zróżnicowany charakter. Wzrost sumy pasywów na 31 grudnia 2005 r. w porównaniu do 31 grudnia 2004 r. wiązał się głównie ze wzrostem podaży pieniądza, czego następstwem był wzrost zobowiązań z tytułu operacji otwartego rynku (zwiększenie pozycji 2.4 „Inne operacje polityki pieniężnej” o 17.280.969,4 tys. zł). W celu absorpcji płynności w 2005 r. zwiększona została emisja bonów pieniężnych NBP. Zmiany w pozycjach pasywów bilansu NBP w 2005 r. przedstawia tabela 11.

Tabela 11
Zmiany w pozycjach pasywów bilansu NBP

Wyszczególnienie		Stan na		Zmiana	
		31.12.2004	31.12.2005	31.12..2004 - 31.12.2005	
		w tys. zł			%
	PASYWA				
1.	Pieniądz w obiegu	55 924 918,7	62 596 882,8	6 671 964,1	11,9
2.	Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	27 239 943,3	41 758 335,0	14 518 391,7	53,3
2.1.	Rachunki bieżące (w tym rachunki rezerw obowiązkowych)	13 247 160,9	7 954 726,0	-5 292 434,9	-40,0
2.2.	Depozyty na koniec dnia	52 377,2	2 582 234,4	2 529 857,2	4 830,1
2.3.	Depozyty o stałym oprocentowaniu	0,0	0,0	0,0	0,0
2.4.	Inne operacje polityki pieniężnej	13 940 405,2	31 221 374,6	17 280 969,4	124,0
3.	Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	13 917,9	60 731,1	46 813,2	336,4
4.	Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej	11 429 593,2	10 131 386,5	-1 298 206,7	-11,4
4.1.	Zobowiązania wobec sektora rządowego	11 076 660,5	10 024 016,2	-1 052 644,3	-9,5
4.2.	Pozostałe zobowiązania	352 932,7	107 370,3	-245 562,4	-69,6
5.	Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej	136 626,6	36 552,2	-100 074,4	-73,2
6.	Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	3 577 020,8	7 787 912,8	4 210 892,0	117,7
7.	Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych	288 280,5	6 508 388,1	6 220 107,6	2 157,7
8.	Zobowiązania wobec MFW	4 412 809,3	5 398 513,8	985 704,5	22,3
9.	Pozycje w trakcie rozliczenia	0,0	0,0	0,0	0,0
10.	Pozostałe pasywa	304 217,6	311 661,4	7 443,8	2,4
10.1.	Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	-175,9	-9,2	166,7	-
10.2.	Rozliczenia międzyokresowe	261 561,4	242 938,8	-18 622,6	-7,1
10.3.	Inne	42 832,1	68 731,8	25 899,7	60,5

11.	Rezerwy na przyszłe zobowiązania	113 445,3	105 753,3	-7 692,0	-6,8
12.	Różnice z wyceny	9 774 184,9	11 471 569,8	1 697 384,9	17,4
13.	Fundusze i rezerwy	2 058 597,7	2 277 966,4	219 368,7	10,7
13.1.	Fundusz statutowy	1 500 000,0	1 500 000,0	0,0	0,0
13.2.	Fundusz rezerwowy	558 597,7	777 966,4	219 368,7	39,3
13.3.	Rezerwy	0,0	0,0	0,0	0,0
14.	Wynik finansowy	4 387 374,6	1 218 975,9	-3 168 398,7	-72,2
	Wynik finansowy z tytułu zmian zasad rachunkowości	3 587 988,8	0	-3 587 988,8	-100,0
-	Wynik finansowy bez uwzględnienia zmian zasad rachunkowości	799 385,8	1 218 975,9	419 590,1	52,5
	PASYWA OGÓLEM	119 660 930,4	149 664 629,1	30 003 698,7	25,1

Źródło: dane NBP.

Ponadto na zmianę sumy pasywów wpłynęło zwiększenie:

- pozycji 1. „Pieniądz w obiegu” o kwotę 6.671.964,1 tys. zł, co było skutkiem wzrostu zapotrzebowania na gotówkę,
- pozycji 2.2. „Depozyty na koniec dnia” o kwotę 2.529.857,2 tys. zł,
- pozycji 6. „Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych” o kwotę 4.210.892,0 tys. zł, z tytułu zwiększenia środków pieniężnych na rachunkach sektora rządowego,
- pozycji 7. „Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych” o kwotę 6.220.107,6 tys. zł, wynikające głównie ze wzrostu stanu środków pieniężnych w EUR na rachunku pomocniczym Komisji Europejskiej do obsługi środków własnych Unii Europejskiej oraz lokat otrzymanych w walutach obcych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych,
- pozycji 8. „Zobowiązania wobec MFW” o kwotę 985.704,5 tys. zł, głównie w wyniku przewalutowania przez MFW udziału RP z oprocentowanej transzy rezerwowej w walucie obcej na udziały RP w PLN, w związku ze spłatą na rzecz MFW w 2005 r. kredytów uprzednio zaciągniętych przez Indonezję, Ukrainę, Turcję, Filipiny, Brazylię,
- pozycji 12. „Różnice z wyceny” o kwotę 1.697.384,9 tys. zł, która obejmuje:
 - rachunek rewaluacyjny (stan na 31 grudnia 2005 r. wyniósł 5.842.180,3 tys. zł i był mniejszy w porównaniu z 31 grudnia 2004 r. o 3.569.165,5 tys. zł),
 - przychody niezrealizowane z wyceny kursowej (stan na 31 grudnia 2005 r. wyniósł 5.472.707,1 tys. zł; stan na dzień 31 grudnia 2004 r. był zerowy),
 - przychody niezrealizowane z wyceny cenowej (stan na 31 grudnia 2005 r. wyniósł 156.682,4 tys. zł i był mniejszy w porównaniu z 31 grudnia 2004 r. o

206.156,7 tys. zł),

przy jednoczesnym zmniejszeniu:

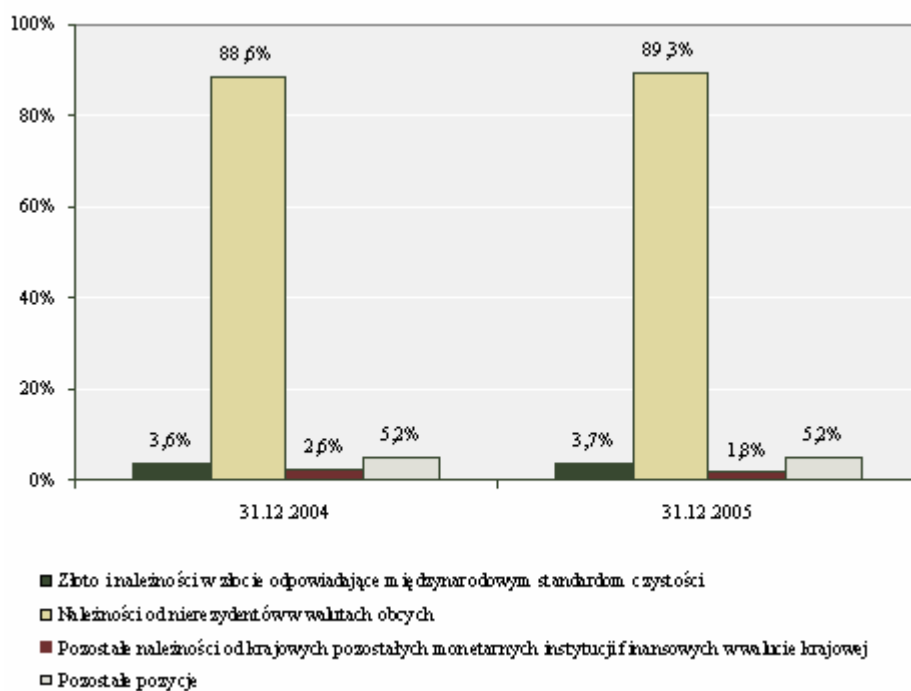
- pozycji 2.1. „Rachunki bieżące (w tym rachunki rezerw obowiązkowych)” monetarnych instytucji finansowych” o kwotę 5.292.434,9 tys. zł,
- pozycji 4. „Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej” o kwotę 1.298.206,7 tys. zł, głównie z powodu zmniejszenia środków na rachunkach sektora rządowego,
- pozycji 14. „Wynik finansowy” o kwotę 3.168.398,7 tys. zł. W 2005 r. nie wystąpiły czynniki o charakterze jednorazowym z tytułu zmian zasad rachunkowości, które w 2004 r. wyniosły 3.587.988,8 tys. zł i zwiększyły wynik finansowy NBP w dniu 1 stycznia 2004 r.

Pozycje: 2.3. „Depozyty o stałym oprocentowaniu”, 9. „Pozycje w trakcie rozliczenia” oraz 13.3. „Rezerwy” wykazywały na dzień 31 grudnia 2005 r. stan zerowy, podobnie jak na 31 grudnia 2004 r.

15.7.3. Zmiany w strukturze aktywów

Zarówno na 31 grudnia 2004 r., jak i na 31 grudnia 2005 r. główną pozycją aktywów były należności od nierezydentów w walutach obcych (odpowiednio 88,6% i 89,3% sumy bilansowej). Wzrost udziału tej pozycji w sumie bilansowej wynika przede wszystkim ze zwiększenia poziomu rezerw walutowych w NBP. Dodatkowo zmniejszył się udział pozycji 6. aktywów „Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej”, głównie w wyniku spłaty rat kredytu udzielanego przez NBP na inwestycje centralne. Porównanie struktury aktywów w 2004 r. i w 2005 r. ilustruje wykres 10.

Wykres 10
Zmiany w strukturze aktywów NBP w 2005 r.

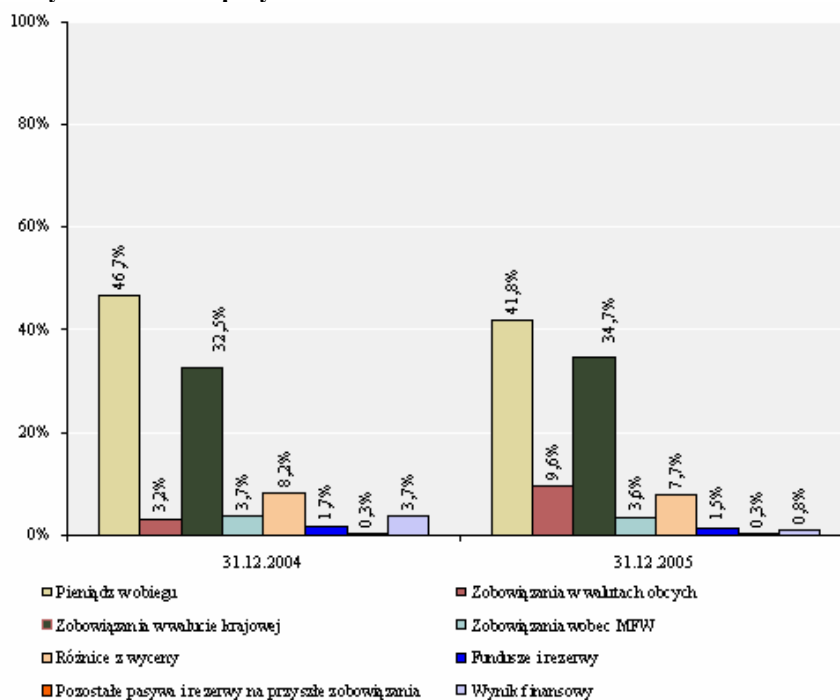

Źródło: dane NBP.

15.7.4. Zmiany w strukturze pasywów

Największa zmiana w strukturze pasywów dotyczy pozycji 2.4. „Inne operacje polityki pieniężnej”, co było spowodowane wzrostem nadpłynności sektora bankowego w roku 2005, w porównaniu z 2004 r. Porównanie struktury pasywów w 2004 r. oraz struktury pasywów w 2005 r. ilustruje wykres 11.

Wykres 11
Zmiany w strukturze pasywów w 2005 r.

Źródło: dane NBP.

Pieniądz w obiegu jest największą pozycją pasywów bilansu NBP. Udział tej pozycji w sumie bilansowej wyniósł na 31 grudnia 2004 r. 46,7%, natomiast na koniec grudnia 2005 r. – 41,8%. Na zmianę struktury pasywów na dzień 31 grudnia 2005 r. wpłynęło zmniejszenie:

- pozycji 12. „Różnice z wyceny” z 8,2% do 7,7% sumy bilansowej,
- pozycji 14. „Wynik finansowy” z 3,7% do 0,8% sumy bilansowej,

przy jednoczesnym zwiększeniu:

- zobowiązań w walucie krajowej z 32,5% do 34,7% sumy bilansowej (pozycja 2. „Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej” z 22,8% do 27,9%, pozycja 4. „Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej” z 9,6% do 6,8%, pozycja 5. „Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej” z 0,1% do 0,0%),
- zobowiązań w walutach obcych z 3,2% do 9,6% sumy bilansowej (pozycja 6. „Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych” z 3,0% do 5,2%, pozycja 7. „Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych” z 0,2% do 4,4% sumy bilansowej).

15.8. Zmiany w rachunku zysków i strat NBP

Według stanu na 31 grudnia 2005 r. działalność NBP zamknęła się dodatnim

wynikiem finansowym w wysokości 1.218.975,9 tys. zł, tj. o 3.168.398,7 tys. zł (72,2%) niższym od osiągniętego w 2004 r. Niższy wynik finansowy za 2004 r. jest rezultatem jednorazowej zmiany zasad rachunkowości, wprowadzonej 1 stycznia 2004 r. W tabeli 12 przedstawiono ogólne informacje o strukturze wyniku finansowego z zachowaniem porównywalności danych (tj. po wyeliminowaniu z wyniku finansowego za 2004 r. efektu wynikającego ze zmian zasad rachunkowości).

Tabela 12
Rachunek zysków i strat NBP w latach 2004-2005

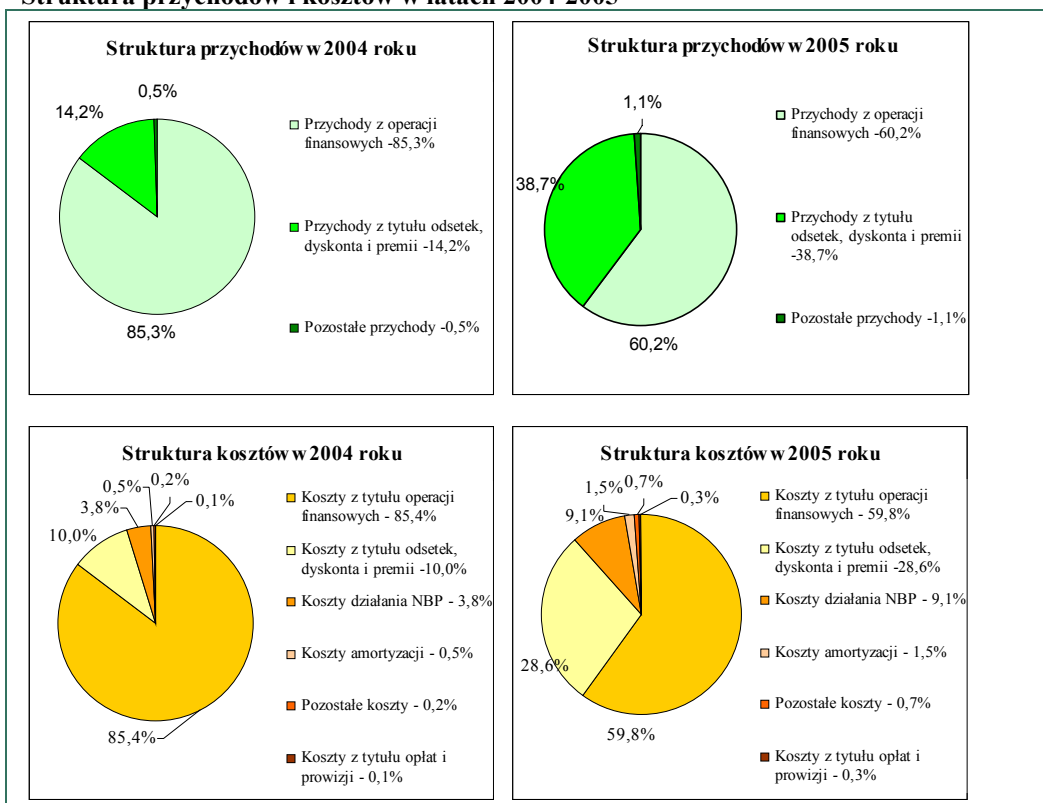
Wyszczególnienie		Dane za rok		Zmiana	
		2004	2005		
		w tys. zł		%	
1.	Wynik finansowy	4 387 374,6	1 218 975,9	-3 168 398,7	-72,2
2.	Wynik finansowy z tytułu zmian zasad rachunkowości	3 587 988,8	-	-3 587 988,8	-
3.	Wynik finansowy bez uwzględnienia zmian zasad rachunkowości	799 385,8	1 218 975,9	419 590,1	52,5
4.	Wynik z tytułu odsetek, dyskonta i premii	1 328 473,5	1 581 617,7	253 144,2	19,1
5.	Wynik z operacji finansowych	648 211,2	774 503,9	126 292,7	19,5
6.	Wynik z tytułu opłat i prowizji	-12 963,7	-12 608,3	355,4	-2,7
7.	Przychody z tytułu akcji i udziałów	11 058,9	10 736,0	-322,9	-2,9
8.	Pozostałe przychody	110 979,3	109 425,5	-1 553,8	-1,4
9.	Koszty wynagrodzeń pracowników wraz z narzutami na wynagrodzenia	454 400,0	405 849,5	-48 550,5	-10,7
10.	Koszty administracyjne	392 813,7	344 110,7	-48 703,0	-12,4
11.	Koszty amortyzacji	137 913,5	166 177,5	28 264,0	20,5
12.	Koszty emisji znaków pieniężnych	226 301,7	246 982,0	20 680,4	9,1
13.	Pozostałe koszty	74 944,5	81 579,2	6 634,7	8,9

Źródło: dane NBP.

Po wyeliminowaniu wpływu zmian zasad rachunkowości na wynik finansowy w 2004 r. (3.587.988,8 tys. zł) wyniósł on 799.385,8 tys. zł. Oznacza to, że **w warunkach porównywalnych zysk zrealizowany przez NBP w 2005 r. był wyższy od wykonanego w poprzednim okresie sprawozdawczym o 419.590,1 tys. zł (52,5%)**.

Przedstawiona poniżej analiza porównawcza pozycji rachunku zysków i strat wymienionych w tabeli 12 opiera się na danych liczbowych po wyeliminowaniu wspomnianego efektu zmian zasad rachunkowości. Zmiany struktury przychodów i kosztów NBP na 31 grudnia 2004 i 2005 r. prezentuje wykres 12.

Wykres 12 Struktura przychodów i kosztów w latach 2004-2005

Źródło: dane NBP.

15.8.1. Wynik z tytułu odsetek, dyskonta i premii

Tabela 13
Wynik z tytułu odsetek, dyskonta i premii w latach 2004-2005

Wyszczególnienie	Dane za rok		Zmiana		Struktura	
	2004	2005			2004	2005
	w tys. zł		%			
1. Wynik z tytułu odsetek, dyskonta i premii	3 544 029,7	1 581 617,7	-1 962 412,0	-55,4	-	-
2. Wpływ zmiany zasad rachunkowości	2 215 556,2	-	-2 215 556,2	-	-	-
3. Wynik z tytułu odsetek, dyskonta i premii - porównywalny	1 328 473,5	1 581 617,7	253 144,2	19,1	-	-
4. Przychody	4 137 208,5	4 716 864,7	579 656,2	14,0	100,0	100,0
z papierów wartościowych	3 264 251,8	3 591 773,5	327 521,7	10,0	78,9	76,1
od środków NBP zgromadzonych na rachunkach bankowych	624 426,4	901 661,9	277 235,5	44,4	15,1	19,1
od kredytów i pożyczek	193 922,4	172 184,7	-21 737,7	-11,2	4,7	3,7

	inne przychody	54 607,9	51 244,6	-3 363,3	-6,2	1,3	1,1
5.	Koszty	2 808 735,0	3 135 247,0	326 512,0	11,6	100,0	100,0
	odsetek, dyskonta i premii od papierów wartościowych	1 576 106,3	1 919 198,8	343 092,5	21,8	56,1	61,2
	odsetek od rachunków bieżących i lokat terminowych prowadzonych przez NBP	1 232 157,9	1 214 981,3	-17 176,6	-1,4	43,9	38,8
	kredytów i pożyczek w walutach obcych	35,2	10,7	-24,5	-69,6	0,0	0,0
	inne koszty	435,6	1 056,2	620,6	142,5	0,0	0,0

Źródło: dane NBP.

Wzrost wyniku z tytułu odsetek, dyskonta i premii o 253.144,2 tys. zł (19,1%) był wypadkową podwyższenia zarówno przychodów - o 579.656,2 tys. zł (14,0%) - jak i kosztów: o 326.512,0 tys. zł (11,6%).

Wzrost przychodów spowodowało przede wszystkim zwiększenie wpływów z:

- odsetek i dyskonta papierów wartościowych (o 327.521,7 tys. zł),
- odsetek od środków NBP zgromadzonych na rachunkach bankowych (o 277.235,5 tys. zł).

Wzrost tych pozycji wynikał głównie ze zwiększenia poziomu rezerw walutowych, wspartego dodatkowo wzrostem oprocentowania lokat międzybankowych oraz papierów nominowanych w USD (oprocentowanie dyskontowych papierów w euro oraz funcie brytyjskim utrzymało się na poziomie z 2004 r., natomiast w przypadku papierów kuponowych w tych walutach obniżyło się). Pozytywne oddziaływanie wyżej wspomnianych czynników na wynik finansowy NBP zostało częściowo zredukowane średniorocznym umocnieniem się złotego w stosunku do walut obcych.

Wzrost kosztów odsetek, dyskonta i premii dotyczył głównie kosztów od papierów wartościowych. W stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego koszty te zwiększyły się o 343.092,5 tys. zł (21,8%). Spowodowały to głównie zwiększone koszty dyskonta bonów pieniężnych NBP (o 567.194,7 tys. zł) w wyniku wyższego poziomu ich emisji. Nastąpiło to na skutek większej skali operacji otwartego rynku, spowodowanej wzrostem poziomu nadpłynności sektora bankowego. W kierunku obniżenia kosztów dyskonta oddziaływało niższe oprocentowanie bonów, wynikające ze zmian stopy referencyjnej NBP w 2005 r.

Oddziaływanie wzrostu kosztów dyskonta bonów pieniężnych NBP na wynik finansowy zostało częściowo zniwelowane niższymi (o 243.509,8 tys. zł) kosztami premii od zagranicznych papierów wartościowych. Koszty te obniżyły się przede

wszystkim w związku z niższym poziomem cen papierów wartościowych, wspartym efektem średniorocznego umocnienia się złotego wobec walut obcych.

Mimo, że pozostałe składniki kosztów odsetek, dyskonta i premii nie oddziaływały istotnie na zmianę wyniku finansowego NBP (łączny wpływ – 16.580,5 tys. zł w kierunku jego podwyższenia), należy odnotować, iż w 2005 r. nastąpił istotny, ponadsześćdziesięcioprocentowy spadek kosztów odsetek od lokat terminowych Ministerstwa Finansów. Obniżenie tych kosztów (o 417.032,3 tys. zł w porównaniu z poprzednim okresem sprawozdawczym) wynikało przede wszystkim ze zmniejszenia średniego stanu tych lokat.

15.8.2. Wynik z tytułu operacji finansowych

Tabela 14

Wynik z tytułu operacji finansowych w latach 2004-2005

Wyszczególnienie		Dane za rok		Zmiana		Struktura	
		2004	2005			2004	2005
		w tys. zł				%	
1.	Wynik z operacji finansowych	2 020 643,8	774 503,9	-1 246 139,9	-61,7	-	-
2.	Wpływ zmiany zasad rachunkowości	1 372 432,6	-	-1 372 432,6		-	-
3.	Wynik z operacji finansowych - porównywalny	648 211,2	774 503,9	126 292,7	19,5	-	-
4.	Przychody z operacji finansowych	2 261 868,4	3 760 435,2	1 498 566,8	66,3	100,0	100,0
5.	Dodatnie różnice kursowe	2 124 384,7	3 426 381,7	1 301 997,0	61,3	93,9	91,1
6.	Dodatnie różnice cenowe	137 483,7	334 053,5	196 569,8	143,0	6,1	8,9
7.	Koszty operacji finansowych	2 883 183,6	2 738 606,8	-144 576,8	-5,0	100,0	100,0
8.	Ujemne różnice kursowe	2 823 053,0	2 586 754,8	-236 298,2	-8,4	97,9	94,5
9.	Ujemne różnice cenowe	60 130,6	151 852,0	91 721,4	152,5	2,1	5,5
10.	Koszty niezrealizowane	21 187 022,4	3 816 542,6	-17 370 479,8	-82,0	100,0	100,0
11.	Koszty niezrealizowane z wyceny kursowej	20 894 409,8	3 181 805,4	-17 712 604,4	-84,8	98,6	83,4
12.	Koszty niezrealizowane z wyceny cenowej	292 612,6	634 737,2	342 124,6	116,9	1,4	16,6
13.	Przychody z tytułu rozwiązania rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych	22 483 610,0	3 569 218,1	-18 914 391,9	-84,1	100,0	100,0
14.	Przychody ze zmniejszenia odpisów aktualizujących	85,2	52,6	-32,6	-38,3	0,0	0,0

	wartość aktywów finansowych						
15.	Przychody z tytułu zmniejszenia stanu rachunku rewaluacyjnego	22 483 524,8	3 569 165,5	-18 914 359,3	-84,1	100,0	100,0
16.	Koszty z tytułu utworzenia rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych	27 061,2	-	-27 061,2	-100,0	100,0	-
17.	Koszty odpisów aktualizujących z operacji finansowych	27 061,2	-	-27 061,2	-100,0	100,0	-

Źródło: dane NBP.

Wzrost wyniku z operacji finansowych o 126.292,7 tys. zł (19,5%) był spowodowany głównie:

- wzrostem salda dodatnich i ujemnych różnic kursowych, które w 2005 r. wyniosło 839.626,9 tys. zł, o 1.538.295,2 tys. zł więcej niż w 2004 r.,
- wzrostem salda dodatnich i ujemnych różnic cenowych, które w 2005 r. wyniosło 182.201,5 tys. zł, o 104.848,4 tys. zł więcej niż w 2004 r.; wzrost wynikał głównie z większej skali operacji sprzedaży papierów wartościowych, której oddziaływanie częściowo zredukował spadek cen tych papierów.

Pozytywne oddziaływanie na wynik finansowy NBP wyżej wspomnianych czynników zostało częściowo osłabione przez:

- spadek o 1.201.754,9 tys. zł przychodów z tytułu zmniejszenia stanu rachunku rewaluacyjnego w związku ze sprzedażą walut obcych za walutę krajową, głównie na skutek niższej skali tej sprzedaży,
- wzrost kosztów niezrealizowanych z wyceny cenowej papierów wartościowych w walutach obcych o 342.124,6 tys. zł, głównie w wyniku spadku cen tych papierów wartościowych.

15.8.3. Wynik z tytułu opłat i prowizji

Tabela 15

Wynik z tytułu opłat i prowizji w latach 2004-2005

Wyszczególnienie	Dane za rok		Zmiana	
	2004	2005		
	tys. zł		%	
Wynik z tytułu opłat i prowizji	-12 963,7	-12 608,3	355,4	-2,7
Przychody z tytułu opłat i prowizji	12 939,5	15 204,8	2 265,3	17,5
Koszty z tytułu opłat i prowizji	25 903,2	27 813,1	1 909,9	7,4

Źródło: dane NBP.

Przychody z tytułu opłat i prowizji powstają w rezultacie wykonywania przez NBP

czynności bankowych na rzecz sektora bankowego, państwowych jednostek budżetowych i państwowych funduszy celowych. Koszty z tego tytułu są głównie rezultatem prowadzenia przez banki komercyjne zastępczej obsługi kasowej⁸⁵ oraz świadczenia usług rozliczeniowych na rzecz NBP przez Krajową Izbę Rozliczeniową SA. Wynik z tytułu prowizji i opłat na dzień 31 grudnia 2005 r. zamknął się stratą w wysokości 12.608,3 tys. zł, która była niższa od zrealizowanej w 2004 r. o 355,4 tys. zł. Zmniejszenie straty z tytułu opłat i prowizji wynikało przede wszystkim ze wzrostu przychodów o 2.265,3 tys. zł (wzrost poszczególnych składników przychodów z prowizji i opłat, między innymi z tytułu prowadzenia przez NBP rachunków bieżących i pomocniczych oraz wykonywania zleceń płatniczych), który został w dużej mierze skompensowany wyższymi o 1.909,9 tys. zł kosztami, wynikającymi przede wszystkim z wyższych opłat na rzecz KIR SA.

15.8.4. Przychody z tytułu akcji i udziałów

Tabela 16

Przychody z tytułu akcji i udziałów w latach 2004-2005

Wyszczególnienie	Dane za rok		Zmiana		Struktura	
	2004	2005			2005	2005
	tys. zł			%		
Przychody z tytułu akcji i udziałów	11 058,9	10 736,0	-322,9	-2,9	100,0	100,0
Przychody z tytułu posiadanych akcji	10 558,9	10 736,0	177,1	1,7	95,5	100,0
Przychody z tytułu posiadanych udziałów	500,0	-	-500,0	-100,0	4,5	-

Źródło: dane NBP.

Osiągnięte przychody stanowiły sumę wpływów z tytułu dywidendy od posiadanych akcji KIR SA (1.562,5 tys. zł) oraz Banku Rozrachunków Międzynarodowych w Bazylei (9.173,5 tys. zł). Spadek przychodów z tego tytułu w stosunku do 2004 r. jest wynikiem niewystąpienia w 2005 r. przychodów z tytułu posiadanych udziałów w spółce Bazy i Systemy Bankowe sp. z o.o. w Bydgoszczy. W 2004 r. NBP otrzymał dywidendę z tytułu posiadanych udziałów w tej spółce w wysokości 500,0 tys. zł.

⁸⁵ Patrz również rozdział „Obsługa Skarbu Państwa”.

15.8.5. Pozostałe przychody**Tabela 17**
Pozostałe przychody w latach 2004-2005

Wyszczególnienie	Dane za rok		Zmiana		Struktura	
	2004	2005			2004	2005
	tys. zł		%			
Pozostałe przychody	110 979,3	109 425,5	-1 553,8	-1,4	100,0	100,0
Przychody ze zmniejszenia odpisów aktualizujących wartość pozostałych aktywów	28,8	30,7	1,9	6,6	0,0	0,0
Przychody z rozwiązania rezerw na przyszłe zobowiązania	22 334,1	4 487,7	-17 846,4	-79,9	20,1	4,1
Pozostałe przychody operacyjne	88 616,4	104 907,1	16 290,7	18,4	79,9	95,9

Źródło: dane NBP.

Na spadek prezentowanej pozycji przychodów wpłynęły przede wszystkim niższe przychody z rozwiązania rezerw na przyszłe zobowiązania. Niższe przychody z tego tytułu zostały częściowo skompensowane wzrostem pozostałych przychodów operacyjnych, głównie w zakresie przychodów ze sprzedaży monet kolekcjonerskich, które wyniosły 83.094,6 tys. zł i były o 16.942,1 tys. zł wyższe niż w 2004 r.

15.8.6. Koszty amortyzacji

Na koniec grudnia 2005 r. koszty amortyzacji osiągnęły poziom 166.177,5 tys. zł, o 28.264,0 tys. zł (20,5%) wyższy niż w 2004 r. Pozycja ta obejmuje:

- koszty amortyzacji środków trwałych w wysokości 115.338,7 tys. zł,
- koszty amortyzacji wartości niematerialnych i prawnych w kwocie 50.838,8 tys. zł.

Wzrost kosztów amortyzacji środków trwałych oraz amortyzacji wartości niematerialnych i prawnych był przede wszystkim skutkiem systematycznego wprowadzania w NBP nowoczesnej infrastruktury informatycznej.

15.8.7. Koszty działania banku**15.8.8. Koszty wynagrodzeń wraz z narzutami**

Tabela 18

Koszty wynagrodzeń wraz z narzutami w latach 2004-2005

Wyszczególnienie	Dane za rok		Zmiana		Struktura	
	2004	2005			2004	2005
	tys. złotych			%		
Koszty wynagrodzeń pracowników wraz z narzutami na wynagrodzenia	454 400,0	405 849,5	-48 550,5	-10,7	100,0	100,0
Koszty wynagrodzeń	371 932,6	331 613,5	-40 319,1	-10,8	81,9	81,7
Koszty narzutów na wynagrodzenia	82 467,4	74 236,0	-8 231,4	-10,0	18,1	18,3
<i>z tego: koszty Pracowniczego Programu Emerytalnego</i>	22 571,9	19 834,5	-2 737,4	-12,1	5,0	4,9

Źródło: dane NBP.

Spadek kosztów wynagrodzeń pracowników wraz z narzutami na wynagrodzenia o 48.550,5 tys. zł (10,7%) nastąpił w wyniku zmniejszenia zatrudnienia w NBP oraz wprowadzenia w 2004 r. zmiany dotyczącej zasady ujmowania kosztów wynikających z dodatkowego wynagrodzenia rocznego. W warunkach porównywalnych, tj. po wyeliminowaniu wydatków związanych z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym za 2003 r. (ujętych w księgach roku 2004) oraz kosztów utworzenia rezerwy na zobowiązania z tytułu niewykorzystanych urlopów, koszty te wyniosły 415.300,2 tys. zł. Oznacza to, że koszty poniesione w 2005 r. były niższe o 9.450,7 tys. zł (2,3%) od zrealizowanych w 2004 r.

15.8.9. Koszty administracyjne

Tabela 19

Koszty administracyjne w latach 2004-2005

Wyszczególnienie	Dane za rok		Zmiana		Struktura	
	2004	2005			2004	2005
	tys. zł			%		
Koszty administracyjne	392 813,7	344 110,7	-48 703,0	-12,4	100,0	100,0
Koszty zużycia materiałów i energii	33 087,4	29 953,8	-3 133,6	-9,5	8,4	8,7
Koszty świadczeń na rzecz pracowników i innych osób uprawnionych	19 037,5	16 045,2	-2 992,3	-15,7	4,9	4,7
Koszty podróży służbowych	8 002,1	8 737,8	735,7	9,2	2,0	2,5
Koszty usług obcych	210 426,3	202 401,9	-8 024,4	-3,8	53,5	58,8
Koszty podatków i opłat	100 610,4	71 557,9	-29 052,5	-28,9	25,6	20,8
<i>z tego: opłata na BFG</i>	93 095,8	61 123,5	-31 972,3	-34,3	23,7	17,8
Koszty odpisów na fundusze specjalne (zfś)	3 882,5	3 884,3	1,8	0,0	1,0	1,1
Pozostałe koszty administracyjne	17 767,5	11 529,8	-6 237,7	-35,1	4,5	3,4

Źródło: dane NBP.

Koszty administracyjne NBP w 2005 r. ukształtowały się na poziomie niższym o 48.703,0 tys. zł niż w 2004 r. Na ich spadek oddziaływały przede wszystkim:

- niższe koszty obowiązkowej opłaty na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego,
- restrukturyzacja struktury terenowej NBP (likwidacja ośrodków wypoczynkowych w Dźwirzynie i Charzykowach, Szkoły Bankowej w Katowicach, a także Wydziałów Administracyjno-Skarbcowych w Lubartowie, Augustowie i Kozienicach),
- racjonalizacja zatrudnienia⁸⁶, wpływająca na obniżenie tych składowych kosztów administracyjnych, których wielkość jest pochodną wielkości zatrudnienia.

15.8.10. Koszty emisji znaków pieniężnych

Tabela 20

Koszty emisji znaków pieniężnych w latach 2004-2005

Wyszczególnienie	Dane za rok		Zmiana		Struktura	
	2004	2005			2004	2005
	tys. zł		%			
Koszty emisji znaków pieniężnych	226 301,7	246 982,0	20 680,3	9,1	100,0	100,0
Koszty emisji banknotów	127 192,9	151 888,2	24 695,3	19,4	56,2	61,5
Koszty emisji monet	99 108,8	95 093,8	-4 015,0	-4,1	43,8	38,5

Źródło: dane NBP.

Wzrost kosztów emisji znaków pieniężnych wynikał głównie z:

- przyrostu pieniądza gotówkowego w obiegu,
- konieczności wymiany zniszczonych banknotów na nowe,
- konieczności zapewnienia płynności rozliczeń, poprzez dostarczenie do obiegu monet o nominałach od 1 gr do 20 gr oraz 2 zł,
- tworzenia i utrzymywania zapasów znaków pieniężnych: operacyjnego i strategicznego.

⁸⁶ Patrz również rozdział „Działalność wewnętrzna”.

15.8.11. Pozostałe koszty**Tabela 21**
Pozostałe koszty w latach 2004-2005

Wyszczególnienie	Dane za rok		Zmiana		Struktura	
	2004	2005			2004	2005
	tys. zł		%			
Pozostałe koszty	74 944,5	81 579,2	6 634,7	8,9	100,0	100,0
Koszty odpisów aktualizujących wartość pozostałych aktywów	4 086,0	463,7	-3 622,3	-88,7	5,4	0,6
Koszty utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania	9 658,1	206,7	-9 451,4	-97,9	13,0	0,2
Pozostałe koszty operacyjne	61 200,4	80 908,8	19 708,4	32,2	81,7	99,3

Źródło: dane NBP.

Wzrost pozostałych kosztów o 6.634,7 tys. zł (8,9%) nastąpił w związku ze wzrostem zaliczanej w ciężar kosztów wartości sprzedaży monet kolekcjonerskich według ewidencji księgowej oraz zwiększeniem kosztów z tytułu nieodpłatnego przekazania środków trwałych. Skutki te zostały częściowo skompensowane między innymi obniżeniem kosztów utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania.

15.8.12. Wynik finansowy NBP i jego podział

Wynik finansowy NBP zamknął się na dzień 31 grudnia 2005 r. kwotą 1.218.975,9 tys. zł, tj. niższą od zrealizowanej w 2004 r. o 3.168.398,7 tys. zł (72,2%).

W warunkach porównywalnych wynik ten był wyższy o 419.590,1 tys. zł (52,5%) od osiągniętego w 2004 r. (799.385,7 tys. zł).

Zgodnie z art. 62 i 69 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim kwota wyniku finansowego NBP zostanie podzielona (po przeprowadzeniu audytu rocznego sprawozdania finansowego NBP przez podmiot zewnętrzny oraz jego zatwierdzeniu przez Radę Ministrów) na:

- odpis na fundusz rezerwowy NBP (5% zysku) – 60.948,8 tys. zł,
- wpłatę z zysku NBP do budżetu państwa – 1.158.027,1 tys. zł.

15.9. Zmiany w pozycjach pozabilansowych NBP

Zestawienie pozycji pozabilansowych, dla których prowadzona jest ewidencja wartościowa zawiera tabela 22.

Tabela 22
Zmiany w pozycjach pozabilansowych NBP

Wyszczególnienie	Stan na		Zmiana	
	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2004 - 31.12.2005	
	tys. złotych		%	
POZYCJE POZABILANSOWE OGÓLEM	1 407 079,7	1 333 283,8	-73 795,9	-5,2
- ewidencja wartościowa				
1. Należności w walutach obcych związane z operacjami bieżącymi wymiany walutowej	3 942,6	1 032,8	-2 909,8	-73,8
2. Zobowiązania w walutach obcych związane z operacjami bieżącymi wymiany walutowej	34 450,0	1 654,0	-32 796,0	-95,2
3. Należności w walucie krajowej związane z operacjami bieżącymi wymiany walutowej	31 178,4	1 406,4	-29 772,0	-95,5
4. Zobowiązania w walucie krajowej związane z operacjami bieżącymi wymiany walutowej	671,0	785,2	114,2	17,0
5. Należności w walutach obcych związane z operacjami terminowymi wymiany walutowej	0,0	0,0	0,0	-
6. Zobowiązania w walutach obcych związane z operacjami terminowymi wymiany walutowej	0,0	0,0	0,0	-
7. Należności w walucie krajowej związane z operacjami terminowymi wymiany walutowej	0,0	0,0	0,0	-
8. Zobowiązania w walucie krajowej związane z operacjami terminowymi wymiany walutowej	0,0	0,0	0,0	-
9. Zobowiązania finansowe				
- otrzymane	709,5	0,0	-709,5	-100,0
- udostępnione	709,5	0,0	-709,5	-100,0
10. Zobowiązania gwarancyjne				
- otrzymane	25 560,6	21 700,0	-3 860,6	-15,1
- udostępnione	12 490,0	12 490,0	0,0	0,0
11. Należności warunkowe	1 183 612,4	1 183 436,5	-175,9	0,0
12. Operacje pozabilansowe dotyczące gospodarki własnej	113 502,4	110 525,1	-2 977,3	-2,6
13. Wartości dewizowe przyjęte do inkasa	1,8	0,4	-1,4	-77,8
14. Zbiory numizmatyczne	251,5	253,4	1,9	0,8

Źródło: dane NBP

Na dzień 31 grudnia 2005 r. suma pozycji pozabilansowych wyniosła 1.333.283,8 tys. zł i była o 5,2% niższa od stanu na 31 grudnia 2004 r.. Spadek tej pozycji o 73.795,9 tys. zł wiązał się przede wszystkim ze zmniejszeniem:

- zobowiązań pozabilansowych w walutach obcych o kwotę 32.796,0 tys. zł oraz należności pozabilansowych w walucie krajowej o kwotę 29.772,0 tys. zł z tytułu bieżących transakcji sprzedaży walut obcych za walutę krajową,
- zobowiązań gwarancyjnych otrzymanych o kwotę 3.860,6 tys. zł, które obejmują gwarancje i poręczania od banków komercyjnych lub towarzystw ubezpieczeniowych udzielone za wykonanie robót i świadczenie usług na rzecz NBP,
- operacji pozabilansowych dotyczących gospodarki własnej o kwotę 2.977,3 tys.

zł, obejmujących grunty przejęte w wieczyste użytkowanie, środki trwale dzierżawione oraz środki trwale otrzymane w nieodpłatny zarząd i używanie.

Na 31 grudnia 2005 r. nie wystąpiły pozycje pozabilansowe związane z operacjami kupna i sprzedaży walut obcych w ramach transakcji terminowych.

SPIS TABEL

Tabela 1	
Wysokość stóp procentowych Narodowego Banku Polskiego na koniec 2004 i 2005 r.....	22
Tabela 2	
Decyzje Rady Polityki Pieniężnej dotyczące stóp podstawowych NBP w 2005 r.....	37
Tabela 3	
Wartość i dynamika pieniądza gotówkowego w obiegu w 2005 r.....	59
Tabela 4	
Liczba i struktura ujawnionych falsyfikatów krajowych znaków pieniężnych.....	62
Tabela 5	
Składniki oficjalnych aktywów rezerwowych – dane na koniec okresów w mld EUR i USD	71
Tabela 6	
Średni poziom <i>modified duration</i> i dochodowość w latach 2004-2005	72
Tabela 7	
Struktura obrotów na rachunkach bieżących banków w Centrali NBP w 2005 r.....	83
Tabela 8	
Liczba zleceń według głównych typów operacji przeprowadzanych na rachunkach bieżących banków w Centrali NBP w 2005 r.	84
Tabela 9	
Zbiory Centralnej Biblioteki NBP	95
Tabela 10	
Zmiany w pozycjach aktywów bilansu NBP	142
Tabela 11	
Zmiany w pozycjach pasywów bilansu NBP	144
Tabela 12	
Rachunek zysków i strat NBP w latach 2004-2005	149
Tabela 13	
Wynik z tytułu odsetek, dyskonta i premii w latach 2004-2005	150
Tabela 14	
Wynik z tytułu operacji finansowych w latach 2004-2005	152
Tabela 15	
Wynik z tytułu opłat i prowizji w latach 2004-2005.....	153
Tabela 16	
Przychody z tytułu akcji i udziałów w latach 2004-2005.....	154

Tabela 17	
Pozostałe przychody w latach 2004-2005	155
Tabela 18	
Koszty wynagrodzeń wraz z narzutami w latach 2004-2005	156
Tabela 19	
Koszty administracyjne w latach 2004-2005	156
Tabela 20	
Koszty emisji znaków pieniężnych w latach 2004-2005	157
Tabela 21	
Pozostałe koszty w latach 2004-2005	158
Tabela 22	
Zmiany w pozycjach pozabilansowych NBP	159
Tabela 23	
Struktura aktywów sektora bankowego	167
Tabela 24	
Wynik finansowy sektora bankowego	167
Tabela 25	
Zyskowność sektora bankowego	168
Tabela 26	
Współczynnik wypłacalności krajowego sektora bankowego	168
Tabela 27	
Fundusze własne oraz zysk podzielony krajowego sektora bankowego	168
Tabela 28	
Relacje z nierezydentami	168
Tabela 29	
Relacje aktywów do PKB w porównaniu z krajami UE w 2004 r.	169
Tabela 30	
PKB i popyt krajowy w latach 1997 – 2005	172
Tabela 31	
Dynamika PKB i popytu krajowego wg kwartałów	173
Tabela 32	
Zmiany (π/π) głównych grup cen towarów i usług konsumpcyjnych w latach 2004 – 2005	176
Tabela 33	
Główne wskaźniki równowagi zewnętrznej	184

Tabela 34

Podaż pieniądza w latach 2004 i 2005 191

Tabela 35

Należności i zobowiązania systemu bankowego w latach 2004 i 2005 191

SPIS WYKRESÓW

Wykres nr 1	
Inflacja w latach 2003-2006.....	31
Wykres nr 2	
Decyzje RPP w 2005 r.	35
Wykres 3	
Stopy podstawowe NBP oraz stawka rynku międzybankowego WIBOR SW w 2005 r.	38
Wykres 4	
Skala emisji bonów pieniężnych w latach 1995-2005	39
Wykres 5	
Zmiany wielkości wymaganej i utrzymywanej rezerwy obowiązkowej w 2005 r.....	41
Wykres 6	
Krzywe rentowności papierów rządowych USA	68
Wykres 7	
Krzywe rentowności papierów rządowych w euro	69
Wykres 8	
Krzywe rentowności papierów rządowych Wielkiej Brytanii	70
Wykres 9	
Średni udział instrumentów inwestycyjnych w rezerwach walutowych w 2005 r.....	72
Wykres 10	
Zmiany w strukturze aktywów NBP w 2005 r.....	147
Wykres 11	
Zmiany w strukturze pasywów w 2005 r.....	148
Wykres 12	
Struktura przychodów i kosztów w latach 2004-2005	150
Wykres 13	
Udziały składników popytu finalnego we wzroście PKB	172
Wykres 14	
Zmiany (r/r) CPI i głównych kategorii cen w latach 2003 - 2005.....	177
Wykres 15	
Dekompozycja CPI (r/r).....	177
Wykres 16	
Zmiany (r/r) cen pozostałych towarów i usług konsumpcyjnych w latach 2003 - 2005	179

Wykres 17	
Bilans obrotów bieżących w latach 1994-2005	181
Wykres 18	
Eksport i import w latach 1994-2005	182
Wykres 19	
Deficyt obrotów bieżących a napływ inwestycji zagranicznych w latach 1996-2005	184
Wykres 20	
Kredyty dla gospodarstw domowych, roczne tempo wzrostu, dane skorygowane o wpływ wahań kursu walutowego	186
Wykres 21	
Kredyty mieszkaniowe dla gospodarstw domowych	187
Wykres 22	
Kredyty bankowe dla przedsiębiorstw, roczne tempo wzrostu, dane skorygowane o wpływ wahań kursu walutowego	188
Wykres 23	
Depozyty gospodarstw domowych, stany po usunięciu wpływu wahań kursu walutowego	188
Wykres 24	
Wybrane aktywa finansowe gospodarstw domowych	189
Wykres 25	
Depozyty przedsiębiorstw, roczne tempo wzrostu, dane po usunięciu wpływu wahań kursowych	190
Wykres 26	
Agregaty monetarne M3 i M1 oraz pieniądz gotówkowy w obiegu, roczne tempa wzrostu	192
Wykres 27	
Udział gotówki w obiegu w agregacie monetarnym M1	192
Wykres 28	
Centralna projekcja inflacji, wykres wachlarzowy inflacji i cel inflacyjny RPP - luty 2005 r.	194
Wykres 29	
Centralna projekcja inflacji, wykres wachlarzowy inflacji i cel inflacyjny RPP – maj 2005 r.	194
Wykres 30	
Centralna projekcja inflacji, wykres wachlarzowy inflacji i cel inflacyjny RPP - sierpień 2005 r.	194

WYBRANE INFORMACJE O SEKTORZE BANKOWYM

Sektor bankowy jest największym i najbardziej rozwiniętym segmentem polskiego rynku finansowego. W 2005 r. jego aktywa osiągnęły 587 mld zł i były o 9% wyższe niż przed rokiem. Stanowiły 61% PKB (58% w 2004 r.).

Tabela 23
Struktura aktywów sektora bankowego

Wyszczególnienie	Wartość (w mld zł)		Dynamika (w %)	Struktura (w %)	
	2004	2005	2004 = 100	2004	2005
Kasa i operacje z bankiem centralnym	20,0	17,8	89,1	3,7	3,0
Należności od sektora finansowego	106,6	122,3	114,7	19,8	20,8
Należności od sektora niefinansowego, w tym:	226,1	248,4	109,9	42,0	42,3
- kredyty netto dla sektora niefinansowego, w tym:	227,7	258,4	113,5	42,3	44,0
- dla przedsiębiorstw	117,1	121,1	103,5	21,7	20,6
- dla gospodarstw domowych	109,9	136,4	124,1	20,4	23,2
Należności od sektora instytucji rządowych i samorządowych	20,7	20,4	98,6	3,8	3,5
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	0,7	1,2	160,0	0,1	0,2
Papiery wartościowe, w tym:	115,5	133,9	115,9	21,5	22,8
- bony pieniężne i obligacje NBP	13,9	31,2	224,0	2,6	5,3
- bony i obligacje skarbowe	86,4	88,5	102,4	16,1	15,1
Aktywa trwałe	21,6	20,8	96,0	4,0	3,5
Inne aktywa	27,2	22,3	81,9	5,0	3,8
Razem aktywa sektora bankowego	538,5	587,0	109,0	100,0	100,0

Źródło: dane NBP.

Wynik finansowy netto sektora osiągnął poziom 9,2 mld zł, o 28,9% wyższy niż w 2004 r., i okazał się najwyższy od początku transformacji. W bankach komercyjnych wynik netto wzrósł o 30,5%, a w spółdzielczych o 6,5%. Decydujący wpływ na wynik miały: wzrost dochodów od klientów detalicznych z tytułu kredytów konsumenckich i mieszkaniowych, z opłat i prowizji oraz niższe obciążenie rezerwami.

Tabela 24
Wynik finansowy sektora bankowego

Wyszczególnienie	Wartość (w mld zł)		Dynamika (w %)
	2004	2005	2004=100
Wynik finansowy brutto	7,9	11,1	139,9
Wynik finansowy netto	7,1	9,2	128,9

Źródło: dane NBP.

Poprawiła się również zyskowność polskiego sektora bankowego. Stopy zwrotu z aktywów (ROA) i kapitału (ROE) banków komercyjnych zwiększyły się w porównaniu z 2004 r. o 0,3 pkt proc. i 3,9 pkt proc., a w bankach spółdzielczych nieznacznie się zmniejszyły (o 0,2 pkt proc. i 0,9 pkt proc.).

Tabela 25
Zyskowność sektora bankowego

Wyszczególnienie	Stopa zwrotu (w %)	
	2004	2005
ROA - netto	1,4	1,7
ROE - netto	17,2	20,8

Źródło: dane NBP.

Kapitały banków były odpowiednie do ponoszonego przez nie ryzyka działalności i umożliwiały ich dalszy rozwój. Średni współczynnik wypłacalności był wyższy od wymaganego minimum i wynosił 14,6% (w krajowych bankach komercyjnych 14,5%, w bankach spółdzielczych 14,7%).

Tabela 26
Współczynnik wypłacalności krajowego sektora bankowego

Wyszczególnienie	2004	2005	Dynamika
	w %		w pkt proc.
Współczynnik wypłacalności	15,4	14,6	-0,8

Źródło: dane NBP.

Poniższe tabele zawierają dodatkowe dane dotyczące sytuacji sektora bankowego w 2005 r.

Tabela 27
Fundusze własne oraz zysk podzielony krajowego sektora bankowego

Wyszczególnienie	2004	2005	Dynamika
	w mld zł		w %
Fundusze własne regulacyjne	42,7	45,7	107,0
Zysk podzielony, w tym przeznaczony na:	4,1	7,4	180,5
- fundusze własne	2,5	2,9	116,0
- dywidendy	1,5	4,2	280,0

Źródło: dane NBP.

Tabela 28
Relacje z nierezydentami

Wyszczególnienie	Udział (w %)	
	2004	2005
Udział operacji z nierezydentami		
- w aktywach sektora bankowego	14,5	14,6
- w pasywach sektora bankowego	9,3	9,4

Źródło: dane NBP.

Tabela 29
Relacje aktywów do PKB w porównaniu z krajami UE w 2004 r.

Wyszczególnienie	Polska	Kraje UE (25)
	w %	
Relacja aktywów sektora bankowego do PKB ^a	58	280

Źródło: dane NBP.

^a na koniec 2005 r. dla Polski relacja aktywów do PKB wyniosła odpowiednio 61%.

PKB I POPYT FINALNY

Omawiając kształtowanie się PKB i jego składowych w 2005 r. należy wziąć pod uwagę, że dane te podlegały kilkakrotnym rewizjom ogłaszanych przez GUS i dlatego mogą wystąpić różnice między wielkościami przywołanymi w niniejszym *Sprawozdaniu* i we wcześniej publikowanych komunikatach i *Raportach o inflacji*. Szczególnie w I poł. 2005 r. dane dotyczące rachunków narodowych cechowała duża niepewność związana z oceną tempa zmian głównych składowych (spożycia, inwestycji i przyrostu zapasów) oraz wpływu eksportu netto na tempo wzrostu PKB. Zagadnieniom tym poświęcono wiele miejsca w toku posiedzeń RPP, jako że jakość tych szacunków posiada istotne znaczenie dla prawidłowej oceny bieżącej i przyszłej sytuacji gospodarczej.

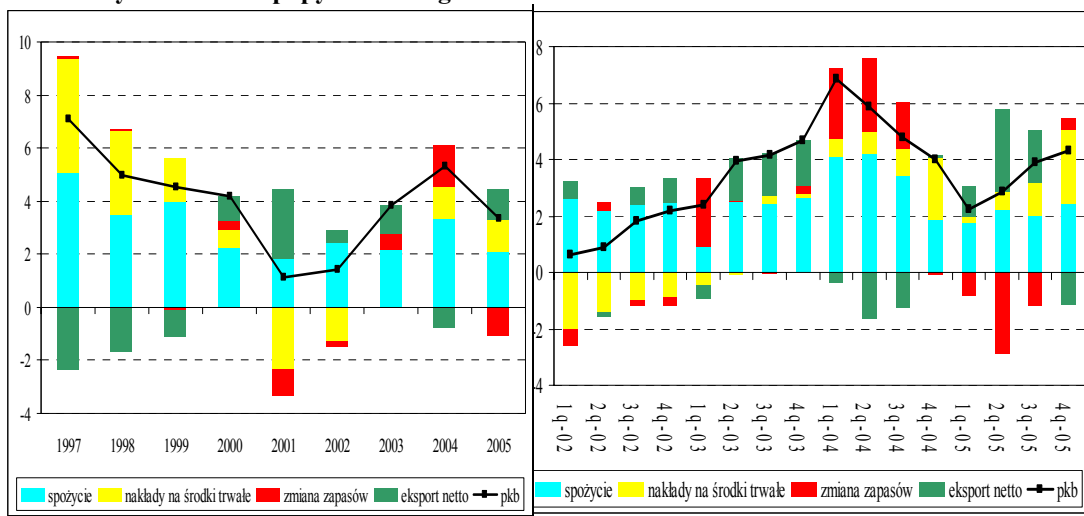
W 2005 r. popyt krajowy wzrósł o 2,2% wobec 6,0% w 2004 r. Zmniejszenie rocznej dynamiki popytu krajowego było w znacznym stopniu wynikiem dużo niższych przyrostów zapasów niż rok wcześniej, czego efektem był wzrost akumulacji tylko o 0,5%. Niższa niż rok wcześniej była także dynamika spożycia ogółem (2,6%). W 2005 r., piąty rok z rzędu, zmniejszyła się wyrażona w cenach bieżących nadwyżka importu nad eksportem.

Dynamika wartości dodanej brutto⁸⁷ w 2005 r. wyniosła 3,2% przy wzroście tej kategorii o 5,1% rok wcześniej. Wzrost wartości dodanej brutto w 2005 r. był przede wszystkim efektem ożywienia w usługach rynkowych i przemyśle (wkłady do wzrostu wartości dodanej ogółem wyniosły odpowiednio 1,6 pkt. proc. oraz 1 pkt proc.). O skali przyrostu produkcji przemysłowej decydował przemysł przetwórczy, którego dynamika wiązała się z rosnącym eksportem i stopniowo odbudowującym się popytem wewnętrznym.

Dynamikę PKB, popytu krajowego oraz relacje między nimi w latach 1997-2005 przedstawia tabela 30, udział poszczególnych składników we wzroście PKB wykres 13, a dynamikę PKB i popytu krajowego według kwartałów tabela 31.

⁸⁷ Produkt krajowy brutto jest równy wartości dodanej brutto, powiększonej o saldo podatków od produktów (w tym ceł importowych) i dotacji do produktów.

Wykres 13
Udziały składników popytu finalnego we wzroście PKB

Źródło: obliczenia NBP na podstawie danych GUS.

Tabela 30
PKB i popyt krajowy w latach 1997 – 2005

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	Dynamika								
PKB	7,1	5,0	4,5	4,2	1,1	1,4	3,8	5,3	3,4
Popyt krajowy	9,3	6,4	5,2	3,1	-1,4	0,9	2,7	6,0	2,2
Spożycie	6,3	4,3	5,0	2,8	2,2	2,9	2,5	4,0	2,6
Spożycie indywidualne	7,1	5,0	5,4	3,0	2,2	3,3	1,9	4,3	2,0
Akumulacja	21,0	13,6	6,0	3,9	-13,4	-7,2	3,3	14,7	0,5
Nakłady brutto na środki trwałe	21,8	14,0	6,6	2,7	-9,7	-6,3	-0,1	6,4	6,5
Eksport	12,2	14,4	-2,5	23,2	3,1	4,8	14,2	14,0	8,1
Import	21,4	18,6	1,0	15,5	-5,3	2,7	9,3	15,2	4,9
Udział eksportu netto we wzroście PKB w pkt. proc.	-2,3	-1,7	-1,0	0,9	2,6	0,5	1,1	-0,8	1,1
	Struktura PKB w cenach bieżących								
Popyt krajowy	103,9	104,8	105,9	106,4	103,7	103,4	102,6	102,0	100,3
Spożycie	80,5	79,8	80,7	81,6	82,9	84,8	83,8	81,9	81,3
Akumulacja	23,4	25,1	25,2	24,8	20,8	18,6	18,8	20,1	19,0
Eksport netto	-3,9	-4,8	-5,9	-6,4	-3,7	-3,4	-2,6	-2,0	-0,3

Źródło: dane GUS.

Tabela 31
Dynamika PKB i popytu krajowego wg kwartałów

	Rok	I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.	I-IV kw.
Wartość dodana brutto	2005	2,2	2,8	3,7	4,2	3,2
	2004	6,4	5,5	4,8	4,2	5,1
Przemysł	2005	0,9	2,6	4,3	7,8	4,0
	2004	15,7	13,6	7,6	6,3	10,5
Budownictwo	2005	5,4	11,0	8,2	3,8	6,7
	2004	-0,7	0,1	-0,2	4,9	1,8
Usługi rynkowe	2005	2,3	2,7	4,1	3,6	3,2
	2004	4,8	4,5	4,3	3,2	4,2
PKB	2005	2,2	2,9	3,9	4,3	3,4
	2004	6,8	5,9	4,8	4,0	5,3
Popyt krajowy	2005	1,1	0,0	1,9	5,4	2,2
	2004	7,0	7,4	5,9	3,9	6,0
Spożycie ogółem	2005	2,1	2,6	2,4	3,3	2,6
	2004	4,6	4,9	4,1	2,5	4,0
Spożycie indywidualne	2005	1,4	1,4	2,3	2,8	2,0
	2004	5,1	5,1	4,4	2,7	4,3
Akumulacja brutto	2005	-4,3	-12,0	-0,3	11,4	0,5
	2004	23,5	20,4	14,5	7,9	14,7
Nakłady na środki trwale brutto	2005	1,4	4,0	6,5	10,1	6,5
	2004	4,8	4,9	5,3	8,6	6,4

Źródło: dane GUS.

Dynamika nakładów inwestycyjnych brutto w 2005 r. była zbliżona do wartości odnotowanej rok wcześniej, natomiast przyrosty zapasów były dużo niższe niż rok wcześniej. Na dynamikę nakładów inwestycyjnych miał wpływ napływ funduszy strukturalnych z Unii Europejskiej.

Tempo wzrostu spożycia indywidualnego w 2005 r. było niższe niż przed rokiem i niższe o około 1 pkt proc. od dynamiki realnych dochodów do dyspozycji brutto gospodarstw domowych. Poprawa sytuacji na rynku pracy przyczyniła się do wzrostu dochodów z pracy najemnej (wzrost w cenach bieżących o 5,5%), a świadczenia społeczne pozostały na poziomie zbliżonym do wartości z 2004 r. Istotnymi źródłami finansowania przyrostu konsumpcji w 2005 r. były wzrastające dochody z działalności gospodarczej na własny rachunek (nominalny wzrost nadwyżki operacyjnej o 10,6% w stosunku do 2004 r.) oraz dochody z własności (wzrost o 14,1%). W związku ze wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej, znaczącą rolę we wzroście dochodów odegrały wypłaty dla rolników w ramach Wspólnej Polityki Rolnej.

Rok 2005 był czwartym z kolei rokiem, w którym rósł eksport i import, jednak dynamika handlu zagranicznego nie była już tak wysoka jak w roku poprzednim. Pomimo umacniającego się kursu walutowego, dynamika eksportu była wyższa niż dynamika importu, czego efektem był ponad jednoprocenowy wkład eksportu netto do realnego wzrostu PKB, po jego ujemnym wkładzie w 2004 r. Nastąpiło ograniczenie nierównowagi zewnętrznej, mierzone spadkiem oszczędności zagranicznych⁸⁸ w relacji do PKB z ok. 4,3% w 2004 r. do 1,5% w 2005 r. W znacznym stopniu wynikało to z poprawy salda wymiany produktów z zagranicą. Spadkowi stopy oszczędności zagranicznych towarzyszył wzrost relacji oszczędności w gospodarce narodowej do PKB z 15,8% w 2004 r. do 17,6% w 2005 r.

⁸⁸ Według rachunków narodowych. Dane o obrotach handlu zagranicznego wg rachunków narodowych różnią się od publikowanych w bilansie płatniczym NBP głównie tym, że uwzględniają tzw. obrót uszlachetniający w ujęciu netto (w bilansie płatniczym kategoria ta uwzględniana jest w ujęciu brutto).

CENY TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH

W 2005 r. inflacja (CPI) obniżyła się z 3,7% r/r w styczniu do 0,7% r/r w grudniu, kształtując się poniżej dolnej granicy odchyłeń od celu inflacyjnego. Z punktu widzenia procesów inflacyjnych w 2005 r. można wyodrębnić dwa podokresy. Przez pierwsze pięć miesięcy 2005 r. roczny wskaźnik inflacji utrzymywał się na wysokim poziomie, co wynikało ze wzrostu cen w okresie poprzedzającym przystąpienie Polski do UE oraz w pierwszych miesiącach członkostwa. Ustępowanie statystycznego efektu bazy⁸⁹ prowadziło do spadku rocznej inflacji w kolejnych miesiącach. Do osłabienia rocznego tempa wzrostu cen w ostatnich miesiącach 2005 r. przyczynił się również spadek dynamiki cen żywności i napojów bezalkoholowych oraz cen paliw. W kierunku obniżenia rocznej inflacji oddziaływała także aprecjacja kursu złotego.

Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych o 0,7% r/r w końcu 2005 r. był efektem:

- spadku cen żywności i napojów bezalkoholowych o 1,3% r/r, który obniżył CPI o 0,4 p.p.,
- wzrostu cen kontrolowanych o 3,4% r/r, który zwiększył CPI o 1,0 p.p., w tym wzrostu cen paliw o 6,4% r/r, który złożył się na wzrost CPI o 0,2 p.p.
- wzrostu cen pozostałych towarów i usług o 0,2% r/r, który spowodował ogólny wzrost cen o 0,1 p.p.

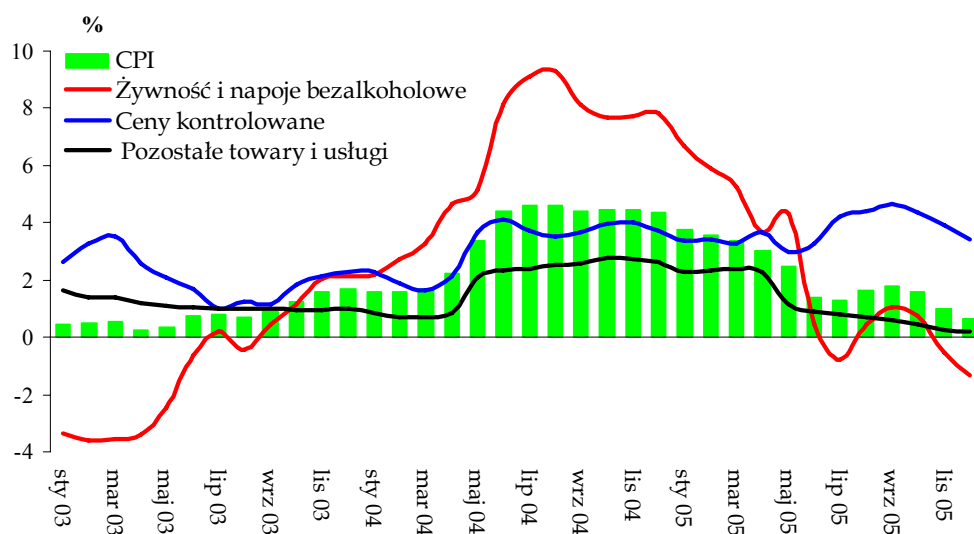
⁸⁹ Efekt bazy polegał na odniesieniu bieżącego poziomu cen do znacznie niższego poziomu z okresu poprzedzającego wejście Polski do UE.

Tabela 32
Zmiany (r/r) głównych grup cen towarów i usług konsumpcyjnych w latach 2004 – 2005

	CPI	Żywność i napoje bezalkoholo- we	Ceny kontrolo- wane	w tym paliwa	Pozostałe towary i usługi	w tym	
						towary nieżywnościowe	usługi
Struktura wag w %							
2004	100,00	26,95	27,28	3,8	45,77	27,29	18,48
2005	100,00	26,94	26,62	3,84	46,44	26,81	19,63
Zmiana do analogicznego okresu roku poprzedniego w %							
2004 I	1,6	2,2	2,3	5,4	0,8	-0,2	2,4
II	1,6	2,7	1,9	2,7	0,7	-0,3	2,3
III	1,7	3,3	1,6	1,3	0,7	-0,2	2,1
IV	2,2	4,6	2,2	4,7	0,8	0,0	2,1
V	3,4	5,2	3,7	15,3	2,1	1,9	2,4
VI	4,4	8,1	4,1	17,8	2,3	2,1	2,7
VII	4,6	9,1	3,7	16,1	2,5	2,3	2,8
VIII	4,6	9,3	3,5	14,8	2,5	2,4	2,9
IX	4,4	8,1	3,7	15,9	2,6	2,4	3,0
X	4,5	7,7	4,0	19,2	2,8	2,5	3,3
XI	4,5	7,7	4,0	19,1	2,7	2,4	3,4
XII	4,4	7,8	3,7	17,0	2,6	2,2	3,4
2005 I	3,7	6,7	3,4	9,9	2,3	1,6	3,2
II	3,6	5,9	3,4	10,2	2,3	1,7	3,2
III	3,4	5,3	3,3	9,1	2,4	1,5	3,6
IV	3,0	3,7	3,7	11,9	2,3	1,4	3,5
V	2,5	4,3	3,0	6,8	1,2	-0,4	3,3
VI	1,4	0,4	3,3	8,4	0,9	-0,6	3,0
VII	1,3	-0,8	4,2	13,1	0,8	-0,7	2,9
VIII	1,6	0,5	4,4	14,7	0,7	-0,9	2,8
IX	1,8	1,0	4,7	16,5	0,6	-1,0	2,9
X	1,6	0,8	4,4	12,8	0,4	-1,1	2,6
XI	1,0	-0,5	3,9	9,6	0,2	-1,2	2,2
XII	0,7	-1,3	3,4	6,4	0,2	-1,2	2,2
I-XII 2004 r.	3,5	6,3	3,2	12,4	1,9	1,4	2,7
I-XII 2005 r.	2,1	1,6	2,9	10,8	1,2	-0,1	2,9

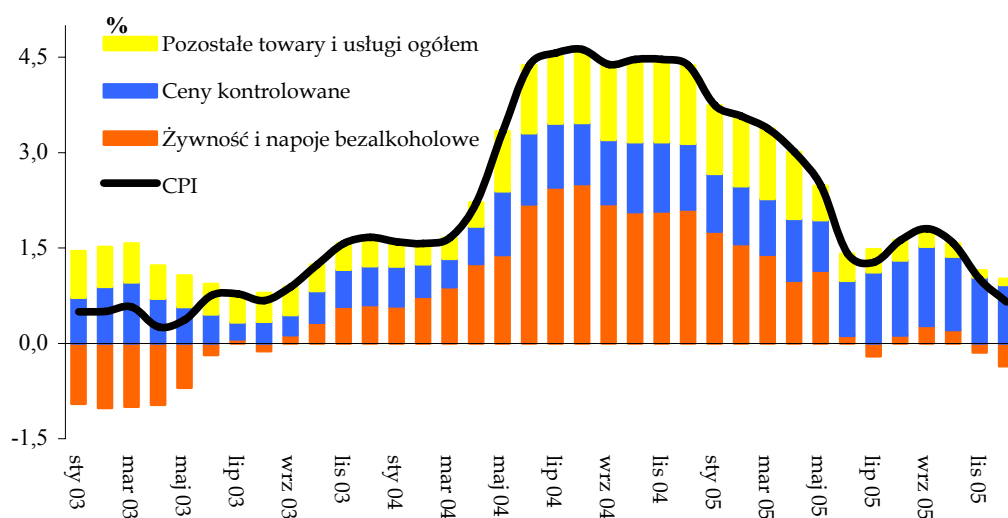
Źródło: dane GUS, obliczenia NBP.

Wykres 14
Zmiany (r/r) CPI i głównych kategorii cen w latach 2003 - 2005

Źródło: dane GUS, obliczenia NBP.

Wykres 15
Dekompozycja CPI (r/r)

Źródło: dane GUS, obliczenia NBP.

Ceny żywności i napojów bezalkoholowych

Ceny żywności i napojów bezalkoholowych w grudniu 2005 r. obniżyły się o 1,3% r/r przyczyniając się tym samym do obniżenia inflacji mierzonej indeksem CPI o 0,4 pkt. proc., podczas gdy w analogicznym okresie 2004 r. odnotowano ich wysoki wzrost (o 7,8% r/r).

Przez pierwsze pięć miesięcy 2005 r. utrzymywała się wysoka, ale spadkowa tendencja dwunastomiesięcznego wskaźnika cen żywności i napojów bezalkoholowych: z 6,7% w styczniu obniżyła się do 4,3% w maju 2005 r. Natomiast w czerwcu 2005 r. w wyniku ustąpienia efektów cenowych związanych z

przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej oraz w wyniku sezonowego spadku cen żywności i napojów bezalkoholowych w miesiącach letnich, roczna dynamika tych cen wyniosła 0,4%. W kolejnych miesiącach 2005 r. na kształtowanie się dynamiki cen w tej grupie miały wpływ czynniki o charakterze jednorazowym, takie jak rosnąca podaż mięsa wieprzowego. Tendencje spadkowe cen mięsa dodatkowo pogłębiały obawy konsumentów związane z pojawiającymi się informacjami o odkryciu przypadków ptasiej grypy w Europie oraz wprowadzenie przez władze rosyjskie od listopada 2005 r. zakazu importu polskiej żywności, jakkolwiek efekt ten był łagodzony wzrostem eksportu do krajów UE. Obniżeniu cen żywności i napojów bezalkoholowych sprzyjały również wysokie zbiory zbóż w 2005 r., uzupełniane dużymi zapasami ze zbiorów w 2004 r.

Ceny kontrolowane

W grudniu 2005 r. dwunastomiesięczne tempo wzrostu cen kontrolowanych wyniosło 3,4%, tj. ukształtowało się na tym samym poziomie, co na początku 2005 r. Najważniejszym czynnikiem, który przyczynił się do utrzymywania relatywnie wysokiej dynamiki cen kontrolowanych w analizowanym okresie był wzrost cen gazu (o 11,3% r/r) i paliw (o 6,4% r/r) związany ze wzrostem cen ropy naftowej na światowych rynkach. Wzrost cen paliw i gazu łącznie stanowił 52% wzrostu cen kontrolowanych (1,8 pkt. proc.). Ponadto w 2005 r. znacznie wzrosły ceny wyrobów tytoniowych (o 7,3% r/r), co było wynikiem podwyższenia podatku akcyzowego, ze względu na konieczność dostosowania jego wysokości do poziomu wymaganego w Unii Europejskiej. Zmiana taryf na energię elektryczną wpłynęła na wzrost jej cen o 3,4% (r/r). Na poziomie sprzed roku utrzymały się natomiast ceny napojów alkoholowych.

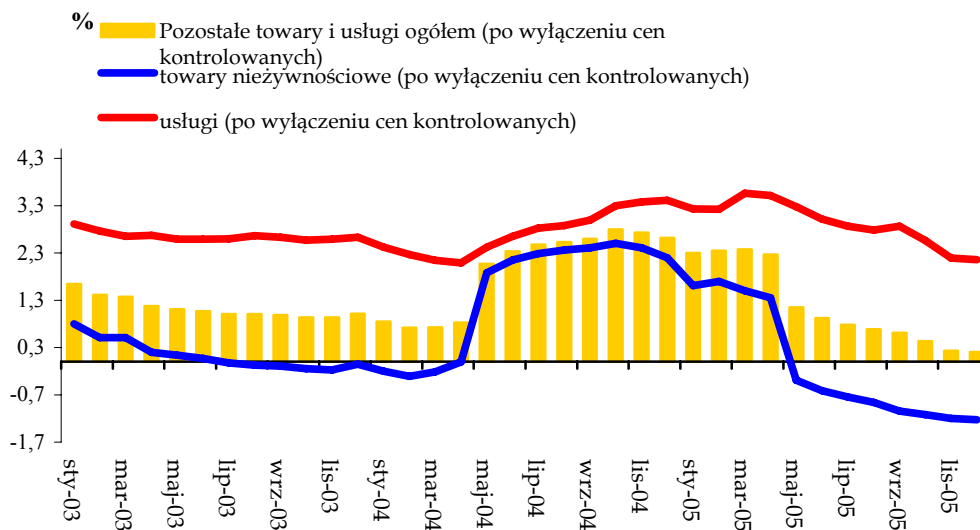
Ceny pozostałych towarów i usług konsumpcyjnych

Ceny pozostałych towarów i usług konsumpcyjnych obniżyły się z 2,3% r/r w styczniu 2005 r. do 0,2% r/r w grudniu 2005 r. Główną przyczyną obniżenia się rocznej dynamiki cen w grupie pozostałe towary i usługi było ustąpienie wspomnianego wcześniej efektu bazy. Należy pamiętać, że wraz ze wstąpieniem Polski do UE podniesiona została stawka podatku VAT na niektóre towary i usługi (m.in. na towary budowlane, odzież dziecięcą), co doprowadziło do jednorazowego wzrostu cen znajdującego odzwierciedlenie w zwiększeniu rocznych wskaźników inflacji, utrzymującym się do kwietnia 2005 r. włącznie.

Na osłabienie tempa wzrostu cen pozostałych wpłynął głównie spadek dynamiki cen towarów nieżywnościowych. W grudniu 2005 r. ceny tych towarów spadły o 1,2% r/r wobec wzrostu ich cen w styczniu 2005 r. o 1,6% r/r. Najgłębszy spadek cen zanotowano w kategoriach: odzież (o 5,2%), obuwiu (o 8,6%), sprzęt telekomunikacyjny (o 10,9%), sprzęt audiowizualny, fotograficzny i informatyczny (o 8,9%), samochody osobowe (o 6,8%) oraz sprzęt gospodarstwa domowego (o 1,4%). Do obniżenia tempa wzrostu cen w grupie pozostałe towary i usługi konsumpcyjne

przyczynił się również spadek tempa wzrostu cen usług, które zmniejszyło się z 3,2% r/r w styczniu 2005 r. do 2,2% r/r w grudniu 2005 r. Główną przyczyną osłabienia dynamiki tych cen był silny spadek cen usług internetowych, który wpłynął na obniżenie rocznego wzrostu cen usług w grudniu 2005 r. o ok. 0,3 pkt. proc.

Wykres 16
Zmiany (r/r) cen pozostałych towarów i usług konsumpcyjnych w latach 2003 - 2005

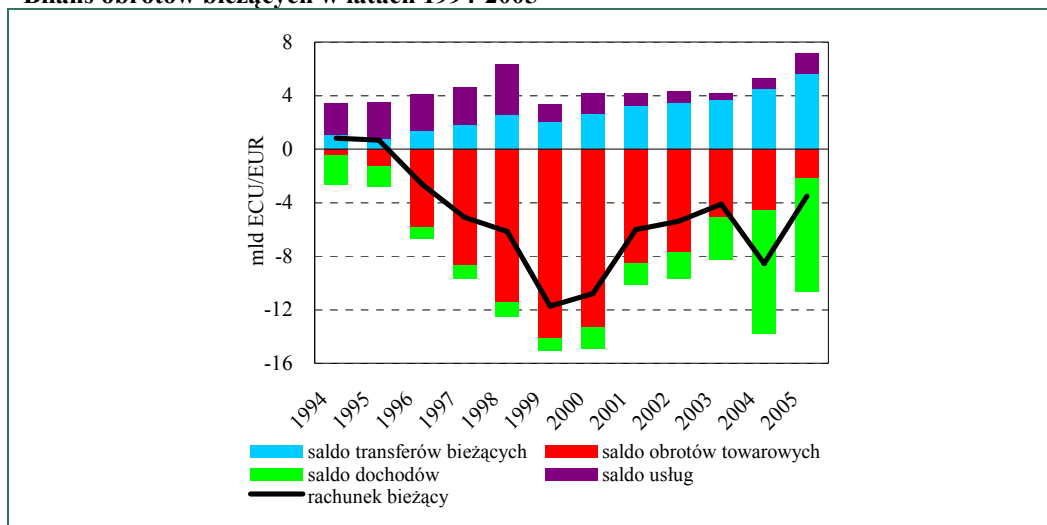
Źródło: dane GUS, obliczenia NBP.

BILANS PŁATNICZY

W 2005 r. nastąpiło zmniejszenie ujemnego salda obrotów bieżących bilansu płatniczego, po jego przejściowym pogłębieniu się w roku poprzednim⁹⁰. W 2005 r. deficyt rachunku obrotów bieżących wyniósł 3,5 mld EUR, był więc o ponad 5 mld EUR mniejszy w porównaniu z rokiem poprzednim. Relacja deficytu obrotów bieżących do PKB obniżyła się z 4,1% w 2004 r. do 1,5% w 2005 r. Na poprawę salda obrotów bieżących w 2005 r.łożyło się przede wszystkim znaczne obniżenie się deficytu obrotów towarowych. Również zmiany salda pozostałych składowych oddziaływały w kierunku zmniejszenia deficytu bilansu obrotów bieżących.

Wykres 17

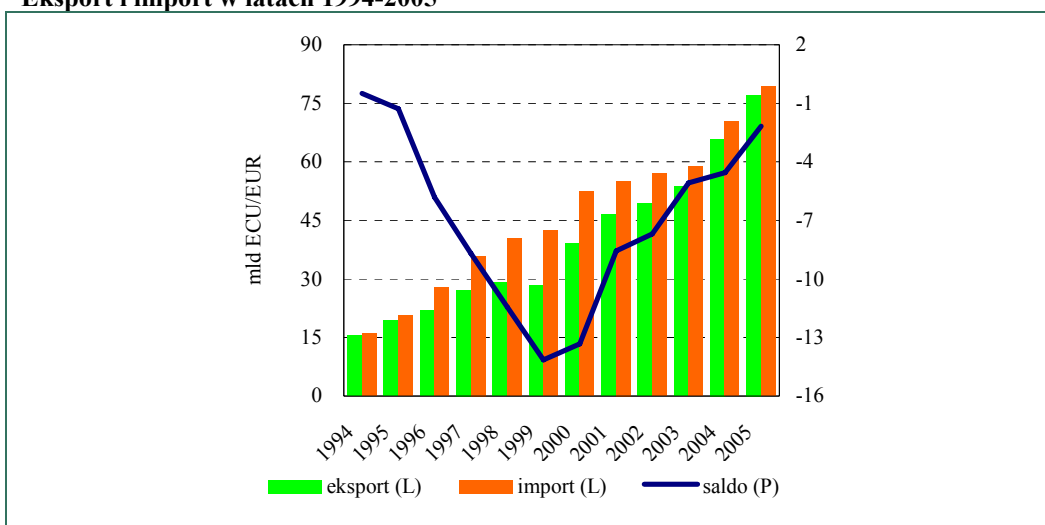
Bilans obrotów bieżących w latach 1994-2005

Źródło: dane NBP.

⁹⁰ Dane prezentowane w *Sprawozdaniu z wykonania założeń polityki pieniężnej w 2004 r.* wskazujące wówczas na poprawę salda obrotów bieżących zostały we wrześniu 2005 r. zweryfikowane w skutek uwzględnienia w statystyce bilansu płatniczego reinwestowanych zysków od inwestycji bezpośrednich. Przed weryfikacją deficyt obrotów bieżących w 2004 r. wyniósł 3,0 mld EUR, natomiast po weryfikacji 8,5 mld EUR.

Wykres 18
Eksport i import w latach 1994-2005

Źródło: dane NBP.

Rok 2005 był już szóstym z kolei rokiem obniżania deficytu w polskim handlu zagranicznym. Silne zmniejszenie ujemnego salda obrotów towarowych z 4,6 mld EUR w 2004 r. do 2,2 mld EUR w 2005 r. było odzwierciedleniem relatywnie dużej, w porównaniu z poprzednimi latami, różnicy między tempem wzrostu eksportu a importu⁹¹.

W 2005 r. wzrost wartości eksportu (wyrażonej w EUR) pozostawał relatywnie wysoki, chociaż był on nieco niższy w porównaniu z 2004 r.⁹².

W 2005 r. produkt krajowy brutto w strefie euro, na którą przypadało 54% polskiego eksportu, zwiększył się o 1,3% wobec 2,1% w roku poprzednim. Zwiększenie popytu sektora eksportowego w strefie euro oraz umacnianie się tendencji wzrostowych w popycie inwestycyjnym w tym regionie przyczyniło się do przyspieszenia w II połowie ub.r. polskiego eksportu do strefy euro. Wynika to głównie z faktu, że w polskim eksporcie do strefy euro dominują towary zaopatrzeniowe, które są wykorzystywane jako półprodukty i komponenty do produkcji eksportowej strefy euro.

Po znacznej aprecjacji złotego w 2004 r., w 2005 r. nominalny kurs złotego nadal umacniał się – średnioroczny kurs złotego był silniejszy wobec euro o 11,2%,

⁹¹ Według danych NBP wartość eksportu w EUR zwiększyła się w 2005 r. o 17,1%, podczas gdy wartość importu wzrosła o 12,6% w porównaniu z rokiem poprzednim (wobec odpowiednio 22,3% i 19,5% w 2004 r.).

⁹² Według danych GUS tempo wzrostu wolumenu eksportu, w ujęciu rocznym, obniżyło się z 18,2% w 2004 r. do 10,8% w 2005 r. Wpływ obniżenia się dynamiki wolumenu na wartość eksportu został częściowo zrekompensowany przez przyspieszenie wzrostu cen transakcyjnych w EUR odpowiednio z 6,3% do 7,9%. Natomiast dynamika wolumenu importu obniżyła się z 17,3% w 2004 r. do 4,6% w 2005 r., podczas gdy wzrost jego cen (o 8,0%) okazał się znacznie wyższy w porównaniu z rokiem poprzednim (0,8%).

natomiast wobec dolara amerykańskiego o 11,5%. Miarą odpowiednią do oceny zmian konkurencyjności producentów na rynkach międzynarodowych jest wskaźnik odzwierciedlający koszty produkcji. Ponadto, większość wymiany handlowej dotyczy jak dotąd produktów przemysłu przetwórczego. Dlatego odpowiednim wskaźnikiem konkurencyjności producentów na rynku międzynarodowym jest realny kurs walutowy deflowany jednostkowymi kosztami pracy w przemyśle przetwórczym. W okresie I kw. 2004 r. - IV kw. 2005 r. realny efektywny kurs złotego deflowany jednostkowymi kosztami pracy w przemyśle przetwórczym umocnił się w mniejszym stopniu niż kurs nominalny, tj. o 5,3%. Realna aprecjacja kursu złotego była też w tym okresie mniejsza niż realna aprecjacja kursu korony czeskiej, słowackiej oraz forinta węgierskiego, które umocniły się odpowiednio o 13,6%, 8,9% i 6,6%.

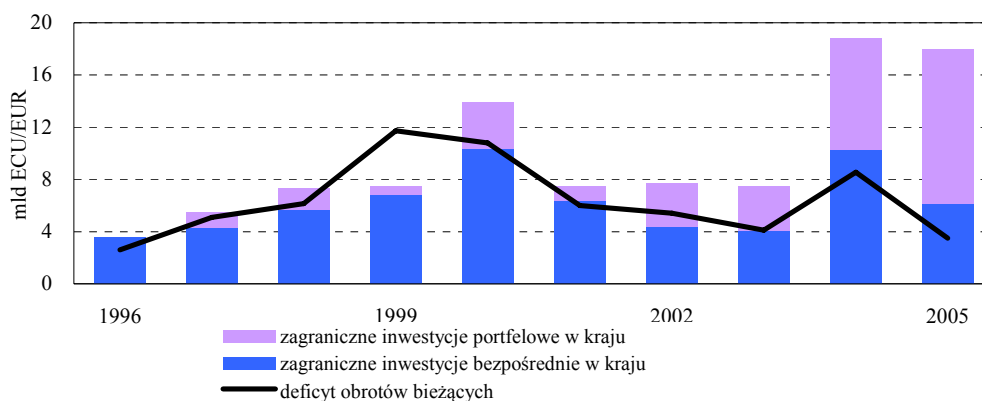
Utrzymanie się relatywnie wysokiej dynamiki eksportu, pomimo niższego popytu importowego na najważniejszych rynkach i umocnienia złotego, wynikało także z kontynuacji zachodzących w polskiej gospodarce zmian strukturalnych. Związane są one ze zwiększającym się znaczeniem bezpośrednich inwestycji zagranicznych w polskim eksporcie. Ich obecność prowadzi do coraz szerszego włączania się polskiej gospodarki do międzynarodowego podziału pracy. Wzrost udziału handlu korporacyjnego⁹³ sprawia, że eksport staje się coraz mniej wrażliwy zarówno na zmiany popytu, jak i na wahania kursów walutowych.

Na wzrost wartości importu wyrażonej w EUR w 2005 r. silnie wpłynął wzrost cen transakcyjnych spowodowany przede wszystkim wzrostem cen paliw na międzynarodowych rynkach⁹⁴. Wpływ wysokich cen paliw na wartość importu został częściowo osłabiony w wyniku niższego wzrostu cen jednostkowych dóbr inwestycyjnych i konsumpcyjnych. Było to spowodowane zwiększeniem udziału krajów o niskich kosztach wytwarzania w polskim imporcie (przede wszystkim z Chin). Wzrost popytu inwestycyjnego, jaki miał miejsce w II połowie ub.r. przyczynił się do przyspieszenia dynamiki importu inwestycyjnego.

⁹³ Handel korporacyjny polega na eksporcie i imporcie towarów między filiami korporacji zagranicznych zlokalizowanych w Polsce a przedsiębiorstwami macierzystymi oraz ich filiami znajdującymi się w innych krajach.

⁹⁴ Wartość importu ropy naftowej do Polski wzrosła w 2005 r. o 45% (wyrażonego w EUR). Wynikało to przede wszystkim ze wzrostu ceny importowanej do Polski ropy naftowej o 42,3%, natomiast wielkość dostaw zwiększyła się zaledwie o 1,9% w porównaniu z rokiem poprzednim.

Wykres 19
Deficyt obrotów bieżących a napływ inwestycji zagranicznych w latach 1996-2005

Źródło: dane NBP.

W 2005 r. poprawiły się wszystkie główne wskaźniki finansowe obrazujące zewnętrzną równowagę polskiej gospodarki. Relacja deficytu obrotów bieżących i obrotów towarowych do PKB obniżyła się w porównaniu do lat 2002-2004. Deficyt obrotów bieżących był w latach 2004 i 2005 w całości sfinansowany napływem, uznawanego za bezpieczny, kapitału w postaci zagranicznych inwestycji bezpośrednich.

Tabela 33
Główne wskaźniki równowagi zewnętrznej

Wskaźnik ostrzegawczy	2002	2003	2004	2005
Saldo obrotów bieżących/PKB	-2,7%	-2,1%	-4,2%	-1,5%
Saldo płatności towarowych/PKB	-3,9%	-2,7%	-2,2%	-0,9%
Inwestycje bezpośrednie/ saldo obrotów bieżących	76,7%	92,5%	112,9%	141,4%
(Saldo obrotów bieżących+kapitałowych-inwestycje bezpośrednie)/PKB	-0,6%	-0,2%	0,9%	0,9%
Obsługa zadłużenia zagranicznego/eksport towarów i usług	28,2%	30,7%	35,4%	32,5%
Oficjalne aktywa rezerwowe – w miesiącach importu towarów i usług	5,5	4,8	4,0	4,8

Źródło: Obliczenia NBP.

PODAŻ PIENIĄDZA

W 2005 r. nastąpił wzrost dynamiki zadłużenia gospodarstw domowych w systemie bankowym. Najszybciej wzrastały kredyty mieszkaniowe, a wśród nich walutowe, jednak znacznemu przyspieszeniu uległo także tempo wzrostu kredytów konsumpcyjnych. Zwiększeniu uległ również stan zadłużenia bankowego przedsiębiorstw, jednak skala tego wzrostu była umiarkowana, szczególnie wobec przyspieszenia tempa wzrostu inwestycji odnotowanego w 2005 r. Z drugiej strony nadal utrzymywał się szybki wzrost stanu depozytów bankowych przedsiębiorstw, co może świadczyć o ich ograniczonych potrzebach pożyczkowych. Umiarkowanie wzrosły depozyty bankowe gospodarstw domowych. Równocześnie jednak szybko zwiększał się stan oszczędności finansowych utrzymywanych przez gospodarstwa domowe w formach alternatywnych wobec depozytów bankowych, przede wszystkim w jednostkach uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych.

Kredyty dla gospodarstw domowych

Stan kredytów bankowych dla gospodarstw domowych zwiększył się w 2005 r. o 26,4 mld zł (24,0%) w ujęciu nominalnym. Część kredytów została zaciągnięta w walutach obcych, dlatego zmiany kursu złotego miały wpływ na dynamikę zmian wolumenu kredytów dla tego sektora. W warunkach porównywalnych, po wyeliminowaniu wpływu zmian kursowych, przyrost kredytów dla gospodarstw domowych w 2005 r. wyniósł 27,8 mld zł (25,0%). Rosnący trend dynamiki rocznej kredytów dla gospodarstw domowych został w ciągu roku dwukrotnie zaburzony – w maju i w październiku. W pierwszym przypadku jednorazowy wzrost dynamiki był skutkiem zaciągania przez gospodarstwa domowe kredytów na zakup akcji firmy paliwowej LOTOS oferowanych przez Skarb Państwa w ofercie publicznej. W drugim przypadku znaczny jednorazowy spadek dynamiki spowodowany był efektem bazy (w październiku 2004 r. nastąpił znaczny wzrost zadłużenia gospodarstw domowych w związku z ofertą prywatyzacyjną banku PKO BP oraz WSiP).

Dekompozycja wzrostu kredytów dla gospodarstw domowych w 2005 r., wskazuje na to, że głównym jego składnikiem były kredyty mieszkaniowe. Równocześnie udział we wroście kredytów na cele konsumpcyjne był niewiele mniejszy.

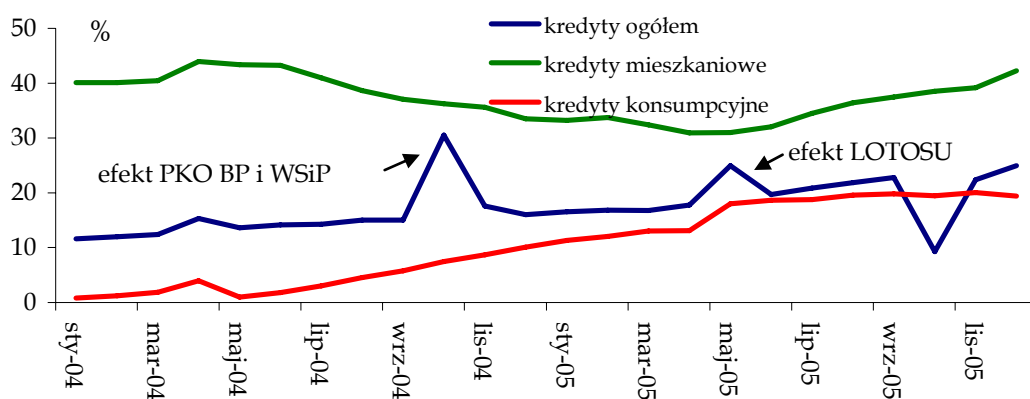
Stan kredytów mieszkaniowych zwiększył się o 14,6 mld zł w ujęciu nominalnym (40,8%), zaś po skorygowaniu o wpływ wahań kursu złotego – o 15,8 mld zł (42,2%). Kredyty mieszkaniowe denominowane w walutach obcych cieszyły się większą popularnością niż kredyty złote, co było skutkiem ich niższego oprocentowania oraz wzmoczonych działań promocyjnych banków komercyjnych, zachęcających szczególnie do zadłużania się we frankach szwajcarskich. Stan mieszkaniowych kredytów walutowych (w warunkach porównywalnych, czyli po korekcie o wahania kursu złotego) zwiększył się w 2005 r. o 13,0 mld zł (61,3%), natomiast stan

mieszkaniowych kredytów złotych – o 2,8 mld zł (18,2%).

Stan kredytów konsumpcyjnych zwiększył się w 2005 r. o 10,2 mld zł (19,0%) w ujęciu nominalnym. Po skorygowaniu o wpływ wahań kursu złotego przyrost wyniósł 10,4 mld zł (19,4%). Tendencja wzrostowa kredytów konsumpcyjnych została zapoczątkowana w połowie 2004 r. i w roku 2005 była ona kontynuowana. U jej podstaw leży poprawa kondycji finansowej gospodarstw domowych związana z przyspieszeniem tempa wzrostu gospodarczego w ostatnich dwóch latach, któremu towarzyszy pojawienie się pozytywnych zmian na rynku pracy.

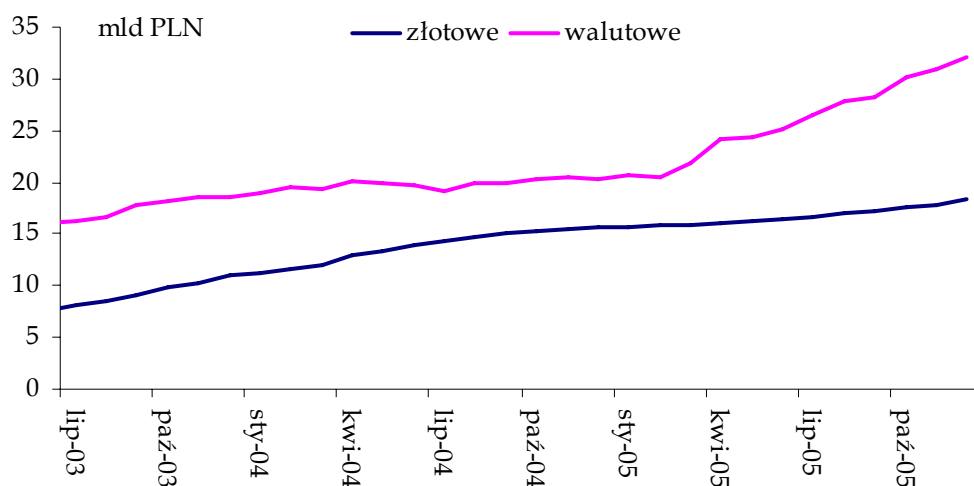
Powyższe zmiany wpłynęły także na strukturę zadłużenia bankowego gospodarstw domowych. Udział kredytów mieszkaniowych gospodarstw domowych w ogólnej wartości kredytów bankowych udzielonych dla tego sektora wyniósł w grudniu 2005 r. 37,1%, zaś udział kredytów konsumpcyjnych 46,9%. W grudniu 2004 r. było to odpowiednio 32,7% oraz 48,9%.

Wykres 20
Kredyty dla gospodarstw domowych, roczne tempo wzrostu, dane skorygowane o wpływ wahań kursu walutowego

Źródło: dane NBP.

Wykres 21
Kredyty mieszkaniowe dla gospodarstw domowych

Źródło: dane NBP.

Kredyty dla przedsiębiorstw

Zadłużenie przedsiębiorstw w polskim sektorze bankowym wzrosło w 2005 r. o 3,0 mld zł, natomiast zadłużenie zagraniczne przedsiębiorstw zwiększyło się w tym okresie o 3,1 mld euro.

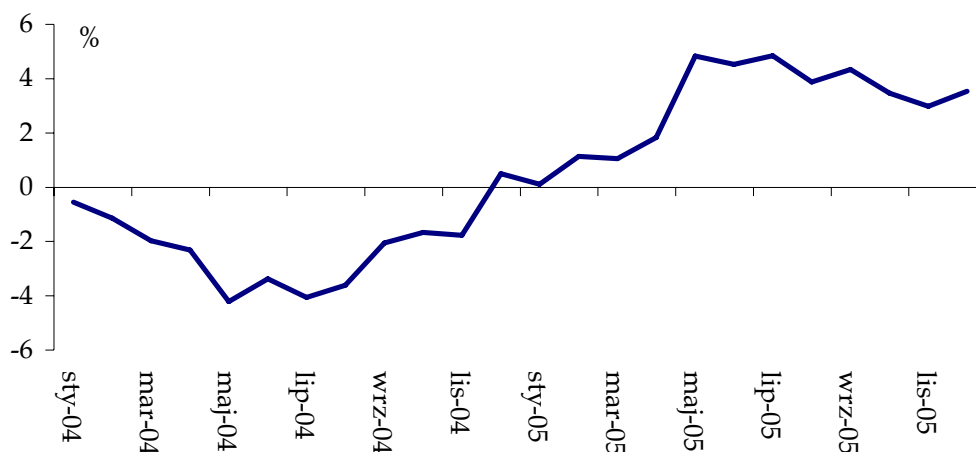
Stan kredytów bankowych dla przedsiębiorstw zwiększył się w 2005 r. o 3,0 mld zł (2,6%) w ujęciu nominalnym. W warunkach porównywalnych, po skorygowaniu o wpływ zmian kursowych wzrost był większy: 4,1 mld zł (3,5%). W pierwszej połowie roku roczne tempo wzrostu stopniowo rosło, natomiast w drugiej połowie ustabilizowało się na poziomie ok. 4%.

Pomimo obserwowanego ożywienia gospodarczego dynamika kredytów dla przedsiębiorstw była w 2005 r. stosunkowo niska. Może to być rezultatem bardzo dobrych wyników finansowych sektora w 2004 i 2005 r. Dysponując znaczną ilością własnych środków pieniężnych, przedsiębiorstwa mogą finansować działalność przy ograniczonym wykorzystaniu kredytów bankowych.

Zadłużenie zagraniczne przedsiębiorstw wzrosło z 42,3 mld euro na koniec 2004 r. do 45,4 mld euro na koniec 2005 r., a więc o 7,3%. Utrzymywał się dynamiczny wzrost zadłużenia z tytułu kredytów handlowych (18,0% r/r), odzwierciedlający wzrastającą wymianę handlową z zagranicą. Pozostałe kategorie zadłużenia, łącznie z papierami dłużnymi wyemitowanymi przez polskie firmy, wzrastały w tempie zbliżonym do wzrostu zadłużenia krajowego (6,5% r/r).

Wykres 22

Kredyty bankowe dla przedsiębiorstw, roczne tempo wzrostu, dane skorygowane o wpływ wahań kursu walutowego

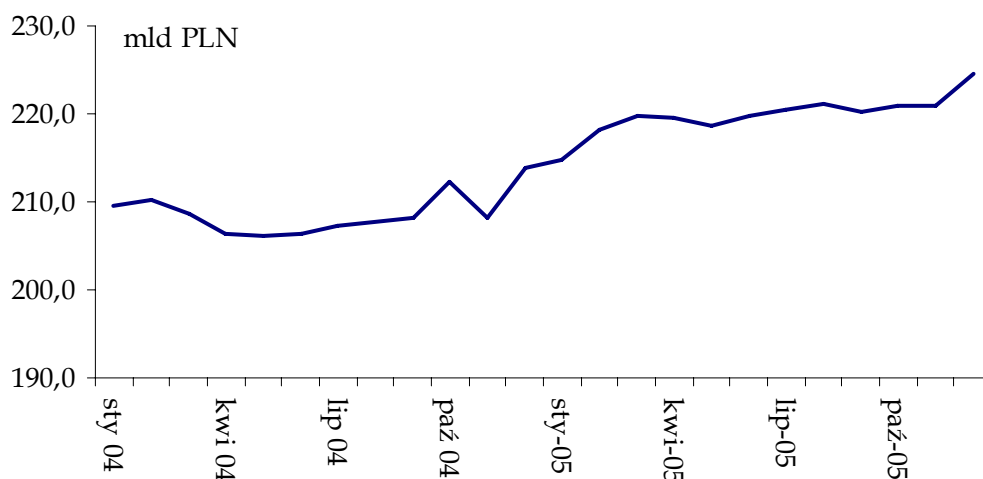
Źródło: dane NBP.

Depozyty gospodarstw domowych

Depozyty bankowe gospodarstw domowych zwiększyły się w 2005 r. o 11,0 mld zł (5,2%) w ujęciu nominalnym. Po skorygowaniu o wahania kursu walutowego wzrost stanu depozytów wyniósł 10,6 mld zł (5,0%). Wzrost depozytów gospodarstw domowych następował w dwóch fazach: na początku 2005 r. oraz w grudniu. W okresie od stycznia do marca 2005 r. włącznie przyrost wyniósł 5,8 mld zł, a w grudniu 3,6 mld zł. Pozostała część przyrostu depozytów – około 1,2 mld zł – była rozłożona równomiernie na pozostałe miesiące.

Wykres 23

Depozyty gospodarstw domowych, stany po usunięciu wpływu wahań kursu walutowego

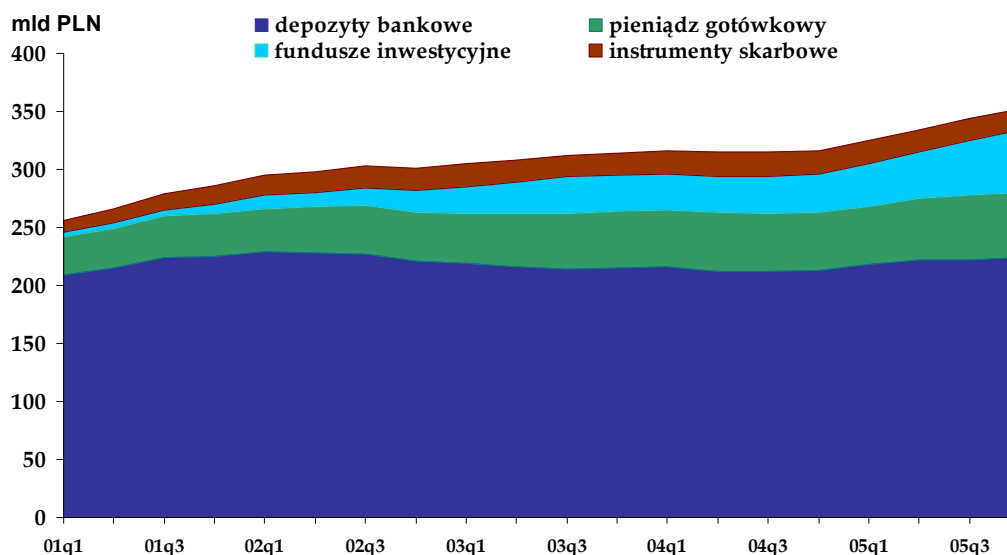

Źródło: dane NBP.

Gospodarstwa domowe lokują oszczędności finansowe także poza sektorem bankowym, głównie w formie jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych a

także w obligacjach skarbowych, które są bliskimi substytutami depozytów bankowych. W 2005 r. tempo wzrostu aktywów finansowych gospodarstw domowych gromadzonych w innych niż banki instytucjach finansowych znacznie przewyższało tempo wzrostu depozytów bankowych. Wartość jednostek funduszy inwestycyjnych, depozytów w SKOK oraz papierów skarbowych w posiadaniu gospodarstw domowych zwiększyła się w ciągu roku o ok. 20,9 mld zł, tj. 35,5%⁹⁵. Alternatywne formy oszczędzania zawdzięczają swą popularność temu, że potencjalne możliwe do uzyskania stopy zwrotu znacznie przewyższają oprocentowanie lokat bankowych. Zmianom ulega struktura oszczędności finansowych gospodarstw domowych, w której stopniowo maleje udział depozytów bankowych (wykres 24). Obserwowana dywersyfikacja aktywów, w szczególności spadek roli depozytów bankowych, zbliża strukturę aktywów finansowych gospodarstw domowych w Polsce do obserwowanej w wielu krajach rozwiniętych.

Wykres 24
Wybrane aktywa finansowe gospodarstw domowych⁹⁶

Depozyty bankowe przedsiębiorstw

W 2005 r. depozyty bankowe przedsiębiorstw dynamicznie przyrastały. Wzrost nominalny wyniósł 14,6 mld zł (17,0%), zaś po skorygowaniu o wpływ wahań kursowych: 14,5 mld zł (16,4%). W ciągu roku roczne tempo wzrostu depozytów przedsiębiorstw stopniowo się obniżało – w pierwszych miesiącach 2005 r. kształtowało się ono na poziomie ok. 30%, natomiast w grudniu spadło do 16,4%.

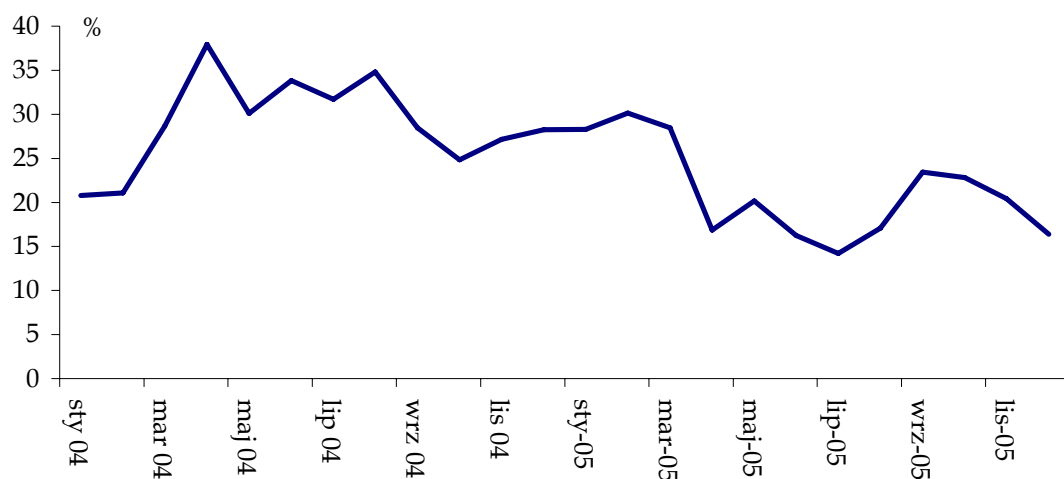
Szybki przyrost depozytów przedsiębiorstw pozostawał w związku z osiąganymi

⁹⁵ Dane NBP.

⁹⁶ Wykres 24 nie odejmuje wszystkich rodzajów aktywów finansowych gospodarstw domowych, w szczególności posiadanych przez nie akcji.

przez nie dobrymi wynikami finansowymi. Wraz z przyspieszaniem tempa wzrostu inwestycji finansowanych głównie z własnych środków, tempo wzrostu depozytów powinno się obniżyć.

Wykres 25
Depozyty przedsiębiorstw, roczne tempo wzrostu, dane po usunięciu wpływu wahań kursowych

Źródło: dane NBP.

Agregaty monetarne

Opisane powyżej zmiany kredytów i depozytów znalazły odzwierciedlenie w kształtowaniu się agregatów monetarnych. Roczne tempo wzrostu szerokiego pieniądza M3 utrzymywało się przez cały rok na poziomie ok. 10%. W grudniu 2005 r. wyniosło ono 10,4% w ujęciu nominalnym (9,7% realnie, po zdeflowaniu bieżącym wskaźnikiem CPI). Pieniądz wąski M1 wzrastał szybciej niż M3. Roczne tempo wzrostu M1 na koniec roku osiągnęło 18,3% w ujęciu nominalnym (17,5% realnie, po zdeflowaniu bieżącym wskaźnikiem CPI). Po okresie spadku w 2004 r., tempo wzrostu pieniądza gotówkowego w obiegu w 2005 r. zwiększało się osiągając w grudniu wartość 12,7% nominalnie (11,9% realnie, po zdeflowaniu CPI). Przejściowy spadek dynamiki gotówki w obiegu w 2004 r. był wynikiem przesunięcia, jakie nastąpiło w strukturze wąskiego pieniądza M1.

Tabela 34
Podaż pieniądza w latach 2004 i 2005

	Stan na 31 XII 2004	Stan na 31 XII 2005	Przyrost	Roczne tempo wzrostu nominalnie	Roczne tempo wzrostu realnie*
	mln zł	mln zł	mln zł	%	%
Podaż pieniądza M1	175 815,4	208 033,6	32 218,2	18,3	17,5
Podaż pieniądza M3	373 409,1	412 346,0	38 936,9	10,4	9,7
Pieniądz gotówkowy w obiegu	50 710,2	57 154,7	6 444,5	12,7	11,9
Depozyty i inne zobowiązania	315 672,3	345 340,0	29 667,6	9,4	8,6
Gospodarstwa domowe	196 524,5	203 549,1	7 024,6	3,6	2,9
Niemonetarne instytucje finansowe	11 395,8	15 180,6	3 784,8	33,2	32,3
Przedsiębiorstwa	85 099,9	99 415,6	14 315,7	16,8	16,0
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	8 937,7	9 708,1	770,4	8,6	7,9
Instytucje samorządowe	11 320,7	13 702,0	2 381,2	21,0	20,2
Fundusze ubezpieczeń społecznych	2 393,6	3 784,5	1 390,9	58,1	57,0
Pozostałe składniki M3	7 026,6	9 851,4	2 824,8	40,2	39,2

* Deflator: wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych CPI

Źródło: dane NBP.

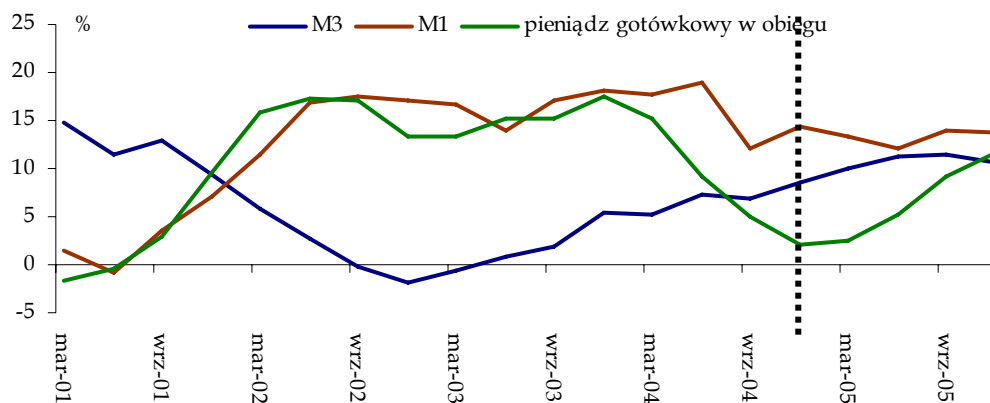
Tabela 35
Należności i zobowiązania systemu bankowego w latach 2004 i 2005

	Stan na 31 XII 2004	Stan na 31 XII 2005	Przyrost	Roczne tempo wzrostu nominalnie	Roczne tempo wzrostu realnie*
	mln zł	mln zł	mln zł	%	%
Należności ogółem	272757,5	303300,3	30542,8	11,2	10,4
Gospodarstwa domowe	114996,9	141251,8	26254,9	22,8	22,0
Niemonetarne instytucje finansowe	15564,6	15946,7	382,1	2,5	1,7
Przedsiębiorstwa	123328,5	126459,9	3131,4	2,5	1,8
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	714,9	835,9	121,0	16,9	16,1
Instytucje samorządowe	13349,3	14253,8	904,6	6,8	6,0
Fundusze ubezpieczeń społecznych	4803,4	4552,2	-251,2	-5,2	-5,9

* Deflator: wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych CPI

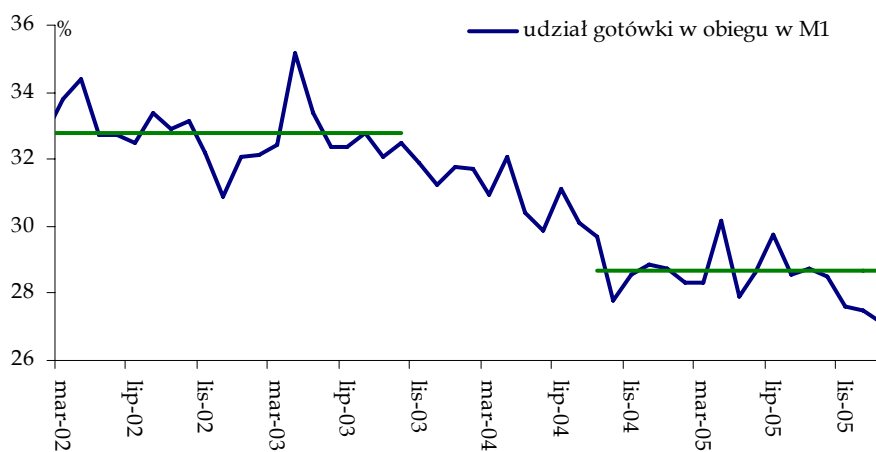
Źródło: dane NBP.

Wykres 26
Agregaty monetarne M3 i M1 oraz pieniądź gotówkowy w obiegu, roczne templa wzrostu

Źródło: dane NBP.

Wykres 27
Udział gotówki w obiegu w agregacie monetarnym M1

PROJEKCJE INFLACJI

Bardzo ważnym instrumentem komunikacji z uczestnikami rynku jest przygotowywany kwartalnie przez RPP *Raport o inflacji* oraz dołączana do niego projekcja inflacji, opracowywana przez ekonomistów NBP. *Raport o inflacji* jest dokumentem przedstawiającym ocenę Rady Polityki Pieniężnej dotyczącą przebiegu bieżących i przyszłych procesów makroekonomicznych wpływających na inflację. Warto zaznaczyć, że ze względu na zmiany terminu publikacji danych GUS dotyczących rachunków narodowych, w 2005 r. zmieniono harmonogram publikacji *Raportów o inflacji*, co oznaczało, że po *Raportach* z lutego, maja i sierpnia przesunięto przygotowanie kolejnej projekcji i *Raportu* z listopada 2005 r. na styczeń 2006 r.

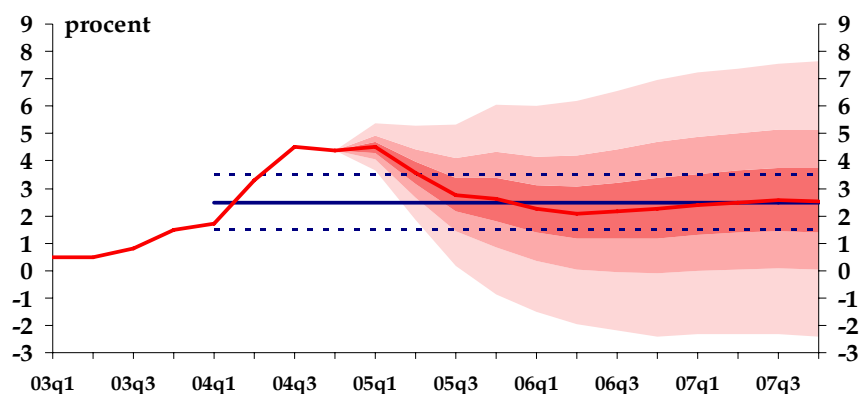
W związku z koniecznością uwzględnienia opóźnień w mechanizmie transmisji impulsów monetarnych, w prowadzeniu polityki pieniężnej zorientowanej na przyszłość RPP wykorzystywała m.in. projekcje inflacji. Jednocześnie publikacja w *Raportach o inflacji* wyników projekcji oraz oceny bilansu czynników wpływających na przyszłą inflację zapewniały przejrzystość prowadzonej polityki pieniężnej.

Od sierpnia 2004 r., w *Raportach o inflacji* zamieszczane są wyniki projekcji inflacji (a od maja 2005 r. także wyniki projekcji PKB). Przedstawiana w rozdziale 4. *Raportu* projekcja sporządzana jest z wykorzystaniem ekonometrycznego modelu gospodarki polskiej ECMOD⁹⁷ przez zespół ekonomistów NBP. Każdorazowo horyzont projekcji obejmuje rok jej sporządzenia i dwa pełne lata po nim następujące. Projekcja inflacji stanowi jedną z przesłanek, na podstawie których Rada Polityki Pieniężnej podejmuje decyzje w sprawie stóp procentowych NBP.

Poniżej zamieszczono wykresy wachlarzowe przedstawiające wyniki projekcji opublikowanych w 2005 r. Wykresy wachlarzowe obrazują główne źródła niepewności (np. niepewność związaną z założeniami zewnętrznymi). Rodzaje niepewności nieuwzględnione na wykresie wachlarzowym są szczegółowo omawiane w opisie projekcji znajdującym się w *Raportach o inflacji* (zob. ramka).

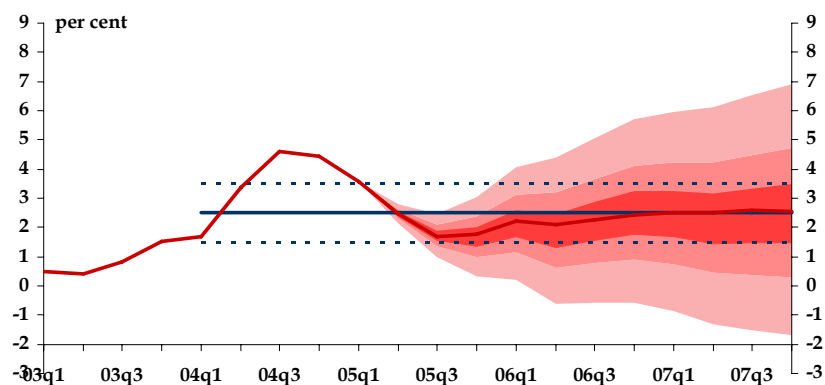
97 Opis modelu opublikowano w: Fic T., Kolasa M., Kot A., Murawski K., Rubaszek M., Tarnicka M., Model gospodarki polskiej ECMOD, Materiały i Studia NBP, nr zeszytu 194, maj 2005.

Wykres 28
Centralna projekcja inflacji, wykres wachlarzowy inflacji i cel inflacyjny RPP - luty 2005 r.

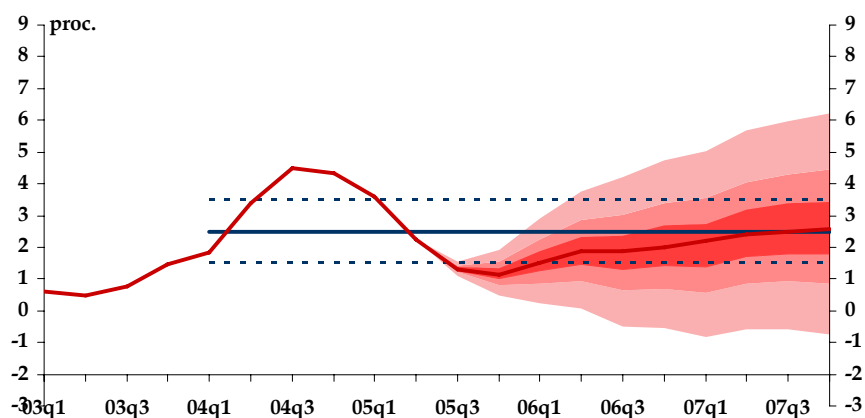
Źródło: *Raport o inflacji*, luty 2005 r., NBP.

Wykres 29
Centralna projekcja inflacji, wykres wachlarzowy inflacji i cel inflacyjny RPP – maj 2005 r.

Źródło: *Raport o inflacji*, maj 2005 r., NBP.

Wykres 30
Centralna projekcja inflacji, wykres wachlarzowy inflacji i cel inflacyjny RPP - sierpień 2005 r.

Źródło: *Raport o inflacji*, sierpień 2005 r., NBP.

Jak czytać wykresy wachlarzowe?

Każda projekcja przyszłych wartości wskaźników ekonomicznych obarczona jest ryzykiem i niepewnością. Skalę i zakres kwantyfikowalnego ryzyka projekcji banki centralne prezentują na wykresach wachlarzowych. Szerokość "wachlarza" pokazuje ogólny poziom ryzyka, które zazwyczaj zmienia się z kwartału na kwartał. Im dalej w przyszłość, tym jest ona większa, gdyż niepewność ocen przyszłości zwykle rośnie wraz z wydłużaniem horyzontu czasowego.

W projekcjach inflacji tworzonych w NBP dla każdego z kwartałów wyznacza się rozkład prawdopodobieństwa jej możliwych realizacji. Jako projekcję centralną przyjmuje się realizacje najbardziej prawdopodobne, czyli dominanty rozkładów w poszczególnych kwartałach. Równocześnie wokół median rozkładów buduje się 30-procentowe przedziały ufności. Tworzą one centralny pasek wachlarza, o najciemniejszym odcieniu. Prawdopodobieństwo, że inflacja znajdzie się w tym pasku wynosi właśnie 30%. Następnie jest on poszerzany z obu stron tak, by prawdopodobieństwo znalezienia się zmiennej w przesuniętych granicach wzrosło o kolejne 30 punktów procentowych – 15 z góry, 15 z dołu. Kolejne rozszerzenia tworzą paski wachlarza zaznaczone coraz mniej intensywnymi odcieniami. Całkowita szerokość wachlarza reprezentuje 90-procentowy pas ufności wokół median – prawdopodobieństwo, że inflacja znajdzie się w wachlarzu wynosi właśnie 90%.

Z wykresu 30 odnoszącego się do sierpniowej projekcji inflacji wynika na przykład, że prawdopodobieństwo, iż inflacja w I kw. 2006 r. mieścić się będzie w przedziale odchyień od celu inflacyjnego wynosi ok. 52%, prawdopodobieństwo inflacji wyższej wynosi ok. 1%, natomiast prawdopodobieństwo niższej – ok. 47%. Dla I kw. 2007 r. prawdopodobieństwa te są równe odpowiednio 42%, 20% i 38%. Za wyjątkiem III kw. 2006 i I kw. 2007 r. projekcja inflacji charakteryzuje się asymetrią dodatnią, co oznacza większe prawdopodobieństwo inflacji powyżej ścieżki centralnej niż poniżej.

Na wykresach wachlarzowych zobrazowana została niepewność związana z założeniami zewnętrznymi wobec modelu prognostycznego oraz z niedokładnością statystycznego odwzorowania w modelu związków między zmiennymi makroekonomicznymi. Wykresy wachlarzowe nie uwzględniają jednak wszystkich rodzajów niepewności, m.in. niepewności związanej z możliwymi zmianami w strukturze polskiej gospodarki, przybliżonym charakterem odwzorowania rzeczywistości przez model oraz możliwym brakiem stabilności w czasie oszacowanych zależności. Źródła niepewności nie uwzględnionej na wykresie wachlarzowym są szczegółowo omawiane w *Raportach o inflacji*.

**WYKAZ WYKONAWCZYCH AKTÓW PRAWNYCH
WYDANYCH W 2005 R. PRZEZ ORGANY NARODOWEGO BANKU
POLSKIEGO I KOMISJĘ NADZORU BANKOWEGO
(OGŁOSZONYCH)**

2.1. Zarządzenia Prezesa Narodowego Banku Polskiego

2.2. Uchwały Rady Polityki Pieniężnej

2.3. Uchwały Zarządu Narodowego Banku Polskiego

2.4. Uchwały Komisji Nadzoru Bankowego

Załącznik nr 7.1

Zarządzenia Prezesa Narodowego Banku Polskiego

Lp.	Numer	Data uchwalenia	Data wejścia w życie	Tytuł (przedmiot regulacji)	Miejsce publikacji
1.	1/2005	11.01.2005	14.01.2005	w sprawie ustalenia wzorów, stopu, próby, masy i wielkości emisji monet o nominalnej wartości 2 zł, 10 zł i 200 zł oraz terminu wprowadzenia ich do obiegu	Monitor Polski Nr 3, poz. 32
2.	2/2005	02.02.2005	03.02.2005	zmieniające zarządzenie w sprawie sposobu przeprowadzania rozrachunków międzybankowych	Dz. Urz. NBP Nr 1, poz. 2
3.	3/2005	02.02.2005	14.02.2005	w sprawie ustalenia wzorów, stopu, próby, masy i wielkości emisji monet o nominalnej wartości 2 z, 10 zł i 100 zł oraz terminu wprowadzenia ich do obiegu	Monitor Polski Nr 9, poz. 181
4.	4/2005	17.02.2005	01.03.2005 z wyjątkiem §1 pkt. 1 który wszedł w życie 1 maja 2005 r.	zmieniające zarządzenie w sprawie sposobów i trybu przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań banknotów i monet oraz wykonywania czynności związanych z zaopatrywaniem banków w te znaki	Dz. Urz. NBP Nr 2, poz. 4
5.	5/2005	23.02.2005	25.02.2005	zmieniające zarządzenie w sprawie sposobu przeprowadzania rozrachunków międzybankowych	Dz. Urz. NBP Nr 3, poz. 6
6.	6/2005	23.02.2005	09.03.2005	w sprawie ustalenia wzorów, stopu, próby, masy i wielkości emisji monet o nominalnej wartości 2 i 20 zł oraz terminu wprowadzenia ich do obiegu	Monitor Polski Nr 14, poz. 250
7.	8/2005	11.03.2005	21.03.2005	w sprawie ustalenia wzorów, stopu, próby, masy i wielkości emisji monet o nominalnej o wartości 2 zł, 10 zł i 200 zł oraz terminu wprowadzenia ich do obiegu	Monitor Polski Nr 16, poz. 271
8.	9/2005	17.03.2005	01.05.2005	zmieniające zarządzenie w sprawie upoważnienia do podejmowania decyzji dotyczących indywidualnych zezwoleń dewizowych oraz zezwoleń na prowadzenie działalności kantorowej	Dz. Urz. NBP Nr 4, poz. 8
9.	10/2005	17.03.2005	01.05.2005	zmieniające zarządzenie w sprawie określenia sposobu prowadzenia rejestru działalności kantorowej, wzoru rejestru oraz trybu dokonywania wpisów do rejestru	Dz. Urz. NBP Nr 4, poz. 9
10.	12/2005	06.04.2005	11.04.2005	w sprawie ustalenia wzoru, stopu, masy i wielkości emisji monety o nominalnej wartości 2 zł oraz terminu wprowadzenia jej do obiegu	Monitor Polski Nr 22, poz. 338
11.	14/2005	20.04.2005	26.04.2005	w sprawie ustalenia wzorów, stopu, próby, masy i wielkości emisji monet o nominalnej wartości 2 zł i 10 zł oraz terminu wprowadzenia ich do obiegu	Monitor Polski Nr 25, poz. 358
12.	15/2005	28.04.2005	02.05.2005	w sprawie ustalenia wzorów, stopu, próby, masy i wielkości emisji monet o nominalnej	Monitor Polski Nr 26, poz. 367

					wartości 2 zł, 10 zł i 200 zł oraz terminu wprowadzenia ich do obiegu		
13.	16/2005	07.06.2005	17.06.2005		w sprawie ustalenia wzorów, stopu, próby, masy i wielkości emisji monet o nominalnej wartości 2 zł, 10 zł i 100 zł oraz terminu wprowadzenia ich do obiegu	Monitor Polski Nr 35, poz. 477	
14.	17/2005	28.07.2005	12.08.2005		w sprawie ustalenia wzorów, stopu, próby, masy i wielkości emisji monet o nominalnej wartości 2 zł, 10 zł, 20 zł i 200 zł oraz terminu wprowadzenia ich do obiegu	Monitor Polski Nr 47, poz. 641	
15.	18/2005	17.08.2005	26.08.2005		w sprawie ustalenia wzoru, stopu, masy i wielkości emisji monety nominalnej wartości 2 zł oraz terminu wprowadzenia jej do obiegu	Monitor Polski Nr 49, poz. 667	
16.	19/2005	28.09.2005	07.10.2005		w sprawie ustalenia wzorów, stopu, próby, masy i wielkości emisji monet o nominalnej wartości 2 zł, 10 zł i 200 zł oraz terminu wprowadzenia ich do obiegu	Monitor Polski Nr 58, poz. 785	
17.	20/2005	03.11.2005	09.11.2005		w sprawie ustalenia wzorów, stopu, próby, masy i wielkości emisji monet o nominalnej wartości 2 zł, 10 zł i 100 zł oraz terminu wprowadzenia ich do obiegu	Monitor Polski Nr 67, poz. 941	
18.	21/2005	25.11.2005	02.12.2005		w sprawie ustalenia wzorów, stopu, próby, masy i wielkości emisji monet o nominalnej wartości 2 z i 20 zł oraz terminu wprowadzenia ich do obiegu	Monitor Polski Nr 77, poz. 1077	

Załącznik nr 7.2

Uchwały Rady Polityki Pieniężnej

Lp.	Numer	Data uchwalenia	Data wejścia w życie	Tytuł (przedmiot regulacji)	Miejsce publikacji
1.	1/2005	30.03.2005	31.03.2005	w sprawie stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej weksli w Narodowym Banku Polskim	Dz. Urz. NBP nr 4, poz. 7
2.	2/2005	26.04.2005	26.04.2005	w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania finansowego Narodowego Banku Polskiego sporządzonego na dzień 31 grudnia 2004 r.	Dz. Urz. NBP nr 6, poz. 12
3.	3/2005	27.04.2005	28.04.2005	w sprawie stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej weksli w Narodowym Banku Polskim	Dz. Urz. NBP nr 6, poz. 13
4.	4/2005	24.05.2005	24.05.2005	w sprawie przyjęcia sprawozdania z wykonania założeń polityki pieniężnej w 2004 r.	Monitor Polski nr 33, poz. 460
5.	5/2005	24.05.2005	24.05.2005	w sprawie oceny działalności Zarządu Narodowego Banku Polskiego w zakresie realizacji założeń polityki pieniężnej w 2004 r.	Monitor Polski nr 33, poz. 461
6.	6/2005	24.05.2005	24.05.2005	w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z działalności Narodowego Banku Polskiego w 2004 r.	Dz. Urz. NBP nr 8, poz. 15
7.	7/2005	29.06.2005	30.06.2005	w sprawie stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej weksli w Narodowym Banku Polskim	Dz. Urz. NBP nr 10, poz. 17
8.	8/2005	27.07.2005	28.07.2005	w sprawie stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej weksli w Narodowym Banku Polskim	Dz. Urz. NBP nr 13, poz. 20
9.	9/2005	31.08.2005	01.09.2005	w sprawie stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej weksli w Narodowym Banku Polskim	Dz. Urz. NBP nr 15, poz. 22
10.	10/2005	27.09.2005	01.01.2006	w sprawie określenia górnej granicy zobowiązań wynikających z zaciągania przez Narodowy Bank Polski pożyczek i kredytów w zagranicznych instytucjach bankowych i finansowych	Dz. Urz. NBP nr 16, poz. 23
11.	11/2005	28.09.2005	01.01.2006	w sprawie ustalenia założeń polityki pieniężnej na rok 2006	Monitor Polski nr 64, poz. 884
12.	1/OR/2005	25.10.2005	25.10.2005	w sprawie wyboru biegłego rewidenta badającego roczne sprawozdanie finansowe Narodowego Banku Polskiego za rok obrotowy 2005 i za rok 2006	Dz. Urz. NBP nr 19, poz. 26
13.	12/2005	20.12.2005	20.12.2005	w sprawie zatwierdzenia planu finansowego Narodowego Banku Polskiego na rok 2006	Dz. Urz. NBP nr 21, poz. 29
14.	13/2005	20.12.2005	01.01.2006	zmieniająca uchwałę w sprawie zasad rachunkowości, układu aktywów i pasywów bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego Banku Polskiego	Dz. Urz. NBP nr 21, poz. 30
15.	14/2005	20.12.2005	01.01.2006	zmieniająca uchwałę w sprawie zasad prowadzenia operacji otwartego rynku	Dz. Urz. NBP nr 21, poz. 31

Załącznik nr 7.3

Uchwały Zarządu Narodowego Banku Polskiego

Lp.	Numer	Data uchwalenia	Data wejścia w życie	Tytuł (przedmiot regulacji)	Miejsce publikacji
1.	5/2005	01.02.2005	03.02.2005	zmieniająca uchwałę w sprawie warunków otwierania i prowadzenia rachunków banków przez Narodowy Bank Polski	Dz. Urz. NBP nr 1, poz. 1
2.	7/2005	11.02.2005	07.03.2005	w sprawie wprowadzenia „Regulaminu realizacji poleceń wypłaty i operacji czekowych w walutach obcych oraz walucie krajowej w obrocie zagranicznym, skupu i sprzedaży walut obcych dla posiadaczy rachunków bankowych w Narodowym Banku Polskim”	Dz. Urz. NBP nr 2, poz. 3
3.	11/2005	22.02.2005	25.02.2005	zmieniająca uchwałę w sprawie warunków otwierania i prowadzenia rachunków banków przez Narodowy Bank Polski	Dz. Urz. NBP nr 3, poz. 5
4.	22/2005	31.03.2005	01.05.2005	zmieniająca uchwałę w sprawie wprowadzenia „Regulaminu prowadzenia przez Narodowy Bank Polski rachunków i kont depozytowych papierów wartościowych oraz obsługi operacji na papierach wartościowych i ich rejestracji na rachunkach i kontaktach depozytowych tych papierów”	Dz. Urz. NBP nr 5, poz. 10
5.	25/2005	13.04.2005	01.05.2005	w sprawie wprowadzenia „Regulaminu realizacji poleceń wypłaty i operacji czekowych w walutach obcych oraz walucie krajowej w obrocie zagranicznym, skupu i sprzedaży walut obcych dla posiadaczy rachunków bankowych w Narodowym Banku Polskim”	Dz. Urz. NBP nr 5, poz. 11
6.	38/2005	06.05.2005	15.05.2005	zmieniająca uchwałę w sprawie trybu i szczegółowych zasad przekazywania przez banki Narodowemu Bankowi Polskiemu danych niezbędnych do sporządzania bilansu płatniczego oraz bilansu należności i zobowiązań zagranicznych państwa	Dz. Urz. NBP nr 7, poz. 14
7.	42/2005	29.04.2005	31.05.2005	zmieniająca uchwałę w sprawie zasad i warunków sprzedaży przez Narodowy Bank Polski monet, banknotów i numizmatów przeznaczonych na cele kolekcjonerskie oraz na inne cele	Monitor Polski nr 30, poz. 428
8.	43/2005	30.05.2005	30.06.2005	zmieniająca uchwałę w sprawie trybu i szczegółowych zasad przekazywania przez banki do Narodowego Banku Polskiego danych niezbędnych do ustalania polityki pieniężnej i okresowych ocen sytuacji pieniężnej państwa oraz oceny sytuacji finansowej banków i ryzyka sektora bankowego	Dz. Urz. NBP nr 9, poz. 16
9.	54/2005	23.09.2005	07.10.2005	zmieniająca uchwałę w sprawie regulaminu Zarządu Narodowego Banku Polskiego	Monitor Polski nr 58, poz. 787
10.	58/2005	27.10.2005	28.11.2005 z wyjątkiem §1 pkt. 8, który wszedł w życie z dniem 1 stycznia 2006 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie wprowadzenia „Regulaminu realizacji poleceń wypłaty i operacji czekowych w walutach obcych oraz w walucie krajowej w obrocie zagranicznym, skupu i sprzedaży walut obcych dla posiadaczy rachunków bankowych w Narodowym Banku Polskim”	Dz. Urz. NBP nr 18, poz. 25
11.	66/2005	9.12.2005	01.01.2006	zmieniająca uchwałę w sprawie wprowadzenia „Regulaminu prowadzenia przez Narodowy Bank Polski rachunków i kont depozytowych papierów wartościowych oraz obsługi operacji	Dz. Urz. NBP nr 20, poz. 27

				na papierach wartościowych i ich rejestracji na rachunkach i kontach depozytowych tych papierów ³⁾	
12.	68/2005	9.12.2005	01.01.2006	zmieniająca uchwałę w sprawie emitowania bonów pieniężnych Narodowego Banku Polskiego	Dz. Urz. NBP nr 20, poz. 28

Załącznik nr 7.4

Uchwały Komisji Nadzoru Bankowego

Lp.	Numer	Data uchwalenia	Data wejścia w życie	Tytuł (przedmiot regulacji)	Miejsce publikacji
1.	1/2005	19.10.2005	04.11.2005	w sprawie sposobu prowadzenia wykazu holdingów, trybu składania i aktualizacji zgłoszeń holdingów oraz wzoru zgłoszenia holdingu	Dz. Urz. NBP nr 17, poz. 24

**PUBLIKACJE I STRONA INTERNETOWA NARODOWEGO BANKU
POLSKIEGO W 2005 R.**

Tytuł	Tematyka	Język
Roczniki		
Raport roczny 2004	Ogólna charakterystyka wyników gospodarczych i finansowych, rozwoju sektora bankowego, działalności NBP, bilansu NBP i systemu bankowego, a także bilansu płatniczego Rzeczypospolitej Polskiej	polski angielski
Sprawozdanie z działalności NBP w 2004 r.	Informacja na temat realizacji poszczególnych funkcji banku centralnego w 2004 r., bilans i rachunek wyników NBP	polski
Założenia polityki pieniężnej na 2006 rok	Prezentacja założeń polityki pieniężnej ustalanych corocznie przez Radę Polityki Pieniężnej. Zawiera charakterystykę zewnętrznych i wewnętrznych uwarunkowań polityki pieniężnej, cele oraz instrumenty jej realizacji.	polski angielski
Sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej w 2004 r.	Charakterystyka realizacji celu inflacyjnego, kształtowania się agregatów pieniężnych, instrumentów realizacji polityki pieniężnej, a także opis wykonania innych zadań związanych z polityką pieniężną.	polski angielski
Bilans płatniczy Rzeczypospolitej Polskiej za 2004 rok	Dane dotyczące bilansu płatniczego na bazie transakcji wraz z analizą i częścią metodologiczną (publikacja zastępuje „Bilans płatniczy na bazie transakcji oraz bilans aktywów i pasywów zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej” w części bilansu płatniczego na bazie transakcji).	polski angielski
Międzynarodowa pozycja inwestycyjna Polski w 2004 roku	Informacja o stanie polskich należności zagranicznych oraz zobowiązań wobec zagranicy na koniec 2004 r., wyrażonych w euro, z uwzględnieniem podziału przedmiotowego i podmiotowego (publikacja zastępuje „Bilans płatniczy na bazie transakcji oraz bilans aktywów i pasywów zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej” w części bilansu aktywów i pasywów zagranicznych)	polski
Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce	Analiza napływu inwestycji bezpośrednich w badanym okresie.	polski
Ocena kondycji finansowej przedsiębiorstw w 2004 r. w świetle danych GUS. Synteza	Zestawienie wyników rocznych ankiet wypełnianych przez grupę przedsiębiorstw oraz dane Głównego Urzędu Statystycznego	polski
Sprawozdanie z działalności Komisji Nadzoru Bankowego za 2004 rok	Charakterystyka głównych kierunków działalności nadzoru bankowego, w podziale na: zadania licencyjne, analityczne, związane z sektorem banków spółdzielczych, inspekcyjne, regulacyjne oraz kontakty zagraniczne i działalność szkoleniową. Prezentuje ponadto aktualny skład KNB, a także podstawy prawne oraz tryb jej działalności. Zawiera także wykaz uchwał oraz spraw rozpatrzonych przez KNB.	polski angielski

Ocena kondycji finansowej przedsiębiorstw w 2003 r. w świetle danych GUS. Synteza	Zestawienie wyników rocznych ankiet wypełnianych przez grupę przedsiębiorstw oraz dane Głównego Urzędu Statystycznego.	polski
Instrumenty polityki pieniężnej na tle płynności sektora bankowego w 2004 roku	Prezentacja sytuacji płynnościowej sektora bankowego w Polsce w 2004 r. Koncentruje się na opisie instrumentów wykorzystywanych przez Narodowy Bank Polski do stabilizacji stóp rynku międzybankowego. Dostępny tylko na stronie internetowej NBP.	polski
Rozwój systemu finansowego w Polsce w latach 2002-2003	Raport Rozwój systemu finansowego w Polsce, opisuje w kompleksowy sposób regulacje, infrastrukturę i tendencje rozwojowe poszczególnych segmentów krajowego systemu finansowego oraz - w zależności od dostępnych danych statystycznych - zawiera porównania z systemami finansowymi krajów europejskich. W opracowaniu przedstawiane są także prawdopodobne scenariusze dalszego rozwoju instytucji i rynków finansowych w Polsce, a w odniesieniu do wybranych segmentów rynku finansowego identyfikowane są również bariery w ich rozwoju.	polski angielski
Raport o stabilności systemu finansowego 2004	Raport zawiera analizę stabilności najważniejszych segmentów systemu finansowego w Polsce (w tym sektora bankowego, ubezpieczeniowego i emerytalnego) w danym roku oraz przedstawia perspektywy na nadchodzący rok. Raport zawiera również uwagi nt. ryzyka systemu płatniczego oraz artykuły monograficzne.	polski angielski
Raport o Konwergencji 2004	Raport omawia poziom konwergencji 11 państw członkowskich spoza strefy euro (Czech, Estonii, Cypru, Łotwy, Litwy, Węgier, Malty, Polski, Słowenii, Słowacji i Szwecji).	polski
Raport Roczny EBC	Ogólna charakterystyka wyników gospodarczych i finansowych krajów strefy euro. Zawiera opis sektora i systemu bankowego Eurosystemu oraz kierunki i tendencje rozwoju ekonomicznego Unii Europejskiej.	polski
Półroczniki		
Przegląd stabilności systemu finansowego za I półrocze 2005 r.	Przegląd stabilności najważniejszych segmentów systemu finansowego w Polsce (w tym sektora bankowego, ubezpieczeniowego i emerytalnego) oraz przedstawienie perspektyw na nadchodzące kwartały.	polski angielski
Kwartalniki		
Raport o inflacji	Charakterystyka tendencji inflacyjnych w danym okresie, monetarnych aspektów procesów inflacyjnych oraz pozamonetarnych, wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań inflacji.	polski angielski
Bilans płatniczy RP	Dane na temat transakcji gospodarczych podmiotów krajowych z podmiotami zagranicznymi w danym kwartale	polski
Wstępna informacja o kondycji sektora przedsiębiorstw ze szczególnym uwzględnieniem stanu	Analiza koniunktury w sektorze przedsiębiorstw opierająca się na: wynikach szybkiego monitoringu NBP, rezultatach badań koniunktury prowadzonych w innych krajowych ośrodkach oraz dostępnych obecnie badaniach GUS.	polski

koniunktury		
Biuletyn miesięczny EBC	NBP publikuje w jęz. polskim kwartalne wydania Biuletynu Miesięcznego EBC. Biuletyn zawiera informacje nt. sytuacji gospodarczej i monetarnej Unii Europejskiej, a także krajów spoza UE. Przedstawia też bieżące decyzje Rady Prezesów EBC dotyczące polityki pieniężnej EBC. Część statystyczna prezentuje wskaźniki makroekonomiczne strefy euro, m.in. skonsolidowane sprawozdanie finansowe Eurosystemu, informacje nt. rynków finansowych, finansów publicznych, stóp procentowych EBC i bieżących kursów walutowych.	polski
Sytuacja na rynku kredytowym - wyniki ankiety do przewodniczących komitetów kredytowych	Opracowanie pt. Sytuacja na rynku kredytowym prezentuje wyniki cokuwartalnej ankiety przeprowadzanej metodą testu koniunktury wśród Przewodniczących komitetów kredytowych 24 banków. Raport prezentuje tendencje oraz przyczyny zmian w zakresie polityki kredytowej oraz odczuwanego przez banki popytu na kredyt.	polski
Sytuacja finansowa banków. Synteza	Ocena sytuacji finansowej banków opracowywana przez Generalny Inspektorat Nadzoru Bankowego na podstawie danych sprawozdawczych banków. W syntetyczny sposób przedstawia główne składniki aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych, ich strukturę jakościową i tworzone rezerwy celowe, a także kształtowanie się funduszy własnych banków (w tym ich strukturę własnościową) i współczynnika wypłacalności.	polski edycje półroczne – także jęz. angielski
Miesięczniki		
Biuletyn Informacyjny	Podstawowe dane dotyczące ogólnej charakterystyki wyników gospodarczych i finansowych oraz polityki pieniężnej banku centralnego. Wydania kwartalne zawierają dodatkowo część opisową, prezentującą podstawowe tendencje w zakresie sytuacji makroekonomicznej, kształtowanie się podaży pieniądza i czynników jego kreacji, bilans płatniczy oraz podstawowe instrumenty polityki pieniężnej.	polski angielski
Informacja wstępna	Skrócona publikacja zawierająca wstępne dane dotyczące wyników gospodarczych, systemu bankowego oraz bilansu Narodowego Banku Polskiego, a także bilansu płatniczego Rzeczypospolitej Polskiej	polski angielski
Bank i Kredyt	Opracowania analityczne, dotyczące sektora finansowego, zwłaszcza bankowego, a także artykuły o charakterze informacyjnym. Prezentacja najważniejszych zagadnień związanych z działalnością oraz strategicznymi zamierzeniami NBP jako banku centralnego.	polski streszczenia w jęz. angielskim
Dziennik Urzędowy NBP	Akty dotyczące funkcjonowania banków: zarządzenia Prezesa Narodowego Banku Polskiego, uchwały Rady Polityki Pieniężnej, uchwały i zarządzenia Komisji Nadzoru Bankowego, uchwały Zarządu Narodowego Banku Polskiego oraz obwieszczenia w sprawie utworzenia, likwidacji i upadłości banków, oprocentowania kredytu refinansowego i lombardowego, stopy dyskontowej i redyskontowej weksli oraz stopy rezerw obowiązkowych banków.	polski

WYDAWNICTWA NIEPERIODYCZNE		
Plan działalności NBP na lata 2004-2006	Podstawowe cele i najważniejsze zadania NBP planowane do realizacji w latach 2004-2006.	polski angielski
Informator o NBP	Omówienie podstawowych obszarów działalności banku centralnego w Polsce. Informator zawiera też charakterystykę organów NBP, strukturę organizacyjną i opis głównych publikacji NBP.	polski angielski
Realizacja polityki pieniężnej w strefie euro	Dokument przedstawia zasady operacyjne obowiązujące w Eurosystemie dla wspólnej polityki pieniężnej w strefie euro.	polski
Gospodarka polska na przełomie wieków. Od A do Z.	Opracowanie zawiera zbiór wydanych w 2004 r. dodatków edukacyjnych do miesięcznika „Bank i Kredyt” – uzupełnionych i uaktualnionych. Omówiono w niej przemiany zachodzące w polskiej gospodarce w okresie transformacji ustrojowej. Szczególną uwagę poświęcono ewolucji polskiego systemu finansowego oraz polityki pieniężnej i fiskalnej. Uwzględniono również zmiany polityczne i instytucjonalne towarzyszące ewolucji gospodarki.	polski
Wybrane determinanty rozwoju rynku akcji i korporacyjnych instrumentów dłużnych w Polsce. Wyniki badania ankietowego.	Raport opisuje zidentyfikowane w trakcie przeprowadzonego badania ankietowego czynniki oddziałujące na skłonność przedsiębiorstw do emisji akcji i instrumentów dłużnych na krajowym rynku kapitałowym. W opracowaniu wskazano także najważniejsze, z punktu widzenia przedsiębiorstw, bariery w rozwoju rynku akcji i długu korporacyjnego.	polski
System Korespondentów Banków Centralnych – maj 2005	Omówienie wprowadzonego przez Eurosystem w 1999 r. systemu CCBM – Correspondent Central Banking Model – dotyczącego transgranicznego wykorzystania zabezpieczeń. Publikacja przedstawia procedury, umożliwiające kontrahentom uczestniczącym w operacjach polityki pieniężnej prowadzonych w systemie TARGET korzystanie ze wszystkich aktywów kwalifikowanych.	polski
Materiały i Studia nr 186-198	Seria wydawnicza, w której publikowane są opracowania będące efektem prac badawczych pracowników NBP, jak również autorów z uczelni oraz instytucji finansowych. Dotyczą ważnych problemów związanych z bankowością i polityką pieniężną.	polski
STRONA INTERNETOWA NBP		
www.NBP.pl	Prezentacja NBP, struktura organizacyjna i zasady funkcjonowania Banku, akty prawne, informacja statystyczna (w tym tabele kursów ogłaszanych przez NBP), banknoty i monety emitowane przez NBP, lista banków działających w Polsce, publikacje, aktualności dotyczące NBP. Podstrony internetowe: „Edukacja ekonomiczna”, „Euro 2002”, „Konferencje NBP” oraz „Oferty pracy w NBP”.	polski angielski
PORTAL EDUKACJI EKONOMICZNEJ NBPORTAL.PL		
www.NBPortal.pl	Portal Edukacji Ekonomicznej Narodowego Banku Polskiego NBPortal.pl opisuje zagadnienia ekonomiczne prostym i zrozumiałym językiem. Oferuje m.in.: – około 200 godzin ogólnie dostępnych multimedialnych kursów e-learningowych.	polski

	<ul style="list-style-type: none">– aktualności gospodarcze,– bloki tematyczne poruszające najważniejsze sprawy ekonomiczne,– prezentacje multimedialne,– poradniki pomagające odnaleźć się w świecie kredytów, lokat, kart płatniczych, ubezpieczeń czy emerytur itp.,– specjalną wirtualną bibliotekę, gdzie czeka ponad 1000 pełnych i gotowych do pobrania publikacji,– ekonomię na wesoło: gry zręcznościowe i strategiczne, krzyżówki, quizy, puzzle, konkursy itp.	
--	--	--

**ZESTAWIENIE OTWARTYCH SEMINARIÓW PRZEPROWADZONYCH
W NBP W 2005 R.**

1. Poziom konkurencji i efektywność a koncentracja w polskim sektorze bankowym
2. Proceduralno-instytucjonalne aspekty przystępowania Polski do ERM II i strefy euro
3. Perspektywa boomu kredytowego w krajach Europy Środkowo-Wschodniej w trakcie przystępowania do strefy euro
4. Polski system gwarantowania depozytów na tle rozwiązań zastosowanych w innych państwach Unii Europejskiej
5. Financial Structure and Monetary Policy Transmission in Transition Countries
6. Recent developments in macro modeling at central banks and the IMF
7. Model wczesnego ostrzegania przed kryzysem walutowym dla Polski
8. Sektor kapitału wysokiego ryzyka w Polsce na tle krajów Europy Środkowo-Wschodniej - tendencje i perspektywy rozwoju
9. Reforma fiskalna a sytuacja na rynku pracy w Polsce: symulacje na modelu równowagi ogólnej CGE
10. Would Poland Benefit from a Fiscal Responsibility Law?
11. Convergence of Government Bond Yields in the Euro Zone: the role of Policy Harmonization
12. Grupy strategiczne w polskim sektorze bankowym
13. Nowa perspektywa a potrzeba polityki stabilizacyjnej
14. An Estimated DSGE Model for the German Economy within the Euro Area

**WYNIKI GŁOSOWANIA CZŁONKÓW RADY POLITYKI PIENIĘŻNEJ NAD
WNIOSKAMI I UCHWAŁAMI PODJĘTYMI W 2005 R.**

Data podjęcia wniosku	Przedmiot wniosku lub uchwały	Decyzja RPP	Wyniki głosowania członków Rady
26.01.2005	Wniosek o zmianę nastawienia w polityce pieniężnej z restrykcyjnego na neutralne	Głos Przewodniczącego RPP rozstrzygnął, że wniosek nie przeszedł	Za: J. Czekał M. Pietrewicz S. Nieckarz A. Sławiński A. Wojtyna Przeciw: L. Balcerowicz D. Filar M. Noga S. Owsiak H. Wasilewska-Trenkner
25.02.2005	Wniosek o zmianę nastawienia w polityce pieniężnej z restrykcyjnego na neutralne	Wniosek nie uzyskał większości głosów	Za: L. Balcerowicz D. Filar M. Noga H. Wasilewska-Trenkner Przeciw: J. Czekał S. Nieckarz S. Owsiak M. Pietrewicz A. Sławiński A. Wojtyna
25.02.2005	Wniosek o zmianę nastawienia w polityce pieniężnej z restrykcyjnego na łagodne	RPP zmieniła nastawienie w polityce pieniężnej z restrykcyjnego na łagodne	Za: J. Czekał S. Nieckarz S. Owsiak M. Pietrewicz A. Sławiński A. Wojtyna Przeciw: L. Balcerowicz D. Filar M. Noga H. Wasilewska-Trenkner
30.03.2005	Uchwała w sprawie stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej weksli w NBP	RPP obniżyła wysokość wszystkich stóp procentowych o 0,5 pkt. proc.	Za: L. Balcerowicz J. Czekał S. Nieckarz M. Noga S. Owsiak M. Pietrewicz A. Sławiński H. Wasilewska-Trenkner A. Wojtyna Przeciw: D. Filar
26.04.2005	Uchwała w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania finansowego Narodowego Banku Polskiego sporządzonego na dzień 31 grudnia 2004 r.		Za: L. Balcerowicz J. Czekał D. Filar S. Nieckarz M. Noga S. Owsiak M. Pietrewicz A. Sławiński H. Wasilewska-Trenkner A. Wojtyna
27.04.2005	Uchwała w sprawie stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej weksli w Narodowym Banku Polskim	Obniżka wszystkich stóp procentowych o 0,5 pkt. proc.	Za: L. Balcerowicz J. Czekał D. Filar S. Nieckarz M. Noga S. Owsiak M. Pietrewicz A. Sławiński H. Wasilewska-Trenkner A. Wojtyna

27.04.2005	Wniosek w sprawie zmiany nastawienia w polityce pieniężnej z łagodnego na neutralne	RPP zmieniła nastawienie w polityce pieniężnej	Za: L. Balcerowicz J. Czekaj D. Filar S. Nieckarz M. Noga S. Owsiak M. Pietrewicz A. Sławiński H. Wasilewska-Trenkner A. Wojtyna
24.05.2005	Uchwała w sprawie przyjęcia sprawozdania z wykonania założeń polityki pieniężnej w 2004 r.		Za: L. Balcerowicz J. Czekaj D. Filar S. Nieckarz M. Noga S. Owsiak M. Pietrewicz A. Sławiński H. Wasilewska-Trenkner A. Wojtyna
24.05.2005	Uchwała w sprawie oceny działalności Zarządu Narodowego Banku Polskiego w zakresie realizacji założeń polityki pieniężnej w 2004 r.		Za: L. Balcerowicz J. Czekaj D. Filar S. Nieckarz M. Noga S. Owsiak M. Pietrewicz A. Sławiński H. Wasilewska-Trenkner A. Wojtyna
24.05.2005	Uchwała w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z działalności Narodowego Banku Polskiego w 2004 r.		Za: L. Balcerowicz J. Czekaj D. Filar S. Nieckarz M. Noga S. Owsiak M. Pietrewicz A. Sławiński H. Wasilewska-Trenkner A. Wojtyna
25.05.2005	Wniosek o zmianę nastawienia w polityce pieniężnej z neutralnego na łagodne	Głos Przewodniczącego RPP rozstrzygnął, że wniosek nie został przyjęty	Za: J. Czekaj S. Owsiak M. Pietrewicz A. Sławiński A. Wojtyna Przeciw: L. Balcerowicz D. Filar S. Nieckarz M. Noga H. Wasilewska-Trenkner
29.06.2005	Uchwała w sprawie stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej weksli w Narodowym Banku Polskim	Obniżka wszystkich stóp procentowych o 0,5 pkt. proc.	Za: L. Balcerowicz J. Czekaj D. Filar S. Nieckarz M. Noga S. Owsiak M. Pietrewicz A. Sławiński H. Wasilewska-Trenkner A. Wojtyna
29.06.2005	Wniosek o zmianę nastawienia w polityce pieniężnej z neutralnego na łagodne	RPP zmieniła nastawienie w polityce pieniężnej	Za: J. Czekaj S. Nieckarz S. Owsiak M. Pietrewicz A. Sławiński A. Wojtyna Przeciw: L. Balcerowicz D. Filar M. Noga H. Wasilewska-Trenkner

27.07.2005	Uchwała w sprawie stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej weksli w Narodowym Banku Polskim	Obniżka wszystkich stóp procentowych o 0,25 pkt. proc.	Za: Przeciw:	J. Czekaj S. Nieckarz S. Owsiak M. Pietrewicz A. Sławiński A. Wojtyna L. Balcerowicz D. Filar M. Noga H. Wasilewska-Trenkner
27.07.2005	Wniosek w sprawie utrzymania nastawienia łagodnego w polityce pieniężnej	Wniosek uzyskał większość głosów – RPP utrzymała nastawienie łagodne w polityce pieniężnej	Za: Przeciw:	J. Czekaj S. Nieckarz S. Owsiak M. Pietrewicz A. Sławiński A. Wojtyna L. Balcerowicz D. Filar M. Noga H. Wasilewska-Trenkner
27.07.2005	Wniosek w sprawie zmiany nastawienia w polityce pieniężnej z łagodnego na neutralne	Wniosek nie uzyskał większości głosów – RPP utrzymała nastawienie łagodne w polityce pieniężnej	Za: Przeciw:	L. Balcerowicz D. Filar M. Noga H. Wasilewska-Trenkner J. Czekaj S. Nieckarz S. Owsiak M. Pietrewicz A. Sławiński A. Wojtyna
31.08.2005	Uchwała w sprawie stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej weksli w Narodowym Banku Polskim	Obniżka stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych i lokaty terminowej o 0,25 pkt. proc. oraz stopy redyskontowej weksli o 0,5 pkt. proc.	Za: Przeciw:	J. Czekaj S. Nieckarz S. Owsiak M. Pietrewicz A. Sławiński A. Wojtyna L. Balcerowicz D. Filar M. Noga H. Wasilewska-Trenkner
31.08.2005	Wniosek w sprawie zmiany nastawienia w polityce pieniężnej z łagodnego na neutralne	Wniosek nie uzyskał większości głosów – RPP utrzymała nastawienie łagodne w polityce pieniężnej	Za: Przeciw:	L. Balcerowicz D. Filar M. Noga H. Wasilewska-Trenkner J. Czekaj S. Nieckarz S. Owsiak M. Pietrewicz A. Sławiński A. Wojtyna
27.09.2005	Uchwała w sprawie określenia górnej granicy zobowiązań wynikających z zaciągania przez Narodowy Bank Polski pożyczek i kredytów w zagranicznych instytucjach bankowych i finansowych		Za:	L. Balcerowicz J. Czekaj D. Filar S. Nieckarz M. Noga S. Owsiak M. Pietrewicz A. Sławiński H. Wasilewska-Trenkner A. Wojtyna
28.09.2005	Wniosek w sprawie rezygnacji z określania przez RPP nastawienia w polityce pieniężnej	Wniosek uzyskał większość głosów – RPP podjęła decyzję o rezygnacji z określania nastawienia w polityce pieniężnej.	Za: Przeciw:	L. Balcerowicz D. Filar M. Noga S. Owsiak M. Pietrewicz H. Wasilewska-Trenkner J. Czekaj S. Nieckarz A. Sławiński A. Wojtyna

28.09.2005	Uchwała w sprawie ustalenia założeń polityki pieniężnej na rok 2006		Za:	L. Balcerowicz J. Czekaj D. Filar S. Nieckarz M. Noga S. Owsiak M. Pietrewicz A. Sławiński H. Wasilewska-Trenkner A. Wojtyna
25.10.2005	Uchwała w sprawie wyboru biegłego rewidenta badającego roczne sprawozdanie finansowe NBP za rok obrotowy 2005 i za rok 2006		Za:	L. Balcerowicz J. Czekaj D. Filar S. Nieckarz M. Noga S. Owsiak M. Pietrewicz A. Sławiński H. Wasilewska-Trenkner A. Wojtyna
30.11.2005	Wniosek w sprawie zmiany nastawienia w polityce pieniężnej z łagodnego na neutralne	Wniosek nie uzyskał większości głosów – RPP utrzymała nastawienie łagodne w polityce pieniężnej	Za: Przeciw:	L. Balcerowicz D. Filar M. Noga H. Wasilewska-Trenkner J. Czekaj S. Nieckarz S. Owsiak M. Pietrewicz A. Sławiński A. Wojtyna
20.12.2005	Uchwała w sprawie zatwierdzenia planu finansowego Narodowego Banku Polskiego		Za:	L. Balcerowicz J. Czekaj D. Filar S. Nieckarz M. Noga S. Owsiak M. Pietrewicz A. Sławiński H. Wasilewska-Trenkner A. Wojtyna
20.12.2005	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie zasad rachunkowości, układu aktywów i pasywów bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego Banku Polskiego		Za:	L. Balcerowicz J. Czekaj D. Filar S. Nieckarz M. Noga S. Owsiak M. Pietrewicz A. Sławiński H. Wasilewska-Trenkner A. Wojtyna
20.12.2005	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie zasad prowadzenia operacji otwartego rynku		Za:	L. Balcerowicz J. Czekaj D. Filar S. Nieckarz M. Noga S. Owsiak M. Pietrewicz A. Sławiński H. Wasilewska-Trenkner A. Wojtyna

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

Ernst & Young Audit sp. z o.o.
Rondo ONZ 1
00-124 Warszawa

Tel. +48 (0) 22 557 70 00
Faks +48 (0) 22 557 70 01
warszawa@pl.ey.com
www.ey.com/pl

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

Dla Rady Polityki Pieniężnej Narodowego Banku Polskiego

1. Przeprowadziliśmy badanie załączonego sprawozdania finansowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2005 roku Narodowego Banku Polskiego (zwanego dalej „NBP”) z siedzibą w Warszawie przy ulicy Świętokrzyskiej 11/21, obejmującego:
 - bilans sporządzony na dzień 31 grudnia 2005 roku, który po stronie aktywów i pasywów wykazuje sumę 149.664.629 tysięcy złotych,
 - rachunek zysków i strat za okres od dnia 1 stycznia 2005 roku do dnia 31 grudnia 2005 roku wykazujący zysk w wysokości 1.218.976 tysięcy złotych, oraz
 - informację dodatkową („załączone sprawozdanie finansowe”).
2. Za rzetelność, prawidłowość i jasność załączonego sprawozdania finansowego, jak również za prawidłowość ksiąg rachunkowych odpowiada Zarząd NBP. Naszym zadaniem było zbadanie załączonego sprawozdania finansowego i wyrażenie, na podstawie badania, opinii o tym, czy sprawozdanie finansowe jest, we wszystkich istotnych aspektach, rzetelne, prawidłowe i jasne oraz czy księgi rachunkowe stanowiące podstawę jego sporządzenia są prowadzone, we wszystkich istotnych aspektach, w sposób prawidłowy.
3. Badanie załączonego sprawozdania finansowego przeprowadziliśmy stosownie do obowiązujących w Polsce postanowień:
 - rozdziału 7 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości,
 - norm wykonywania zawodu biegłego rewidenta wydanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów,
 w taki sposób, aby uzyskać racjonalną pewność czy sprawozdanie to nie zawiera istotnych nieprawidłowości. W szczególności, badanie obejmowało sprawdzenie – w dużej mierze metodą wrywkową – dokumentacji, z której wynikają kwoty i informacje zawarte w załączonym sprawozdaniu finansowym. Badanie obejmowało również ocenę poprawności przyjętych i stosowanych przez Zarząd zasad rachunkowości i znaczących szacunków dokonanych przez Zarząd, jak i ogólnej prezentacji załączonego sprawozdania finansowego. Uważamy, że przeprowadzone przez nas badanie dostarczyło nam wystarczających podstaw do wyrażenia opinii o załączonym sprawozdaniu finansowym traktowanym jako całość.
4. Sprawozdanie finansowe NBP za poprzedni rok obrotowy zakończony dnia 31 grudnia 2004 roku było przedmiotem naszego badania i w dniu 30 marca 2005 roku wydaliśmy opinię z objaśnieniem o tym sprawozdaniu finansowym. Powyższe objaśnienie dotyczyło uwzględnienia w wyniku finansowym NBP za 2004 rok wpływu korekt zmian zasad rachunkowości wprowadzonych zgodnie z Uchwałami Nr 16/2003, Nr 17/2003 oraz Nr 12/2004 Rady Polityki Pieniężnej w łącznej kwocie 3.587.989 tysięcy złotych co w rezultacie prowadziło do braku pełnej porównywalności danych za 2003 rok zaprezentowanych w sprawozdaniu finansowym za rok zakończony dnia 31 grudnia 2004 roku. Powyższa kwestia nie ma wpływu na sprawozdanie finansowe Banku za rok zakończony dnia 31 grudnia 2005 roku oraz przedstawione w nim dane porównywalne za 2004 rok.

ERNST & YOUNG W POLSCE JEST CZŁONKIEM GLOBALNEJ PRAKTYKI ERNST & YOUNG
Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie,
XIX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, KRS: 000006468

1

5. Naszym zdaniem załączone sprawozdanie finansowe, we wszystkich istotnych aspektach:
- przedstawia rzetelnie i jasno wszystkie informacje istotne dla oceny wyniku finansowego za okres od dnia 1 stycznia 2005 roku do dnia 31 grudnia 2005 roku, jak też sytuacji majątkowej i finansowej NBP na dzień 31 grudnia 2005 roku;
 - sporządzone zostało na podstawie przepisów Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o Narodowym Banku Polskim (tekst jednolity Dz. U. z 2005r., nr 1 poz. 2 z późniejszymi zmianami), Uchwały nr 16/2003 Rady Polityki Pieniężnej (dalej „RPP”) z dnia 16 grudnia 2003 roku w sprawie zasad rachunkowości, układu aktywów i pasywów bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego Banku Polskiego wraz z późniejszymi zmianami, Uchwały nr 17/2003 RPP z dnia 16 grudnia 2003 roku w sprawie zasad tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w Narodowym Banku Polskim, Uchwały nr 57/2003 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 30 grudnia 2003 roku w sprawie sposobu wykonywania zadań z zakresu rachunkowości w Narodowym Banku Polskim wraz z późniejszymi zmianami, na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych;
 - jest zgodne z powołanymi wyżej przepisami.

Dokumen

Dorota Snarska - Kuman
Biegły rewident Nr 9667/7232

w imieniu
Ernst & Young Audit sp. z o.o.
Rondo ONZ 1
00-124 Warszawa
Nr ewid. 130

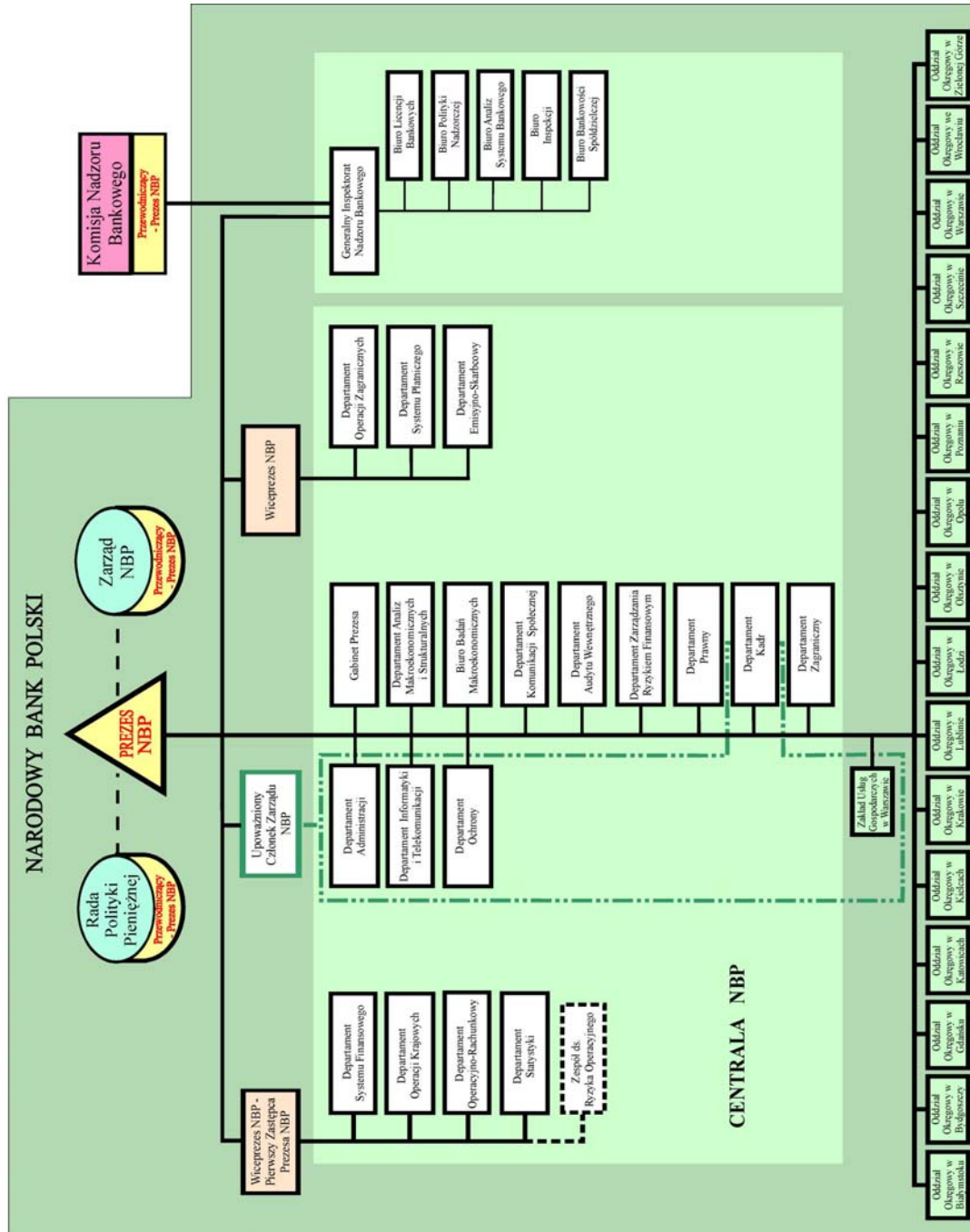
Hłyniuk
Jacek Hłyniuk

Biegły rewident Nr 9262/6958

ERNST & YOUNG
AUDIT sp. z o.o.
Rondo ONZ 1, 00-124 Warszawa
-45-

Warszawa, dnia 4 kwietnia 2006 roku

SCHEMAT ORGANIZACYJNY
 Stan na dzień 31 grudnia 2005 r.

Bieżący nadzór sprawowany na podstawie upoważnienia udzielonego przez Prezesa NBP Członkowi Zarządu NBP zgodnie z § 12 Regulaminu organizacyjnego NBP.